

PŘEDMLUWA

k druhému vydání.

Překlad tento ztraceného ráje mezi roky 1800. a 1804. vyhotovený, w roce pak 1811. poprvé a to jen w 450 wýtiscich na swětlo wydaný, dáwno již ze skladů kupeckých a téměř z paměti milowniků literatury české wymizel. W posledni tu dobu, kdež literatura naše přičiněním některých vlastencůw prostrannější sobě pole zjednala, stalo se opět doptávání na něj, z té nepochybně přičiny nějakou do sebe cenu miti se zdajici, že mezi prwnimi spisy nynější epochy literatury vlastenské se wyjewil. Odhodlaw se wydawatel k žádosti některých přátel swé drobnější spisy w jednom swazku sebrané wáznému obecnstwu podati, jakožto prwni částku nowočeské bibliothéky, wydáwané sborem pro

44 1995T2
87

53 005 XL

3483

wzdělání literatury a jazyka českého, nemohl jinak než připojiti tuto částku druhau téže bibliothéky, naděje se milostiwého i ji od milých vlastencůw přijeti. Aby on překlad tento, jakž toho snad žádati bylo, na skrze znowu předělal, k tomu času a sily dostatečné nemá, menší omyly, pokud mohl, snažně napravil.

W Praze dne 29. března 1843.

Překladatel.

Žiwot Jana Miltona.

Znameníť básník tento narodil se w Londíne léta 1608. Již za mladého wěku pěkná umění tak welice zamilowal, že, dwanáctileté jsa pachole, zřídka kdy před půlnocí od kněh se odlučowal. Nabyw rozšířené wěcí známosti na universitě Kantabrizské odebral se w třidcátém roce wěku swého do ciziny, a prošed Francauzy i Wlachy, po dwau letech nawrátíl se do Anglie, vlasti swé, kde práwě tu dobu různice powstáwaly. Tedy on drabný čas saukromný žiwot wěda, wychowáním synů sestry swé a několika mladých zemanů se obíral. Jednak náramná ke swobodě náklonnost nedala mu nebyti aučastným pútek obecných. Byltě jeden z nejúhlawnějších nepřátel krále Karla I. a jakož býwá bludů lidských powaha, horliwý ten republikán stal se služebníkem Kromwella tyrana, jemuž i synu jeho, sekretářem byw, psal onen slowútný odpor proti Saurmaisowi, králowu zástupci. Když koncečuě dům králowský zwítěziw, panowání na nowo dosáhl, učiněno sice wšeobecné winy odpuštění, nicméně Milton od wšech úřadů zemských na wždycky wylaučen jest, stár jsa dwa a padesát let. Tehdy celý swého žiwota ostatek musám oddati umíniw, báseň hrdínskau, kterau složití od dáwna na mysli měl, nastaupil w tom wěku, w němž Virgil Aeneidu byl dokonal. Ledwa že ruku přičinil k té práci, zbawen jest zra-ku docela. Chud, opuštěn a slep jsa, nicméně nezaufal a za dewět let wyhotowil ztracený ráj, kte-

VIII

rýž w roce 1669. ponejprw na swětlo wyšel. Kterak wznešený tento básník za žiwota swého málo wážen byl; toho důwodem jest neomylným, že nelze mu bylo najíti kniháře, kterýž by jeho ztracený ráj tlačiti se podwolil. Sám ten nápis byl na urážku, protože tehdáž, co se náboženstwí týkalo, z obyčeje bylo wyšlo. Posléze jakýs Tompson dal jemu 30 dablouů, t. j. asi 200 zl. za to dílo, kteréž potom dedicům téhož Tompsona na 10,000 dolarů zisku přineslo. Ano i ten knihtlačitel, obáwaje se draze kaupiti zboží, jehož ceny nikoli neznal, ujednal se spisowatelem, aby polowice peněz těch se nejinak wyplatila, než žeby druhé wydání té básně wyšlo, jehož ale Milton nedočkal se. Zůstal chudým a neslowutným, a jeho jméno rozmnožiti mělo počet mužů důwtipných a welikých, jednak od osudu pronásledowaných. Umřel léta 1674. w 66. roce wěku. Wýborný Addison prwní prawau ztraceného ráje cenu ukázal a Miltona Homeru a Virgiliowi na bok postawil, od kterého teprwé času Angličané děl básníře našeho, a zwláště ztraceného ráje, wážití sobě počali. Tolik mohl jediného saudce swětly úsudek, tu kde předsudků mrákota twárnost prawdy skrýwala! Prawí, že byl Milton w mládí sličné twáři, swětlošedých vlasů, a welmi příjemné powahy, postawy, a obhraubnosti těla prostřední, udatný, dělný, střídmý, nelhostejný, a nepřítel opilstwí a nápoje silného. Naučiw se z vlastní swé za mladých let zkušenosti škodné býti studowaní noční, chodil časné, málo kdy po dewáté hodině na odpočinutí, a wstával před pátau. Od září, powídá se, až do rov-

nodennosti jarní nejšívější byla jeho obrazotvornost, ač jiní tomu chtějí, že w jaře; jakkoli jest, nacházejí se walné nerownosti w spisech jeho, a widěti, že časem býwal jeden z mnohých. Jsa bez zraku, pro zachování zdraví, w swětnici pohybowal jakýmsi strojem k tomu příhodným, a na warhany hrával. První z tří jeho, kteréž po sobě pojal, žen, byla Maria, dcera Richarda Powella, zemana, jinak naprosto nežli Milton smýšlejícího, tak že větší diw jest, kterak státi se mohlo to manželstwo, než kterak hned první měsíc mělo rozvedeno býti, leč že Maria, widauci jej, an se s jinou zasnubuje ženou, wrhla se k noham jeho, a swazek přízně mezi sebou a mezi ním znou upewnila. Snad odtud se ono pěkné místo w zpěwu X. w mysli jeho počalo:

— — — I pojme útrpnost
Adama, a obměkčeno srdce jest
jeho. Wida ji, jen ještě nedáwno
žiwot svůj, své potěšení jediné,
nízce k noham poníženu w úzkosti atd.

Jakož pak znamenati, že na mnohých, a sice nejpodatnějších místech, sebe sám a příhody své před očima měl, u. p. we wypsání Adama, maje o sobě nemalé smýšlení; Ewin pak obraz jest prý obraz jeho manželky. Z této Marie měl tři dcery, z nichžto dvě starší w pracích jeho mu platnau službu konaly. Nebo, ač jedno mateřským jazykem mluwily, umějíce čísti w jazycích nových i starých, totiž, latinském, řeckém a hebrejském, čítaly spisowatelowi našemu, kdykoli čeho z knih potřebí měl. A však brzy je propustě, nawrátil wychowání příjemnějšímu pohlaví a powaze jejich. W prose, ač

mnoho, však nedobře psal. Mezi spisy jeho rhytmickými jmenujeme:

1. *Ztracený ráj*, ku kterému obraz pojal v Miláně na své cestě, wida tam prováděti hru, nazwanau: *Počátečný hřích*, w jejímž nesmyslu zkrytau předmětu toho wzuešenost znamenaje, umínil i začal psáti o též věci smutnohru, kterau však brzo do hrdinské básně proměnil, a mnohotvárným wtipem wywědl, moha právem slauti twůrcem básnířství swatého, óráhy prwé netřené, po kteréž později Klopstock, Gessner, Wieland, Bodmer a jiní za stopami Miltonowými tak slawně kráčeli. Wěděti hodno jest, že welký Newton ztracený ráj, na mnoha místech důmyslností swau wyswětlený, wydal w Londíně r. 1750. we dwau dílech čtwercowých. Přeložili ten wyborný spis do Wlaské řeči Pawel Rolli, w Pařízi 1757; do Francíny w prose Ludw. Racine, též w Pařízi 1755; a nedáwno kněz de Lille we wersích, kteréž přeložení mu 10,000 zl. wyneslo. Do němčiny přeložen w prose od Bodmera w Zúrichu 1749; w hexametrú od Zachariae w Altoně 1760; a od Bürde janbem w Berlině 1793. Do polského jazyka od Jacka Przybylskiego w rýmích, w Krakowě 1791. Do ruského w Moskwě r. 1780.

2. *Ráj získaný*, báseň hrdinská obsahu i ceny skrownější.

3. *Allegro a Penseroso*, dvě popisující básně.

4. *Hry, a drobné básně*, kteréž se swrchu dočtenými spisy nejlépe wydány od Hawkinsa w Oxfordě 1824. a od Todda w Londíně 1826.

Žiwot Miltonůw obšírně wypsál doktor Johnson.

Zpěw prwni.

Satan se swjmi Angely zatracený w pekle wyšed ze mdloby obrátí se k druhu swému Belzebubowi, a drží s ním radu o powstání z úpadku. Oba zdvihnuu se z ohnivého jezera na sirnau zemi. Satan, jako kníže čertů, budí a wolá swé pluky. Těch nezčíslná množstwj wznesau se a sšikují do bitwy. Wycítají se jich wídcowé pode jmeny modl, potom známých w zemi Kanaan a w kraginách pomezních. Kníže mluví k nim, a těší je nadějí wydobyti nebe, připomínaje dáwné proroctwí nebeské, že po jich úpadku měl býti stwořen swět nový s nowými obywateli. Powážení věci té a obrdní prostředkůw hodných obecně všech zůstawi radě. Čerti swoliwše stawí Pandemonium, palác Satanůw. Stawowé pekla sněmuji.

Neposlušnost prwní člověka i plod stromu zakázaný, jehož požití zhaubné wneslo smrt a bídu všelikau na swět, s ztrátou ráje, až nás Bůhčlowěk wykaupil, a získal opět blažené ono sídlo: — zpívej Muso nebeská!
Ty, jenžs na Orebě, wrchu tajemném, neb tam na Sinai nadchla pastěře, ¹⁾
aby o nebe a země počátku z směsice lid učil zwolený; či tě hora těší Sjonská, a Siloe ²⁾
potok, u swatyně boží tekaucí?

1) Mojžíše, nejstaršího spisowatele židowského, an owce swata swého Jetra pásal.

2) Siloe, Siloah, studnice a potok, o němž Izai. VIII. 6. Wz Putování sw. str. 47.

Wzýwám odtamtud twau pomoc k písni swé,
 kteráž nad Aonské ³⁾ hory wzlétnauti
 směle miní po věcech, až dosawad
 prosau ani weršem newyprawených.

Zwláště pak ty Duše, ⁴⁾ jenžto spanilé,
 klamu prázdné srdce slawným předkládáš
 chrámům, wyuč mne; jeť všecko wědomo
 tobě, an, jsa od počátku přítomen,
 wzpátými, co holubice lihnaucí,
 křídly, mocněs nad bezednau snášel se
 propastí ⁵⁾ ji čině plodnau; oswětiž
 myšl temnotu, a zotaw mdlobu mau,
 by lze bylo, předmětu tak welkého
 hodnau písni opatrnost a sprawedlnost
 stezek Páně osvědčiti před lidem.

Powěz nejprwé — nic neni na nebi
 tajno tebe, ani w hlaubi pekelné, —
 powěz, proč w tak blahém stawu milosti
 roditelé naši, Boha nedbawše,
 zlehčili si jeho příkaz jediný,
 jsauce jednak páni swěta celého?
 Kdo je zawedl k odboji tak mrzkému?
 Kdož? Had pekelný! Ten záwistí a mstau
 plana, zklamal matku lidské rodiny.

W dobu tu jej pýcha z nebe wyhnala
 se wší rotau pozdwižených angelů,
 jichžto pomoci se nad swá knížata
 prahna wznésti, mněl, že s Boha samého,

3) t. j. Helikon, Parnas, kteříž wrchové jsau w Aonii, neboli
 hornatém dílu Beotské krajiny; jindy sídlo Mus.

4) Ducha swatého wzýwá, jakožto básník křesfanský; dle Jak.
 1. 17.

5) Dle 1. knihy Mojž. 2. Znamenati jest, že Milton bedliwě
 písma sw. následowal, a ničeho nepřidal, coby jemn na odpor býti
 mohlo. My pro ušetření místa jen sem tam toho, odwolajice se na
 knihu a kapitolu písem swatých, podotkne me.

by se opřel, jest, a z pupné hrdosti
 proti stolici a vládě nejvyšší
 wojnu, drží wojnu ztropil na nebi;
 marným usilowáním! Jej všemocná
 ruka Páně swrhla dolů po hlavě
 planauciho, s nadpodwětrné oblohy,
 s stroskotáním přebrozným a zničením,
 do bezedné záhuby, by meškal tam
 w pautech diamantowých, a w horaucím
 ohni, jenžto směl se s Bohem potkati.

Dewatero časů, jací den a noc
 smrtdelnému wyměřují člowěku,
 s šeredným swým plukem ležel zmožený,
 wáleje se u propasti ohniwé
 nesmrtdelník, bez dechu. Saud jeho jej
 k hněwu schowal wětšimu; teď blahosti
 ztráta trápí jej a muky powěčné.
 Kolem obrací swé oči tesklivé,
 jewí zděšení a tauhu, smíšené
 s pýchau zawilau a záštím hlubokým.
 Náhle, jak jen stačí oko angelské,
 zhlédne strastnau tu a diwau pustinu,
 žalář přebrozný, a kolem jako pec
 welká, planaucí; ač žádné z plápolu
 toho swětlo newzniká, brž hmotná tma,
 ukazující jea bidy diwadla,
 stíny bolestné a smutku končiny,
 kde ni útěcha, ni poklid nebydlí,
 sladké, ač jest wšudy, není naděje;
 kdež jest muka neskonalá, potopa
 síry wždy horaucí, neztráwitedlné.
 Taký obyť wěčná odbojnikům těm
 pripravila sprawedlnost; tu wězení
 jejich stanovila, we tmách náramných,
 wykázawši podil jim tak daleko
 od Boha i swětla nebe, jako jest

tříkrát z středu světa k nebes výsosti.
 Ach, což jiný obyč, odkudž spadli, byl!
 Tuto druhý svého pádu, zchwácené
 wlnami a wichrem ohně lítého,
 pozná hned, a užítí, an se u boku
 jeho wálí jeden, jemu nejbližší
 we zlobě a moci, dlaho napotom
 známý w zemi swaté pod Belzebuba ⁶⁾
 jmenem : k němuž Arciwrah, jenž Satanem
 w nebi slowe, přetrh strašné mlčením,
 takto jal se říci slowy smělymi :

Tylis to — než ach! jak spadlý, ó jak jsi
 nepodobný tomu, jenž se w blažené
 swětla říši, hojným bleskem odín byw,
 swítil nad tisíce duchů přejasných!
 Tylis to, ježž pospolitá úmluwa,
 rady jednota i myslí, zároveň
 naděje a smělost k chwalné výprawě,
 druhdy se mnau spojila, teď béd a psot
 rownost spojuje! ai, jak jsme hluboko
 spadli, s jaké výsosti! tak hrubě byl
 silnější s swým hromem ten! i kdožtě znal
 posawad té lité braně moc? Než mne
 ani to, ni coby koli horšího
 wítěž mocný w hněwě na nás uwalil,
 nepřiwede k pokání; i nezměním,
 ač se proměnil ten blesk můj zewnitřní,
 stále myslí své, a wraucné newole,
 že mi zkríwdil na potupu zásluh mých.
 To mne k wálce s Swrchowaným pohnulo,
 to i k tuhé pútce shlúklo nesmírná
 zbrojných wojska duchů, kteří zhrdnauti
 smějíc wládu jeho, wládu obrali

6) Wlastně se dle půwodního textu Belzewal jmenuje. **Wiz**
 Biblí Halskau na str. 11.

sobě mau, a zepřeli se ohromné
sile jeho, silau mužnau, w pochybné
bitwě nebes na plani, a zatřásl
jeho trůnem. Coť, že pole ztraceno?
po všem weta není: nedobytedlná
wůle, pomsty žádost, věčná nenáwist
zbývá nám, a neznající pokory
odwaha; i můžli podpor nezlomných
býti wíce? Toho na mně moc a hněw
jeho newymučí, bych swá před nim snad
křiwal kolena, a šel mu k milosti,
neb ho uznal za Boha, an nedáwno,
lekaje se síly toho ramene
trnul o swé panstwí! toťby nehodno
w prawdě, toby hanba, toby potupa
byla, horši toho spádu. Nemůžli
božská naše moc a bytost nadwětrná
pojiti, a my tau walnau příhodau
w opatrnosti jsme i zbrani prospěli,
powedemeť, naději se, šťastněji
wálku, chytrostí neb mocí, po wěky
neukojitedlni, s welkým wrahem swým,
jenžto nyní u wítězném plésání,
samodržec, wládne nebes králowstwí.
Takto chlubně hlásal angel odstupce,
ač jej přehluboké hnětlo zaufání.
Jemuž rychle takto wece smělý druh:

Kníže! hlawo tronowládnych mocnárů,
kteříž wedše w půtku zbrojně Serafy
pod twau zprávau, sami neustrašeni
w skutcích strašných, w nesnazenstwí uwrhli
krále nebes dáwného, a zkusili,
mocíli či losem swrchowan on jest.
Wímť a želim na tu strastnau příhodu,
překonání smutné, mrzkau porážku,
jež nás nebe zbawila, a mohútná

tato vojska hroznau všeecka záhubau
 přikvačila hluboko, tak hluboko,
 jakž pojiti bylo božským podstatám;
 duch a mysl, ti překonání neznají,
 brzy se i žiwost vrátí, ačkoli
 sláva naše uhasla, ač blažený
 staw náš w neskonalé tápá mizině.

Ale co, ať wítěz náš, (jest, tuším, moc
 jeho všemocná; i mohl jen všemocný,
 taká vojska, jako naše, přemoci,)
 co, ať proto dchu a síly nechal nám,
 bychom, snášejíce muky statečně,
 nabažili mstiwau jeho prchliwost,
 nebo, jako otrokové wojenští,
 byli jemu na službu, a konali,
 co by welel, buď tu w ohni pekelném
 práce robotné, neb tamto w mrakotné
 hlubi omrzalá jeho poselství?

Mnedle, co jest platna síly čitedlnost
 neumenšené, co platna podstata
 věčná trpícím muky na věky?

Načež Arciwrah dí slowy křepkými:

Spadlý Cherube, jest bídnou, čiň neb trp,
 slabým býti! Toho však buď jist, že se
 w dobrém wíce nebudeme kochati,
 ale w zlém, w té naší jedné potěše,
 jelikož to zpupné vůli odpůrce
 čelí na odpor. Ať hledí opatrnost
 jeho sobě ze zla dobro wywésti,
 naše snaha buď, mu překážeti w tom,
 nacházet' i w dobrém cestu ke zlému;
 někdy se to podaří, a zjitří jej,
 tuším, náramně, a jeho nejlepší
 rady zvrátí od cíle. Ai! powolal
 prchlý wítěz poslůw hněwu a msty své
 k branám nebeským, a sirný přehnal se,

jenžto střílel po nás w bauři, ledowec,
ulehly ty wlny ohniwé, co nás
padající s srazu nebes chytily :
sám ten rudokřídly hrom, jenž bauřliwym
třískal wztekem; wychrlew snad všechny swé
střely, ustal buče we propasti té
hlaubi bezedné. Nuž tedy užiwme
doby nám, buď z nedby, nebo z sytosti
hněwu přáné od wraha. Zříš onyno
plané, wyprahlé a pusté rowiny,
sídlo zkázy, bezswětélé, krom sinalých
mihot toho bledého a strašného
plamene ? Tam pojďme z jeku ohniwých
těchto wln, a jestliže tam oddechu,
oddechněme sobě : tam swá ubitá
shromáždíwše wojska porokujeme,
kterak bychom wraha swému napotom
ubližili nejwice, jak ztráty swé
nabyli, a znikli této ukrutné
psoty ; jaké pookřání w naději,
a kdy nic, co zbývá rady w zaufání ?

Takto mluwil Satan k druhu blízkému,
wzdvihna hlauwu nad wlny, a očima
plaje jiskřícíma ; těla ostatkem
plyna ležel, rozprostřený w síť a děl,
s mnohá jitra : welkosti tak náramné,
jako, o nichž líčí bájka, potworni
Titanowé 7) zemorodci wálčiwši
s Jowem, Briarej a Tyfon, bydlitel
sluje Tarsu starého, neb jako ta

7) *Titanowé*, synowé nebe i země. Jeden z nich, Gyges, měl sto ruk a padesáte hlauw. *Tyfon* (Typhoeus) maluje se od básněřů jako soptící ohněm potwora. Před ním bohové do Egypta utekli, w zwířata se proměniwše ; posléz ho Jupiter hromem odklidil. *Tarsus*, město w malé Asii, w krajině Cilicii.

mořská, Lewiatan, 8) potwora, ten twor
nejhrubší všech mořských děl, co w moři jich
praudném plowe koli: jej kdy náhodau,
na půlnočních pěnách najde spícího
plawec, w přepadeném od tmy korábu,
má, prý, za ostrow, a wmetaw do kůry
kotwu lupinaté, mešká za wětrem
jeho u boku, dokawad wody noc
okrývá, a jitro wáhá žadaucí.
Takto, zdělí hrozný, ležel Arciwrah,
spátý w moři horaucím; i nebylby
nikdy otud wstal, ni zdwihl hlavu swau,
leč že Boha všewládného byla w tom
wůle, kteráž tmawým jeho úmyslům
uzdu pustila, by opětowanau
zlostí, jiným chtěje zlého, na sebe
zatracení uwalil, a uwiděl
wzteklec, kterak z jeho zloby vyplývá
láska nesmírná a milosrdenství
na zawedený jím lid, než na něho
trojnásobný padá stud a hněw a msta.
Nyní z hlubi náramnau swau postawu
zpřímí wzhůru; šlehne plamen z obau stran
ostrým pyrámem, a uprostřed walůw
rozšklebí se otvor dolu strašného.
Potom rozpaw křídla, letmo wynikne,
nalehna pak na mráкотné powětří,
letí, břímě nezvyklé, až na suché
stane zemi, zemli jest, co ohněm žže
tuhým, jako moře pálá tekutým;
w barvě rowná pahoru, jež podzemních
wětrů od Peloru 9) urwe násilí,

8) Milton zdá se pod Lewiatanem, jenž vlastně Krokodil jest, rozuměti náramného Kraka, který w Norwegii co ostrow nějaký dle powěsti se jewíwá. —

9) Předhoří w Sicilii Capo di Faro.

neb kdy hřmící Etny pukne hrozný bok,
 an se zňawše střewa její pálčiwá
 wzhůru wztekle wyrazi a zsilíce
 bauři, ztráwí zážehem a zůstawí
 w popele a kauři wšecku krajinu.
 Také postání se jeho dostalo
 nohaum proklatým. S ním přistal jeho druh.
 Obadwa se honosí, že z horaucích
 wyrwali se wln, co mocní bohowé,
 wlastní swau silau, ne z wůle Wěčného.

Toli jest ta země, to ta krajina,
 prawil strastný Archangel, to jest ten byt,
 kterýž nyní wzíti máme za nebe?
 za nebeské swětlo, tento smutný mrak?
 Budiž tak, když on, wládaucí nyní sám,
 kázat' smí, co práwem býti má: čím dál
 od něho, tím líp; ježž rozum wyrownal
 druhým, nad rowné jen síla wyřála.
 Žehnám wás, wy pole wěčně blažená!
 wítej hrůzo! wítej swěte pekelný!
 A ty peklo nejhlubší, ai, nowý twůj
 bydlitel, jenž tobě mysl přináší,
 ani časem ani mistem nezoměnnau.
 Jeho mysl jest mu přibytkem, a w ní
 nebe z pekla, peklo z nebe stwořit' můž
 sobě. Což mi na tom, kde jsem, wždycky jsa,
 kdo jsem byl, a kdo mám býti, jeho jen
 menší! ježžto hrom byl zwýšil nade mne?
 tu nám aspoň wolno; nic tu nestwořil,
 čeho nám by zawidět' mohl wšemocný;
 odtud newypudí nás: tu bezpečně
 panowati budeme; a mním, že jest
 panowat', i w pekle hodno žádosti:
 lépe w pekle pán, než sluha w nebesích.
 Wšak, proč necháwáme wěrných přátel swých,
 spolníků a druhů toho osudu,

ležet' užaslých w tom kalu bezsmyslém,
 proč jich newoláme k wzetí podílu
 swého w tomto přenešťastném obytu,
 nebo k zkaušce poslední, zdaž možno co
 w nebi získati, či w pekle potratit'?

Řekl jest Satan; odpověděl Belzebub:
 Wůdce stkwaucích těch pluků, jichž přemoci
 nemohl nižádny krom Wšemohaucího!
 Jak jen uslyší twúj hlas, to swědectwí
 žiwé sladké jejich druhdy naděje
 w úzkostech, to heslo, které w nejtuzší
 nesnázi, a w dawu bitwy vražedné
 slýchali, to jisté w každém útoku
 znamení, hned ožiwau, hned odwahy
 nové pocítí, ač powaleni teď
 leží na twářích w tom moři horaucím,
 kdež i nás ten úžas prvé zachwátíl,
 není diwu! spadlé s také wýsosti.

Ledwa dokonal, i pílí úhlawní
 k břehu jíti wrah, swau těžkau pawézu
 z wětrných částek, walnau kola šíř i tíž,
 uwrh za se; okruh její prostranný
 wisí jemu na plecích, co w náplňku
 měsíc, jehož kauli mudřec Toskanský¹⁰⁾
 we Fésolách z hlídky prohledacím sklem
 noční zpytá dobau, nových hledaje
 hor a řek a krajů w jeho peřestém
 kruhu. Kopím, proti němuž nejhrubší
 sosna, w horách uraubená Norweských
 k stežni lodi wálečné, by útlau se
 zdála třítinau, podpíraje trudné swé
 kroky, po horaucí kráčí celině;
 ne tak po lazurném nebi kráčíwal!

10) Galilei, w umění hwězdářském a wěcí přirozených dospělý
 a na slowo wzatý, jehož Milton osobně znal.

Wřelé powětří naň wtírá odewšad,
 obklopen jest plápoľem. I wytrwá
 wždy a u jezera u plamenného
 stana, wolá na swé pluky, způsoby
 angelské, jichž bez sebe tu leželo
 jako listu kryjícího na podzim
 Wallumbroské ¹¹⁾ potoky, jež wysoci
 Tuských lesů zastěňují sklepové;
 nebo jako třtiny, stlané po březích
 moře rudého, an wětry litými
 ozbrojený kormauti je Orion; ¹²⁾
 kdežto Buzirisa ¹³⁾ s jízdau Memfisskau
 wlny zhltily, že pojma w nenáwist
 zrádně stíhal pohostinné Gosenské, ¹⁴⁾
 jižto s bezpečného břehu na těla
 wrabů tonaucích, a kola ztříštěná
 wozů jejich, plésající patřili;
 tak jich husto leželo, a ohniwé
 krylo moře, w záhubě a zděšení
 psotném nad swau hroznau proměna. On je
 wolá hlasem hromowým, až všeccka se
 ozwe dutá hlaub: Wy moci, knížatstwa,
 bojowníci, sliční nebes kwětowé,
 nebes druhdy wašich, ach, teď ztracených!
 Tenli úžas duchy wěčné uchwátíl?
 či jste toto místo sobě obrali
 k pookřání ode trudů wálečných;
 zdaž w tom plápolu tak spíte powlowně,
 jako jindy w kwětných nebe dolinách?

11) Slowútné údolí s opatstwím w Toskaně, jakoby řekl: vallis umbrosa, stinné údolí.

12) Zlhwězdění, o němž domnění jest, že bauře přináší.

13) Faraona; Memfis, město w Egyptě.

14) Gosen, krajina w zemi Egyptské, kdež sw. Patriarcha Jakob a synowé Israelští bydleli, prwé nežli je Mojžíš přes moře rudé přewedl.

Či jste přísáhli w tak mrzké postavě
 skláněti se wítězi, jenž nyní zří
 Cherubíny powalené u wlnách,
 s ztříštěnými braněmi a praporci,
 ažby, prohlédawše k swému prospěchu,
 sběhli jeho pomsty od bran nebeských
 raučí poslowé, a zašlapali nás
 w tomto umdlení, neb hromy špatými
 přibodali ke dnu toho jezera?
 Wzhůru, procitíte neb spěte na wěky!

Slyší jej, i hanbí se, a na hbitá
 wzskočí křídla; jak kdy bdíti nawyklí,
 an je spáti našel wůdce na stráži,
 wálečníci protrhnau a wzchopí se,
 pomatení za chvíli, než cele je
 mine dřímota. I pocítují hned
 bídy swé a litých muk, wšak poslechnau
 tudíž wéwodowa hlasu; nezčíslní
 počtem, jak kdy Amramowce¹⁵⁾ mocná hůl
 za dnů strastných Egypta, jsauc wztažena
 břehem, zbudila mrak smolný kobylek,
 jenž se přihnaw wětrem východním, co noc
 černá zawěšen byl nad bezbožného
 Faraona králowstwím, a wěskeré
 Nilu zatměl končiny. Tak nezčíslně
 duchů zlych se pod pekelným wznášelo
 klenutím, an ječel kolem wůkol nich
 plápol jízliwý. Až kopím wztyčeným
 na znamení welký Sultán pokyne
 leticím, tu w rowné wáze na sirnau
 spadnau celinu, a zastrau wšecku plaň.
 Množstwí, jaké ředná lidné půlnoci
 bedra jedwa wylila, by přes Dunaj
 jdauc a Rýn to plémě její barbarské

15) Mojžše, an byl syn Amramůw.

walilo se k polední co potopa,
 tam až za Gibraltar k pískům Libyjským. ¹⁶⁾
 Tudíž od roty a pluku každého
 vůdcové a hlavy kwapí tam, kde stál
 velký wévoda; i byliť weškeři
 bohorowné způsoby a postawy,
 důstojenstwa knížecí a mocnosti
 sedávalé prwé w nebi na trůních;
 o nichž ale nyní we dskách nebeských
 není památky, an pro swé buřictwí
 mrzké smazáni jsau z knihy žiwota.
 Aníž měli posud jmena, od synůw
 Ewy potom nabytá, když po zemi
 těkajíce, z dopuštění božího,
 k pokušení člověka, skrz lest a klam
 swedli walnau lidstwa část, by strhše se
 Boha, tworce swého, newidědnau
 Páně sláwu obrátili do šelmy,
 ctěné řady stkwestnými, a plnými
 nádhernosti, zlata, by se skláněli
 dábům, jako bohům žiwaucím. W ten čas
 mnoho modl a jmen jim dáno w pohanstwě.

Wypraw Muso jména ta; kdo dřiw, kdo záz
 probudiw se powstal z tůně horauci
 na hlas krále welkého; kdo k němu
 na břeh tůhne po jednom, dle hodnoti,
 ano zástup stojí vzdáli po různu?
 Wůdcové to, kteří z hloubi pekelné
 wysuwše se po laupeži na ten swět,
 směli stawěti swá sídla napotom
 wedlé sídla Páně, obětnice swé
 k obětnici jeho, božsky slaweni
 mezi národy, a směli ostatí

16) Gothowé, Hunowé, Wandalowé w dawčch náramněch se po
 Ewropě wysypali.

blízko Hospodina hřimajícího
 s Sionu, a sedícího u prostřed
 Cherubů ; ba často w jeho swatyni
 stawěli swé modly, mrzké ohawy!
 zprzňující swými bludy kletými
 slavný swaté služby řád, a božskému
 světlu swau se rauhající temnotau.
 Prwní Moloch ¹⁷⁾ byl, král strašný, zbrocený
 krwí lidských obětí a slzami
 rodičů, ač jim pro trub a bubnů chřest
 slyšet' nebylo swých wřesku nemluwnat,
 daných w zápal modle jeho zuřiwé.
 Ctil ho Amonita w Rabbě, na wodných
 rowinách, a w Argobě a Basanu,
 až tam k praudu nejzažšího Arnona.
 Nejsa spokojen tím smělým sausedstwím
 zmámil srdce krále maudrého, a ble!
 proti chrámu Páně stawí jemu chrám
 Šalomaun ; a obracuje w modloháj
 sličnau Hinnon dořinu, jež Tofetem
 slowe odtawad, a černau Gehennau,
 strašným pekel obrazem. Nyní přitáhl
 Chamos ¹⁸⁾ synů Moab chlipné strašidlo,

17) Modla z mědi slitá w podobenstwí osoby kráľowské ; ta stá-
 la s roztaženými rukama, a pod ní udělán byl oheň, tak že wšecká
 byla rozpálena. Byl také před ní mezi dvěma stěnama udělán jiný
 oheň, kterýž jí ku poctiwosti hořel, a skrze ten oheň kužlí modlárštf
 podávali živých dítek do loktů té rozpálené modle, kteráž je w
 swých ohniwých rukau až do smrti upalowala. Tím způsobem židé
 obětowali swé vlastní dítky té modle, a zatím kdy se to dalo, dě-
 lali weliký křik a bili na buben, aby neboží rodičowé swých dětf
 plakati a kwíliti neslyšeli, kteréž tak obětowány a mučeny byly. Za
 přičinau takowého bubnowání to údolí Tofetem slawlo, nebo Tofet
 slowe buben. Wiz Putow. sw. str. 76.

18) Gehenna, peklo. Matauš V.

19) Bůh chlipnosti, jedno s Priapem.

od Aroer ku polední, Abarim, v
 poušti: w Hesbon, Horonaim a we Seon
 království, blíž Sibna wínorodného
 květné doliny, až k Asfar jezeru.
 Peor druhé jeho jmě, kdy ponuknul
 Israele w Sitim, na swé od Nilu
 cestě, vzdáti jemu smilné oběti;
 wylita jest na ně Páně horliwost!
 Odtud rozšířil swau mrzkost oplzlau
 téměř k háji lidozhaubce Molocha,
 k hoře pohoršení; vražda s chlipností
 sausedila, až je zbožný Josiáš
 obě odtud zahnal w peklo horaucí.
 S nimi přišli ti, co tam, kde plyne Frát,
 staromezný, až kde Egypt od Syrsky
 dělí řeka, slauli Astoret a Bál, ²⁰⁾
 ona žena, tento muž; (i wolnotě
 duchům jedno z dwau, neb obě přijíti
 pohlawí; tak nehmotná a jemná jest
 jejich podstata, již žádný swal ni swaz
 netíží, ni slabých křehká podpora
 kostí, jako tělo břemenné; i brž
 w swětlé, tmawé, zweličené, zmenšené,
 w jakékoli způsobě, swá konají
 díla příkoří, i skutky milosti.
 Pro ty Israel swé síly žiwaucí
 znedbaw často, spráwedliwých oltářůw
 nenawšřewowal, a nízko kořil se
 ukýdaným bohům; protož nízko jej
 w bitwách potíráwal dosti chatrný wrah.

K těm se připojiwši, přišla Astarot, ²¹⁾

20) Jména bohů w Syrii a Palestíně etěných; zdá se, že pod nimi slunce a měsíc se rozumějí. Tu diwnau digressí o dušřh Milton z rozmluw jistého Michala Psella wzal.

21) Syrowé Venuši tak nazýwali. Putow, sw. str. 111 a 347.

u Feniků jméno její Astarte,
 paní nebe, s rostaucíma rohama.
 Její stkwaucí modle panny Sidonské
 při měsíci konávali slib a zpěw.
 Zazněl jí i Sion písni, kdežto chrám
 její strměl na wýsostech urážky.
 Wystawěl ho král, jenž, srdce ač že byl
 spanilého, přilnul wilně milostí
 k sličným modlářkám, a od Hospodina
 uchýlil se k ohawnosti pohanské.
 Thamuz ²²⁾ přitekl; ran jeho wýročních
 na Libanu Syrské díwky kwilily
 zpěwy milostnými s letní den. I žef
 rudým tokem k moři tichý Adonis ²³⁾
 ze skál plyne mateřských, jím z rány se
 obnowené Thamuzowa lila krew.
 Zažehla tím zápalem i Sionské
 dcery báseň frejowná, a spatřil jich
 wilné wázně w síni chrámu swatého
 Ezechiel, wida duchem prorockým
 temnau modlářského Judy ohawnost.
 Nyní přihnal ten, jenž w prawdě zatruchlel,
 když mu archa jatá obraz zwiřeci
 jeho stroskotala; tuť we vlastním swém
 chrámu ležel, bezhlawý a bezruký,
 špalek zdělí powalený na zemi,
 u podnože swé, swým k hanbě citelům,
 Dagon ²⁴⁾ jméno jeho; mořská potwora,

Dle Luciana byla ta bohyně tolik co Selene (měsíc) u Řekůw; vlastně však plodistwau moc přírody představuje. Wiz Funkes Real - Lexicon.

22) U Řekůw *Adonis*. Bájeno, že na hoře Libanon od diwokého kance usmrčen byl. Venuše ho do kwítku anemone obrátila.

23) Řeka nyní Ibrahim zwaná.

24) Wiz 1 Samuel k. 5.

jsaucí člověkem a rybau odpolu.
 Jednak wysoký mu strměl w Azotě
 chrám, i obáwán byl na Palestinském
 pomoří, w Gat, Askalon a w Akaron,
 tam až k Gaze pomezni. Teď přibrál se
 Rymon, ²⁵⁾ w libém Damašku měl milý swůj
 byt, kde čistý, Abany a Farfaru,
 potok břehy smáčí úrodné. I ten
 proti domu Páně drze počínal
 sobě; ztratiw sluhu malomocného,
 získal krále, bláznového wítěze
 swého, Achaza, jenž slepau zbožnosti
 zrušiw oltář boží, nowý po Syrsku
 wystawil, a mrzké páčil oběti,
 skláněje se bohům, jež byl přemohl.
 Za těmi jmen druhdy známých přistali
 Osis, Hor a Osiris, ²⁶⁾ s swau družinau,
 jižto potworami, kauzly mámili
 Egyptčany powěrné i kněze jich,
 aby w zvířecí, než w lidské podobě,
 hledali swých bludných bohů raději.
 Zapáchal tím jedem také Israel,
 z snešeného zlata tele udělau
 sobě na Orebu; odbojný pak král
 zdwojil mrzkost tu, jak w Betel, tak i w Dan
 připodobniw Boha k pasaucímu se
 wolu, Hospodina! který za jednu
 půlnoc všecko pobil prworozené
 w zemi Egyptské, i lid i howada,
 bohy jeho bečící. Z všech poslední

25) II. kniha Král. kap. 5 a 16.

26) *Osiris* a *Isis*, Egyptčanům slunce a měsíc; muž a žena, bratr a sestra: *Osiris* pod obrazem býka strakatého (*Apis*) ctěn byl: *Isis*, obraz přírody. *Horus*, obau jich syn, pro lékařství a všechny slowůtný.

přišel Belial ; ²⁷⁾ i neměl nad sebe,
 co jich spadlo s nebe, ducha w chlipnosti ;
 z hruba wilný, hřích jen w hřichu milował.
 Jemu žádný nestál chrám, ni jaký se
 kauřil oltář ; leč, kdo wíce nad něho
 chrámůw měl a oltářů, kdy sami i
 kněží boha zapřeli, jak od synů
 Eli pácháno, že smilstw a násilí
 ohawnostmi naplnili boží dům !
 Panuje též u dworů a w zhyřilých
 městech, kdežto rozpusty a křiwď a zlob
 hluk se wzpíná nade věže nejwyšší.
 Tu, kdy noční mrak jich stíní úlice,
 Belialowi těkají synowé,
 zpítí wilnostmi a winem ; swědčí to
 Sodoma i Gibeá, kde hostinské
 dvěře zůstawily smilstwu ženinu,
 aby znikla krutějšího násilí.

Ti jsau w hodnosti a moci přednějši :
 druhých nelze ličiti, ač daleko
 slavných. Jonšti byli jsau to bohowé,
 rodu Jawanowu ²⁸⁾ jmíni za bohý,
 ač jest wyznáno je býti pozdnějši
 nebes, země, chlubných roditelů jich.
 Titan, prwní nebe syn, s swým ohromným
 plodem, jemuž práwo prworozenstwí
 mladší Saturn uchwátíl, jenž wšak i sám
 od mocného Jowa, swého vlastního
 z Rhey syna, rownau odměřeno wzal
 měrau ; tak se Jowiš dotřel králowstwí.
 Tito z prwu w Kretě ²⁹⁾ známí toliko,
 potom s sněžné studeného Olympu ³⁰⁾

27) 1. kn. Sam. 2. 12.

28) Řekům, od Jawana praotce swého tak zwaným.

29) Ostrowu na středozemním moři ; nyní Kandia.

30) Wrchu w Thessalii.

wrchole, swau vládu w středowětrném rozprostřeli prostranstwí, a neměli nebe vyššího; pak ti, jenž bydleli w Delfách skalnatých ³¹⁾ a Dodoně, i všech Dorisského kraje končinách; šli též opino, jenž s starým prchše Saturnem přes Adrii we Hesperské ³²⁾ planiny, Celtsko zběhali i wyspy nejzazší.

Tolik jich, i více stádně přitáhlo, s kalnýma a sklopenýma očima, w nichžto nějaká se záře radosti leskla, ano widěli, že wéwoda nezaufá, a že i w samé záhubě nejsau zhubeni; to wida, w twáři on poléwá se barwau pochybnau, a však brzy zwyklau sebraw pýchu, hrdými slowy, která stín, ne pak i podstatu nesla důstojenstwí, krotí lahodně bázeň jich, a zdwíhá kleslau odwahu. Potom káže, při zwuku by wojenském hlučných trub a ciňků welkau zpřímili korauhew: té zpupné cti si oswojí práwo lepý Cherub Azazel; i hned k žerdi stkwaucí rozwine to wéwodské znamení, jenž, bywši wzhůru zdwiženo, swítí se jak čerwánky, a u wětru plyne praudem; na něm slavných Serafů mnohá perlami a zlatem úprawně krumplowaná lskne se braň a wítězná památka; vždy zatím dutí kowowé

31) Město, kde bylo Apolina boha orakulum; Dodona, město s lesákem Jowišowi posvěcené.

32) Wlaská země; Celtsko či zemi Francauzskau; wyspy (ostrowy) nejzadnější či zemi Anglickau, Irskau a ostrowy Orkadské (ultima Thule).

vydávají divý hřmot, a veškeré
 k tomu vojsko pokřikuje wesele,
 až se pekel třese klenutí, a wně
 strachem trne směsice a dáwná Noc.
 Náhle vznikne deset tisíc praporů
 w temném powětrí, a pstrě se barwami
 východními; s nimi wstane dřewců les
 hrozný; lebka na lebce, a pawéza
 na pawéze stojí dawem w šíř a dél
 nesmírnau; i postupují falanxem ³³⁾
 dokonalým, k zpěwu hudby Dorisské, ³⁴⁾
 fagotů a fleten líbých; jakowá
 druhdy zbrojící se w bitwu hrdiny
 naplňowala šlechetnau odwahau,
 by ne wztekem, nébrž mužstwím uwážným
 oddychajícíce, co skála trwali
 w hrůze smrti, k autěku neb ústupu
 nepohnuti mrzkému; již w moci to
 býwá utěšit a upokojiti
 slawným zwukem trudnau mysl, a zahnati
 péči roj a zámuteků, běd a psot,
 rovně z smrtedlných i nesmrtedlných
 duší. Takto daufajícíce w spojenau
 sílu, stálau myslí, mlčkem kráčejí
 líbé při hudbě, jenž lehčí těžké jich
 kroky po horaucích drahách. Přitáhše
 nyní wůči, stanau, strašné průčelí,
 w hrozně délce, s blýskawými braněmi,
 oštípy a štíty, na wzor předwěkých
 drábů, čekajícíce, co by weliký
 kázal wéwoda; on šiky zbrojené

33) Gistým šikem starých wojáků, k autoku schopným; nejslo-
 wátuňjší byl Macedonský.

34) Dorisská hudba byla nejwážnějšf; Lydská nejsmutnějšf;
 Frygská nejweselejšf.

zbihá okem zkušeným, pak weškeré
wida wojsko w slušném řádu, prohlíží
wšecky, bohy w postawě a twárnosti,
po jednom, a posléz sčítá auhrnkem.
A tu srdce jeho chlubnau pýchau se
nadýmá, a twrdne w zteklém úporu.
Nikdy w swětě od stwoření člowěka
neshlukla se taká síla, ježby
proti té se mohla zdáti walnější
nežli ona drobná pídimužiků
pěchota, wydawši bitwu s jeřáby; ³⁵⁾
byť i wešken k ní se z Flegry přirazil
obrů rod, neb reků plémě, wálčilých
u Theb a u Troje, s bohy oběma
stranám pomocnými; neb, jenž w bájkách jest
slawný, Uterowec se swým rytířů
Armorských a Britských oborem, a co
jich se koli, wěřících i nektěnců,
ztéci widěl Aspramont a Montalban,
Damašek neb Maroko a Trebizond, ³⁶⁾
neb co Byzerta jich s břehů Afrických
wyslala, kdy Karel Welký se wšemi
panošemi padl u Fontarabie. ³⁷⁾

35) Narází na bájku starořeckau, dle které Pygmaea, matka
zástupu lidů na pídí dlaubých, od Junony, že nad ní pro krásu se wy-
pínala, do jeřába obrácena jest. A tudy že národ ten s jeřáby neústa-
wně wálčí, prawí basníř. *Flegra* město w Macedonii, kde Gigantowé
s Jowem wálčili. *Theby*, město w Beotii, kde Eteokles a Polynikes,
Oedipowí synowé, wálčili. *Troja* z Iliady Homerowy město wědomé.
Uterowec, syn Utera, Artur král, jehož často prowázeli rytíři Britští
a Armorští; nebo stál w swazku s králem Armorským čili Bre-
taňským.

36) Wšecko jména z Římanů známá, jichž tu čtením Milton ne-
wčas se chlubí: chyba jeho neřídka.

37) Takto podlé Španělských historiků. Jimí prawí, že Karel
týž, získaw nad nepřátely, w pokoji umřel.

Takto sílu lidskau drahně předčice
 duchowé, však swého wůdce strašného
 byli poslušni; on mezi jinými,
 powahau i zrůstem zpupně wznešený,
 stál co věže; způsob jeho neztratil
 ještě původní swé jasnosti; i byl
 na pohled ne menší, nežli Archangel
 strastný; zbyť jen sláwy jeho zatmín jest:
 jak kdy slunce nowowzešlé prohlédá
 mhlau pohorní, ze swých zuté paprsků;
 neb kdy, zkruté od měsíce zatměním
 pošmaurným, mrak hrozný na půl národůw
 rozsypá, a leká krále změnami.
 Tak, jsa zatmín, stkwěl se nad ně Archangel;
 čelo však mu hlubokými zoral hrom
 jizwami, a swadlé líce osedl trud;
 jednak pod obočím jeho bezstrašná
 tkwěla odwaha, a pýcha zúmyslná,
 pomsty žádauci. Wztek okem wyráží,
 ač w něm útrpnost a wnitřní hryzotu
 znamenati, ano widí druhy swé,
 čili následniky swého zločinstwa,
 jindy blažené, ach, nyní na wěky
 k hrozným odsauzené mukám; tisíce
 duchů, winau jeho nebe zbawených,
 swětla wěčného, pro jeho buřictwí,
 wždy mu wěrných, ač jich sláwa uswadla,
 jako wadnau s nebe bleskem potření
 dubowé a sosny hrdé na horách;
 s ožženými wrchy wýtečné jich pně
 stojí o nahotě na pohořelé
 paustě. Teď se k mluwě chystá, protož hned
 w dvojitych se řadách křídlo ku křídlu
 chýlí do půl kola, obkličuje ho
 s welmožemi. Wšecko ticho pozorem.
 On se třikrát pokusí, a třikráte,

pyše na úkor ho slzy polijí,
jakými jen plačí angelé, až pak
se lkáním ta slova průchod nalezla:

Ó, wy myriady nesmrtdelníků!
mocnářstwa! jimž rowen byl jen Wšemocný!
s ním i chwalně sweden boj, ač krutý wzal
konec, jak to místo, jak ta změna to
swědčí, hrozná k wyřknutí. I kteráž mysl
wšeho wědomí, co bylo i co jest,
znajíc hlaubi, předwědaucím tušením
nadíti se mohla, aby tolika
bohů síla spojená, tak statečně
bojující nesla porážku? I kdo
mní, ač po ztrátě, že by se plukům těm
walným, jichžto wýhost nebe wyprázdnil,
neudálo powstati, a mocí swau
wydobyti vlasti swé? Co mne se tkne,
budte swědky nebeští wy plukowé,
máli bojácnost či rada nehodná
w naději wás zklamala? Než ten, jenž teď
řídí: nebe sám, až posud bezpečně
seděl na trůnu, skrz dáwnau ztwrzeném
powěst, zhodu nebo zwyk, a stkwěje se
stálým králowského blesku úplňkem,
tajil wždycky sílu swau, i totě nás
w pokušení uwrhlo i w pád; již wšak
známe jeho moc, a známe vlastní swau;
netřeba ho wyzýwat, ni wyzwaným
nowé bát se wojny; to nám za lepší
stránku zbýwá, kauti tajné obmysly,
zjednat klamem, čeho nelze násilím;
atby na nás shledal posléze, že kdo
přemohl mocí, přemohl wraha od polu.
Snad že nowé swěty zplodí prostranstwí;
bylat powěst w nebi, ano zaměřil
z dáwna nowý stwořit swět, a uměstit

na něm rodinu, své zvláštní miláčky,
 jimžto přítí chce, co synům nebeským :
 tam jen třeba na zvědy, buď první náš
 útok, tam, neb jinam kamkoli : i jižť
 déle nebude ta jáma pekelná
 duchů vězit' nebeských, ni mrakem jich
 krytí propast ta. Než věc ta nejprwé
 w plném sněmu zraj. Však k míru naděje
 není : kdož se pokolí ? Boj tedy, boj
 zjewný nebo zkrýlý ustanowen buď.

Řekl, a k ztwzení slow jeho wynikly
 tudíž miliony mečů plamenných,
 wydobytých z pošew mocných Cherubů ;
 peklo náhlým zaraženo pobleskem.
 Litě zuří proti Swrchowanému ;
 •wedauce pak powyk wojny strašliwý,
 štítů zwuóicích a mečů břinkotem,
 zpupné proti nebi mecí rauhání.

Stála hora w blízcce, jejíž hrozný wrch
 soptal ohně praud, a walící se kauř ;
 zpod se blyštěl korau stkwaucí, na důwod,
 že jest kowů žily zkrýwal u wnitřku,
 z siry zplozených ; sem letí na ručest'
 walný pluk, jak kdy se zástup miněřů,
 zbrojný kracemi a rýči před wojskem
 řítí králowským, chtě stany obehnat
 příkopy a náspy. Mamon **) wúdcce jich ;
 Mamon z duchů s nebe padlých nejnižší.
 Již i w nebi nízko nosil zrak a mysl,
 wic se obdiwowáw nebe bohatstwí,
 drahé podlaze a zlatu ryzímu,
 než cokoli božského a swatého
 bylo zřítí w stanu blahoslaweném.
 Jeho nabádáním jsauce nejprwé

38) Po Syrsku bohatstwí znamená.

vyučení, lidé zemi laupili,
 matku swau, a zryli její wnitřnosti
 bezbožnýma rukama pro poklady,
 lépe ukryté. Tu hluk ten, otewřew
 w hoře ránu, spausty zlata wytasí.
 Nebud' diwno žádnému, že bohatství
 w pekle roste, peklo toho wzácného
 jedu nejhodnější. Ale tuto se
 učte lidské chwalitelé bystrosti,
 diwy o Babelu wyprawující,
 aneb o Memfisských králů nádherných
 dílech, ³⁹⁾ kterak lidské sláwy památky,
 co jich zděla koli moc a umělost,
 w niweč mizí před tím, co tu duchowé
 zawrzení stawěli, w té kratičké
 době, ježby lidé snažní za wěky
 bezčíslnými newywedli rukami.
 Blízko w plani mnoho dolů wryto,
 w které zpodem žily zlata plynného
 běží z jezera. Tu jiný podiwně
 zástup rudu rozpauští, a odmísíw
 druhy shání trusky s kowu wraucího.
 Třetí hluk, wryw rozmanité do země
 formy, z dolů wraucích diwným průduchem
 naplní jich dutost wšecku, na rychlost,
 jak kdy u warhanách, dchnutím jediným,
 witr mnohé řady píšťal prodmychne.
 Nyní znáhla přenáramná stawení
 wznikne z země, jako pára, při sladké
 hudby sauzwuku a zpěwu lahodném,
 w způsob chrámu wúkol osazeného
 slaupením, a ležícího na slaupích,

39) Narází na ony, mezi sedm diwů swěta počténé, zdi Baby-
 lonské a wisuté zahrady Semiraminy a pyrámý, na jichž jednom přes
 36,000 lidu za 20 lét pracowalo.

se zlatým převazem, z dílny Doriiské.
 Podwlaky a swisle řezbau vypuklau
 dmau se nádherně; krow z zlata ryzého.
 Ani Alkairo, ani Babylon,
 když se jejich sláva nejwíc wršila,
 newídali krásy také we chrámu
 Serapisa aneb Bela, ⁴⁰⁾ bohů swých;
 ani taká sídla měli králowé
 jich, kdy s Assyrii Egypt o přednošt
 horlil w chlipnostech i moci. Již ten stroj
 hrdý strmí wzhůru vysoko, a w tom
 wrata, rozpřawše swá křídla měděná,
 otewrau se, jewíc u wnitř prostranstwí
 walné: hlazenau a zdobnau podlahu,
 mnohé s klenutého stropu hwězdnych lamp
 řady wisící, a kauzly wtipnými
 uprawená swětla, ježto hořawé
 tráwí klí, a swítí jako obloha.
 Nyni kwapné množstwí wejde s úžasem,
 jedni dílo, druzí mistra welebí,
 w nebi známého pro mnohé wěžaté
 zámky, sídla oberlaných angelů,
 knížat ode Pána mocí nadaných,
 aby, we swé každý hierarchii, ⁴¹⁾
 zprawowali oswícené zástupy.
 Aniž neneznán byl w staré Grecii;
 Mulcibrem ⁴²⁾ pak chromým w Ausonii slaul,
 kdež i, kterak s nebe spadl, bájeno,
 od hněwného Jowa přes krystalowé

40) Belus, syn Nimrodůw, druhý král Babylonský, a prwní člo-
 wěk, který za Boha držán a ctěn byl; u Feníků slaul Baal. Serapis,
 tolik co Apis.

41) wládařstwí kněžské.

42) jako *Mulcifer*, kterýžto, že umění železo rozpauštěti wyna-
 šel, tak nazwán jest. Ausonie Wlachy znamená.

cimbuří byw swržen; padalť od jitra
do poledne, od poledne k večeru
rosnému, s den letní, až se západem
slunce, jako kapající s zénitu ⁴³⁾
hvězda, dopadl Lemna, výspy Egejské.
Takto mylně bájeno; on dáwno byl
před tím s rotau shozen odbojnau, a nic
jemu k platnosti, že w nebi vysoké
stawěl věže; neznikl swými nástroji,
něbrž po hlavě i se swým oborem
pilným w peklo, tam by stawěl, smrštěn jest.

W čas ten okřídlaní hlásní z rozkazu
wůdce jmau se s obyčeji slawnými
zwukem trauby ohlásiti u wojště
welký sbor, an tudíž držán býti měl
w Pandemoně, ⁴⁴⁾ nowém hradu stolečném
Satana i jeho rad. Kdo, takto zní
prohlášení, wolením neb úřadem
w třídě všeliké a pluku nad jiné
předčí hodností, ten k sněmu přijď! a hned
po stech, po tisících přibírají se
walem stádně; an již na ně čekáno.
Nestačuje brány wchod, ni walná síň,
walná, jako ohrazené hony, kde
w zbrojném cwičnī jezdění pobízejí
zápasníci z pohanského rytířstwa
reky smělé w kolbu nebo w metání
dřewců smrtících, an na zábradle se
Sultán kochá kratochwili krwawau.
Wyroji se po zemi i w powětří
s hustě chwělých křídel šumem ječícím.
Jak kdy wčely w podletí, an na býka

43) čelní punkt na nebi.

44) Shromáždění všech duchůw: dle slowce Pantheon w Římě
starém.

wystaupilo slunce, lidnau mládež swau
 z aulů wysýpají w hroznech, létají
 po kwítí a swíží rose sem i tam,
 nebo po lopatce hladké, předměstí
 slaměného hradu swého, nosice
 wonný balsám, hmyzejí a rokují
 o wespolních věcech. Tak se zarojil
 duchů wětrný hluk a w tísni obywal,
 až se dalo znamení, a ejhle, diw!
 ti, jenž nad obry, plod země potworný;
 zrůstem předčili, teď w pídimužíky
 drobné zkrátí se, a w úzkém prostranstwí
 stanau nezčíslní; i podobají se
 onéno, za Indskau horau, trpaslíků
 rodině neb čarodějným přístrachům,
 které podlé hájů, nebo u židel
 opozdilý wesnik noční dobau zří,
 nebo mní, že zří, an měsíc rozsudí
 s nebe pohlédá, a blíže k zemi swůj
 bledý kloní běh. Ti ryčných hledíce
 plesů bawí ucho hudbau lahodnau:
 jemu srdcem chwěje strach i weselí.
 Takto z nesmírného zrůstu duchowé
 nadwětrni se w útlé swraskše postawy
 zdrobněli, ⁴⁵⁾ a jakkoli jich bez čísla,
 měli w pekelné dost wůle radnici.
 Dále wnitř w swé podobě a rozměru
 Cherubi a Serafowé důstojní
 w pokojíku zvláštním, w tajné swětnici,
 sedí spolu; polobohů tisíce
 na stolicích zlatých, w radě úplné.
 Po mlčení po nedlauhém přečteno
 prowolánj, pak se počal walný sněm.

45) Voltaire haní to swraštění se duchů; Zachariä s jinými je zastává.

Zpěw druhý.

Počíná se sněm pekelný. Satan se tíže, máli býti nová wojna předsewzata k wydobytí nebe čili nic? Moloch radí wojnu, Belial a Mamon radí poklid a založení králowství w pekle. Přijato jest wymešení Belzebubowo, aby se napřed vyšetřila prawda dáwného prorocství w nebi o novém swětě, a o rodině na něm stwořené. Pochybnost, koho poslati na zwědy. Satan sám se podwolí cestě. Zůstáno na tom. Sněm se skončí. Čerti udají se do rozličných zamepřáždění, a w rozličné strany pekla. Satan nastaupiw cestu, přijde k bránám pekelným, které nagde zamknuté. Jeho poznání se s Smrtí a Hříchem. Hřích mu otevře brány. On koná cestu skrz Anarchii Chaosowu až k hranicím přírody, a tu znamená zdaleka spaustu tohoto swěta.

U wýsosti na stolici králowské,
 jež se nad bohatství celé Indie
 blýskala, i nad zlato i nad perly,
 co jich koli stkwostný východ nádhernau
 přílišností na swá sype knížata,
 seděl Satan, k bidné této přednosti
 zásluhami zdwižený. Jak vysoko
 nad naději ze zaufání wynikl,
 tak se nad tu výši wzpíná vysoko;
 marné s nebem wálky nejsa nasycen,
 aniž nabyw ze zkušení maudrosti,
 takto swého srdce pýchu odkrývá:

Wládcowé a panstwa, božstwa nebeská!
 jelikož w swé hloubi žádná nemůže
 propast nesmrtdlných bohů, jakkoli
 ztištěných a padlých, dlouho držeti,

nemám nebe za ztracené. Znikši té psoty božská naše moc se zastkwěje slawněji a brozněji, než před pádem, aniž pak se znowu, spoléhajíce na swau sílu, budem báti klesnutí.

Mne, ač podlé práw a pewných zákonů nebe od počátku byl jsem wéwodau waším, nyní wůle swobodná, a co w radě jsem a bitwě na wás zaslaužil sobě, — k nějakému aspoň nabytí ztráty, — na trůn bezpečný a záwisti newydaný wšeobecným wyzdwihla snešením. Staw tento, blahým oděný důstojenstwím w nebesích, by záwist mohl zbudit u nižších; wšak zde, kdo bude zde záwiděti tomu, jehož nejwyšší místo Perúnově nejwíc oddalo ráně; jenž, jsa baštau jiným, w nejwětší wystawen jest částku neskonalých muk? Nelze swáru wzniknauti, kde, oč by wznikl, není. Kdož jest, jenžby w pekle přednosti hledal? kdo buď jemu wýměr kázně té sebe menší, jenžby dychtil po wětším, zpupnau myslí? Tímto stálým prospěchem pewné swornosti a wíry pewnějši, nežli w nebi mohla býti, wyjdeme pohledáwat dědictwí a starého práwa swého, s zdařilejší nadějí, než se nadít bylo w blahoslawenstwí. Jakým by to způsobem se událo nejlépe, zda wojnau zjewnau, čilito zkrytau lstí, toť jest, oč nyní rokujem; komu zdrawá rada, jmi se mluwiti.

Dokonal, i wstane oberlaný král Moloch, jemuž na drzost a odwahu newálčilo w nebi ducha rowného.

Wětši smělosti teď nabyt w zaufání,
 Prahnuł býti rowným w síle Wěčnému,
 opowážliwec, a wolil nebyti
 naprosto, než býti menším. Bludem tím
 wešken jeho zmizel strach, i nebál se
 Boha, pekla, ani čeho horšího.
 Těmito pak teď jim slowy řečňuje:

Zdání mé jest wojna; klamy se,
 jichžto neznám, nehonosím. Smýšlej je,
 komu potřebí, a jestli komu, ne
 w dobu tu! Či mají, an my hlaubáme,
 našincowé, miliony oděnců,
 ač že prahnau po znamení k výprawě,
 tuto u wyhnanstwí dlíti prázdníce?
 tuli tmawau, mrzkau jámu za domowu
 miti, žalář jeho tyranstwí, jenž jen,
 že my dlíme, panuje? i odstúp to!
 Ozbrojme se wzteklostí a plápoľem
 pekelným, a řítíce se úprkem
 všickni, náhle ztecme nebe vysoký
 hrad, a obrátme ty muky w strašnou braň
 proti mučitelí, aby naproti
 hřmotu všemohaucích děl mu pekelný
 řičel hrom, a proti blesku mráкотný
 plápol wztekle střilel mezi angely
 zděšené, a sirný kauč a žhawý dým
 kruté jeho nálezky mu zasuly
 litě wúkol stolici! — I zdáli se
 wám, že příkrau cestau nelze zniknauti,
 přímým letem, proti wrahu wyššímu?
 Pomněte! — leč bezpamětné jezero
 trudným dosawad wás tíží záchwatem, —
 pomněte, že vlastní let náš wyniká
 wzhůru k sídlu swému přirozenému;
 sstaupať nám a padati jest odporno.
 Kdo z nás ondy, kdy se na rozprchlý zad

zwěsil zuřiwý nám wrah, a potupně
 stíhal do hlubiny nás, kdo necítil,
 s jakým nucením a praeným útěkem
 padali jsme dolů? snadno tedy nám
 wyniknauti. »Bojíme se následku!
 zdali opět na se máme wyzwati
 silnějšiho, jehožtoby prchliwost
 k naši zkáze cestu horší nalezla!«
 K horší zkáze? těli obáwati se
 w pekle? co můž mnedle býti horjšiho,
 jako tuto bydleti, tu sehnánu
 býti s hojné blahosti, a w mrzkau blubinu
 odsauzenu býti k psotě náramné?
 kde nás ohně neuhasedlného
 bolest mučí, bez naděje ustání,
 hněwu jeho otroky, kdy koli nás
 neukojitedlný bič a trápící
 wolá k kázni hodina. Strast nad tuto
 wětši zhubí nás a zničí docela.
 Což se lekáme? co dlíme rozniť
 na nejwyšší stupeň jeho prchliwost?
 Bud' že w lítém wzteku cele wylhadi
 nás, a bytost w niweč uwede:
 lépe, mnohem lépe tak, než abychom
 bytost měli, ale bídnau po wěky; —
 bud' že božstwí naše nemůž přestati:
 horjšiho tu čeho není báti se
 s strany této. Nabywše pak zkušeni
 čijem dosti síly k tomu do sebe,
 bychom nebe plenili, a týrali
 osudný a nedostupný jeho trůn
 wěčným útokem; což kdy ne zisk, je msta.
 Skončil zamračeně; z jeho pohledu
 čněla mstiwost zaufalá, a strašliwá
 bitwa Boha menšimu. Wstal Belial
 s druhé strany, s mírnau, wlídnau powahau.

Neztratilo nebe ducha nad něho
 sličnějšího; k welkým zdál se toliko
 činům, k důstojnosti jedno weliké
 stvořen býti; ale všecko bylo w něm
 šalebné a prázdne; strdí jakkoli
 kwapal jazyk jeho, znaje nejhorší
 obraceti w nejlepší, a pomásti
 nejzralejší radu. Nizká byla mysl
 jeho; k auhoně jen wtipná, k činům pak
 uslechtilým bojácná a wáhawá.
 Ucho lákal nicméně, a takto se
 nyní lahodnými ozwal důwody:

Já bych, starostowé, radil k zjewnému
 boji, nejsa w nenáwisti posledním,
 by mi hlavní důwod, wojnu radíci,
 nezrazowal wojny nejwíce, a se
 strastným přebídného konce úkazem
 býti newiděl, an nejrekownější
 hrdina swé radě sám a činům se
 nedowěřuje, swau všecku udatnost
 na zaufání zakládá, a za účel
 prací snažných wyhlazení po bídné
 stawí pomstě. Jaké pomstě? Nebeské
 náspy oplývají wúkol oděnci
 strážnými, jenž wešken nedobytedlným
 činí přístup. Často jejich plukowé
 rozhoštění leží po všech bezedné
 hlaubi březích, nebo letem pošmurným
 tihnu w panstwí noci temné w šíř a děl
 na zwědy, a nebojí se útoku.
 Bychom pak si průchod silau protřeli,
 byť i s černau bauří peklo za námi
 w patách klopotajíc, nebes přejasné
 světlo zkalilo, i přec by welký wrah
 wešken nezhubený na swé stolici
 seděl neporušeně, a nebesa

nadpowětrná, neznajíce poskvrny,
 ohně chatrnějšího a psoty své
 vítězněby znikla; námby zahnancům
 nezbývalo nic, než kruté zaufání.
 »Rozlííme, prý, všemocného vítěze,
 aby on svůj na nás všecken wylil hněw:
 to nás zahubí. To naše útěcha,
 nebyť naprosto.« O bídná útěcha!
 Kdož, buď sebe trudnější, by ztratil rád
 tuto bytost rozumnu, tu božskou mysl,
 celau věčnost kwapně probíhající;
 kdoby wolně, bez smyslu a bez zniku
 umra, pošel smetený a ztracený
 do propastné, tmawé nestwořenosti?
 kdož pak wí, byť to i dobré bylo, zda
 mstiwý wrah to dáti může, zdali chce?
 mohli, pochybno; že nechce, jisto jest.
 Wylije on, maudrý, všecken pojednu
 hněw svůj, zvykem zpozdilých a nesmyslných,
 aby zplnil žádost protiwníkům svým,
 zničil w zlosti ty, jež k věčným jeho zlost
 chowá mukám? »Čemu dlíme, prawí nám
 raditelé wojny, jsauce určení,
 schowání a dáni mukám na wěky?
 Čiňme jakkoli, co zbývá trpěti
 wíce nám, co zbývá trpěť horšího?«
 Zdali jest to nejhorší, tak seděti,
 tak tu rokować, a tak se zbrojiti?
 Ha! kdy ondy, pohnání a ubiti
 hromem nebe třepícím, jsme klopotně
 utíkali, hlaubi, by nás ukryla,
 prosíce, i tuť se peklo útěchau
 zdálo býti ranám těm; neb kdy jsme tam
 k horaucímu přikowání jezera
 leželi, to horší bylo zajisté! —
 Což, by onen dech, jenž tento zuřiwý

oheň roznítíl, jej opět sedmerau
 zdmýchal wzteklostí, a na nás uwalil ?
 Co, by opět s hůry pomsta ustalá
 hromorudau ozbrojila prawici
 ke trýznění našemu ? Co, aby se
 otewřely sklady pekla, obloha
 jeho plamenným se na nás sesula
 náwalem, (a wisi strach ten nad námi,
 úraz hlavám našim stále strojící ;)
 my pak w tom, kdy smýšlejíce ku smělé
 bádáme se wojně, bauří ohniwau
 zchwáceni a smeteni, a každý k swé
 přibodeni byli skále, za hříčku
 hřmicím wětrům ; nebo w žhaucím jezeru
 spati okowy a pauty, we lkání
 stálém, bez oddechu, bez útrpnosti,
 bez úlewy, na wěky a beze wší
 konce naděje se trápiť museli ?
 To by, wěru, bylo horší ! Wojnu wám
 tedy, zjewnau jako tajnau, zrazuji
 wedlé zdání mého. Což s ním pořídí
 síla nebo klam, kdo jeho podwede
 mysl, an jedním wšecky věci wzezřením
 prohlédá ? On s hůry nebe wšeliké
 naše widá hnutí sobě zlehduje,
 mocný síle naší tak se zpíčiti,
 jako maudrý překaziti úmyslům.
 «Nuže, myli, pokolení nebeské,
 w takém zawrzení, w takém wyhnání
 žíti máme, trápení a okowy
 mrzké nesauce ?» I lépe, saudím, to,
 než co horšího, kdy osud káže tak
 newyhnutedlný, a rozkaz wítěze
 wšemohaucí. K trpení i konání
 síla jest nám stejná, aniž zákon ten,
 jenž tak welí, bezpráwný. Tent první byl

rozmysl náš, zda mohútného wraha jsme
 maudře obojowali, ač nejisti
 konce. K smichu jsau, kdo sobě we zbraní
 počínají udatně a hrdinsky,
 pozbywše pak té, teprw se strachují,
 čehož jim se dříve bylo nadíti,
 nésti okowy a muky, wyhnanstwi,
 potupu, a coby koli uwalil
 na ně wítěz. Toť náš saud; i jestliže
 ponese me ten, snad časem welký náš
 protiwník, tak zdálen jsa, ni urážin
 wíce, pustí z mysli nás, i hněw, a tím
 spokojí se trestem; zatím nebuda
 zdmýchá, tento oheň ztekly ulewí;
 brzy znikne lepá naše podstata
 jizliwého kalu, aneb otrlá
 nepočije ho; ba snad i powahu
 změni swau, a přirozenost oblekší
 toho místa, s lítau posléz horkostí
 spřízní se, a bez bolesti snese ji;
 bude swětlo ze tmy, z hrůzy lahoda.
 Nad to, kdož wí, jakau napotomně duš
 přinese nám změnu neskonaly let,
 změnu blaženau. Jest mezi šťastnými
 staw náš zlým, však mezi zlými nejhorším
 není, horšimli ho neučiníme.

Takto radil slowy pláštěm rozumu
 oděnými k lhostejnému ustání
 Belial a k lenivosti klidné, ne
 k klidu: po něm Mamon mluwil takto, řka:

Budto, bychom s trůnu krále shodili
 nebeského, wojnu wedem, wojnali
 nejlepší se widí, budto, abychom
 ztraceného práwa swého dosáhli.
 Jeho shodit, tenkrát se zdařiti
 můž, kdy osud stály změně wrtkawé

ustaupí, a Chaos rozhodne zpor náš :
 marná jest první naděje, jeť i druhá marná. Jaký nám jest na nebi míti stánek, pokud není přemožen nebes král? I dejme tomu, žeby on, zchlácholen jsa, všem nám za slib nového poslušenství milost prohlásil : ó jak bychom, mmedle, před ním mohli skraußeně státi, přísný jeho rozkaz berauce ; kterak štěbetnými zvelebowati žalmy jeho trůn, a pěti nucené Haleluja ; anby zatím mrzutý pán náš seděl pánovitě, jeho pak oltář mrzký dýmal ambrosiowým kadidlem a kwítím, z naší oběti porobné! Hle, tenby úkol, tatoby radost byla w nebesích. Jak trudno jest tomu klaněti se wěčně, na koho newřeš! Ustaňme již jednau bažiti po panoštwi jasném, jehož dobytí mocí nelze, z lásky, třeba w nebesích, přijiti jest nehodno. I raději w sobě sami štěstí swého hlodejme ; budme žiwi ze swého, a pro sebe, w této walné paušti, wolně, bez aučtů, wywoliwše sobě tuhau swobodu, nežli chlapské sláwy lhostejnější jho. Tuť se welkost naše w prawém zastkwěje blesku, kdyžto z wěcí malých weliké, z ujmy zisk a štěstí hojně z nešťestí wywedem, a w samé bídě ujmem se, proměniwše práci swau a stálostí muky w pobodlí. Zdaž hrůza z mrákotné swěta, toho hlubiny? Jak často pán nebe wšewládny se w kalotmawý mrak prostírá, a trůn swůj, bez umalení

sláwy kryje welebností pošmaurnau?
 z noci její temné hučí hlubocí
 hromowé, a třesk a blesk swau wzteklostí
 w peklo nebe obrací! I zdalito,
 jak on po nás tmu, tak po něm swěta my
 nemůžeme twořiti? Máť země ta
 pustá skryté poklady a zlato; má
 drahé kamení, a máme zběhlost my,
 bychom výborného něco zdělali
 sobě. Čím se nadto nebe honosí?
 Bude také z muk těch časem žiwel náš,
 pronikawý pak ten oheň zlahodní,
 krutý jakkoli, a kdy se s powahau
 naši spřizní, ztupí newyhnutedlně
 břitkost jeho. Wšecko k radě pokojné
 zúwe nás, a bádá k tomu, abychom,
 založíce tuto nowau osadu,
 zpráwným řádem, běd a psoty zniknauti
 hleděli, a k tomu wždycky majíce
 zření, kde a kdo jsme, wojnu pustili
 z myslí docela. Tu máte radu mau.

Dokonal. I wznikne náhle w sboru žust,
 zwuku wětrů šumějících podobný,
 jižto lítě perau w duté skaliny;
 kormautiwše za celau noc jezero,
 chraplawým teď jekem plawce, od bdění
 unawené, w twrdý pohřzili sen;
 jichžto lodi bylo w skalném přistawu
 wrci kotwu náhodau. Tak Mamonu
 zwučná zněla pochwala. I líbil se
 welmi jeho nález k míru radící,
 nebo víc než pekla nowé báli se
 bitwy; tak se hromu w nich a meče strach
 Michalowa přemítal, a nemalá
 tužba nowau založiti osadu

w pekle, jížby bylo zprávným řízením

zdorowati někdy obci nebeské.

Znamenaw to Belzebub, jenž nejvýše
seděl po Satanu, vážným powstane
wzhledem. Stojе, obce slaupem být se zdá;
walná rozwaha a péče obecna
wryty jsau w čelo jeho hluboko,
z twáři pak se jemu swítí králowská
rada; stojí welebný, ač w záhubě,
mudřec, rowen Atlantowi plecema, 1) jimžby nésti bylo tíži králowstwi
nejwalnějšich. Pohled jeho pozornost
tichau weli, tichau jako klidná noc,
nebo w létě wětřík polední. I řekl:

Trúnové a wládařové, potomci
nebe, moci nadwětrné! či těchto jmen
odřeknauti se, a proměnice swůj
podpis, pekelnými máme knížaty
slauti? K tomu snešení se obecne
uchyluje, bychom, zůstanauce zde,
založili zrostající osadu.
Sní se wěru nám, a newíme, an král
nebeský nám toto místo wykázal
za žalář, ne za bezpečnou útěchu
před mocným swým ramenem, neb bychom snad,
nebeské tu jsauce prosti poroby,
proti jeho stolicí se nowými
spikli smluwami. On w úzké drží nás
wazbě, podal odmrštěné jakkoli
od něho, a neúchranným wězně swé
traudí jhem; on, budte jisti, powěky
w hlubinách i na wýsosti, prwní i
poslední, wždy bude kralowati sám,

1) Atlas byl hwězdář, o němž prawili, že nosí nebe na ramenu.

aniž jakau jemu částku králowství
 ujme rozbroj náš, ba nad peklo i swé
 wztáhna panství, berlau nás w něm železnau,
 jako zlatau nebe, bude řídití.
 Nač tu sedíme, a o wojnu a klid
 rokujeme, kdežto, wojnu woliwše,
 ztrátu jen jsme nenabytnau získali?
 Žádný posud nepodával pokoje,
 aniž hledal kdo. Neb mnedle jakého
 nám se otrokům jest míru nadíti,
 nežli přísné stráže, kázně swéwolné?
 Jakým odměniti my se můžeme
 klidem? Jakým, nežli záštím hlubokým,
 nenáwistí, zpaúrau neukrocenau,
 mstau, a neústawným, wážným obmyslem,
 jakby swého wítěz užil nejméně
 wítězství, a nad tím, co nám ukládá,
 my trpíce čijeme, co nejméně
 plésal! Nebude nám doby příhodné
 zcházeti, i aniž třeba úsilím
 nebezpečným naléhati na nebe,
 jehož příkré zdi se z hloubi naprosto
 útoku ni obležení nebojí.
 Což ať snazší dráhu k cíli najdeme?
 Jestliť kdesi místo, (nemýlili se
 staré w nebi proroctwí;) jest jiný swět,
 blahé sídlo pokolení nowého,
 jemuž jméno člowěk; ten má w dobu tu
 stwořen býti, podlé naší podoby,
 w důstojenství sic a moci nižší nás,
 ale pánu w nebi více příjemný.
 Tak on mezi bohy pronesl wůli swau,
 přísáhaje, až se nebes obloha
 celá wúkol zatřásla. Tam obrátíme
 mysl, skaumajíce, jací tworowé
 tamto, jaké powahy a podstaty;

na čem záleží jich moc, a slabost-jich;
 kterak zaskočiti je by nejsnáze
 bylo, mohli či lstí? ač zavříno
 nebe jest, kdež vládce jeho bohuje,
 bezpečen jsa sebau sám. I leží snad
 ono místo, nejzadnější krajina
 panství jeho, na ráně, a tčm, kdo ji
 obývají, zůstavená k hájení.
 Tam snad, wpádem náhlým, skutek prospěšný
 wyvedem, a buďto všecko stvoření
 jeho popleníme ohněm pekelným,
 nebo podmaniwe je, tak jak jsme my
 sami zahaněni, tu drobnau záženem
 obec jeho; ztrpímeli, alespoň
 na swau přewedeme stranu, by ji bůh
 wrahem byl, a zrušil vlastní dílo své
 pykající rukau. Toč by hodná msta
 byla! toby radost jeho nad naši
 psotau zkazilo, to radost zšítilo
 naši jeho nad zmatkem, an k nám by snad
 miláckowé oni jeauce po blawě
 w kázeň swrženi, zde proklínali swau
 křehkau tkaninu a štěstí uswadlé,
 uswadlé tak brzy. Prawte, o toli
 pokusiti se, či tuto w mrákotách
 o králowstwích marných smíti wolíte. —

Takto Belzebub tu radu dábelskau
 přednášel, již Satan prwe wynašed
 jemu zwláště předložil; neb odkawad,
 leda od půwodce všeho zlého jest
 mohla pojíti ta zloba hluboká,
 zkazit pokolení lidské w prwotním
 kořenu, a zemi peklem zprznti,
 wše to welikému twůrci na wzdory?
 wzdory ty však rozmnožily toliko
 sláwu jeho welebnau. Než líbí se

úmysl ten smělý stawům pekelným;
 jiskří se jim oči radostí, a hned
 jedním swoli hlasem. Načež on swau řeč
 obnowil: Ó, což jste dobře saudili,
 dobře rokowání dlouhé zawřeli,
 božští sborowé! a sami welcí, welké jste
 předsewzali věci, které na wzdory
 saudům jeho z nejnižší nás hlubiny
 zdwihnau k bydlu starému. Snad, we twáři
 swětla pomezniho, udá nám se wpád
 učiniti sausedský a příhodný,
 jenž nám nebe nawrátí; snad líbezný
 získáme tam příbytek, kde pěkné nás
 swětlo z nebe nawštíwí, kde východních
 jasnost paprsků ty naše poskwrny
 zmyje bezpečně, kde libý, příjemný
 wětřík, zhoje tyto jizwy od ohně
 hlodawého, milým bude dmýchati
 balsámem. Než mnedle, koho wysleme
 hledat toho swěta, koho najdem s to?
 Kdo se wydá na to, aby odwážně
 do mráкотné, bezedné a nesmírné
 wkročil propasti, a skrze hmotné tny
 skaumal cestu netřelau, neb rozwina
 nečnawená swá křídla, wětrným
 bral se letem walnau přes rozsedlinu,
 ažby blaženého dopadl ostrowa?
 Která může síla, která obmyslnost
 jíti bez úrazu, skrze bedliwé
 stráže, husté bdících wůkol angelů
 posádky? — Jeť opatrností weliké
 jemu potřebí, i nám w tom snešení!
 Složenatě na tom, koho wysleme,
 všecka obce tíž i naše naděje.

Tak děw sedl, a sednuw oka bystrého
 se žádného nespustil, jsa tauhy pln,

zdali kdo mu posvědčí, zda odporen
 bude kdo, neb o ten čin se pokusí
 směle. Ale všickni sedí w němotě,
 uvažujice to nebezpečenství
 walné myslí hlubokau, a s úžasem
 každý na druhého twáři čte swůj strach.
 Žádného tu ze všech nebeztekaucích
 bojowniků naleznauti wybrance
 nebylo tak smělého, by na hroznau
 dráhu tu se odvážil, až posléze
 Satan, jejížto sláva jasná zvýšila
 nade druhy swé, ja vlastní wědomým
 sobě ceny, samowládce nadutý
 pýchau, sedě bez pohnutí, takto rce :

Nebešťané! empyrejští trúnové!

Slušná naše rozwaha, a ticho to
 hluboké, ač strachu prázdne! Dlaubát jest,
 twrdá cesta z pekla w swětlo wedauci;
 přísné naše wězení! Ten hrozný sklep
 hlodawého ohně dewaterau zdí
 obehnán jest kolem; nadto z žhaucího
 diamantu brány, pevně zamčené,
 zabraňují wýchodu. Kdo skrze ty
 projde, projdeli jen kdo, hned chopí jej
 prázdná nepodstatné noci hlubina,
 rozšklebená náramně, a w kotlinu
 strastnau pohřiziti jej a zničiti
 hrozí docela. Byť pak i odtud se
 w jakýkoli swět neb cizí krajinu
 wywřel, můž co daufati, než neznámá
 nebezpečenství a trudné zniknutí?
 Zle bych však se hodil k trůnu tomuto,
 Stawové! zle k této wládě královské,
 zdobné sláwau, zbrojné moci, kdyby zisk
 ošce, podaný a uznáný, mne swau
 zahnal tíhotau, a nebezpečenství

od úsilí. Proč bych byl se uvažal
 w toto králowství, a nezpěčował se
 panowati, zpěčuje se zárownau
 nebezpečenství i sláwy nésti část?
 obě pánu w rovné míře přísluší,
 ano nebezpečenství tím slušno mu
 wíce, čím se wyše jemu nad jiné
 w slávě udá seděti. Nuž, jděte wy
 mocnářowé, hrůzo nebe, ažže jste
 spadlí; obmyšlejte doma, jelikož
 toto domow náš má býti; smýšlejte
 některakau této bídě úlewu,
 mžli peklo stáť se snesitelnějším,
 lzeli kauzly, nebo léky jakými
 zlahodit neb stawit muky w ukrutném
 tomto příbytku. Wy bděte, střehauce
 wraha bedliwého, anto zatím já
 po celém té černé zkázy pomezí
 hledat budu wyproštění všechněch nás.
 Skutku toho se mnau žádný nezdilej.
 Powěděw to, wstane král, a námitkám
 ujde chytře, aby, jsauce wzbuzeni
 jeho rozmyslem, snad mezi hlawami
 druzí, w jistotě že jim to odeprau,
 netřeli se k tomu, čeho prwé se
 báli; nieméně, kdy oslyšáni jsau,
 nezdáli se býti soky hrdinstwí
 jeho, kaupiwše tu chwálu lacino,
 ježto walná měla nebezpečenství
 státi jej. I bojí wic se rozkazu
 jeho, nežli všechněch příhod cesty té.
 Nyni jedním rázem všickni wstanau s nim.
 Wstání to jich podobá se bučení
 hromu dalekého. Skláněji se mu
 nízko poptau šetrnau, a bohem jej,
 Bohu nebeskému rovným, hlásají,

wzdávající díky jemu nemalé,
pro zisk obecný že nedbal vlastního.

Neztratit i zatracenci veškeré

ctnosti své. I newypinej tedy se
tuto člověk skutky licoměrnými,
ježto chlauba zplozuje, a barvená
zbožnau horliwostí, tajná nádhernost.
Tak se skončil pochybnosti plný sbor
w temnostech, a všickni nad swým
výborným pleší vůdcem. Ne jinak, než jako kdy
s wrchu hory powstal oblak mráкотný,
ano spala prudkost wětrů půlnočních,
zkaBonil se jasný nebe obličej,
žiwel kalný na pošmurnau mračil se
zemi, nesa snih neb déšť; a nyní pak
slunce w rozžehnutí sladkém prostrá
wečerní swau záři: pole okřívá,
pěje hejno pernaté, a bečící
braw se weselí, až zplésá wrch i důl.
Hanba člověku! tu sworně s čertem čert
obývá; jen člověk z tvorů rozumných
žiw jest w newoli. Ač sobě slibuje
milost nebeskau, a wí, že mír chce Bůh,
přece chowá w srdci nenáwist a hněw,
wede lýtý boj, a půtkau ústawnau
plení zem, a ztírá jeden druhého
w zteklé slepotě, tak jakoby, (ó kéž
učí nás to swornosti!) dost pekelných
neměl wrahů člověk, kteří na jeho
zkázu dnem i nocí snažně čihají.

Tak kdy konec wzala rada Styxowá,²⁾
odcházeli vládykové pekelní
w pořádku, a u prostřed jich mohutný
kráčel zpráwce, sám se nebes odpůrcem

1) Pekelná, od řeky Styxu, o níž dáleji zmínka.

zdaje býti; nejinak, než pekla Cár hrozný, ubíral se s sláwau náramnau, w bohorowné způsobě, jsa obklíčen, kolem wúkol, od Serafů ohniwých, s pawézami stkwaucími a braněmi strašnými. I káže nyní po sněmu ohlásiti, zwukem trauby králowským, welké snešení: a tudíž ke čtyrem wětrům jme se čtvero kwapných Cherubů k ústům nasadit ty kowy zwučící, mluwa hlásných wyswětluje zwuku smysl; slyší jich pak daleko a široko dutá hlaub, a wešken zástup pekelný křikem ohromným swau jewí pochwalu. Odtud s mysli klidnější, a poněkud pookřáli mylné stínem naděje jdau na různu duchowé, a tihnauce, každý stíhá cestu swau, kam náklonnost wede jej, neb smutná mysl, trudného, kdeby utěšení swému zámutku nabył nejsnáze, a zkrátil mrzutau chwili, než se welký wrátí wéwoda. Část jich w plani neb we výši u wětru, letmo, nebo během rychlým, harcuje, jak w Olympii³⁾ neb w honech Pythických; část buď plaché koně prohání, buď swá kola prudká ode cíle waruje, neb se w šiky pořadá. Jak kdy, by měst hrdých stráhla, znikne wojna na nebi pošmurném, a wojska bitwu úprkem swedau w oblacích; tu z obau průčeli

3) Olympia, město na půlostrowě Peloponesu, slowútné od her, za starodáwna každý pátý rok tam držených. Pythické, vlastněji Pythské, od města, Pytho řečeného: hry ty byly ke cti Apolinowí po osmi, pak po čtyrech letech drženy, že hada Pythona škodliwého zabil.

vyrážejl rytířowé wětrní,
kopí mecíce, až na se nejhustí
dotrau plukowé ; z jich skutků wálečných
celá z obau končin hoří obloha.

Druzí wztekiem zuřiwého Tyfea
skály rwau a pahory, a na wichru
jezdí ; diw že peklo diwoký ten jich
snese hřmot. Jak kdy, swým zdobný wítězným
wěncem, z Echalie táhl Alcides,
citě w sobě z raucha jedowatinu,
trhal sosny Thessalské i s kořáním,
za náramnau bolestí, a Lychasa
s wrchu Ety w moře swrhl Eubojské. *)
Jiní, srdce měkčího, se zabrawše
w tichau dolinu, tam zpěwem angelským
k zwuku harfy mnohé pěli vlastní swé
hrdinstwí, a strastnau w bitwě porážku,
hořekující, an swobodná, prý, ctnost
poddána jest násilí a příhodě.
Stranný byl to zpěw ; než jeho libeznost
(diwli ? pěli nesmrtedlní duchowé,
peklo stawila a nadehla rozkoší
k nim se dawem traucí posluchatele.
K sladkým rozmluwám, (neb ucho bawí zpěw,

4) Thyer práwem sandí, že toto podobenstwí pod obyčejnau
wznešeností Miltonowau jest ; nebo co mnedle Herkules proti Ange-
lům spadlým a sosny jeho proti horám ? Kterak slabé to narážení na
Lychasa ! Echalie, vlastně Oechalie, město w Beotii, kteréž Her-
kules podwrátil, proto, že *Eurites* král, připowěděw tomu, kdo by
jej a syny jeho w střílení z luku předčil, dáti *Jolu* dceru swau, Her-
kulesowi, kterýž toho dowedl, jí dáti se zpěčowal. *Deianira*, žena
Herkulesowa, chtěci požíwati nedělné lásky geho, poslala mu po Ly-
chasowi oděw zbrocený jedowatau krví *Nessa* Centaura, prwé od Her-
kulesa zabitého, domnějící se, žeby, gakž jí *Nessus* umíraje toho po-
jiškowal, oděwem tím lásku stálau u muže si zjednala. Ostatek z textu
se rozumí.

ducha výmluvnost), si sedli na stranném
 jiní vršku opodál, a hlaubali
 myslí wznešenau, co jest opatrnost,
 předwědění, wúle, los : los nezměnný,
 wúle zwolná, předwědění úplné.
 W zmatení tom bludném konce nenašli.
 Mudrowali mnoho o dobrém a zlém,
 o blaženosti a bidě konečné,
 o wáśni a klidu, o haně a cti.
 Wše to marné umění, a jalowá
 maudrost, která jednak kauzly libými
 sladila jich trud a bolest za chvíli,
 zbuzujíc w nich mylnau naději, aneb
 zbrojíc zawilé jich prsy urputnau
 trpěliwostí, co trojím ocelem.
 Jiní po plucích a hejnách welikých,
 s dobrodružskau odwahau, se na zwědy
 pustí daleké tím swětem přesmutným,
 jestliže by wolnějšiho přibytku
 propůjčil jim jiný kraj. I berau se
 čtyřmi cestami, dle pekelných čtyř řek,
 jenž swé smutné wody linau w jezero
 horaucí. Tu hrozný Styx, tok smrtedlné
 nenáwisti, tamto mrzký Acheron
 teče, hluboký a trudem černý, zde
 Kocyt, od nářku tak zwaný hlasného,
 jímž se rozléháwá truchlý jeho břeh ;
 tu swé walí wlny lity Flegeton,
 praudným ohněm rozztekleně pálaje.
 Odtud podál wáhawý a tichý tok,
 jmenem Léthe, řeka zapomenutí,
 wázně krautí wodní mateniny swé.
 Z té kdo pije, zapomíná žiwota,
 zapomíná zámutku i útěchy,
 rozkoše i bolesti. Hněd za řekau
 tauto zimní jakás leží krajina,

diwoká a temná, stálau ubitá
 bauři wichřice a hradu hrozného,
 jenžto nikdy nejihne, brž u walné
 uwršen jsa záwěje, zdí starých býť
 zdá se zwalištěm. Wše jest tu led a sněh
 přehluboký; propasti, co Serbonská
 mezi Damětau a Kasem, pahorem
 starým, kaluže, ⁵⁾ kdež celá uwázla
 wojska: wřelý wítr mrazem plápolá,
 zima ohniwé tu skutky pronáší.
 Sem, od wzteklic jatí harpyjonohých,
 zatracenci přinášíni býwají
 w dobách určitých, by jednak bolestnau
 čili změnu náramností ukrutných,
 ukrutnějších pro změnu! Tak pojatí
 ze wzteklého ohně w ledu trápí se,
 ažby uhaslo jich teplo nadwětrné;
 pak je zkřehlé, ztrnulé a omrzlé
 wúkol opět w oheň bauře zametá.
 Těkají dle břehů řeky Léthejské
 sem a tam jen ku wětší swé bolesti.
 Tauži, prahnau w každém kroku dostici
 moku wnadného, jen jedné krůpěje,
 jižby w nepaměti sladké pozbyti
 bylo všech swých běd a muk, všech naprosto;
 jsaut i blízko u břehu, než odpirá
 osud přísny, pokušení každému
 brání gorgoninau ⁶⁾ hrúzau Medusa

5) Jezero mezi *Damietau* městem a *Kasem* horau, blížě ústí
 Nílu. Drobny písek to jezero často přikryl, tak že se pewně zemi
 podobalo, a jakž Herodot wyprawuge, celá wojska tam se potopila.

6) *Gorgony*, tři sestry; z nichž jedna, Medusa, že we chrá-
 nu *Minerwině Neptúnowi* objímati se dala, tím od té bohyně tre-
 stána tak, že se krásné kadeře její do hadů proměnily, na kteréž co
 pohlédlo, i hned zkamenělo. *Tantalus* pro drzost swau, od bohůw

brodu střehaucí ; ba sama od sebe
woda, kdy se jí, co žiwo koli jest,
dotkne, walem utíká, jak druhdy rtů
žizniwého utíkala Tantala.

Takto těkající chůzi ztracenau
smělců bludné rotý, bledí od strachu
přebrozného, zděšenýma očima
zhlédli teprwé swůj osud žalostný,
aniž jakau našli jsau útěchu.
Prošli mnohé tmawé, strašné doliny,
kraje přebolestné, hory ohniwé,
hory ledné, skály, jámy, jezera,
bahna, zmoly, lauže, stíny smrtné!
smrti spaustu ! jižto klna stwořil Bůh
zlau, jen k zlému dobru, kde jest žiwa smrt,
žiwot umírá, kde všicka na opak
plodí přirozenost ; diwné potwory,
obludy a šeredy, a příšery
newýslovné, hroznější, než jakowé
báseň bájila neb hrůza smyslila,
Hydry, 7) Gorgony a mrzké Chiméry. 8)

Zatím Boha nepřítel i člověka
Satan, rozpálen jsa činu welkého
rozmyslem, a hbité pojaw peruti,
k branám pekel na pustý se oddá let.
Brzy w prawo, brzy táhne na lewo ;
teď se wyrownaným nese po hlaubi
křídlem, nyní zwýši wěže wynikne
wzhůru, k pekla ohniwému klenutí.
Jak kdy lodstvo podál widět na moři,

do Tartaru odsauzen, kdež u wodě a blízko pěkného owoce hlad i
žízeň trpí, že woda i owoce tknutí geho utíká.

7) Mnohohlawý had, jakéhož Herkules zabil.

8) Ohněm soptící potwora, mající hlavu lwí, tělo kozí, a
ocas dračí.

wise na mračnách, a wětrem plowaje
 rownonočním, z Bengaly, ⁹⁾ neb z ostrowů
 Tydoru a Ternate, zkad kupci swé
 wonné wozi zboží, táhne po walných
 Ethiopských wodách, moku kupeckém,
 ku předhoří w noci, střeha stežeje
 nebeské. Tak widín z dáli Arciwrah.
 Již zdi pekla znáti, wzvyši strmíci
 k stropu hroznému, a dewatero bran,
 trojí z mědi paubé, trojí z železa,
 trojí z twrdé skály diamantowé,
 neproniknutedlné, ohněm obdané,
 neporušené. A u bran na obau
 stranách sedí strašliwé dvě obludy;
 jedna zdá se po pás ženau spanilau,
 ale mrzce w šupinatý končí se
 ocas, ohromný a switý, w ještěra
 smrtícího žihadlem. Té u prostřed
 těla powyk wedau psowé pekelní,
 stálým štěkáním, a rozdírajíce
 Cerberowé ¹⁰⁾ tlamy, hrdlem hlasitým
 wyjí ohawně. Dle wůle však, kdy jim
 překazí co w křiku, zpátkem zalezše
 zkryté hafají a skolí w životě
 jejím. Ne tak omrzalé potwory
 Scyllu ¹¹⁾ trápily, kdy w moři myla se,
 od Sicilských břehů šumných Kalabry
 dělicím, ni takto mrzké za noční

9) Bengala, králowství a město w Indii východní. Ternate a Tydor, ostrowy Molacké, na moři východní Indie.

10) *Cerberus*, tříhlavý pes s hadím ocasem a s hady okolo krku; ležel na břehu řeky pekelné, w jeskyni.

11) Nymfa pěkná, která, že pohrdala Glauka, mořského boha, milostí, na žádost jeho od Circe, w kauzlech zběhlé, kaupající se u Sicilii, do potwory obrácena gest; horní její část skalau byla, dolní psů hromadau wyjících.

kwapí čarodějnicí, kdy na wzkazy
 tajné powětrím se běře, po čichu
 krwe dětské, k kauzednicem do plesu
 Laponským, na měsíc, trpě násilí,
 tmí se na jich čáry. Druhá podstata,
 toli podstatau, co nemá nižádné
 znalé po audůw a přihbí spojení,
 toli věci může slauti, co se jen
 stínem zdá, neb obojím se jedno zdá,
 litá s deset wzteklic, černá jako noc,
 hrozná jako peklo, sedí chvějící
 šípem strašlivým; co hlawau widí se,
 k wínku králowškému podobný má stroj.
 Nyni Satan na blízku, i wystane
 s sidla swého potwora, a jde mu wstříc
 krokem ohromným, jak jde, tak peklo se
 třese. Diwí se, co by to bylo, wrah,
 nezděšený, diwí se a nebojí.
 Mimo Boha, mimo syna Božího,
 ničehoť se nelekal, a pohlédna
 hrdě, takto prwní počne mluwiti:

Odkawad a kdo jsi, mrzká obludo,
 že, ač hrozná jsi a strašná, potworným
 tuto čelem swým mi zastaupiti smíš
 cestu k branám těm? I projdu, jista buď,
 skrze ně, a nedbám, co jest wůle twá.
 Odstup, nebo zakus swého bláznowstwí,
 shledající skutkem, pekel ohawo,
 co to jest, zpíčit se duchům nebeským!
 : Jemuž plná wzteku wece přišera:
 Tys ten Angel zrádce, tys ten, kterýž byl
 mír a wíru zrušil w nebi nejprwé,
 před tím nezrušenau; kterýs w odbojnau,
 pyšnau wálku potáhl s sebau třetí část
 nebe synů, proti Bohu spiknutých;
 za co, odmrštěni jsauce od Pána,

ty i oni, zatraceni tuto jeste, do pekelných muk a bídy na věky? A ty zatracenče k duchům lidíš, se jsi přidal nebeským, a soptíš hrdé vzdory tu, kde já kraluji, a bys se rozzteklí více, kde já kraluji a panuji nad tebou? Zpět w muky své, ty šalebný z běhu, zpět se klid, a dodej peruti spěchu swému, než tě bičem štírowým mrsknu, meškajícího, neh jedná tě z luku toho střela hrůzau uchwátí nezvyklau, a nepočítau bolesti.

Takto dí to hrozné strašidlo, a tak řka a hroze, w způsobu jest desetkrát hroznější a šerednější. Ze druhé strany Satán rozpálený hněwem stál bez strachu, a zahořel co kometa, jenžto, podle náramného ještěra, na půlnoční ohniwéje obloze, poroztřásá z naježených vlasů swých mor a wojnu. Oba sobě na hlavu rozpřáhnutím naměřují smrteelným, aniž hodlají jich ruce osudné opáčiti ránu. Takowě se pak supí jeden na druhého, jak kdy dvě černá mračna, plná střelby nebeské, hřmíce nad mořem se sejdau Chwalinským; tuto stojí čelem w čelo za chvíli bez hnutí, až na znamení wanaucích wětrů swedau černau pútku w powětří. Tak se dwa ti mocní na se bitcowě mračili, a peklo více zčernalo nad mračením jich. Tak stáli hotowí k pútku. Jednau utkati se toliko s takým wrahem mělo býti oběma! — A teď by se byly činy weliké

dály, jimiž všechno mělo zavznít
peklo, leč že kauzedlné hadová,
kteráž, klíče osudného strážaucij,
u bran pekla seděla, teď zdvíhši se
mrzkým mezi ně se wrazi powykem:

Otče, dí, ó kam, kam ošl ruka twá,
w syna twého jediného? — Jaký tě,
synu, jímá wztek, že šípem smrteľným
otci měříš do hlavy? a pro koho?
proň, jenž na hoře teď sedí, směje se
otrokowi tobě, konajícímú,
co ti káže jeho hněw, jenž u něho
slove sprawedlností, hněw, jenž w jistý den
strašnau oběma wám strojí záhubu.

Prawila, i upustí mor pekelný
na ten křik, a Satan takto odwece:

Tak mi diwný powyk twůj, tak diwno, co
prawíš, že i náhlá tobě ruka má
skutkem wáhá říci, co mé mínění,
až bych zwěděl od tebe, kdos podwojná
způsobu, a prože, utkajici mne
prvníkrátě w tomto dolu pekelném,
otcem díš, a tento přelud synem mým.
Neznámť wás, a nikdy mrzdích twářností
newiděl jsem nad něho a nad tebe.

Jemuž odpowí bran wrátná pekelných:
Což jsi na mne zapomněl, a ošim twým
zdám se býť tak mrzkau? já, tak pěknau ti
widěwši se w nebesích, když we sboru
w twáři Serafinů, s tebau spojených,
w smělé rotě proti nebe králowi,
náhle bolest tebe strastná chopila,
kálné twé a záwrtiwé plynuly
oči w mrákotách, a plápol z hlavy twé
zhusta střelował; až její lewá se
strana rozewřela široko, a tu

w způsobě a twáři jasné podobna
 jsauci tobě, stkwělá krásau nebeskau,
 zbrojná wynikla z twé hlavy bohyně.
 Já to byla; užásli se plukowé
 nebeští, zpět uskočili nejprwé,
 jsauce zděšeni, a zwali hřichem ¹²⁾ mne,
 držíce mne za znamení neštěstí;
 bywši ale známa, líbila jsem se
 jim, a získala swých wděkú powabem
 nejodvrácenější, zwláště tebe, jenž,
 wida we mně dokonalý obraz swůj,
 zapálils se milostí, a podtaji
 rozkoš dělil se mnau, tak že počato
 zrostající břímě w mém jest životě.
 Zatím wálka propukla, a swedeny
 bitwy na nebi, kde, (ó zdaž mohlo to
 jinak býti?) všemohaucí nepřítel
 úplné wzal wítězstwí, my — porážku,
 mrzký útěk skrze wšecká nebesa;
 dolů naši hnáni jsauce, po hlavě
 s wrchu nebe dolů do té hlubiny
 padali, a w pádu obecném i já:
 w doby ty ten mocný klíč mi w ruku dán,
 kázáno mi těchto bran wždy zawřených
 střici, jimiž, leč že já je otewru,
 nikdo neprojde. Tu sama, w myslénkách,
 seděla jsem, ale nedlauho, kdy ai,
 těžek od tebe a hrubě narostlý
 život můj teď podiwného počije
 hnutí, pracných ku porodu bolestí.

12) W germanských řečech, mezl kteréž anglická z weliké
 částky náleží, hřích (the Sin) ženského, a smrt (the death) mužského
 pohlawí jest, a tudy se podlé ducha jich řeči hřích smrti matkau
 wtipně představuje. Celá tato, od jiných tuze chwálená, od jiných
 haněná allegorie založena jest na Epist. Jakob. I. 15.

Posléze ten omrzalý potomek,
 ježto widíš, jenž jest vlastní plémě twé,
 protrh cestu násilím, z mých wyrwal se
 wnitřností, že pro hrůzu a pro bolest
 zkrautil se a změnil weškeren můj zad.
 Ale tento můj, z mých beder pošlý wrah
 wynikne, a napřáhne swým osudným
 strašně šípem, šípem všeco hubicím.
 Utíkám, a wolám — smrt! i tráslo se
 peklo nad tím hrozným jmenem, zalkaje
 w slujích swých, a ohlas opétowal — smrt!
 Utíkám, i stihá mne, byw, jak se zdál,
 wíce chlipností než hněwem zapálen.
 Uchwátíw pak mne, jsa mnohem rychlejší,
 matku zemdenau, a objaw násilím
 zprzil smilně. Z smilstwa toho powstaly
 potwory ty wyjící, jež stálým mne,
 jakžto widíš, obkličují powykem.
 Hodinu jak hodinu je počínám
 na nowo, a porozuji s bolestí
 nesmírnu, neb kdy jim whod, tu w životwmůj,
 jenž je zplodil, wracejí se, skolíce
 hryzau střewa má, swůj žer, a opét se
 wyhrnauce, týrají mne wnitřními
 strachy, bez oddechu, bez ulewení.
 Před očíma, naproti mně zuriwá
 sedí smrt, můj syn a wrah. Ten na mne je
 štwe, a z nedostatku lupu jiného
 pohlítilby mne swau matku w rychlosti,
 leč že wí s mau zkázau zkázu také swau
 býti spojenu, a wí, že buď kdy buď
 lahůdkau mu trpkau, jedem býti mám;
 taktě osud pronesen. Než, otče! ty,
 střež se, prawím, hrotu jeho zhaubného,
 ani marně daufej neramitedlným
 býti w této stkwauci zbroji, jakkoli

po nebesku ztužené; neb smrtící
 síle jeho, leda ten, kdo bohuje
 u výsosti, neodolá ničádný.
 Skončila, a chytrý wrah, wzaw nauku
 sobě, zlahodněl, a tak jí zwolna dí:

Drahá dcero! jelikož mne nazýváš
 otcem swým, a toho syna krásného
 ukázalas mi; ten drabý základ mých
 s tebau pěstot w nebesích, a rozkoše
 tenkrát sladké, nyní hořké pomněti,
 co nás napadla ta změna akrutná
 mimo pomyslení, mimo nadání,
 wěz, že nepřicházím jako nepřítel,
 nébrž, abych zhostil toho bydlá muk,
 tmawého a smutného, jak lé, tak jej,
 tak i wšecky sbory duchů nebeských,
 kteř, brannau rukau pilíce swých práw,
 s nebe padli s námi: od těch wyslán jsa,
 wydávám se na tu drsnau wypravu,
 sebe za wšecky, a chodem saukromným
 wstauším do bezedné hlaubi; putuje
 skrz tu hroznau prázdnotu, a zpytuje
 místo zdáwna předpowěděné, a dle
 stůdných znamení w tu dobu stwořené,
 okrauhlé a walné; místo bťahosti,
 w nebes okoři, a na něm štípenau
 nowých osadníků rodinu, jenž snad
 prázdně po nás vyplňuje prostranstwí;
 jednak zdálenějš, aby nebesa,
 jsauce přelidněna mocným zástupem,
 nowými se nezdwhala bauřemi.
 Buď že to, buď jiného cos tajného
 wywedeno jest, já toho wyzwědět
 pospíchám, a zwěděw, rychle wrátím se,
 bych wás uwedl na místo, kde ty a smrt
 wolně bydleli, a proletowat se

ticho, nedozřeni jsauce, budete
w čistém, balsámowau wůní wanaucím
powětrí, a do syta a w hojnosti
míti pokrmu, a všecko za lup swůj.

Řekl, i widěli se oba potěchu
čítí náramnau, a smrt se strašlívým
hrozně zašklebila smíchem, slyšeci,
že swůj zkrátí hlad, a blahoslawila
chřtán swůj, do časů tak dobrých schovaný.
Plěše neméně i matka její zlá,
těmito pak slowy mluví k rodiči:

Klíče od pekelných dolů z úřadu
sic a z nařízení všemohaucího
nebes krále ostřihám; on zakázal
otewřiti bran těch diamantových;
odpírati šípem všemu násilí
hotowa tu stojí smrt, a bezpečna
překonání od všeho, co žiwo jest.
Wšak, co powinna jsem jeho rozkazům,
jenžto nenáwistník můj sem dolů mne
do mrákoty hlubokého Tartaru ¹³⁾
swrhl a w úřad omrzalý uwázal
nebešanku mne, a w nebi zrozenau,
do těch smrtedlných a stálých mdlob a muk,
obklíčenau od strachůw a powyku
plodu mého vlastního, jenž na mých se
lítě pase wnitřnostech? Tys otcem mým,
ty mým působcem, tys dal mi žiwot můj;
koho, nežli tebe, býti poslušna,
koho následowat mám? Ty w brzce mne
na ten nowý blahosti a swěta swět
uwedeš, tam mezi bohy blažené,
kde já kralowati na prawici twé
budu w rozkoši, tak jakož příslušno
na twau dceř a milostnici, po wěky.

13) Pekla.

Takto řekši, wezme osudný ten klíč,
 mrzký nástroj bídy naší veškeré;
 plazí ku bráně svůj ohom zvířecí,
 na rychlost pak zdvihši spusty ohromné,
 jimiž, kromě samé ní, by celého
 pekla nepohnuly moci, zakrautí
 w dutém zámku klíčem zubatým, a ai,
 tudíž všecky závory a zápony
 ze železa litého a z pauhých skal
 pustí: otewrau se letmo w náhlosti
 prudkým rozwodem, a s jekem wrzawým
 wrata pekelná, a ná jich stežejích
 hřímá skřipající hrom, že w nejnižší
 otřásá se Ereb hlubokosti své.
 Otwřela, ale zamknauf předčilo
 nad moc její; stála brána do kořen:
 s rozpátými křídly praporečných vojsk
 šiky, pod rozwinutými táhnauce
 znameními, mohli jíti naskrze
 s koňů powodem i wozůw, u walných
 řadách, taktě otewřená daleko
 stála, soptíci, co nístěj nějaký,
 dýmem náramným a rudým plamenem.
 Nyní očím jejích w náhlém wzezření
 ukáže se siwé hlaubi tajemství,
 mráкотný a nezměřený okean
 bez břehu a beze dna, kde šíř i děl,
 wšy i čas i prostranstwí se ztracují,
 kdežto stará Noc a Chaos, předkowé
 přirozenosti, swau wedau newládu
 wěchnau, mezi jekem wojny ústawné,
 udržujice se jedno zmatením:
 neb tu horko, zima, mokro se suchem,
 čtyři líti sokowé, wždy o přednost
 wálčí, uwodíce w bitwu nedošlé
 atomy; ti, straníce k swým praporcům

zvláštním, podle pokolení rozličných, w lehkém, těžkém, ostrém, hladkém odění powlovně neb kwapně zarojují se na hlučném, bezčíslní, co písek na wyschlých u Cyreny ¹⁴⁾ pastinách, jenž od wětrů zápasících zbařen býwá do hory, ku přidání wáhy lehkým křídlům jich, kam jich přilne nejwíce, tam wítězství stane chvíli. Sedí Chaos za soudce, swým pak soudem rozmabžuje různici, jižto kraluje: blíž něho weliká prostřednice wšecko řídí, Náhoda. U té diwé propasti, té dělchy přírody, a snad i hrobu jejího, kde ni zem, ni mok, ni wzduch, ni oheň jest, nébrž wše to, w těhotných swých přičinách, pomíšeno zmateně, a ústawnau kormauceno půtkau, lečby wšemocný twůrce, nowé twoře swěty; uwodil časem w pořádek tu látku mráкотnau, u té diwé propasti, a na kraji pekel stojí opatrný wrah, a swau pohledáje chvíli, cestu rozmyšlí; nemalý to w prawdě přejítí má brod, zaráží pak w ucho jeho hlásitý neméně a wražedlný hřmot, než kdy bychom k welkým malé věci rownali, wpadši Bellona ¹⁵⁾ swau střelbau bořící, zteče hlawní kteréš město, zkaziti chtíci je; neb kdyby tato nebeská ztrhala se obloha, a žiwlowé, jsauce zbařeni, z swé osy zwrátili utwrzenau zemi. Poslěz plachetni

14) Město a krajina w písčité Lybii.

15) Bohyně wojny u Římanů.

wztáhne k letu křídla swá, a odpichna

dno, se s dýmem wstupujícím wyřítí ;
 drahně takto mil, co w chmurné stolici,
 wzhůru jede odważnik ; než pozbyw jí,
 brzy w ohorné se octne prázdnotě,
 Z nenadáni, darmo křídly třepaje,
 skapne, přímo dolů, deset tisíců
 sáhůw hluboko, a ještě padalby,
 ležče losem škodným odskok náramný
 od kteréhos bauřliwého oblaku,
 nadanáho sanitrem a ohněm, zpět
 wyrazil jej zhůru zase tolik mil.
 Jedwa odtrna již opět w bahniwé
 tůni, mořem ani zemi nejsauci,
 téměř wázne ; šlapaje ten hrubý kal
 pěšky odpolu a letmo odpolu,
 plachtami i wesly sobě pomáhá.
 Jak kdy noh, skrz pauště spěchem křídlatým
 přes hory a bařinaté údolí
 honí Arimaspa,¹⁶⁾ jenž mu podtají
 z čilé stráže ukradl zlato hlídané :
 tak se snaží wrah, a spěchá přes bahna,
 skály, planě, pahory a kaluže,
 hlawau, křídly, rukama i nohama,
 plyna, tona, bředa, letě, plaze se.
 Posléz wůbec rozlehlý a litý jek,
 křiků mámících, a hlasů zmatených,
 ze tmy duté, ohlušuje jeho sluch,
 hlukem nejohornějším. Tam naměří
 bez strachu, s kým by tu koli utkal se

16) *Arimaspové*, jednooký národ w Scythii. Herodot a jiní wy-
 prawují, že mezi nimi a ptáky, nohy (gryphus) zwanými, pro zlato
 stálá byla pátka, protože nohowé jeho střáhli, Arimaspowé odcizití
 hleděli.

z vládařů neb duchů na pohraničné propasti, w tom lítém jeku bydlících, chtě se ptáti; která weď nejbližší cesta k břehu tmy a k světla pomezí, kdyžto ai, trůn Chaosůw a temný stan jeho w propastité uzři hlubině rozložený široko: s ním na trůnu sedí černorauchá Noc, z všech bytostí nejstarší, a vlády jeho spolkně: u nich bydlí Ork i Ad¹⁷⁾ i strašného Demogorgon¹⁸⁾ jména, potom na blízce Rozhlas, Náhoda i Hřmot i Zmatenost všeska zkormaucená, pak i Nezhoda tisicerými wždy zwučná ústami.

K nimžto Satan drze weče: Mocnosti duchowé té pohraničné propasti, Chaos a Noci dáwná! rejdu k wám, u vašem bych tropil bauře králowství, nebo wyzwěděł, co w něm jest tajného; přinucen jsa putuji tu mráкотnau pauští, anto cesta má skrz rozlehlé vaše vládařství jde wzhůru ku světlu. Sám a bez wůdce a téměř ztracený hledám přímé dráhy tam, kde pošmaurné vaše končiny se s nebem stýkají. Jestli ale opět panství vašemu ujal nowau částku nadwětrný král, tam chtě přistati já skrz tu hlubinu jiti míním, wy mi cestu ukažte. Ukázawše welkau z toho získáte odplatů, an já tu waši ztracenau

17) Ork u básníků za Plutona se bře; Ad za každé tmawé místo: obě za peklo.

18) Demogorgon neb Demiurgus býwal bůh, jehož samému jménu staří moc kauzedlnau připisowali.

krajinu, již sobě jiný oswojil,
 zprostitw násilí, w prwní zas uwedu
 mrákotu a zpráwu: (ten mě pauti cft!)
 tam má opět wáti dáwné praporec
 noci. Wáš buď prospěch weškeren, má msta.

Takto Satan; jemu starý Anarcha
 zajikawým jazykem a nesličnau
 twáří odpowí: Znáám tě a wím kdo jsi,
 cizozemče, mocný wůdce angelský,
 jenž se ondy zpíciw nebes králowi,
 byls přemožen. Widěl jsem i slyšel jsem;
 neutíkal taký zástup po tichu
 skrze hlaubi zděšenau, kde pádem pád,
 hlukem hluk byl stihán, tak že zmatenost
 pomátla se hůř, a z brány nebeské
 hrnuly se miliony wítězů
 stihajících. Já tu na swém pomezí
 uměstil jsem sídlo swé, bych, nemoha
 všeho, aspoň to, co zbýwá, zachowal
 uchwacowané, a skrze newole
 wnitřní slabé, dáwné noci králowstwí.
 Stwořeno tu nejprw peklo, wězení
 waše, jdauci zpodem w drahnu šíř a dél;
 tu zas nebesa a země, nowý swět,
 nad mým zawěšený panstwím na zlatém
 řetěze, w tu nebe stranu, odkawad
 pluci spadli waši. Tamli cesta twá,
 nemáš daleko, a však i wíce jsi
 blížek nebezpečenstwí: jdi, pospíchej,
 lup a boř a kaz, vše to jest ziskem mým.

Umlknul. I nemešká, ni odpowí
 wíce Satan, nébrž nad tím wesel jsa,
 konečně že najde moře toho břeh,
 s čerstwau mužností a silau nabytau
 wzháru wzytčí se, co pyráw ohniwý,
 w diwau rozlehlost, a skrze klopotný

**živlů zápas, jímž jest wůkol obklíčen,
wyniká. Í u wětšítě úzkosti,**

wětším nebezpečenstwí, než Argo, ¹⁹⁾ kdy po Bospoře mezi úrazčiwými plaula skalinami, neb kdy Ulysses ²⁰⁾ vyhýbaje w lewo zhaubné Charybdě, wprawa míjel wíru. Také podnikal nesnáze a práce; ale podnikal on je toliko, neb jak on wywázl, tu (hned po člowěka pádu,) podiwná změna! hřích a smrt se walem řítíce po jeho (tak nebes wůle!) šlepějích, dlaží širokau a bitau silnici přes hlauw tmawau, jižto wraucí kotlina ztrpí pitomě, most délky náramné, sahající do pekel až k okruhu nejzazšímu tohoto swěta křehkého. Tím zlí duchowé se procházejíce zwolna těkají, by lidi smrtdelné zkaušeli neb trápili, krom kterých Bůh nebo dobrý angel střeže milostně.

Konečně se jednau swatý swětla splyw zjewuje, a s nebe walů, w daleké tmawé noci lůno, střílí blyštící úswity; zde přírody jest nejzazší krajina, a Chaos cauwá, jakowě z posledních swých náspů hnaný nepřítel, s menším powykem, a hřmotem klidnějším; s menší také prací, až i pohodlně plowe Satan, tiššími ted' wlnami, w saumraku, a jako koráb ubitý

19) Lod', na které Jason pro zlaté rauno plaul.

20) Hrdina Řecký, který od Trojy se wraceje 10 let blaudil, a u Sicílie mezi wřem a skalinau, Charybdis zwanau, w nebezpečenstwí byl.

od bauře, až bez stežně a prowazců,
 chutě ku přístawu chwátá. Časem pak
 w prázdne pustotě, co w jakém powětří,
 rozprostřenýma se wází křídlama,
 by si bez nesnáze nebe obezřel
 empyrejské, rozložitě w obvodu
 dalekém, buď hranatě buď okrauhlé
 formy, s wěžmi z opálu a baštami
 z žiwých safirů, ach druhdy domow swůj!
 potom na řetěze zlatém wisící
 tento swět, ne wětší, než co z nejmenších
 hwězda nějaká, s swým podlé měsícem.
 Semto zlostné pomsty wztekem nadšený
 proklenec se pustí w době proklaté.

Zpěw třetí.

Bůh s swého trůnu widí Satana letícího k novému světu, a ukazuje ho Synowi. Předpovídá pád člověka swobodného i mohaucího se opřítí pokušení dábelškému, než wyjewí milosrdenství swé. Bůh Syn přimlouvá se za člověka. Bůh otec osvědčuje, že člověk, k zadosti učinění spravedlnosti božské, musí umřítí s celým potomstwem, lečby spravedliwý někdo hodný zhladil winu jeho, wezma trest jeho na sebe. Bůh Syn obětuje se na smrt za člověka. Bůh Otec přiwolí ku wělení synowu, a káže Angelům cítí w něm Me-siáše. Satan krauže po zászwtowých končínách najde limb, zwaný rájem hlaupých. Odtud pustiw se w swět nowostwořený, potká se s sluncem. Dowí se od Uriela, ředitele slunečného, o cestě do osady lidské, a obrátíw se k zemi, w brzce dopadne wrchu hory Nifatu.

Wítej swětlo swaté, prworozený
nebe synu! čili Boha wěčného
spoluwěčným zwátí tebe paprskem
mohu bez hany? an swětlem jestiř Bůh,
bydlející w nedostupném od wěků
swětle, bydlející w tobě, wýtoku
jasný jasně nestwořené bytosti!
Čilis jméno praudu zamilowalo
nawětrného, jehož židla nelze jest
powědíti? Dříwe slunce bylo jsi,
dříwe nebe, a co pláštěm na slowo
Páně přiodilo nowowzešlý swět
hlubokých a temných wod, kdy wyňat jest
z networné a prázdne neskončenosti. —
K tobě přicházím zas křídlem smělejším,

ušed toho stygického jezera,
 ač jsem dlouho dlel w těch paustách mrákočných
 w letu swém skrz nejzazší a střední tmou,
 opěwaje Směsici a wěčnou Noc
 jinými, než Orfeowa 1) zníwala
 lyra, zwuky. Naučila nebeská
 Musa sstaupiti mne chodem mrákočným,
 pak i wystaupiti k tobě, jakkoli
 trudná to a řídká wěc. Já bezpečně
 k tobě přicházím, a cítím moc té twé
 životní a swrchované pochodně:
 ty však nepřicházíš tyto na oči,
 ježto, prahnouc zřítí pronikající
 dnowé paprsky, se wůkol nadarmo
 toči, newidauce, ach, ni úswitu:
 takť je hrubě jasná krůpě zhasila,
 nebo tmawý zkalil zálew. Nicméně
 neustáwám putuje, kde obcují
 Musy, ku pramenům čistým, w stinný háj,
 na pahorky wýslunné, jsa nadešen
 wrauci k swaté písni milostí; a zwlášť
 tebe Sione, a kwětované ty
 potoky, jež milým hrkem tekauce,
 umýwají tobě patu poswátnau,
 noci nawštěwují; aniž nenemám
 w mysli dwojí ono dvě, jimž w osudu
 rowen jsem, ó kéž i w sláwě, — Tamyra 2)
 slepého, a Meonowce slepého,

1) Orfeus, syn Apollina a Musy Kalliopy psal báseň o noci, kteráž ještě pozůstává.

2) *Tamyris*, básník, který wyzwaw Musy w půtku, a přemožen byw, slepotau trestán jest.

Meonowec, jest Homer.

Tiresidš z Theb, a *Phineus*, básník a proroci w starožitnosti wznešení, ač slepí.

pak i Tiresiáše a Phinea,
 staré proroky. A potom můj se duch
 kochá w myšlénkách, w swé počty samoděk
 libě plynaucích; tak jako čilý pták
 pěje w mrákotě, a stinnau okrytý
 hauště oponau, swé noční přehudá
 písňě. Tak se roku časy wracejí,
 leč mně newrací se den, ni lahodný
 příchod wečera, ni rána, anito
 kwití pohled jarního, a podletních
 růží, ani skotu, ani raunného
 stáda, ani božské twáři čłowěčí!
 ale mráкотná a stálá temnota
 obkličuje mne, a wyobcowán jsem
 z stezek weselého s lidmi obchodu;
 na místo pak kníhy pěkných umění
 dán mi bílý list, kde díla přírody
 všeliká jsau smazána a zmařena;
 jeden přístup maudrosti mi zawřín jest
 naprosto! Tím wíce ty, ó nebeské
 swětlo, swětiž u wnitřnosti mé, a mysl
 u všeliké moci její objasňuj;
 tam mi oči wštěp, tam odtud weškeru
 zapuď mhu, bych uwiděl a zwěstowal
 věci newídané okem smrtedlným.

Nyní otec všemohauci s oblohy
 jasné, kdežto nade wšecky wýsosti
 sedí wýše, spustil oko přezřící
 jednímkrátem děla swá i děla jich
 wšecka. Hustě, jako hwězdy, okolo
 něho stáli swatí, požítwajíce
 z twáři jeho přenesmírné blahosti.
 Na prawici seděl jednorozený
 Bůh Syn, stkwělý obraz sláwy Otcowy.
 Nejprw shlédnul na zemi, a opatřil
 naše prworodiče, to prwní dwé

všeho posud pokolení lidského,
 postawené w ráji blahoslaweném,
 sbírající nesmrtné owoce
 rozkoše a lásky, wždycky trwalé
 rozkoše, a lásky neosočené,
 o samotě šťastné. Potom přehlédł
 peklo, a walnau prostřed mezerau,
 pak i Satana, jenž letí u nebes
 pomezí, z té strany noci, vysoko
 w temném powětří, jsa hotow přistati
 mdlýma křídłama, a nohau dychtiwau
 na powrchni spaustu swěta tohoto,
 kterýž, maje pevné země podobu
 bez oblohy, obestřin jest, pochybno,
 mořemli či powětřím. Jej Hospodin
 wida s vysoké swé hlídky, odkawad
 vše, co bylo, jest, i bude, spatruje,
 takto všewědaucně počne k Synowi :

Synu jednorozený ! ai, jaká zlost
 uchwátıla protiwnika našeho,
 jehož žádné meze, žádné záwory
 pekla, ani řetězowé přetěžci,
 ani hrozné rozsedłina propasti
 udržeti nemohly ! Tak všecek se
 pěni k zaufanliwé mstě, jenž toliko
 na jeho se hlawu swali odbojnau !
 Nyni, prodraw se skrz wšecky těsniny,
 letí w kraji swěťla, blízko u nebe,
 přímo tam, kde wzděłán jest ten nowý swět
 se swým čłowěkem. Tam chwátá w úmyslu
 zahladit ho mocí, neb, což hůře jest,
 swěstí lestným podwodem, i swede jej ;
 skloní čłowěk ucha swého k úlisné
 jeho lži, a nenesnadně přestaupi
 přikázani mé, ten základ jediný
 poslušenstwí swého : tak i on, i rod

jeho padne newěrný. Či winau? ói,
 než swau vlastní? newděčnik! má vše, což mohl
 míti, ode mne: já dobrým, newinným
 stwořil jej, a zwolným stát i padnauti.
 Takto mocnosti a duchy nadwětrné
 stwořil jsem, co stojí, i co padli. Swau
 wůli stál, kdo stál, swau wůli padl, kdo padl.
 Zwolni nejsauce, což mohli za důwod
 dáti přímý prawé oddanosti swé,
 stálé milosti a wíry, činice,
 co by museli, ne co by wolili?
 jakáž chwála jim, a jaká líbost mně
 z poslušenství takého, kdy wůle by
 jich a rozum (jeť i rozum wolení),
 neužitečni a sebe nemocni
 jsauce, bez samočinnosti slaužili
 potřebě, ne mně. Jsau tedy swobodni
 právem, aniž právě mohau winiti
 twůrce swého, stwoření neb osud swůj :
 jakby předuložení snad zmáhalo
 jejich wůli, neúchranným puzenau
 wýřkem, nebo předwěděním hlubokým.
 Odboj jich jest jejich řízení, ne mé :
 předwídámli, nemá předwídání to
 moci na jich winu, kteráž jistěby
 byla stala se, i nepředwěděná.
 Tedy bez donucení a účinku
 osudůw, neb nezměnného wědomí
 mého, zhřešili, swým sobě půwodem
 jsauce w saudu swém i wolení ;
 tak jsem stwořil wolaými, a wolnými
 buďte, leč se sami dadí w porobu ;
 musil bych je sic w jich změnit přírodě,
 odwolati wěčný wýřek wznešený,
 nezměnitelny, jenž zřídil wolnost jich,
 oni zřídili swůj pád. Twor prwni padl

dobrowolně, sám se zkusiw, sám se swed,
 padne člověk, od prwního swedený;
 člověk tedy milost najde, onen nic.
 Milosrdenstwí a sprawedlnost, to dvě
 na nebi i na zemi buď sláwau mau;
 zwláště pak se stkwěj mé milosrdenstwí.

An Bůh takto mluwil, rozšel se
 po všem nebi zápach ambrosiowý,
 lina newýslovné nowých radostí
 pocítění w blahé duchy zwolené.
 Nade wyrownání Bůh Syn widín byl
 přeslawný; w něm Otec weškeren se stkwěl
 zobrazení podstatně, a na božské
 twáři jeho spatřína jest útrpnost,
 láska bez konce, a milost bez míry;
 jižto wyrážeje k Otcí takto dí:

Otče! laskawě jsi zawřel wznešený
 úsud swůj, že člověk milost nalezne;
 budiž za to na nebi i na zemi
 slaweno twé jméno nezčíslnými
 swatých písni zwuky, jimiž zniti má
 wúkol trún twůj wěčně blahoslawený.
 Nebo má být člověk cele zahuben,
 člověk, poslední, tak milé dílo twé,
 nejmladší twůj syn, tak lestně swedený,
 ač ne cele bez swé winy? Odstup to,
 daleko to odstup, Otče, od tebe,
 jenž jsi saudce tworů všech, a sprawedlně
 saudíš sám. Či swého cíle odporník
 takto dosáhne, a twému překazí,
 wykoná swau zlost, twau zmařiw dobrotu;
 neb se zpupně wrátí, do zatracení
 jednak těžšího, však s pomstau nabytau,
 wleka s sebau w peklo všechen lidský rod,
 zawedence swé? I zdabys sám ty twor
 zničil swůj, a zahubilby pro něho,

co jsi ku své rádil slávě stvořiti?
 pochybná by dobrota i velikost
 byla twá, a zlehčována snadněce.

Jemuž twůrce veliký tak odpowí:

Synu můj, mé duše zvláštní miláčku,
 synu prsau mých! mé slovo jediné,
 maudrosti a účinniwá sílo má!
 vše jsi mluwil tak, jak w mé jest mysli, vše,
 jak jsem já byl ustanowil od wěků.
 Nemá člowěk býti cele zahuben:
 komu wůle, spasen buď, ne z wůle swé,
 ale z popřané mé jemu milosti.
 Ještě jednau jeho kleslau obnowím
 sílu, ačže zmožena, a poddána
 mrzkým od hřicha jest žádostem;
 ještě jednau, zotawen jsa ode mne,
 postawí se, w pole rowné, naproti
 smrtedlnému wrahowi, jsa zotawen
 ode mne! by wěděl, kterak křehkým jest
 po swém pádu, a že wyproštěním swým
 powinen jest mně, a žádnému než mně.
 Některé jsem sobě přede jinými
 zvláštní zwolil milostí, toť wůle má.
 Ostatek mé wolání a výstrahu
 často uslyší, by w hříšném stawu swém
 ukojili boha rozníceného,
 dokawad je zůwe milost hotowá:
 neb já oswítím jich smysly zatmělé
 s dostatkem, a změkčím skalná srdce jich
 k želi, k modlitbě a ku poslušenstwi.
 Na žel, modlitbu a na poslušenstwi,
 buďte jedno upřímná, vždy pozorno:
 bude ucho mé, a shlédne oko mé.
 U wnitř dám jim prowodníka jistého,
 saudce swědomí; kdo toho poslechne,
 dobře užitého swětla za swětlem

nabude, a setrwaje bezpečně
dojde konce. Kdo však dlouhočekání
mého, kdo dnů milosti mé zanedbá,
neokusí jich, a tvrdý zatvrdí,
slepý zaslepí se více, aby kles
padl hloub; a nad těmi se zamkne mé
milosrdenství.³⁾ Ne všemu ale jest!
zadost posawad. Skrz neposlušnost swau
člowěk bezpráwně se stane newěrným,
zhřeší proti nebi swrchowanému,
božství požádá, a pozbude co měl;
neostane jemu, čím by očistil
zradu swau, a zatracen a oddán jsa
na záhubu, umře se všim potonstwem,
leč žeby se jiný našel za něho,
hodný jako wolný, kdoby přinesl tu
těžkau náhradu a trpěl smrt za smrt!
• Rcete nebesa, kde tolik lásky jest?
kdo z wás podwolí se býti smrtedlným,
aby ze smrtedlné winy wykaupil
člowěka, a práw jsa spasil neprawé?
obýwáli w nebi tolik milosti?

Tázal se, než všickni nebes kúrowé
němí stanuli, a bylo mlčení
na nebi: ni zástupce ni přímľuwce
neměl člowěk, tím se miň kdo odwázil
uwaliti na se winu smrtedlnau
za něho, a dáti wýplatu. A teď
wšecka bez náprawy lidská rodina
měla býti zhubena, a wydána

3) Želeti jest, prawí Thyer, že Milton tak snížil Božství swrchowané, dada mu do úst to hrozné učení o milosti dne jednoho, po kterém se polepšiti člowěku lze by nebylo; to Milton z tmawého, horliwého tehdejších časů bohosłowí do sebe wssal. Ostatně, jak swrchu praweno, wěrně Milton písma sw. že následowal, widěti jest u p. k Žid. I. 3., Jana V. 26., Žalm XVI. 10. a t. d.

přísným saudem na smrti a pekla trest,
leč že Bůh Syn, w němžto bydlí úplnost
smilování božího, své nejdražší
prostřednictví takto obnoví a rce:

Otče! prošlo slovo tvé, že nalezne
milost člověk, milost pak by nenašla
cesty, jakkoli ji vždycky nalézá,
ona, jenžto z okřídlaných poslů tvých
nejrychlejší, navštěvuje všeliký
twor, a ke všem přichází dřív tužby jich,
hledání a prosby? Blaze člověku,
že tak přichází; on její pomoci
hledat nemůže, jsa w hříchu zahuben,
nemaje ni rukojmě ni okupu
za se, wešken dlužný, wešken zabitý.
Wiz mne tedy zaň, já život za život
dávám! na mne všecken hněw se oboř twůj,
mne wiz za něho. Já proň se odřeknu
lůna twého, slože tuto nejvyšší
po tvé slávu, wolně wolím umříti.
Nech ať pustí smrt swůj všecken na mne wztek!
zmohši mne, ne dlaho w černé moci své
bude držeti; tys dal, že w sobě sám
žiji věčně, žiji tebau, jakkoli
nyní se co dlužník smrti poddávám,
s vším, co mého může umříti: a však
zaprawiwšího ten dluh ty w hrobu mne
mrzkém neostawíš w kořist jí, ni dáš
bydleti mé duši nepoškrvněné
s porušením na věky. I powstanu
wítězně, a přemoh wítězitele,
oblaupím jej z lupu chlubného, a tu
smrti rány zkusí smrt, a zbawená
hrotu smrtdlného klesne w potupu.
Já pak u vysokém slavně powětří
jaté peklo na odiwu powedu,

na příkoru peklu, všecky mocnosti
mrákot spáté w okowách. Ty, potěšen
buda, s nebe dolů na diwadlo to
shlédneš s úsměchem, an já, žes zsilil mne,
potru weškeré swé wrahy, posléze
pak i smrt, a smrti kostmi zplním hrob.
Potom se wším wybawenců zástupem
wstauším, po vzdálení dlauhém, na nebe,
nawrátě se, Otče, ku spatřování
twáři twé, w níž neostane mračínka
hněwu twého, nébrž klid a smíření
bude stálé: žádná prchlost na potom,
radost bude čistá w obcowání twém!

Ustala tu slowa jeho, wlidný wšak
pohled mluwil ještě, mlčkem zjewuje
nesmrtedlnau lásku k lidům smrtedlným,
nad niž jen se stkwěla jeho synowska
poslušnost. Co obět, obětowání
ráda swému, čeká wůle Otcowy.
Diwem jato nebe wšecko, co by to
znamenal, kamby měřilo; než w tom
Wšemohauci odpowí mu takto, řka:

O ty, jenž sám na nebi i na zemi
nalezen jsi smírce lidu pod hněwem,
Synu můj, mé potěšení jediné!
Wiš, jak milá jsau mi wšecka dila má,
kterak milý člověk, posléz jakkoli
stwořený, že lůno mé a prawici
mau proň wolím tebe zbawiti, a sám
ztratiw na čas tebe, zachowati chci
rod ten ztracený. Ty tedy jeden jej
wykaupti moha, pojmi přírodu
jeho k swé, buď mezi lidmi člověkem
na zemi, a staň se tělem w dobu swau,
ze semene panny, rodem zázračným.
Budiž hlawau pokoleni lidského,

místo Adama, ač pošlý z Adama.
 Jakož všickni zhynau w něm, tak w tobě se,
 druhém štěpu, zotawí, kdo zotawen
 bude koli, kromě tebe nižádný.
 Obwiní své syny on, twá zásluha
 sejme winu toho, kdo se odřekne
 sprawedlných i nesprawedlných skutků swých,
 živ jsa přeštěpený w tobě, od tebe
 bera život nový. Tudy sprawedlně
 člověk za člověka zadost učiní,
 snese saud a umře, umra powstane,
 powstana pak zkřísí všecky bratry své,
 spasené swým drahým životem. A tak
 láska boží zhladí pekla nenáwist,
 wydadauc tě na smrt, aby wykaupil,
 draze wykaupil, co pekla nenáwist
 snadno zadala, a posud zadává
 u těch, ježto danau zhrzí milostí.
 Aníž pak, kdy sstaupiw wezmeš člověka
 přírodu, twé vlastní ujma stane se;
 raději, že král jsa w blahoslawenstwi
 swrchowaném, Bohu rovný, jedné s nim
 požíwaje radosti, všes opustil,
 aby zachował swět cele ztracený,
 nalezen jsi býti více z zásluhy,
 nežli z rodu práwa, synem Božím, jim
 nejhodnějším býti, wic že dobrý jsi,
 než že důstojný a welký; jelikož
 láskau nade sláwu více oplýwáš.
 Tedy ponížiw se, budeš powýšen
 na stolici tu, i s člověčenstwím swým,
 tuto kralowati budeš wtělený
 Bůh i člověk, Boha syn i člověka,
 pomazaný všechněch král, an všecka moc
 dána tobě; panuj vždy a užiwej
 zásluh swých: twé wladě všecky podrobím

trůny, knížatstva i moci, před tebou
 klekať bude každé koleno, všech, kdo
 w nebi, na zemi i w pekle bydlejí.
 Když se pak, byw s nebe w sláwě čekáný,
 na oblacích pokážeš, a rozhlási
 archangelé twoji strašlivý twůj saud,
 tudíž od všech wětrů žiwí, tudíž i
 mrtwí zkríšení z všech wěků minulých
 ku všeobecnému saudu pokwapí;
 takowý je hlahol ze sna protrhne!
 Ty, w twých swatých sboru, budeš saudit
 lidi zlé i angely, a porazí
 wšecky nález twůj, a peklo, s úplným
 počtem, napotom se zawře na wěky.
 Zatím shoří swět a z jeho pýření
 s nowým nebem nowá země wynikne,
 sprawedliwých obydlí, a po dlahém
 sužowání tomto uzří zlatý wěk,
 zlatých plodný činů, zwítězující
 radost s milostí a s prawdau spanilau:
 tenkrát i ty složíš berlu králowskou;
 netřebatě tenkrát berly králowské:
 wšecko we všem bude Bůh. — I klanějte
 bohowé, an proto wše chce umříti,
 klanějte se Synu, ctíce jej co mne!

Ledwa skončil Wšemocný, i ozwalo
 radostným se křikem množství Angelů,
 hlasitě, — bylť počet jejich nezčíslný;
 sladce, — bylyť hlasy Blahoslawených;
 znělo nebe plésáním, a Hosana
 hlučné naplnilo blahé krajiny.
 Hluboko a pokorně se před obau
 trůnem sklánějí, a w počtě oslawné
 na celínu nebe wěnce metají,
 kwětem milosti a zlatým prowité
 kwětem nesmrtedlné milosti! jenž byl

druhdy w ráji podlé stromu žiwota
zakwétal, než brzy pro pád člověka
w nebe přenešen, kde prwé rostl, i ted
swůj má zrúst i kwět, a stíní wysoce
nad pramenem žiwota, i tamto, kde
řeka blaženosti, nebes u prostřed,
walí kwitnicemi elysijskými
mok swůj ambrowý : tím nikdy wadnaucím
kwětem blaženci swé stkwělé kadeře
zkrašují, a prowíjejí paprsky.
Nyní, zedranými wěnci postlaná
hustě, jasná podlaha, jenž bleskem se
podobati zdála k moři z jaspisu,
usmála se čerwcem růží nebeských.
Owěnění znowu harfy uchopí,
harfy wěkozwučné, taulú na způsob
s beder jich se třpytící, a s přístupem
sladkým synfonií libých rozhudau
swatý zpěw, a plodí rozkoš welebnau.
Zpíwá celé nebe, celé jeden jest
sauzwuk. Takowátě swornost w nebesích.

Tebe, Otče, opěwali nejprwé,
wšemohaucí, nesmrtdelný, nezměnný,
neskončený, wěčný králi ! tworú wšech
půwodce, žídlo swětla, sedící
newidědně, prostřed slawné jasnoty
nedostupném na trůnu ; i také kdy
úplnau swých blesků záři přitmíwáš,
a skrz mrak, jenž jako schrána swítící
wúkol obestírá tebe, prohlídá
jasnem náramným twá šerá obruba :
přece slnau nebesa, a Serafi
nejjasnější nesmějí se blížiti,
až kdy přisloní swé oči křídlama.

Tebe potom pěli tworú prwoto,
Boha podobenstwí, jednorozený

Synu! w jehož obličejí patrném,
 bez mraku jsa widitedlný, stkwěje se
 Otec všemohaucí, jinak nemoħa
 spatřen býti od stwoření žádného:
 w tobě sláwy jeho bydlí wrytá
 jasnost, w tobě odpočívá přelity
 welký jeho duch! Skrz tebe učinil
 nebe na nebi, a moci všeliké
 jeho skrze tebe dolů zapudil
 wypínající se mocnárstwa. W ten den
 nešetřil jsi strašných hromů otcowých,
 ani plamenného wozu zastawil
 kola, pod nimiž se nebes otráslo
 wěkostálé ztwrzení, ans po šjích
 jezdil pomateným wojskům angelským.
 Tebe, když jsi od stíhání zpět se bral,
 welebili twoji křikem hlasitým:
 Synu přioděný silau Otcowau,
 k hrozné pomstě jeho nad nepřátely;
 ne tak nad člověkem, skrz ně padlým; jej,
 Otče slitowání, Otče milosti!
 nesaudils tak přísně, nébrž mnohem wíc
 přilnul k milosrdenstwi. I jedwa pak
 jediný a drahý Syn byl úmysl
 shledal twůj, že křehkého jsi člověka
 nesaudil tak přísně, nébrž mnohem wíc
 přilnul k milosrdenstwi, i hned, by twau
 hněwu zkrotil prchliwost, a skončil boj
 mezi dobrotau a sprawedlností,
 zjewný na twé twáři, — newšímaje si
 blažení, w němž seděl druhý po tobě,
 obětował sebe na smrt, za winu
 člověka. O bezpříkladná milosti!
 milosti jen w Bohu možná! zawítej
 Synu Boží, lidu wykupiteli,
 budiž jméno twé mi hojným napotom

**písně předmětem, vždycky karfa má
k chvále Otce twého připoj chválu twau.**

Takto nad okrskem hwězdným, w nebesích s radostí a chwalozpěwy trávili chvíle blažené. W ty doby na pewném, tmawém této swěta spausty okruhu, jehož wydutost je schránau swítících kaulí uzavřených w ní, a za hrázi Směsici, a wpádům staré mrákoty, Satan přistaw kráčí. W dáli okruh byw, w blízce celina jest neobmezená, tmawá, bohopustá, diwá, průchodná strachům noci bezhwězdné, a hrozícím věčně bauřkám hlučné wúkol Směsice, nelaskawý nebe pás! krom strany té, kteráž, od náspů že nebes dalekých slabau záři blyskawého powětří béře, hlasnau bauří méně bita jest.

Tuto kráčel Satan polem obšírným, jak kdy sup, jenž, wylíhnut jsa na sněžném hřbetě Imausu,⁴⁾ s nímž bludný mezuje Tatařin, se z prázdne lupu končiny stěhuje, chtě brawokrmných po stráních jehně uchwátit neb kúzle ssající, letí k zdrojům Gangesa neb Hydaspu,⁵⁾ toků Indických, a chvíli meškaje w letu, padne náhle na Serikanské holopusté planiny, kde Chinez swůj třitinný, wětrů dchem a wesly, pudí wúz: tak w tom wichrobitném kraji samotný wzhůru dolů těkal, lupu pilný wrah, samotný, i nebylo tu nalézti žádného, ni žiwého, ni mrtvého

4) Wrch w Asii, díl pohoří Kaukasa, nyní Mustag nazwaný.

5) Dwě řeky Indie východní.

tworu; tenkrát žádného, než napotom
 marná všeliká a pominutedlná
 věc sem wzhůru, na wzor powětrných par,
 wystaupila od země, kdy lidská hřích
 díla nadul marností: i všeliká
 marná věc, i všeliký, kdo u věci
 marné zakládá swau všecku naději
 sláwy, věčné pochwały, a blahosti
 w tom neb onom žiwotě; tu každý ten,
 jenžto na zemi swau bráwal odplatu
 za krvawé powěry a horliwost
 slepau, prahna lidské chwały dosíci,
 hodnau béře mzdu, tak prázdnu, jako jsau
 činy jeho: všecko nedokonalé
 dílo přírody, a vše, co nezdárné,
 nedošlé a potworné a zvrhlé jest,
 sem se s země zabírá, a na prázdno,
 ažby zahynulo cele, těká zde:
 ne, jak sní se mnohým, w blízkém měsíci;
 jehoť pole stříbrná jsau příbytkem
 swatým zwolencům, neb duchům prostředním
 mezi angelskau a lidskau rodinau.
 Sem, zle sřpatých dcer a synů zplozenci,
 z věku starého se oclli obrowé,
 s swými skutky marnými, ač slowútní;
 Babelu též stawitelé na plani
 Sinear; i tu by s marným úmyslem,
 kdyby z čeho bylo, Babel stawěli.
 Jiní přišli po různu: ten co, by jmín
 za boha byl třěštik, w Etny plápol se
 Empedokles swrhl, a ten co do moře,
 chtě se kochať elysiem Platona,
 skočil Kleombrot, a jiní nedošlci,
 paustenníci⁶⁾ blbowé a fráteři,

6) Jako celý tento ráj hlupců, wzatý z Orlando furioso, chuti

černí, bílí, šedí, i s swým šeydérstwím.

Tu ti putují, co na Golgatu šli

hledat mrtvého, jenž žije w nebesích :

těž i ti, co, aby ráj jich neminul,
před smrtí se přestrojují bláznově
w hábit Dominikůw nebo Františkůw ;
bludné ti i stálé hwězdy mijeji,
mijeji i křišťálowau oblohu,
od jejížto wáhy chwění slowútné
hwězd, i prwotní jich hnutí pochází. 7)
Již je swatý Petr nebes u wstupu
čekat s klíčem widí se, již nohy swé
stawí na nebeské brány práh, kdy ai!
prudká wichřice, se strhši s obau stran,
zamete je přímo, deset tisíc mil,
do powětrí zceštného. Tu widěti
kuklí, hábitů a kápí zedraných
třepati se caparty, i s těmi, kdož
nosí je, pak ostatky a růžence,
rozhřešení, pásky, bule, odpustky
hříčkau wětrům. Wše to wichrem smetené
letí za swět daleko, w limb rozlehlý,
známý hlupců rájem, jenžto neneznám
mnohým potom byl, teď pustý, nelidný.
S tau se kauli tmawau potkal w dráze swé
wrah, a dlawo putowal, až posledně
záře dnícího se swětla na rychlost
k sobě obrátí mdlé jeho kročeje ;
uzří zdaleka stroj stupňů spanilý

přewrácené onoho času, tak i ten chatrný wýpad na Římské náboženství, wášniwé tehďáz obau stran nenáwisti, (ač že to obojí tak wznešené básně daleko nehodné jest) laskawý čtenář připsati a za tolikými spisu toho ctnostmi jednau neb druhaul wadau jeho neurážeti se žádá.

7) Podlé starého hwězdárstwí.

strměť ku nebeským náspům vysoko. Hlavy, ač nákladnější, zdály se dílo brány královského paláce, zdobné brilantovými a zlatými swislemi; a východními perlami zhusta jiskřila se wrata, jakowě wyobraziti jest nelzé na zemi, wzorem žádným, ani štětkau stínici. Po takowém widěl Jakob žebříku sstupowat i wstupowati Angely, jasné strážců zástupy, kdy Esau utikaje w Padan Sýrskau, w poli Luz usnul širým pod nebem, a procitiw ze sna, zwolal: Tutě brána nebeská! Každý stupeň obsahowal tajemství. Aníž stáli wždycky, nébrž zdwižení časem k nebi mizeli, a zpodem se dulo, z jaspisu a perel tekutých, moře stkwaucí, přes které, kdo přichází s země, plawí se, neb že ho přepraví Angelé, a neb že prudce u woze letí, od ohniwých hřebců taženém. Nyni stupně dolů byly spuštěny, by se lehkým vstupem dráždil wrah, neb by tíže nesl swůj wýhost z brány blahosti přímo proti níž se zpodem otwírá, práwě nade ráje sídlem blaženým, cesta dolů k zemi, cesta prostranná, prostrannější mnohem, než ta napotom přes Sion, neb onano, ač široká, přes zaslíbenau, tak milau Bohu zem, kterauž, nawštěwující ten šťastný lid, Angelowé jeho sem tam s poselstwím zhusta chodili, an Pán swůj obzwláštni naň měl wzhled, tam od Panea, kde swůj má Jordán znik, až k Bersabě, kde swatá zem

hledí k Egyptu, a mezem Arabským.

Taký otvor widín jest, kdež dána hráz

tmám, jak ta, co dána dutí mořskému.
 Nyní Satan, stoje zpodním na stupni
 schodů zlatých, jdaucích k bráně nebeské,
 na důl pohlédne, a náhle s úžasem
 uzří swět ten celý. Jak kdy wyzwědač
 mrákotau a pauští s nebezpečenstwim
 chodiw celau noc, teď w milém úswitě
 na obwýšné hory témě doleze,
 odkud oko jeho náhle wyhlídku
 najde dobročinnau w cizí kterýs kraj,
 uwiděný poprwé, neb w nějaké
 slawné hlawní město, ryčně ozdobené
 cimbuřím a wěžemi, jež, wzstupuje
 z hory, slunce swými zlatí paprsky:
 takowým, ač nebe widal, diwem jat
 zloboh jest; než wětší jat on záwišti,
 wida swět ten celý w kráse takowé.
 Wúkol popatří (a mohl, jsa wysoko
 nad oponau walnau dalekostinné
 noci) ode wáhy⁸⁾ strany východní
 k raunné hwězdě, přes moře co Atlantské
 Andromedu za půlnebe unáší:
 potom zhlédne na šír k úhlu od úhlu;
 nedleje pak déle, přímo do prwní
 swěta končiny se na důl wysuje

8) Wáha, jedno z dwanácti znamení nebeských, stojí naproti skopci, tak že kdy ona vychází, tento zapadá. Prawí se, že Andromedu nese: proto, že toto zhwězdění na wzor ženské osoby nad skopcem se představuje, a on tedy zapadaje widí se nositi Andromedu do Atlantských záliwů — do welikého moře západního přes okolek obezření. Od úhlu k úhlu, to jest od půlnoci k poledni, jenž se šírokostí země nazývá, protože staří o zemi od východu k západu wíce wěděli, než od půlnoci k poledni; toto dělkan, ono šírí zowauce. Newton.

letem pospěšným, a křiwaui krautí se
 dráhau, čistým, mramorowým powětřím,
 pohodlně, skrz nezčíslné množství hwězd,
 z dále hwězd, a z blízka swětů jinakých,
 swětů jinakých, neb blahých ostrowů,
 nápodobných Hesperidským zahradám ⁹⁾
 druhdy slawným, s polinami šťastnými,
 doly kwětnými a háji; ostrowů
 třikrát blažených než jakým blažencům,
 sídlem byliby, tím nemešká se teď.
 Předewšemi zlaté slunce, podobné
 k nebi bleskem nejwice, jest wábilo
 oko jeho: tam se letem uchýlí
 skrze čistau oblohu: zda nahoru,
 čili dolů, ku středu či zástředně,
 trudno říci. Došel, kde to welebně
 swětlo podál sprostším hwězdám hromadným,
 které královskeho jeho od oka
 chowají se w zdálenosti powinné,
 zasílá swau záři; ony wedauce
 hwězdné plesy do počtu, jenž působí
 roky, měsíce a dny, se okolo
 utěšené lampy jeho pospěšně
 točí hnutím rozličným, neb od jeho
 magnetowých točeny jsau paprsků,
 mile zahřiwajících wes mir, a w částí
 každau proniknutím milým lučících
 newiděně newiděnou mocí i w hloub;
 tak se diwný dostal jasnu jeho stan.
 Tamto přistal zloboh; wada, jakowé
 nikdy posud na slunečním okrsku
 nespatriili hwězdáři skrz sklené swé

9) W nichž zlatá jablka od hrozného draka hlídána byla. Na-
 zýwaly se tak od Hespera (Vespera) t. večera, protože na západ,
 jako pod večerní hwězdau ležely, dostawše se za podíl třem dce-
 řám jeho, ježto Řekům *Hesperides* slawly. Snad Kanarské ostrowy.

nástroje. I bylo, kdežto stanul on,
místo newýmlywně jasné nad wešken
této země kow, a drahé kameni.
Částky ne sic rovné, ale zároveň
napojené swětlem paprskujícím,
jako žeřawé jest ohněm železo :
kowli, zlato se a čisté stříbro zdá ;
kamenli, byl karbunkul, neb chrysolit,
rubín, nebo topaz, aneb oněchno
dwanácte, co na prsau se swítilo.
Aronowi: též i kámen, widěný
často w mysli raději, než w jistotě,
kámen ten, neb jemu podobný, co tu
dole mudrci tak dlauho hledali
darmo, ač že uměním swým mohútným
létawého wízi Herma, ¹⁰⁾ ač že sám
Proteus ¹¹⁾ starý, u wšelikau proměnný
podobu, jim wywołaný z jezera,
wyjewi se w prwotni swé způsobě.
Jaký diw, že pole tu a krajiny
wyzíwají samočistau žiwnau moc,
řeky picím plynau zlatem, jedním kdy
tknutím mocným slunce, arcichymík ten,
z také od nás dálky skrze wlhkostí
zemských smíšení, jest mocen wywésti,
tuto w tmách, tak mnohé věci přestkwostné,
barew spanilých, a wzácných účinků ?
Tutě nowých věci drahně s úžasem
spatřil dábel bez zslnutí; w šíř a w dél
walnau oko neslo, neboť wýhledu
nekryly tu zawady ni stínawé;

10) t. j. rtuť.

11) Bůh mořský, který se do wšeliké zpřsoby proměnití uměl.
Opět wýstřelek wšebshující známosti Miltonowoy, gakkoli tuto ne-
wčasné!

samé bylo vysluní, jak w poledne, když se slunce ohně ssílá s rovníku, tak vystřelowaly jeho paprsky, přímo do hory, že wúkol z temných těl nikde nešli stínové, a powětrí, čisté nad míru, zrak jeho sílilo ku poznání nejdálnějších předmětůw. Brzy podal welebného postawu zočí Angela, jež w slunci zřel i Jan: 12) týlem obrácený, jednak s nezkrutou stálostí jasnosti; leč jeho wěncowal zlatý ze slunečných birét paprsků, nenejasněji mu wúkolopatek pěknokřídlych, chwějíce se, plynuly kadeře. Jej vážná jakás městknalá wyprawa, neb rozjímání hluboké. Rád byl mrzký duch, že daufal najít, kdoby zprawil putující jeho let k ráji, člověkowu sídlu blahému, konci dráhy své, běd našich počátků. Dříve jednak jal se změnit způsob swůj, byt' chtě prost wší nesnáze a meškání. A tu se co paníc Cherub ukáže, ne jak z prvních jeden, z twáří nicméně jeho smálo nebeské se jinoštwí; taktě přetwořen byl dobře. Pod wěncem wlasý jemu splywající w prsténkách hrály po lících; měl křídla sličnými zdobná barwami a zlatem skropená. Raucha na spěch wykasal, a podpíral uctiwé své kroky hůlkau stříbrnou. Nemohl, aby slyšen nebyl, kráčeji: angel jasný, tiché slyšaw kročeje, obrátí swůj paprskowý obličej.

12) w Zjew. XIX. 17.

po sluchu; a tudíž poznán od wraha
 Archangel jest Uriel, jeden z oněchno
 sedmi, jižto Hospodinu přítomni
 jsauce, stojí trůnu jeho nejbliže,
 čekající rozkazů, a oči jsau
 jeho zblíhající všeecka nebesa,
 nebo snášející dolů na zemi
 kwapné wzkazy jeho, přes sucho i mok,
 po moři i zemi. Přijda dí mu wrah:

Uriele! neb ty z duchů oněchno
 sedmi, jižto před twáří a před trůnem
 Boha w jasné stojí sláwě, prwní jsi,
 zwyklý prawau wůli jeho wznešenau
 zwěstowati po všech nebe wýsostech
 synům jeho, žádostiwým zpráwy twé:
 tu i podobným tě jistě úřadem
 ráčil poctiti, bys, okem jeho jsa,
 toto nowé tworstwo wůkol prohlízel.
 Newýmluwná tauha zříť a poznati
 všeecka díla Páně, zwláště člowěka,
 jeho potěchu a miláčka, an proň
 všeecky tyto věci zřídil podiwně,
 wábila mne putowati z Cherubůw
 kůru, o samotě: jasný Serafe,
 pówěz, na které z těch kaulí swítících
 člowěk stálé sídlo má, či stálého
 nemá sídla, nébrž z těchto swítících
 kaulí na každé mu wolno bydleti?
 kdež ho najdu, bych buď s tajným úžasem,
 buďto s podiwením zjewným widěl jej,
 jehož swěty nadal twůrce weliký,
 na kterého splýwá tolik milostí,
 bych jak w něm tak we všech wěcech stwořených
 oslawował všeho míra půwodce,
 jenž swé wrahy práwě swrhl do pekel
 nejhlubších, a k naprawení ujmy swé

stvořil tento nový blahý lidu rod,
k službě lepší; maudrýt we swých cestách Pán!

Takto mluwil ošemetnik pokrytý;
podwodit jak člowěka tak angela
licoměrnost, zloba jedna chodící
newiditedlná, leč Bohu samému,
z jeho wůle, na nebi i na zemi:
často bdíwá maudrost, jednak usnauci
nedowěra u wrat jejich, sprostotě
swěří stráž, an dobrota tu zlého se
nebojí, kde k zlému není podoby.

Taktě zklamán Uriel, duch nad wšecky
bystrooký w nebesích, a wládař nad sluncem,
kterýž na klam podwodníku mrzkému
w upřímnosti swé tak odpowěděl, řka:

Sličný angele, twá tauha, wedauci
ku poznání božských děl, a k slawení
působce jich welkého, ne hánliwým
slauti může wýstupkem, ba chwály jest
hodna, ač to podobá se k wýstupku,
žes sem s nadwětrných se bytů zabral sám,
aby na swé oči zřel, co jiní snad
w nebi podlé zpráwy znají toliko.

Diwní zajisté jsau jeho činowé,
milo wšecky znáti, hodno nositi
s radosti je wšecky w žiwé paměti.

Které wšak se udá myslí stwořené
pochopiti počet jich, a maudrost tu
neskonalau, kteráž způsobiwši je
pookryla příčiny jich hluboko?

Widěl jsem, jak na hlas jeho shlukla se
hmotná swěta látka, spausta nesličná:

uslyšela směsice, stál litý jek,

stála neskončenost jatá mezemi:

až kdy kázal druhé, prchla temnota,

swětlo prohlédlo, a z neřádu byl rád.

Kwapně na své stání tekly zmatené
 žiwly, země, woda, wětry, ohňowé,
 wzhůru wynikla třešť nebe nadwětrná,
 ožiwená wzory rozmanitými,
 jenž se skaulily a byly hwězdami
 nezčíslnými, jakž tu widíš točič se;
 každá své má místo, každá swůj má běh;
 sám ten wesmír kolem wúkol obchází.
 Shlédni! kaule ta, co swítí z strany k nám,
 swětleš odtud obráženým tohke,
 země jest, byt člowěkúw, a swětlo to
 její den, sic ji co druhau půlkauli
 nocby zastírala; měsíc sausedský,
 (tak zow naproti tu hwězdu spanilau,)
 w tmách jí přispíwá, swůj oběh měsíčný
 skonáwaje wždy, a obnowuje wždy,
 nebes u prostřed, a swětleš půjčeným
 naplňuje potrojny swůj obličej,
 roste, ubýwá, a zemi zjasňuje,
 brání noci bledým panowáním swým.
 Místo to, jež ukazují teď, jest ráj;
 bydlo Adama, ta clona — jeho stan;
 cestau nezablaudiš tau, mne wolá má.

Děw se obrátil, a Satan nízko se
 ukloně, (jakž wyšším duchům w nebi zwyk,
 kde své šetrnost a pocta práwo má)
 odpuštění wzał, a k zemským krajinám
 s Ekliptiky, zdárnau hnán jsa nadějí,
 dolůw příkrým letem kwapil wiruje,
 až pak doletěl byl wrchu Nifatu.¹³⁾

13) Hora na pomezí Armenie, nedaleko wrchowiště Tjgra řeky, jakož nasvědčuje Xenophon ze zkušení. Básně dáw přistati Satanu na ten wrch, proto že s Mesopotamií hraničí, do které nejlépe spisowatelé ráj kladau.

Zpěw čtvrtý.

Na uzření ráje Satan rmautí se naruživostmi všelikými, zlořečí slunci, proklínaje Boha i sebe, a utwuzuje se u předsewzetí zločinstwa. Opsání hory, na které byl ráj. Satan přeskočiw hradby ráje, promění se w krkawce, a usedne na stromu žiwota. Obraz rozkoší rájských. Satan wida Adama i Ewu, díví se jim, a dowěděw se z jich rozmluwy, že strom wědomosti byl jim zakázán, ukláá způsob zkušení jich, aby okusili zakázaného ovoce. Uriel, ředitel slunce, oznamuje Gabrielowi, strážníkowi ráje, že widěl podezřelého ducha putujícího po nowém swětě. Gabriel připowí wyšetřiti jeho. Noc. Adam a Ewa rozmluwíwše jdau na odpočínutí. Jich modlitba večerní. Opsání jich stánku. Gabriel rozsílá po zahradě stráž noční. Zefon a Ituriel najdau w stánku kníže čertůw, an we způsobu žuby Ewě spějí w ucho sny dmyše. Satan protiwi se Gabrieli a do pítky se hotuje; než naposledy, přestrašený znamením na nebi, utíká z ráje.

Ó, by nyní zazněl hlas ten výstražný, jenžto proroku zněl mōcně na nebi w zjewení, 1) kdy drak, jsa swržen po druhé, přišel zuřiwý se pomstit nad lidmi, běda země obywatelům! ach, snad časně wystraženi jsauce o příšti wraha tajného, by prworodiči naši ušli, blaze ušli smrtedlným jeho úkladům: neb nyní ponejprw Satan, nyní, rozpálený wzteklostí, na zem staupil, swoditel, pak žalobník

1) Zjew. Jana XII. 12.

lidské rodiny, by pomstil na křehkém,
 na newinném člověku své porážky
 w prvním potkání, a pádu do pekel.
 Jednak nepotěšený své prospěchem
 dráhy, smělé jakkoliv a daleké,
 aniž maje k chlubení se příčiny,
 začal proklatau swau zlost, jenž porodu
 blízka jsauci, nyní zmítá se a vše
 w hrudi jeho bouřlivé, a na něho
 zpátkem naléhá co nástroj ďábelský.
 Strach a nejistota hněte neklidnau
 jeho mysl, a bouří ze dna peklo w něm,
 (neboť peklo w sobě nosí, okolo
 něho peklo jest, a o krok jediný
 nemůž pekla dál než sebe utéci
 změnou místa) budí w něm teď svědomí
 spěcí zaufalost, a budí pomnění
 hořké, čímť byl, čím jest, čím býti má,
 horším: stíhát horší muka horší čin.
 Časem na Eden, jenž nyní rozkošně
 padá vůči, upře smutné oko své,
 časem na nebe a slunce, plným teď
 bleskem switící s své výše polední:
 potom rozmýšleje mnoho dí, a lká:

Ó, ²⁾ jenž sláwau uwěčené náramnau
 shleduješ, co samowládce, podobné
 bohu této swěta spausty, před jehož
 pohleděním všeecky hwězdy zkrývají
 umalené hlavy své; i wolám já
 k tobě, jednak nepřátelsky, jmenem tě
 zowa, slunce! bych ti řekl, jak newražím
 na twau záři, že mi w pamět uwodí,
 s jakého jsem stawu spadl, jak slawným byl,

2) Když Milton nejprvé hodlal ze ztraceného ráje smutnan
 hru učiniti, byly tyto verše jí za počátek.

wyšším nad tebe, až pých a zpupnost mne horší swrhla w nebi wálejícího proti nebes králi swrchowanému. Ach, a proč ? i nezaslaužil odměny na mně takové, jenž w tom mne, co jsem byl, stwořil důstojenství, nepředstíraje nikdy dobroty mi swé; a netěžká byla služba u něho. Co mohlo být snazšího, než chválu jemu vzdáwati? w malau odplatu; a díky činiti, díky powinné! než u mne všecko se dobro zwrhlo w zlé, a zlobu zplodilo; wzdwižen jsa tak vysoko, jsem hanbil se z pokory, a mněl, že wýš jsa o stupeň budu nejvyšším, a w okamžení prost dluhu nesmírného neskončených děk, jež wždy zpláceti a wždycky dlužným být bylo břemenné; i zapomínal jsem to, co od něho jsem bral, a nepomněl, že se znáním k dluhu dlužnau nestáwá wděčnost, nébrž zplacuje, jsauc pojednau powinna i prosta: jakéž břemeno? Ó kéž mocný osud jeho určil mne nižším kterýms angelem! toť zůstal bych blaženým, a nebyla by zbudila pýchy we mně neskončená naděje. Wšak, proč ne? — i mohltě wládce některýs rovně welký pnauti se, a na swau mne potáhnauti stranu: jednak wládcowé jiní, rovně welcí, předce nepadli, nébrž nepohnutě stáli, wnitř i wně zbrojní proti pokušení každému. Měls ty rovnau státi wolnost, rovnau moc? Měl: i na kohož, a nač ti naříkat, nežli nebes na lásku, všem zdílenau zárowně? i budiž tedy prokleta

láska jeho, jelikož mi stejná jest
 nenávist i láska, obě věčnými
 trýzníce mne mukami. — Ne! budiž ty
 proklet sám, že proti jeho vůle twá
 wywolila, čehož pyká spravedlně.
 Nastojte, já bídný! kam se uteku
 před hněwem a zaufalostí nesmírnau?
 kam se wrhu koli, všudy peklo jest;
 sám já peklo jsem, a w nejpropastnější
 hloubi propastnější hloub se otwírá,
 pohlíť mne hrozící, tak hrozná, že
 peklo kázně mé jest nebem proti ní. —
 Ustaň jednau, ustaň! ach, co žádného
 není želu místa, není milosti?
 Kromě poddání se, není žádného!
 Toho slowa pak mi pýcha zbraňuje,
 zbraňuje mi bázeň studu před duchy
 dolními, jež jinau chlaubau, jinými
 sliby, nežli poddáním se, zawedl jsem,
 wynášeje se, že sobě podrobím
 Wšemocného. Nastojte, což newědi,
 jak té marné chlauby trpce zakauším,
 jaký zármutek má střewa kormautí,
 když se před mým w pekle trůnem sklánějí;
 korunau a berlau strmě vysoko
 upadám tím hloub, jsa jedno nejvyšším
 w bídě; takowau má pýcha útěchu!
 Buď to však, že bych se mohl pokati,
 buď, že z milosti swůj první míti staw:
 ó, jak brzy zas by mysl vysokau
 wýsost zbudila, jak brzo k tomu se
 neznala, co licoměrná přísáhla
 poddanost! a učiněné w bolesti
 sliby napotomní wydawalaby
 zwůle za wymušené a neplatné.
 Jakéž pak tam smíření, kde smrtelná

wášeň ránu zaryla tak hlubokau ?

Toť by mne jen w horší wrhlo poklésku,
w těžší pád ; toť drahá kaupě bylaby,
dwoji za bolest tak krátké ůlewy.

O tom wi můj trestatel, a protož on
tak je vzdálen od podání pokoje,
jako od prošení já. Ai tedy již
po naději weta! místo wyhnanců,
místo wyhostěnců nás si utwořil
nowé milostniky, lidský rod, a proň
tento swět. Pryč tedy naděje, pryč ty
hrůzo s nadějí, i ty hryzauci
swědomí! vše dobro pro mne ztraceno!
Nuž ty zlo buď dobrem mým! skrz tebe já
zdělím aspoň panstwí s králem na nebi,
skrze tebe víc než z půle powládnu,
jakž to brzy lid, i tento pozná swět.

Takto mluwě tměl se wášní wšelikau
w twáři, hněwem, záwistí a zaufáním
tříkrát změněné, což jeho strojený
škaredilo obličej, a zrazen byl,
jestliže naň které oko patřilo.
Prázdnýť jsau tak mrzkých náruživostí
mysli nebeské. To znamenaje wrah
utajil swau bauři klidem powrchním.
Strůjce lsti! jenž prwní byl, kdo swatosti
pod příkrowem podwody se zanášel,
ukrýwaje hlubokau swau zlost a mstu.
A však nebyl s to, by wystraženého
zklamal Uriela; onť jej okem swým
na důl prowázel, a widěl Assyrské
na hoře³⁾ jej w zasmušení, w jakowém
nehodí se býti duchu blažšímu:
widěl plaché twáření a powahy

3) Nifatě, o níž swrchu.

jeho wzteklé, mnějíciho sama se
 býti, neznámenána a nezřena.
 Odtud zdvihne se a táhne nepřítel
 k mezem Edenu, kde utěšený ráj,
 w blizce teď, swým zelenitým obwodem
 wěncuje, co polní twrzí, planité
 téměř příkré pustiny, již srstnaté
 boky peřestým a diwým obrostlé
 hauštím brání dostupu: a k temeni
 pnau se w kolmau výši stíny nádherné
 cedrů, jedlí, sosen, rozsochatých palm,
 wstupující řádně, stíny nad stíny;
 sličné lesní diwadlo! a nad wrchy
 jejich strmí náspy ráje zelené,
 daleká nás všechněch otcí výhlídka
 na nízinu panství jeho okolní!
 Výše náspů stála řada okrauhlá
 stromů wzácných, pěkným těžkých owocem,
 zlatým owocem i kwětem pospolu,
 sličným měňawostí barew žiwaucích,
 na něž swými radostněji lučiló
 slunce paprsky, než na spanilý mrak
 západní, neb mokrý luk, an zemi bůh
 deštěm poroňuje. Tak byl milostný
 onen kraj! Tu za čistějším čistější
 powětří mu wane wstříc, a do srdce
 dýše zdárně jarní znik a potěchu,
 hodnau k zapuzení všeho zámutku,
 jen ne zaufalosti. Měkci wětřící,
 wonnými chwějíce křídly, strásají
 zápach kwítkowý, a šepcí, odkawad
 nabrali té balsámowé kořisti.
 Jak kdy tēm, kdož oplynuwše Naděje
 předhoří, i Mozambik⁴⁾ teď minuli,

4) Aužlabí mezi jihowýchodním pomořím Afriky a ostrowem Madagaskarem.

po moři, sewerowzchodní wětrowé
 s břehů Arabie šťastné kořených
 zawíwají libě wůni Sábejskau; 5)
 dlauhá plawba, ate samým mila jest
 meškáním, a drahně mil, jsa libé rád
 wůni, starý Okean 6) se usmíwá :
 tak tu městknyly ty wonné sladkosti
 wraha, tráweninu jich, ač libost w nich
 wětší měl, než w dýmu rybím Asmody,
 jimž, ač rozkochaný, hnán jsa od choti
 Tobiašowce, k swé škodě, z Medie
 utekl do Egypta, kdež i swázán jest. 7)

Nyní pod ten diwoký a strmý chlum
 přišel Satan zdlahawě a w myslénkách;
 dále nemohl jíti; hustě spletené
 jako w jednu křowinu, tu zrostliny,
 chamradí a chrastí, wšecku zamátly
 cestu člowěku i zwěři chodící.

Jedna byla brána, slunce na východ,
 z druhé strany; kteréž wida Arciwrah
 pohrdl vstupem příslušným, a z potupy
 skokem lehkým přes weškeren vysoko
 skočil w chlum i hradbu náspů nejwyšších,
 stanul w ráji. Jako laupežný kdy wlk,
 jejžto pudí hlad se hnáti po lupu,
 počíhaw, kde pastéřowé stáda swá
 zawírají wečer w polní stawadla,
 w bezpečnosti skočí lehce w ohradu:
 neb jak zloděj, chtěje měšec zlaupiti
 některému sausedskému boháci,
 podstatnéli dwěře, pewně zawřené
 záworau i zámky, brání útoku,

5) Sába město w Arabii šťastné, na kadidlo bohaté.

6) Moře, pod twárností boha wyosobené.

7) Wiz Tob. XIII.

dobude se oknem, nebo skrze krow :
 tak se do owčince Páně prwní ten
 dobyl krádce weliký, tak po něm se
 dobývají ještě jeho do cirkwe
 nájemnící mrzcí. Potom wyletěw,
 na žiwota stromě, stromě u prostřed
 ráje, co jich rostlo koli, nejwyšším,
 sednul krkawcem ; a však on žiwota
 tudy nezískal, ba i žiwým smýšlel smrt :
 aniž pomněl, ano w stromu žiwotní
 byla moc, a užil toho k wýhlídce
 toliko, co bywši lépe užito
 neslo nesmrtnost. Taktot málo kdo,
 leda Bůh, zná cenu dobra před sebau ;
 dobra nejlepšího zlé neb chatrné
 býwá užítí. — Tu s nowým úžasem
 wše, co smyslům lidským lahoditi můž,
 widí w úzkém prostranstwí, sklad přírody
 weškeré, ba wíce — nebe na zemi !
 Byltě rájem Páně blahoslaweným
 tento sad, byw na wýchodě Edenu
 štípen od něho. I táhl Eden se
 od Aurany ⁸⁾ na wýchod až k králowským
 wěžím Selewcie ⁹⁾ welké, stawené
 Řeckých od králů, kde před tím drahně let
 obýwali w Telasaru Edenští.
 W tomto kraji libém Pán swau libější
 zdělal zahradu ; tu z země plodistwé
 kázal růsti štěpům druhů rozličných,
 zabýwajícím i zrak, i ōich i chuť.
 U prostřed pak wšech jich stál strom žiwota,
 walný, kwětný plodem ambrosiowým

8) Jinak Haran, hlavní město w Mesopotamii.

9) Město na břehu řeky Tigris od Selewka stawené, kterýž
 po smrti Alexandra Welikého nad zemí Syrakau kralował.

z zlata rostlého, a blízko života
 naše smrt, strom vědomosti vyrostal,
 vědomosti dobra, draze kaupené
 za vědomí zlého! K straně polední
 tekla skrze Eden řeka široká,¹⁰⁾
 běhu neměníci, nébrž skrze chlum
 kostrbatý prošla, zpodem zhlcená.
 Bůh tu horu ohradě své za základ
 zvršil bystrým nad praudem; ten z části své
 ssaný libau žízni kypré od země
 vystupuje w swiží pramen, stružkami
 sádek milý zapojuje mnohými;
 potom sjednotě se padá strminau
 toku w náruči, jenž teď se z průduchu
 mráкотného vyskýtá, a napotom
 rozdělený w čtyry walná ramena
 plyne na různu, a mnohá prochodí
 slavná králowstwi a kraje, o nichžto
 nemístná tu spráwa: lépe ličiti,
 (uměnili s to,) jak z safirowého
 wrchowistě řeřabaté potůčky
 zlatém po písku a perlách východních,
 walice se labyrinty bludnými,
 pod stinnými odry plynau nektarem,
 nawštěwují každé kří, a swlazují
 kwití ráje hodné, jež ne umění
 hladké we hřádky a kliky titworné,
 nébrž přirození dobré naselo
 štědre w plani, po wrších i dolínách,
 či je ranní slunce prwním zahřívá
 swětlem, w širém poli, či je w poledne
 hustí šerých laubí chladí stínové.
 Takové to bylo místo, krajina
 blahá podíwání rozmanitého:

10) Tigris.

háje balsámem a wonnau slzíci
 ambrau, sady zlatolícím owocem
 nawěšené milostně, chuť bawícím,
 Hesperidské bájky, prawdiwéli kde,
 prawdiwé tu jedno. Prostřed widěti
 luhy, palauky, a stáda šhubíci
 měkau tráwu, nebo kopec palmowý,
 nebo kwětné lúno wodné doliny,
 prostírající swé wnadné bohatstwí,
 kwítky každé barwy, růže bez trní.
 Jinde opět stínná jeskyně neb skrýš
 s chladným ústupem, jež réwi záclonné
 brunátnými hrozny mile obkládá
 wybujnělé: za tím wody chřestící
 se příkrých se walí strání, na různu,
 nebo w jezero, kde třepenatý břeh,
 owěncený myrty w křišťalowém se
 zhlídá zrcadle, swé praudy spojují.
 Pějí ptactwa kúrowé, a wětríci,
 jarní wětríci dchem wonným dyšice
 s luk a hájů, chwějícím se wedau šust
 lupením, an zatím wšeobecný Pan ¹¹⁾
 s Hórami a Graciemi kolujíc,
 jaro wěčné uwádí. Ni planiny
 Enny ¹²⁾ sličné, kdežto, sama pěknější
 kwítek, kwítí méně pěkné trhajíc,
 Proserpina chycena jest od Dita

11) Staří wšecker wyosobowali: Pan (Wše) jest příroda; Gracie (milostnice, wděky) gsau příjemní časowé roku; Hóry (hodiny) jsau čas potřebný ku zplození a ukončení wěcí wšelikých. Milton tedy tuto básnířsky prawí: že nyní přirozenost w nejpěknější swé dokonalosti byla, a každá chwíle něco nowého a dokonalého přinášela.

12) Enna pěkná planina w Sicilii; *Dafnín* háj s řekau *Oromtem* blíže Antiochie w Syrii, kdežto studnice byla jména stejného s onau Kastalskau w Řecké zemi a jako tamta básnířskou mocí nadávala. Pramen Kastalský jest pramen wěští básnířský. *Nissa*, ostrow w Africe. Cham, syn Noemůw, Egypt a Libyi osadil.

mračného, již Ceres světem hledala
 tesklivě: ni při Orontě rozkošný
 Dafnia háj, ni pramen věští Kastalský,
 wrownati se mohli ráji w Edenu:
 ani Nissa, opásaná Tritonem
 řekau výspa, Cham kde starý (Pohanům
 slowe Amonem, i Jowem Libyckým)
 ukryl s Amaltheau dítě kwětaucí
 Baccha, před macechy Rhey očima;
 ni, kde krew ¹³⁾ swau Abyssinští králowé
 chowají, wrch Amara, ¹⁴⁾ jmin od mnohých
 prawým rájem, Ethiopskau pod čarau,
 u hlau Nilu stkwaucím skalím zamknutý,
 zwýši jizdy za den celý; daleko
 jednak za Assyrskau ohradau, kde wrah
 widěl bez potěchy všecku potěchu,
 nowé, diwné žiwodichů rodiny.

Dwa z nich, wytečnější jsauce postawy,
 wznešení a přimi, jako bohové!
 krytí rauchem uctiwosti wrozené,
 w nahém důstojenství, zdáli všeho se
 pány býti; prawem: z jejich twářnosti
 božské swítil obraz twůrce slawného,
 maudrost, prawda, swatost přisná, čistotná;
 přisná, jednak na synowské stawená
 zwolnosti; což prawá wážnost člověka.
 Ač nestejní oba, jakož nestejně
 widělo se býti jejich pohlawí;
 k rozjímání on, a k boji způsobný,
 ona k lahodě a sladkým podnětům;
 pro Boha on sám, w něm ona pro Boha.
 Jeho čelo spanilé a prostranné,

13) t. j. syny swé.

14) Amara, hora w Abyssinii w Egyptě, w náramuě pěkné kragině
 s wylůdkau wýboruau mezi skalinau alabastrowými.

jeho sličné oko vládu ručilo
 neobmezenau; a vlasů jacinty
 vůkol s pautce wisely mu po mužsku
 w kučerách, ať jedno k plecům širokým:
 ona po pás lepý, na wzor záslony,
 nesla nestrojené zlaté wrkoče,
 wlasý prosté, ale vůkol swíjené
 we hrající prsténky, tak jako swé
 réwa wije ručičky. Což porobu
 jewilo, než utěšenau porobu,
 welenau i přijímanau šlechtně,
 wzdáwanau s tichým oddáním při skrowné
 hrđosti a sladkém lásky zdráhawé
 odtahu. A článků těla tajemných
 posawad se nekrylo, a nebyl ten
 winný stud, stud za účinky přírody.
 Stude nestaudný, ó hanbo hanebná,
 hříchů plémě, což jste rod ten pomály
 lidský stínem, pauhým stínem čistoty,
 wzawše z žiwota mu žiwot nejblažší,
 sprostotu, a neúhonnau newinu!
 Takto nazí chodili, a bez hanby
 stáli před Bohem i Angely, že zlo
 nečinili. Tak se weda za ruce
 šlo jest dvě to nejmilostnější, co kdy
 w milostném se objímání slaučilo;
 Adam nejlepší všech mužů, synů swých,
 Ewa nad dcery swé wšecky nejkrašší. —
 Pod záslonau libošumné hustiny,
 na trávníku, blízko swíží studénky,
 posadili se, a po swé zahradni
 sladké práci, jaká jedno wětříků
 zúwe ochladu, a oddech zslazuje,
 žizni zdrawoty a chťiči lahody
 přidadauci, obědwali owoce,
 sredné owoce, což samo sklonité

wětwi podáwalo zwolna sedícím
 na měkém a kwětném tráwy koberci.
 Jedli zdrawau libiwost, a žiznice
 do kor čerpali mok z židla plného.
 Rozmluw lahodných a milých úsměchů
 také šetřeno; i zábaw mladosti
 slušných spanilému páru, sřpatému
 blahým swazem manželství, a w samotě.
 Wúkol skákawě si hrala wšeliká
 zemská zwěř a diwočina, co jí teď
 chowá koli háj a paušť, neb les a sluj;
 šprýmowně si wede lew, a w dlapě swé
 pěstí kúzle; nedwěd, tigr, lewhard, rys
 skáčí před nimi, sám neohobný slon
 namáhá se bawiť je, a swrcuje
 hebkau traubu swau: tu chytrý chaulí se
 lichotiwě had, a wina w Gordické ¹⁵⁾
 uzly ohon mrštný, osudné swé lsti
 důwod dáwa zřejmý: jiná na trawě
 sytá zažíwajíc leží s očima
 otewřenýma, neb ke swým brlohám
 kráčejí: an slunce nyní sklonitým
 nachýlené během k mořským pospíchá
 ostrowům, a po wstupacím žebříku
 nebe vycházejí hwězdy průwodní
 přijdaucího wečera, kdy, jako prw,
 ustrnulý stojí wrah, a posléze,
 ledwa našed mluwu, takto zaúpi:

Peklo! co to widi smutné oči mé!
 místo blaženosti naší posedli
 jinorodí tworové, snad země plód;
 toť ne duchowé, ač jasných nebeských
 duchů málo menší, na něž mysl má

15) Narází na onen uzel, který Gordius, Frygský král, na woze swém zadrhl a Alexander Weliký mečem přetál.

hledí s podiwem, i milowati je
 mohlaby. Tak žiwě božská stkwí se w nich
 podoba, tak walnau uslechtila je.
 krásau ruka twořící! Ó hladké dvě!
 newíš ty, jak blízka jest twá proměna,
 kterak zmizí radost twá, a zůstawi
 bídě tebe, bídě wětši nad toto
 rozkoše twé chutnání. Toť blazi jste;
 ale blahost ta, by dlaubo trwala,
 utwrzena zle; a toto wznešené
 sídlo, waše nebe, špatně na nebe
 ohrazeno jest, by wraha takého,
 jakowý dnes wešel, mohlo zniknauti;
 wraha, však ne z nepřizně; mně líto wás
 nuzných, ač mne líto není žádnému.
 Spolku hledám u wás, hledám zpřiznění
 úzkého, tak úzkého, že buďto já
 s wami, buď wy semnau máte bydleti
 napotom: můž býť, že bydlo mé ne tak,
 jako tento pěkný ráj, wám bude whod;
 přijměte však dílo twůrce wašeho:
 on je mně, já wám zas dáwám mile rád.
 peklo, rozewra swé brány nejsirší,
 přijme wás, a přiwitají knížata
 jeho: tamtoť wětši bude prostranstwí,
 než w tom kraji úzkém, pro mnohý rod waš.
 Za to, že tam bydla není lepšího,
 mějte díky tomu, jenž mne bezděky
 pudí mstit se na wás, jednak nekřiwých
 pro toho, kdo křiw. I byť (jakž prawdě jest,)
 nad newinau waší zželelo mi se,
 přece přičinaby obce sprawedlná,
 cti a wlády zhojnění, ne beze msty,
 swěta toho dobytím, by nyní mne
 k skutku dohnala, ježž jinak spáchati
 zatracen jsa jakkoli, bych zhrozil se.

Takto mluvil wrah, a barwau potřeby
 lčil po tyransku ďábelský swůj čin.
 Potom na důl s vysokého na stromě
 sídla snesl se mezi stáda hrající
 čtvernohých, a teď se tím, teď oním stal,
 jak se srownávalo s jeho úmyslem,
 widět z blízka kořist swau, a podtaji
 z řeči nebo skutků skaumat jejich staw.
 Nyní lwem jsa, s plamennýma očima
 obchází je wúkol, nyní jako tigr,
 který za náhodau w lese wyslidiw
 některém dvě útlé srny hrající,
 kwapně sehne se, pak wstana tu i zde
 oíhá shrbený, až najde, odkudby
 skočiw úprkem ge obě uchwátíl
 nejsnaz každau w jednu dlapu. Dychtiwě
 nyní, — anto Adam Ewě, prwni muž
 prwni ženě takto wece, — slyšeti
 pílí nowé mluwy hlalol plynaucí:

Účastnice jediná, a jedna též
 částko všech těch radostí, a nejdražší
 sama nád wšecko! i toť, že mocnost ta,
 učiniwší nás i swět ten prostranný,
 přenesmírně dobrá jest, a dobrem swým
 štědrá tak a wolná, jako nesmírná;
 ježto, zdwihši z prachu, postawila nás
 w takém blaženstwí, ač žádné nemáme
 do ní zásluhy, ni lze nám konati,
 co by prospěti jí mohlo, kterážto
 jedné od nás žádá služby, šetřiti
 příkázání jednoho a lehkého;
 mezi všemi ráje rozmanitými
 stromy, chutné nesaucími owoce,
 nejídati z toho stromu wěděni,
 štípeného podlé stromu žiwota.
 Ai, tak blízko roste u žiwota smrt:

cokoli to smrt, jest to co hrozného;
 nebo wiś, że smrtí jmenował to Bůh,
 jísti s toho stromu; s této jediné
 známky poslušenswtí, mezi známkami
 tolikými vládení a mocnosti
 udělené nám, a panstwí daného
 nad jinými živočichy na zemi,
 w powětří a moři. Neprotiw se nám
 tedy jeden rozkaz lehký, majícím
 wolné práwo požíwání do wúle
 věci ostatních, a sobě obrati
 bez překážky rozmanité rozkoše.
 Oslawujme raději a welebme
 jeho dobrotu swých prací rozkošných
 pílením, buď raubajíce bujné ty
 zrostliny, buď pěstujíce autlé to
 kwití; což at těžké, s tebau — sladké jest.

Ewa dí: Ó, pro něhož a z něhož já
 učiněna, z jehož těla tělo jsem,
 bez něhož i žádné nejsauc platnosti,
 wúdcce můj a hlawo má! myť owšem wśecku mu
 chwálu dlužni jsme a díky wezdejší;
 zwláště já, jenž šťastnějšiho požíwám
 dílu, požíwajíce tebe, tolika
 nadaného přednostmi, an družiny
 nikde nemáš rovné sobě. Toho dne
 často zpominám, kdy ze sna ponejprw
 probuzena, nalezla jsem ležící
 w chládku sebe na kwití, s swým podíwem,
 kde a kdo bych byla, odkud zde a jak?
 Nedaleko hrkot wody chřestící
 z sluje vycházel, a prostírala se
 plynná hladina, a stála bez hnutí
 čistá jako obloha: tam pojdauci,
 s nezběhlými smysly lehnu na tráwník
 zelený, chtíc nahlížeti w tiché to

jezero, jež druhým nebem měla jsem.

Když se kloním patřeci, ai naproti

podoba se kloní w mokré jasnotě, na mne patřeci. I uchýlím se zpět, uchýlí se zpět; i vrátím brzy se s potěšením já, i vrátí brzy se s potěšením ona, na mne odměnným wzhlédající saucitem a milostí. Tamť bych upírala posud oči své, marnau tauhau prahnauci, leč takowý, wystřeha mne, zazněl hlas: »Co widíš zde, co zde widíš, twore pěkný, jsi ty sám. S tebau tamten přichází, i ustaupá; za mnau pojď, já powedu tě, kde ne stín čeká jemných objímání twých, brž ten, kteréhoš ty podobau a s kterým ty kochati se budeš, neoddilně twým, roděci mu twory tobě podobné, zwána proto matkau lidské rodiny.« Což mi činiť bylo? pojdu na rychlost newidědně wedená, až zablédnu tebe, twárnost urostlau a spanilau pod jaworem, jednak ne tak spanilau, wnadně lahodnau, a krotce milostnau, jak ta jemná twárnost u wodě. Tu já zpět; ty následuje woláš hlasitě: Wrať se, Ewo krásná, kohož utíkáš? koho utíkáš, ai z toho sama jsi, tělo z těla jeho, z kosti jeho kost! já, bych tobě bytost dal, jsem zapůjčil tobě z boku swého, blízko od srdce, podstatného žiwota, chtě u boku swého mítí tebe napotom, ó má neoddělitelná, drahá potěcho! částko duše mé, má tauho, druhá má polowičko! — Prawiw rukau laskawau

jal jsi mne, i oddám se a widím, jak spanilost a maudrost mužská jest nad krásu, ta jedna pěknost prawdiwá.

Takto arcimatka naše obecna prawila, a s pohlédáním manželské powabnosti nehanné a krotkého wzdání, polauobejmauci přihula ku praotci našemu, a odpolu její wzdmuté prsy nahé s jeho se utkáwaly, jsauce zlatem plynaucím vlasů prostých ukryty: on kochán jsa její sličností a wděky wolnými, usmíwal se spanilejší milostí, než se na Junonu ¹⁶⁾ Jowiš usmíwá obtěžkaje mraky kwítím májowým; až i stiskne matronálské její rty čistým pocelowáním: pryč ďábel se uhne záwistný a s zlostným žehráním hledě po boku, tak tauží do sebe:

Omrzalý úkaz, pohled bolestný!
Tu ti rájowci se pěstí wespolek objímáním, (blaženějším Edenem) chutnajíce rozkoš jednu za druhau, an já zatracen jsem do pekla, kde ni potěcha ni láska, nébrž ukrutná bydlí žádost, (muka naše nemalá,) žádost nenabažená, a bolestnau tauhau trápící. Než nezapomenu, co jsem slyšel z jejich úst; ne wšeccko jim, zdá se, náleží. Tam stojí jeden strom osudný, strom wědomosti, k požití zbráněný. Co? wědomost jim brání se?

16) Juno tu znamená oblaky, Jowiš wyšší powěťřf. Smysl jest: jak se směje nebe na parnatý země obor, když plodná činí mračna i wšeccky wěci po jaru.

podezřelá, diwná věc! i proč by té
 záwiděl jim pán? zda hřích, zda smrt to jest,
 že se wíř: i zdaž jen za newědomím
 stává jich? jest to ten jejich blahý staw,
 to ten důwod wíry, poslušenství jich?
 krásný základ, na něžby se událo
 stawit záhubu! I wzbudím w mysli jich
 žádost wědění, a nechut k rozkazům
 záwistiwým, nalezeným zúmýslně
 na porobu jich, jež sic by wědomost
 bohu wrownala; tím býti prahnauce
 okusí a umrau: totě podobné!
 Dříwe ale půjdu dobře wyskaumat
 této zahrady, a každý wyzwím kaut;
 mohuť z náhody se s někým potkati
 z nebe duchů pocestných, kdes u žídla
 nebo w hustostinném ústupu, a ten,
 o čem hodno, zprawí mne. Měj, ano lze,
 měj se dobře blahé dvě, a užiwiž,
 než se wrátím, užiw krátké radosti,
 dlouhá potom tebe bída zachwátí.

To děw, odwrátí své kroky nádherné
 jednak s chytrým pozorem, a putuje
 po horách i dolinách, skrz les i paušf.
 Zatím w odlehlosti nejzazší, tam kde
 s nebem okean a země mezuji,
 slunce nachýlené zwolna zachází,
 přímým wzhledem na východní do ráje
 bránu mecíc wečerní své paprsky.
 Jest to hora z alabastru, zwršená
 k oblakům a spatřitedlná z dáleka,
 jedna s země stezka pne se dostupná:
 jeden u wýsosti wchod, vše ostatní
 náhlé skalí jest, jenž strmí swěšené,
 k nedolezení. Tu mezi slaupowím
 skalným seděl strážců wůdce angelských,

Gabriel, a čekal noci. Okolo něho we hrách cwičila se rekowných nebe mládež nezbrojná, než na blízce braň jich, kopí, pawézy a přilbice wisí, zlatem plající a demanty.

Semto sjeda na slunečném paprsku přišel Uriel, jak letí na podzim střelující hvězda náhle skrze noc, ohniwé kdy páry tíží powětří: výstraha to plawcům, odkud stříci se wichrů násilných. I počne s kwapností:

Gabrieli! tobě losem tento dán úřad jest a pilná stráž, by w blahé to sídlo newešlo co zlého. Toho dne u wysokém poledni k mé přišel duch kauli, žádostným se zdaje poznati wíce z Wšemocného děl, a obzvláště člowěka, ten obraz jeho poslední. Popsaw jemu cestu, pozorowal jsem, kterak pln jsa spěchu wètrem wirowal; ale na půlnoční hoře Edenské, kdežto přistal, brzo widím jeho twář nenebeskau, temnau zlyni wašněmi. Stíhalo jej oko mé, až we stínu ukryt jest; toť zatracenců, tuším, kdos nowých tropit bauři přišel z hlubiny; toho wyšetřiti bude péče twá.

Nato křidlatý mu wece bojownik: Urieli! není diw, že bystrému oku twému, w oné jasné wysosti slunečného okršku, nic neujde w swěta spaustě, široko a daleko. Jednak skrze tuto čilau posádku neprochází nikdo, mimo ty, kdož jdau s nebe, dobře wědomí; a od času poledního nešel tudy žádný twor.

Jestli jaký zlý duch tyto přiskočil

meze zemské z úmyslu, že trudno jest, víš, w tom překaziti jeho podstatě nadvětrné hmotných hrází záporau. Pokud ale w těchto ráje polinách někde čihá w jakékoli způsobě ten, jež prawíš, zwím to dříve úswitu.

Slibil on, a Uriel se k úřadu wrátil swému po tom jasném papršku, nachýleném nyní na důl ke slunci, pod Azory ¹⁷⁾ zašlému; buď ono že kwapným nad míru swým denním oběhem tu se octlo, buď že méně hnutedlná země, kratším obrátíc se k východu tokem, na západu zůstawila je, zkrašující šarlatem a zlatem swým odbijeným trůnni jeho oblaky. Wečer blížil se, a saumrak šediwý posupným swým rauchem všecko přiodil. Ticho prowodilo jej, an pták i zwěř všeliká w swých daupatech a w hnízdech swých uložili se; jen slawík bdějící, ten jen celau noc pěl milau píseň swau, tichu k potěše. Teď nebe stkwělo se žiwým safírem a hwězda wečerní, jasná, méně jasných družek wůdkyně, nastaupla, až měsíc, wzejda w pošmaurné důstojnosti, zjewil newyrownané svoje swětlo králowské a rozprostřel na temnostech šerých stříbrný swůj plášť.

Tu dí k Ewě Adam: Sličná manželko! noci hodina a tworů všelikých uspání nám welí odpočinutí, an Bůh práci s oddechem, co s noci den

17) Ostrowy w západním moři.

střídati se chtějí, a rosa w chvíli tu
padající snowá, měké dřimoty
tíhotau nám oči wíka zawírá.

Jiná zvířata, den celý prázdnicí
těkají, a po neprací oddechu
méně potřebují: člověk jisté má
duše, těla zaměstnání vezdejší;
a to jení hodnost, jení šetrnost
Páně všelikterých jeho kročeju:
kdežto z jiných živočichů bezpracných
z jednání svých žádá aučtů nedává.
Zjitra, než se první svědla záplawau
východ uliči, my wstawše půjdeme
do své milé práce, pilní oprawy
oněch stromů kwětných, oněch zelených
pořadí, kde chodiwáme w poledne,
požarostlých wětewim, zlehčujícím si
naše dílo nespore, a welicím
wíce ruk, než máme, na oklestění
bujných haluzi. Ten rozestlaný kwět,
ono nakapané gumi, ležící
nezhledně a nešwárně, chtí sebrání
býti, miláli nám chůze pohodlná:
zatím příroda snu žádá posily.

Jemuž Ewa dokonalá w pěknosti:
Půwode a wůdce můj! twau wůli já
bez odtahu zplňuji; toť káže Bůh:
Bůh ti zákonem, ty mně; a newěděf
wíce nejblažší jest ženy wědomost,
jeji chwála. S tebau obýwající,
zapominám chwile; w každém počase,
w každých proměnách se kochám zároveň.
Sladek jest dech jitra, sladek jeho wznik,
i to ranni ptactwa prozpěwování:
milo slunce, kdy ta pole rozkošná
oswěcuje wýchodními paprsky.

an se kwět i tráwa, strom i ovoce
 třpytí rosau; sladka wůně úrodné
 země po dešti, a sladko blížení
 lahodného večera, pak tichá noc
 s slavným zpěvákem a s pěkným měsícem,
 a s tím nebes perel hwězdným oborem:
 jednak ani jitra dech, kdy vyniká
 s zpěvem ptactwa ranního, ni slunce wzhod
 nad tím krajem rozkošným, ni tráwa, kwět
 stkwaucí od rosy, ni zápach po dešti,
 ani večer lahodný, ni tichá noc
 s slavným zpěvákem, s tau chůzí w měsíci,
 s hwězdným bleskem, není sladka bez tebe.
 K čemu však ta swětla, k čemu slavné to
 diwadlo, an každé oko zawřel sen?

Dí jí na to všeobecný předek náš:
 Boholidská dcero, Ewo wyborná!
 tytoť wúkol země běh swůj konaji,
 od východu k západu, a od kraje
 k kraji pořádně, ač nenarozeným
 posud národům swé swětlo služebné
 chystajice, chodí wzhůru, chodí w dol:
 jinak mrákota by w noci získala
 staré práwo swé, a udusila by
 žiwot u weškerých věcech přírody:
 jež ty jemné olině nejen zjasňují,
 brž i milým teplem mnohých účinků
 pěstí, hřejí, žiwí, w mírnost uwodí;
 nebo z části ssílají swau hwězdnau moc
 na wšeliký plod, jenž roste na zemi,
 tudy schopný ku přijetí zralosti
 wlité od mocnějších slunce paprsků.
 Tedy, byť jich w noci nikdo newiděl,
 darmo neswití: a mniš, by nebylo
 člověka, že nižádných by diwačů
 nebe nemělo, a žádné chwály Bůh?

Miliony netělesných na zemi
 tworů obcují, nech člověk bdí neb spí,
 spatřující s neústavnou pochvalou
 díla jeho, den i noc: jak často jsme
 od strminy ohlasného pahrbku,
 nebo z hauště o půlnoci slychali
 hlasy nebeské, i zvlášť, i w střídawých
 písničích, welebící tworce welkého;
 často kdy, buď stádně stojí na strážích,
 nebo nočně obcházejí tento ráj,
 při nebeském zwuku znících nástrojů,
 plným harmonie počtem, zpěwy jich
 dělí noc a srdce k nebi wzdvihají.

W takých rozmluwách se wedli za **ruce**
 k stánku swému blahému: toť přibytěk
 byl, ježž obral swrchowaný Bůh, kdy vše
 štípil lidem k útěše a požitku.
 Za krow bylo hustostinné spletení
 z bobkowí a myrtů, a co do hory
 wíce wonným se a tuhým listím pne:
 akant s rozmanitým, libě páchnaucím
 křowím, ohrazowal stěny zelené:
 rozmanité kwěty krásné, kosatec
 barew rozličných a růže s jasmínky
 wznášely a slučowaly hlawy swé
 dílem mosaikowým. W zpod fioly,
 jacint, šafrán, wykládały podlahu
 krumpowáním bobatým, a stkwostněji
 hráły barwami, než drahé kamení.
 Jiné twory tam, zwěř, ptactwo, hmyz a čerw
 wjítí nesměli; w tak welké člověka
 měli uctiwosti. Nedostalo se
 w stánku rovně poswátném a saukromém
 Sylwanu ¹⁸⁾ ni Panu, ač jen smyšleným,

18) Sylwan, bůh lesů; Pan, bůh pastýřů Faunus, bůh **strážný**
 rolníků.

nikdy pospati, ni Faunům s Nymfami
 w takém obýwati stínu. W zkrýši té
 kwitím, wěnci, bylinami wonnými
 Ewa snaubená swé prwní ustlala
 lože manželské, a nebes kúrowé
 pěli píseň swatební, an w onen den
 genialní Angel otcí našemu
 byl ji přiwedl w obnažené pěknosti,
 wíce zkrášenau a wíce milostnau,
 nežli byla všemi dary od bohů
 zbohacená Pandora, (ach, w příhodě
 Ewě rovná!) — kdežto Japetowici
 nemaudrému jsauci dána od Herma,
 oklamala krásným okem lidský rod,
 k pomstě nade krádcem ohně Zewsowa. 19)

Takto ke stinnému bydlu přišedše
 stanuli, a oba šírým pod nebem
 modlili se Bohu, učiniteli
 nebe, země, powětří i oblohy,
 ku kterézto hleděli, a měsíce
 kruhu swětlého a osy hvězdnaté.
 Ty jsi zdělal noc, ó twůrce všemocný,
 ty i den, ježž prací jistau ztráwený
 skonáwáme, blázi skrze odměnnau
 pomoc swau, a lásku odměnnau, ten wrch
 wšeho štěstí, daného nám od tebe
 w tomto místě rozkošném, a přílišně
 wolném, kde twé účastníků hojnosti
 málo jest, a zbyt twůj přší na zemi.
 Jednak zaslíbil jsi zbudit ze dwau nás

19) Prometheus, syn Japetůw, ukradl oheň z nebe. Jupiter, by se pomstil, seslal mu po Hermowi neb Merkurowi Pandoru; on však jí nepřijal, nébrž bratr geho, méně maudrý, Epimetheus. Ten dowedl swau zpozdilau žádostí wědění, že otewřewši pušku, wšeliké zlé obsahující, do swěta je wypustila.

pokolení zemi naplňující,
 ježtoby twau neskončenau dobrotu
 welebilo s námi, i kdy nespíme,
 i kdy, jako teď, snu darów hledáme.

Tuto jednomyslně a bez jiných
 obsluh wykonawše prostau modlitbu,
 Bohu nejmilejší, wešli do stánku
 wedauc se, a nemajíce swlékati
 obtížné ty šaty, jež my nosíme,
 tudíž podlé sebe položili se,
 aniž, mním, se Adam od swé spanilé
 ženy odvrátil, ni ona tajemným
 zwykům lásky odpírala manželské:
 nechať co chce mluví přísné pokrytstwí
 o čistotě, swatyni a newině,
 zowa nečistým, co čistým hlásá Bůh,
 welí některým a powoluje všem.
 Twůrce náš chce množení, kdo odporen
 jemu? zhaubce, člověka i Boha wrah!
 Wítej, láska manželská! ty zákone
 tajný, lidské potomnosti prameni,
 jedna ze všech věcí, w ráji obecných,
 swatá vlastnosti! Skrz tebe zápaly
 cizoložné z srdcí lidských wyhnány,
 w stádě nerozumných howad těkají;
 skrze tebe, založenau na práwu,
 rozumnosti, prawotě a čistotě,
 drahé přátelstwí a všecka přibuznost
 otce, syna, bratra, nejprw poznány.
 Odstup to, bych hřichem zwal, neb haněl tě,
 nehodnau mněl místa nejsvětějšího,
 zídlo věčné sladkých potěch domácích!
 Čisté, neposkwrněné jest lože twé,
 teď i zdáwna; swatí, patriarchowé
 užíwali ho! Tu milost zlatými
 mece střelami, tu swití ústawná

její pochodně, tu křídly zawiá
 šarlatnými, panuje a pěstí se,
 neli w kupných neřádnice úsměchách,
 w bezmilostném, bezradostném, náhodném,
 prázdném požívání; neli u dworů
 milosti, ne w bujném přestrojování,
 w tanci smíšeném, ne w bálu půlnočním,
 w hudbě ne, již ulkaný tam na službu
 hledí milovník své hrdé milence,
 potupení hodnější. Tak uspání
 od slawika jsauce, w sladkém usnuli
 objímání tito; audy nahé jich
 kryly růže, sprchle s krowu kwětného,
 nahrazené jítrem. Spí, ó šťastné dvě,
 nejšťastnější, wětšiholi nepiliš
 štěstí, wěda, wíc že nemáš wěděti.

Nyni noc swým stínu klínem změřila
 na tom walném podměsíčném klenutí
 cesty půl, a od swé brány slonowé
 w zwyklé době Cherubini wyšedše,
 stáli w brani u wojenském pořadí,
 k stráži noční hotowí, an Gabriel
 nejblížšimu wůdci takto prawí, řka:

Uzieli! ²⁰⁾ wezma stráže połowu
 šlakuj pilně k poledni, a druzi ať
 krauži k půlnoči, na západ sejdem se.
 A hned, jako plamen, w dvě se rozdělí,
 část se po kopí, část chýlí po štítu. ²¹⁾
 Wyňma z oněch silné, chytré duchy dwa,
 blisko stojící, ten dáwa rozkaz jim:
 Iturieli a Zefone, wy dwa
 spēchem křidlatým ten ohrad wyzwězte,

20) Slove síla Boží. Ituriel pak znamená zjewení Boží, a Zefon tajemství, a toho, který tajemství hledá. Příhodná jména k úřadu.

21) t. jest na prawo a na lewo.

nezůstávejte ni kautu naprosto ;
 zvláště pak, kde ti dva pěkní tworové
 teď snad spíce leží škody bezpečni.
 Tento večer s slunce nachýleného
 přišed Angel zpravil mne, an jakýs duch
 pekelný, (i možněli ?) sem wyrwaw se
 z zámeků pekla, chwátal, mimo pochybu,
 za zlým úmyslem : i jestli toho kde
 naleznete, chopte jej a přiveďte.

Prawiw uwádí své šiky třpytící,
 od jichž blesku hasla záře měsíčná.
 Ti dva ale přímo k stanu chwátají,
 hledající zloducha ; i našli jej,
 anto sedí, w zemské záby způsobě,
 blíže ucha Ewina, a úklady
 ďábelskými usiluje wzbuditi
 w obraznosti její mrzké přeludy,
 přístrachy a sny, neb jedem žiwnau moc
 poskwrniti, ježto z krwe vyniká,
 jako měké páry z toku čistého
 w ranní době, chtěje tudy štipit w ní
 neklidné a nepokojné myšlenky,
 prázdne naděje a tauhy, žádosti
 nepořádné, jakéž pýcha zplozuje
 powětrnými obtěžkaná obrazy.
 Takto pílícího kopím zlehka tkne
 Ituriel ; (neostojí žádný klam
 přede tknutím braní nebeskau, a hned
 nawrátit se musí k vlastní podobě ;)
 wszkočí wrah tu zrazený a chycený.
 Jak kdy padne jiskra w sanitrowý prach,
 přihotowený až na syp do beček,
 jenž má k strašné wojně býti zásobau,
 wznítí se ta smolná peť a w blesk a třesk
 znikne náhle : tak se do své způsoby
 zchopil wrah. I cauwli krásní Angelé,

téměř užasli, tak náhle spatřice krále hrůzy, tudíž ale bez strachu obstaupili jej, a takto tíží se:

Kdo jsi z duchů odbojných a do pekla swržených, jenž swého utek žaláře sem se wkradl a tuto přeobrazený sedíš na vražedlné stráží u hlavy těchto spicích? »I což wy mne neznáte, dí jim Satan zdmutý pýchau úštipnau, »což mne neznáte? i dobře znali jste druhdy, kdy jsem w důstojenství vysokém seděl tu, kam wy jste vznikat nesměli; že mne neznáte, jest důwod neznámy býti was, a nejsprostější w zástupu; pakli znáte, proč se tedy tížete? Waše wyslanství se s směšnau počíná obšírností, oč že marně skončí se!« Jemu wece Zefon hrdě za hrdost: Nemni, duše odbojný, že posud twá táž je způsob a neumalená jasnost, by mohl poznán býti, jako kdy w slávě stál jsi na nebi, jsa čist a práv. Zhasla sláwa ta, jaks přestal dobrým býť; hřích a peklo twé jest nyní obraz twůj, pošmaurný a mrzký! Pojď však, počet dej tomu, který poslal nás, a jehož jest střiči těchto dwau i ráje od zlého! Cherub řekl, a vážná jeho pohrůzka jinochowě kráse powab přidala nadmírný. Stál zahanbený čert, a čil, kterak strašliwa je dobrost; uwiděl, kterak w způsobě swé milostna je ctnost; widěl ji a tesknil její nad ztrátau: zwláště pak, že zjewně znamenáno jest umalenu býti jeho jasnotu. Jednak srdnatým se stawě praví jim:

Nuže, mánlí wálčiti, ať nejlepší
wálčí s nejlepšími; ten který wystál wás,
neli wy, neb on i wy: tím wětší tu
bude chwály zisk, tím menší škoda má.

Bázeň twá, dí Zefon smělý, ručí nám,
co by proti tobě z nás i nejmenší
požidil. Jsiť bezbožen, a tudy slab!
Nedal odpovědi wztekem nepřítel,
nébrž jako pyšný oř, an železné
hryze udidlo a sliní nádherně,
kráčel napřed, wálčiti i utéci
wida neplatné. Neb s hůry podjal strach
srdce jeho, jinak neustrašené.
Již se blíží k západu, kde plukowé
strážní práwě sešli se, a w spojených
úzce stáli řadách, k nowým hledíce
rozkazům, k nimž wůdce jejich Gabriel
stana w průčelí tak wolá hlasitě:

Přátelé! i slyším chůzi rychlých nob,
semto kwapících, a nyní po blesku
Ituriel se a Zefon jewí w tmách:
s nimi třetí kdos; chod jeho králowský,
lichá ale jasnota; dle powahy
zpučné zdá se býti kníže pekelný;
podobné, že neodejde bez půtky:
mužně stůjte, čihát w twáři jeho wztek.

Ledwa dokonál, kdy přijdauce ti dwa
jewí w krátkosti, kdo, koho wedau, jest,
kde ho nalezli, čím zaměstknaného,
w jaké postavě a zkrutém způsobu.
K němuž z ostra hledě, takto Gabriel:

Proč, ó Satane, jsi z mezi vykročil
uložených zlobě twé, a překážíš
w službě jiným, jižto s tebau neklesše,

mají moc a právo z tebe zwěděti,
 proč jsi w tento ráj se jíti odvážil ;
 chtě, tak zdá se, ublížiti spíceim těm,
 kterým tuto Bůh dal obyť blažený ?

Jemu s pohrdliwým čelem wece wrah :
 Gabrieli, ty jsi w nebi držán byl
 maudrým, sám já takowým jsem tebe mněl ;
 po té otázce mi o tom pochybno.
 Žiwli ti je kdo, jenž by se trápil rád ?
 kdoby z pekla, moha to, se newyrwal,
 zatracen jsa jakkoli ? ty zajisté
 pílilby a w které koli utíkal
 směle místo, od bólesti vzdálené,
 kdeby daufal změnit muky s radostí,
 nahraditi brzo bolest potěchau.
 Té jsem hledal tuto. Tobě malá dba,
 an jen dobré znáš a zlýchos nezkusil.
 Wytýkáš mi mezi uloženu nám ?
 ať si utwrdí swé brány železné
 lépe ten, kdo nás w tom mračném příbytku
 wěziť chce ! To dosti na otázku twau ;
 prawda ostatek : jak dí, tak našli mnc,
 to však není úkor, není násilí.

Tak on zhrda. Jemu Angel rekowný
 s powržliwým prawí takto úsměchem :
 Jaká ztráta w nebi toho angela,
 jenžto maudrost zná a upadl z hlauposti !
 z wězení pak prchna na rozpacích jest
 powážně, zda má ty zwáti maudrými,
 kdož se jeho tíží, jaká odważnost
 bez dowolení jej z mezi pekelných
 wywekla ; tak maudrým saudi utéci
 káry swé, a zhostiti se trápení.
 Sud tak zpupniku a setrwej, až hučw,
 kterému ty utíkaje nabíháš,

sedmerým tě spěchem uchwátí, a zpět
 zamrská tu čilau maudrost do pekla,
 ježto nezprawila tebe, nižádnau
 býti muku rownau pobídnutému
 hněwu neskončenému. Než čemu sám?
 proč se celé peklo s tebau neříti?
 jichli muka méně mukau, méně jest
 hodna útěku? či ty jich k snášení
 méně tuhý? Srdnatého wéwody!
 který prwní muky utíká! ó toť,
 kdyby zjewil duchům prawau příčinu
 útěku, ty zběhem sám by nestal se!

Načež ďábel takto praví posupně:
 Že se nelekám, ni krčím před mukau,
 wiš to dobře, posměwačný Angele.
 Nejsměleji ostál jsem, kdy we bitwě
 žhaucí hrom ti hlučně přispíwal, a twé
 napomáhal brani, jinak nestrašné.
 Než twá slowa wždycky, prw i posawad,
 trescí z newědomí tě, co příslušno
 twrdé po zkaušce, a po zdaření zlém
 wůdci wěrnému, neodwážiti se,
 mimo zwědy, k všemu nebezpečenství:
 protož já, já sám jsem prwé wydal se
 na let skrze propast pustau, wyskaumat
 swěta nowě stwořeného, o kterémž
 nemlčí w pekle powěst; tu daufal jsem
 lepší najít obydlí, a zchwácená
 wojska swá tu usaditi na zemi,
 nebo w středním powětří; byť bych i pak
 proto držení měl ještě zkusiti,
 coby ty i s těmi pluky šwárnými
 proti tomu směl, jimž snáze byloby
 pánu na wýsosti hleděť na službu,
 žalmowati wúkol jeho stolice,
 a se podál plazit, nežli bojowat.

Jemuž rychle wece Angel bojowný:
 Mluvíti a zapírati na rychlost,
 říci, že jsi pekla utekl z maudrosti,
 potom pro zwědy, ne wůdce, lháře jest,
 Satane! a ty se wěrným nazýváš?
 Ó ta slova wíry swatourážná!
 Komus wěrným? odbůjců swých zástupu?
 wrahům! tělu také hlavy hodnému!
 To ta byla vaše kázeň wojenská,
 to ten wíry slib a vaše poslušnost,
 zrušit wíru Bohu swrchowánému?
 A ty, mrzký pokrytče! ty o wolnost
 smíš se zasazowati? kdo tebe wíc
 klaněl se a plazil, slauže otrocky
 wznešenému nebe mocnáři? a proč?
 aby swrhna jej mohl bohowati sám!
 Ale pozoruj, co káži tobě: pryč!
 pryč se klid', tam odkuds prchl: od téli
 chwile w těchto tebe mezích napadnu
 poswátých, zpět w jámu pekel zawleku,
 tudíž w okowách, a tamto přitužím
 takowě, že pohrdati napotom
 neudá se záworami slabými.

Takto hrozil on; než Sătan nedbaje
 pohrůzek, jej dále týral wztekleji:

Chystej okowy, až budu wězněm twým,
 pyšný strážný Cherube! než naděj se
 prw té celé tíže mého počiti
 silnějšiho ramene, ač nebe král
 na křídlech twých jezdiwá, a ty s tau swau
 otročinau, jhu zwykla, ten wítězný
 jeho taháwáte wůz, tam po dráze
 slawné nebe dlaženého hwězdami.

Takto mluwil. Tehda jasné Angelů
 wojsko stalo z čerwena se ohniwým;

zostřiwše pak w měsícowé rohy dwa
 řady swé, i počali ho swirati
 wúkol zhusta upřenými kopimi;
 jak kdy na dozralém ke žni obilném
 poli osinatí klasů hájowé
 chvějíce se lnau, kam witr je nachýlí;
 stane rolník pečliwý, a bojí se,
 za nadějně zrna aby na humně
 newzal plew. Z té strany Satan zděšený
 sebral všecku sílu swau; a šíře se
 stál co Atlas hora,²²⁾ nepohnutedlně,
 strmě k nebi temenem; a lebky wrch
 jeho posedl rychloperý strach, i měl
 w swé cos pěsti, štít i kopí pospolu.
 Nyní hrozni šli se státi činowé,
 netoliko ráj tau mocí, alebrž
 hwězdná nebe obloha, i všecky snad
 žiwly měly zbořeny a ztríštěny
 býti náramným jich bitwy úsilím,
 leč že věčný Bůh, tak strašnau předjiti
 chtěje pútku, wywěsil swau na nebi
 wáhu zlatau, do té doby k spatření
 mezi Astrey a štíra znamením,
 na které, co stwořil, wázil nejprwé,
 okrauhlau tu zemi wisutau a to
 rownowážné, okoličné powětří,
 nyní wází wšelikeré přihody,
 wojny, králowstwi. K té připal záwaží
 útěku a pútky wrahowy, a hle!
 wyletě to druhé tklo se hřidele,
 kteréž wida Gabriel, dí wrahowi:

Satane, znám sílu twau, a znáš ty mau;

22) Wysoký wrch w Mauritanii. Obr jakys, Atlas, hlawau Medu-
 sinau do skály obrácen jest. Předstawuje se w té způsobě, nosící
 kauli nebes na pleci.

není naše, ale s hůry dána nám :
jakéž tedy hlupství jí se chlubiti,
kdežto víc, než nebe dalo, nemůže
ani tvá, ni má, ač zdvojená jest má,
zašlapati tebe jako země prach :
důvod tamto wiz, a sám čti osud svůj
w nebeském tom znamení, kde vážen ty,
kde ty lehkým jsi a slabým wyjeweň,
odpíraje. — Pohleděl a seznał wrah,
misky lehkost své ; i nemeškal, a prchl
reptaje ; s ním prchlí noční stínové.

Zpěw pátý.

Na úsvitě vypravuje Ewa Adamu sen neobyčejný, jaký měla noci té. Adam těší zarmaucenau. Oba wyjidau do zahrady na práci. Jich modlitba ranní. Bůh posílá Rafaele k wystražení jich, by trwali w poslušenství, a wystríhali se osidel nepřítel. Rafael sstupuje s nebe, a ukazuje se w ráji. Adam ho wítá, a uwádí do stánku. Úcta wesská, a při ní rozmluwy Angela s Adamem. Rafael ostríhá Adama o jeho stawu, oznamuje jemu, jakého má nepřítel, a proč mu ten usiluje škoditi; potom na prosbu Adama wypravuje odboj Angelůw na nebi. Jak Satan swedl své pluky půlnoční, a bauri stropil proti Bohu. Abdiel, horliwý Serafin, opustil buřiče.

Nyní růžovými wzejda stopami,
w zorním nebe kraji, jitro, perlami
stkwělými zem kropilo, an Adam se
wedlé zwyku probudil. Byl jeho sen,
wynikaje z jemných čisté krmě par,
lehký jako powětří, ježž mírný šust
mhawošerých potoků, a šumání
listí, (ohánka to jitřenky,) a zpěw
ptactwa, júnžto každá pleše ratolest,
snadno zapudil. Tím wětší jal ho diw
widaucího Ewu neprobuzenau,
ano w neklidné se traudí dřimotě;
žhaucí byly lice její, zdechrané
zlaté wlasý. Wywstaw na půl při boku
jejím nachýli se k ní, a zawěsí
nad ní oči plné lásky srdečné,
hledě citem newýslovným na powab
twáře spanilé, jimž ona spíc i bdíc

oplýwala rovně. Potom tkna se jí,
 tichým hlasem, jak kdy dmýchá na Floru
 libý Zefyr, šepce takto: Probud' se,
 ó má nejkrásnější choti rozmilá,
 nálezku můj poslední, můj nejlepší
 nebes dárku, má vždy nowá rozkoši!
 Probud' se, ai switá jitro, zowau nás
 pole okřálá; my ranní maříce
 chvíli, neznamenáme, jak wzstřeluji
 naše strúmky štípené, jak zakwěta
 citrynowý háj, a kterak s balsámem
 myrhy kapají, a sličná příroda
 pstře se barwami, a wčela na kwití
 sedíc wyssává tu sladkost tekutau.

Prociťla tím šeptem, jednak zděšeně
 zhledši Adama, jej obejmě a rce:

Ó ty jediná mé duše potěcho,
 dokonalosti a chwálo má! ó jak
 ten twůj obličej a jitro wráčené
 ráda spatřuji! neb noci té, ach té
 noci nikdy posud nezkusila jsem.
 Snilo mi se, (sníloli?) ne jakowě
 jindy, o tobě, co w den jsem dělala,
 neb co zjitra měla; nébrž o smutku,
 o klopotě, duchu mému neznámé
 dřív té strastné noci. Widělo se mi,
 an kdos u samého ucha wolal mne
 na procházku jemným hlasem, mněla jsem
 twůj to býti, řkauci: Ewo, proč tu spíš?
 nyní utěšená chvíle, nyní chlad,
 nyní ticho jest, leč tam kde ustauplo
 tomu ptáku nočně šwitořícímu,
 jenž teď w hauští wede zpěwy přesladké,
 dílo milosti; teď we swém úplnku
 měsíc kraluje, a jewí w příjemném
 swětle saumračním twář wěcí wšelikých,

darmo, nenili, kdo naň by popatřil.
 Bděje shlédá nezčíslnýma očima
 jasné nebe, na koho? i na koho
 nežli na tebe, ty tauho přírody!
 Co tě zoči koli, potěšeno jest,
 všecko kochá powab twůj, a všecko mdlí
 za twau krásau w tesknotě. I powstanu
 jako na twůj hlas, než nenaleznu tě,
 chtěci naleznauti, dám se do chůze,
 zběhám drahně stezek, tuším, samotná,
 až se octnu tam, kde strom ten wědění
 stojí zakázaný. Krásný widěl se,
 krásnější než we dne obraznosti mě:
 tak kdy stanu s podiwením patřeci,
 ai tu kdos, w té způsobě, tak křídlatý,
 jako jeden z těch, jenž s nebe často k nám
 přicházejí. Rosné jeho kadeře
 ambrosií kapaly; ten hledě podobně
 na ten strom: Ó strome, prawil, spanilý,
 přetížený owocem! což nižádný
 neulehčí tobě, žádný sladkosti
 neokusí twé, ni člověk, ani bůh?
 Tak se wědomostí božskau pohrdá?
 Závistli, či který úmysl saukromný
 brání požíwati tebe? — Braň kdo braň,
 mně, mně dobra twého, jež ty podáwáš,
 nikdo nezbrání; nač by tu štipen byl?
 Řekl, a nemeškaje rukau odwážnau
 rwal, a jedl. Mne hrůza jala studená
 nad smělými slowy, skutkem smělejsím
 ztwrzenými náhle. On pak, nadchnut jsa
 potěšením, prawi: Božské owoce!
 sladké w samém sobě, sladší pro zákaz!
 Zakázanos tuším, že jsi jediné
 bohůw hodné, jemuž Boha z člověka
 učiniti by se událo; a proč

mnedle člověk bohem býti nemělby,
 ježto dobro, bywši wice zděleno,
 zrostá hojněji a neuráží se,
 ano slawí wice dárce dobrého.
 Pojdiž, twore šťastný, Ewo angelská!
 pojď a zděl a jez : jsauc šťastná, šťastnější
 můžeš býti, důstojnější nemůžeš ;
 okus, staň se mezi bohy bohyní
 napotom, a složiwši ty okowy
 zemské, obcuj w powětří, tak jako my ;
 časem wstaupej w nebe, za zásluhau twé ;
 wiz, jak žijí bozi, a tak žiwa buď !
 Řekl, a přijda podával mi ovoce,
 jež byl urwal, k ústům podával mi je :
 utěšená, chutná wůně taký chtič
 působila jedení, že, zdá mi se,
 nemohla jsem nejísti. I okusím :
 tudíž pak i s ním se octnu w oblacích,
 dole widím zemi porozestřenu
 nesmírně, a rozmanitý, daleký
 wýhled : diwný mi ten let, a změna ta
 takowého zwýšení, kdy na rychlost
 zmizí wůdce můj, a já, tak zdá mi se,
 snesauci se dolů padnu we spaní.
 Ó jak ráda probuzená spatřuji,
 ano byl jen sen ! Tak Ewa taužila
 na swau noc ; již Adam wece truchliwě :
 Podobo mé twáři, dražší půlko má !
 zámutek, jenž we snách tížil mysl twau,
 traudí rovně mne ; nic mi se nelíbí
 sen twůj neobyčejný, snad, bojím se,
 pošlý od zlého. Než odkud by to zlé ?
 w tobě nemá místa : čistaus stwořena.
 Jednak wěz, že w duši mnohé skrownější
 moci slauží rozumu, co wládcowi ;
 prwní mezi těmi úrad zastává

obraznost; ta ze všech věcí zewnitřních,
 kteréž nám pět čilých smyslů předmítá,
 tvoří podobizny, větrné obrazy,
 jichžto rozvedením nebo spojením
 koná rozum to, čím twrdí se a při,
 a co vědomostí nebo zdáním jest.
 Ten se w swau, kdy odpočívá příroda,
 schránu uklidí. Tu bdívá mimická
 obraznost, a následuje rozumu;
 žeť pak podobizny slepě spojuje,
 plodí diwné twárnosti, a zvláště w snách,
 mísíc slova, činy, dáwnné s nowými.
 Tak i we snu twém jest, tuším, nemalé
 podobenství wečerního našeho
 rozmlauwání, s cizím jakýms přidawkem.
 Nebuď ale smutna, může w mysl zlé
 wcházeti i wycházeti bez wady,
 člověku i bohu, jen kdy neswolí:
 a to má jest, již se kojím, naděje,
 že, co we snách zřiti tebe dělilo,
 bdíci neschwálíš. Buď tedy weselé
 myslí, aniž zasmušuj ten obličej,
 jenžto býwá w jasnotě a potěše
 nad spanilé jitro, kdy se ponejprw
 na swět usmívá: a wstawše k práci swé
 pojdme w háje, k studénkám a ku kwítí,
 ježto nyní otwírá swé rozkošné
 sklady wůní, dochowaných pro tebe.

Takto těšil Adam krásnau ženu swau.
 Potěšeňá jest; jen tichá, spanilá
 z každého jí oka slza ukane,
 jižto setře wlasý swými: jiných dvě
 drahých krúpí, po hotowě stojících
 w křišťálowé záwoře, on dříwe než
 skaply, ucelowal wraucím libáním,
 jakžto sladké hnětlíwosti příjemná

znamení, a zbožné bázně před hříchem.
 Tak se všechno zjasnilo, a na pole
 oni chvátili: než prvé, hned jak jsau,
 vyjdauce z té schrány stínů stromových,
 znikající den a slunce zočili,
 ano, ledva wstawši, ještě wozem swým
 okeanowych se břehů týkaje
 rovnolehlé na zemi swé metalo
 rosné paprsky a wýhled daleký
 odkrýwalo u weškeren wýchodní
 ráje kraj a šťastné planě Edena,
 sklánějí se hluboko, swau počnauce
 modlitbu, již každé ráno konali
 w způsob mluwy rozličný. I způsobů
 rozličných a zachycení swatého
 dostáwalo jim se k chwále twůrcowě,
 slušnau měrau wyřčené neb zpiwané,
 bez nesnadnosti, tak lehká wýmluwnost
 od jich tekla rtů, i řeč i skladný werš,
 zwučně, tak že harfy bylo netřeba
 ku přidání sladkosti. I počali:

Twá jsau, otče dobra, slawná díla ta,
 Wšemohauci! twá ta spausta weškerá,
 diwná w kráse: ó jaks tedy diwným ty,
 Newýslowný! jenžto sedíš nad nebem
 newidědlný nám, leč jedno w stínu,
 w těchto nejnižších z děl twých, ač ta i twau
 jewi dobrost nestihlau a božskau moc.
 Mluwte wy, jimž snáze, swětla synowé,
 Angelé! jenž patřice naň twáři w twáři,
 chwalozpěwy hlučnými, dny bez nocí,
 welebíte jeho trůn; wy na nebi:
 na zemi ho chwalte všechna stwoření
 jeho prvé, posléz, w střed a na wěky!
 Nejpěknější z hwězd! ty jež jsi w komonstwu
 noci poslední, či lépe přičísti

tebe k úswitu, že, jsauci jistá dne
 rukojmě, swau jasnu wěňčíš korunau
 jitro líbezné? chwal w okrsku ho swém,
 kdy se dní, w ta sladkau prwní hodinu!
 Slunce, jenž jsi toho swěta welkého
 duch a oko, wyznej wětším býti jej,
 chwal ho w wěčném běhu swém, w swém wýchodu,
 w polední swé wyši, i w swém padání!
 Měsíci, jenžs někdy slunce průwodčím,
 někdy obiháš s hwězd stálých oborem,
 stálých we swém okrsku, jenž obihá!
 Wy ohňowé druzí, kteří blaudíce
 tajné plesy wedete, ne bez pění,
 zwučte jej, jenž jiskru ze tmy wykřesal!
 Powětří, wy žiwly, plody přírody
 nejstarší, co čtwerotwárně smíseni,
 wěčným jdauce kolem, znik a posilu
 dáwáte všem tworům, slawte, welebte
 Boha welkého w swé každé proměně!
 Mhly a wýzewy, jenž nyní wstaupáte
 s hor a jezer parných tmawě, pošmaurně,
 až by slunce vaše raunné obruby
 zlatem powleklo, wždy ke cti welkého
 swěta twůrce wstaupejte: a buďto že
 zastíráte mrakem nebe bez barwy,
 buď že na zem suchau w dešti spadáte,
 k chwále jeho wstaupejte i spadejte!
 Wanaucí wy od úhlů čtyř wětrowé,
 chwalte jej i powlovným i prudkým dchem;
 chwějte wrchy swé, wy sosny, s rostlinau
 wšelikau w znak chwály jeho chwějte se;
 studénky a wy, jenž hrkem tečete,
 libozwuční potoci, wzni chwalně jej
 hrkot váš! Spoj hlas swůj každý žiwočich,
 ptáčkové, jenž pějíce se wznášíte
 k branám nebeským, let váš, a hlahol váš

křídly a zpěvem vznášej jeho čest!
 Wy, co w wodě plowáte, co bydlíte
 na zemi, neb kráčíte, neb hmyzíte,
 osvědčujte, ránemli jak večerem
 nezní vrch i důl, i zdroj i šwiží chlad
 chwálaw jeho, rozehráni zpěwem mým.
 Wítej, králi wesmírný! buď milostiw,
 uděluj jen dobra nám, a jestli noc
 zředlala co zlého, nebo ukryla,
 rozpuď, jak to světlo rozpuzuje tmy!

Tak se w newinnosti modlili, a mysl
 jejich brzy pokoje a útěchy
 wnitřní nabyła. I kwapí po rose
 perlowé a wonném kwití do sadu
 libého, kde stromů hájek owocných
 bujnorostlé wětwi w dálku přílišnau
 rozkládá, a jalowému objetí
 bráníti je potřeba. Neb snaubíce
 pojí s jilmem réwu, ježto wdána zaň
 jsauci, wúkol něho rámě obnáší
 manželské, a wěnuje mu hrozny swé
 brunátné; on za vlastní je přijma plod
 zdobí jimi neplodné swé haluzy.

W tomto zaměstknání milosrdný Bůh
 z hůry na ně shlédł, a kynu powolal
 Rafaele k sobě, towaryšského
 Angela, jenž s Tobiášem dáti se
 ráčil na cestu, a jemu snaubiti
 díwku, sedmi mužům strastně snaubenau.

Rafaeli! slyšíš, prý, jak na zemi
 Satan sobě počíná, jenž z pekla se
 wywřew, skrze propast přišel mrákotnau
 do ráje, jak této noci lidi dvě
 zarmautil, a umínil i je, i w nich
 wšecku zmařit rázem lidskau rodinu.
 Protož jdi a dnes co přítel s přítelem

obcuj s Adamem, kde najdeš koli jej
 we stanu, neb schráně před poledními
 úpaly, an po své denní okřívá
 práci pokrmem neb odpočínutím.
 Rozmluw s ním, a wyuč jej, jak blahý jest
 jeho staw, a blahost ta jen na jeho
 vůli, vůli swobodné, ač proměnné.
 Dej mu výstrahu, by příliš bezpečna
 nemněl sebe; zvěstuj jemu, jaké naň
 čihá nebezpečenství, a od koho;
 jaký nepřítel, spad s nebe nedáwno,
 pílí jeho pádu s stawu blahosti:
 úsilím? to odstup; ale klamem, lží.
 O tom jeho zpraw, by hřešiw swobodně,
 dříwe výstrahy a napomenutí,
 překwapením newymlauwal winy své.

Takto mluwil Hospodin a vyplnil
 míru sprawedliwosti: ni swatý dlel
 křídlatec, swůj dostaw úrad; alebrž
 ze středu tisíc Serafských plápolů,
 kde stál, přisloněný křídly slíčnými-
 znikna lehce, letí nebes prostředkem.
 Rozstaupli se tudíž kúry angelské,
 učiníce spěchu jeho prostranstwí
 Empyrejské po dráze. Kdy ku bráně
 nebes přikwapil, hned brána od sebe
 sama, na zlatých se točíc stezejích,
 odemkla se do kořen; vše dílo to
 prstů stawitele všemohaucího!
 Odtud (že ni mraku, jenž by zaclonil,
 ani hvězdy nebylo,) on skrownau zří,
 nápodobnau jiným kaulím swíticím,
 země kauli a tu Páně zahradu,
 owěňčenau cedry výše wrchů všech.
 Takto w noci, Galileowými skly,
 země pochybné a moře w měsíci

widí obraznost; tak mezi Cyklady¹⁾
 plawec Delos nebo Samos znamená
 výspy z daleka, co mračné poskwrny.
 Tam on nachýleným letem pospichá,
 dolů walnau nadpowětrnau oblohau
 wesluje skrz světů swěty: stálým ted
 plyne křídlem wůkol hwězdy úhelní;
 již i tírá w hebkém tomto powětří
 chwěním silnějším, až tu, kde orel se
 wznáší, uwidí jej hejno pernaté
 s úžasem, co samoleta,²⁾ w pospěchu
 letícího pochowati popel swůj
 w jasném Slunce chrámu, w Thebách Egyptských.
 Z náhla na východní ráje skalíně
 přistane, swau wezma vlastní způsobu,
 křídlatého Serafa: šest křidel nesl,
 k zaslonění twářnosti swé nebeské;
 jedněch dvě, co krylo jeho široké
 lopatky, se wztahowalo na prsy,
 na wzor pláště s ozdobením králowským;
 prostřední, co hwězdným pásem obtáhly
 bedra jeho, zaslonice wšeka je
 zlatem pernatým a nakropenými
 w nebi barwami; a třetí stínilo
 od pat nohy peřitými cetskami
 barwy blankytné. Stál jako Maje syn,³⁾
 potřásaje perutí, že nebeská
 wůně naplnila drahé okolí.

1) Ostrowy na středozemním moři.

2) Staří smýšleli, že pták samolet (Phoenix) až do 700 let žije, potom že zdělá sobě hnůzdo ze stkwostného koření, kteréž se od slunce chytne a samoleta spálí. Z popela geho mladý samolet powstana, letí do Theb Egyptských, kdežto w chrámě Slunce ostatek popela pochowá. Hwězda úhelní jest polární.

3) Merkur.

Poznavše ho rychle strážní Angelé
 před důstojností a welkým poselstwím
 jeho wstali uctiwě ; toť tušili
 snadně, za welkým že chwátal poselstwím.
 Mínuw stkwaucí jejich stany, bral se teď
 blaženau tau krajinau, skrz lesiny
 myrtowé a nardy; pauště sladkosti!
 Tuť swé prwotiny mladau bujností
 wynášela příroda, a panenskau
 fantasi zbyť lahodnosti wšeliké,
 bez prawidla, bez umění, po různu
 rozprostřela w požehnání nesmírném!
 Jej, kdy z kořenného lesa vycházel,
 uzří Arciotec náš, jenž práwě, kdy
 slunce wypoledněné swé paprsky
 wraucí na důl spauštělo, a chladnau zem
 w lůně jejím zahřiwalo nejhlubším,
 seděl u wchodu swé stinné besedy.
 U wnitř Ewa, w slušné době chystala
 oběd, chutné úrody, jež kochati
 měly prawý chtič, a k žízně hašení
 mízu mlíčnau z jahodek, a z hroznů mok,
 nápoj sredný ; jižto Adam wolá, rka :

Ewo, spěšně pojď, a wiz tam na východ
 mezi těmi stromy, jaká přeslawná
 podoba se běře k nám ; toť druhé se
 widí ráno o poledni switati ;
 kterýs welký rozkaz s nebe přináší,
 snad i pobyť s námi ráčí tento den !
 Spěchem běž, a co ti koli w zásobě,
 přines w zbytečnosti, bychom příslušně
 uctili a měli toho našeho
 z nebe hosta : slušno dárci podati
 částku z darů jeho, dáti z hojnosti
 hojně, tu kde rozhojňuje příroda

úrodný svůj zrůst, a za požíváním
jsauci úrodnější, udi neskrownit.

Jemu sličná wece Ewa : Adame
swatý země prachu dechnutím života
nadešený od Boha ! i malá tu
stačí zásoba, kde vždycky uzralé
na všech tobě větších kyne ovoce.
Wyňmu to, co za schováním schránlivým
získá trvalost a ztráví mízy zbyť.
Půjdu však, a co kde réwa, štěp a trs
podá, z toho také výbor úrody
snesu angelskému hosti k zabylistwu,
že jej uhlédaje, wyzná na zemi
býti štědrost Páně jako na nebi.

Takto řečki ochotnau se obrátí
twáři, pečující w duchu hostinském,
jaký výbor nejhodnějších lahůdek,
jaký zwolí řád, by skrze nesličnau,
zle spojenau, nezpůsobnau směsici
chut se neurazila, by raději
krmě hodná ke krmí chut za chutí
zbuzowala přelahodnau proměňau.
Snažně tedy z každé útlé halauzky,
co jen koli země, matka všerodná,
wynáší, co východní a západní
Indie, co Pontské ⁴⁾ nese pomoří,
Pénůw břeh, neb Alcinoa králowstwí,
česá mnohotwárnau, chutnau úrodu,
w drsné powlace i w hladké lupině,
w strauči kosmatém i twrdých skořepkách,
hojnau daň ! a štědrau rukau předloží
wrchowatě. K pití tlačí neškodný

4) W malé Asii. Pénůw břeh, t. Karthago w Africe. Alcinous, král ostrowa Féacie w Adriatském moři, jenž nyní Korfu slowe, jsa bohatý na olej, na ovoce atd.

z hroznů mest, a medowinu z jahodek rozličných : a sladká jádra hnětauci, mírní středné smetanky, a naléwá čistých do nádob ; pak zemi posýpá růžemi a wonných křowí lupením.

Zatím hosti swému bohorownému wstříc se béře milý Arciotec náš, jemuž po straně, krom dokonalosti jeho ctnostné, nešlo dworu žádného ; sám si ozdoba, a vlastní sláwau byl ! Takto kráčel, slawněji než knížata w kráse mrzuté, jichž průwod bohatý koní powodních, a zlatem osutých drábů, wodí na odiw, a odewšad wábí diwáky, a oslepuje lid. Přiblížil se Adam, šetrně přistaupí k Angelu, a uctiwau se ponížiw jemu poklonau, dí neostýchawě :

Synu nebe ! nemůž z místa jiného kromě nebe postawa tak welebná přicházeti ! Že jsi s trůnu wýsosti sstaupiw, ona ráčil místa blažená opustiti na čas, aby toto swým pooslawil přístím, budiž tobě teď libo s námi dvěma, jižto z dobroty swrchowané držíme ten walný kraj, pobyti w tom chladném stánku, a co nám naše plodí zahrada, to nejlepší sedě požití, až by to polední wedro minulo a chládek powanul.

Jemuž Angelská moc wece laskawě : Adame, toť samé jest, proč přicházím : aniž ty tak stwořen jsi, ni takowá obýwáš tu pole, aby newábil nawětěwowať tebe duchů, jakkoli nebeských. Nuž wed' mne we swůj stinný stan ;

mám já po chvíli tu s tebau pobyti,
 až se zvečeří. Tak přišli k lesnímu
 tomu příbytku, jenž, wonným okryt jsa
 zápachem, se míle dmul, co Pomonin⁵⁾
 kwětowrchý strom. Než Ewa nekryta,
 leč swau krásau, milostnější nad Nymfy
 hájowé, neb nad tu ze tří smyšlených
 nejpěknější bohyni, w tom na Idě
 hoře nahém swáru⁶⁾ stála witajíc
 hostě nebeského; aniž potřebi
 měla rauchy, jsauci vlastní odína
 ctností, jižto lice roztomilého
 nikdy mrzká nezarděla myšlénka.
 K ní se Angel s sladkým zdráwas obrátil,
 pozdrawením swatým, kteréž Gabriél
 dlauho potom druhé Ewě, Marii,
 přinesl blahoslawené: i zdráwas, řekl,
 zdráwas, matko pokolení lidského!
 jižto život počtem synů walnějším
 zlidní swět, než wšecká tato kryje stůl
 rozmanitá stromů Páně úroda.
 Byltě powýšený z drnu jejich stůl;
 sídla wúkol mechowá, a na jeho
 čtwerhranosti prostranné byl od kraje
 k kraji poklad weškerého podzimu
 uwršený, ač tu jaro s poletím
 pleší, ruky podadauce do ruky.
 Rozmluwili spolu prwé za chvíli,
 bez péče, že krmě jim by vychladla,
 posléz wece Adam: Hoste nebeský!
 račiž okusiti z této úrody,
 kterauž Hospodin, ten pramen blahosti

5) Pomona, bohyně owoce.

6) Narází na swár mezi Junau, Minerwau a Venuš, z Mythologie známý.

nepřeberný, dobročinný tvorů všech

krmitel, nám k potravě a rozkoši
káže růsti ze země! Snad bytostem
duchovním to pokrm nechutný; to wim
jediné, že ten, kdož uděluje všem
krmě swé, jest jeden Otec nebeský.

Jemuž Angel: Tak jest, čehož tedy on,
(jehož welebena budiž na věky
chwála!) člověku, jenž z části duchem jest,
uděluje k potravě, to pokrmem
libým může býti duchům nejčistším.
Potřebujeť pokrmu tak duchovní
bytost angelská, jak vaše rozumná.
Smysly obdařeny obě, jimižto
widí, slyší, cítí, číjí, chutnají;
obě zažívané částky tělesné
obracují w netělesnou, žiwnou moc.
Což jest koli stwořeno, to pokrmem
žiwu. Tak swůj pokrm tenší žiwnové
přijímají z hrubších; moře ze země,
z obou těchto zase vyšší powětří,
z powětří pak tyto hwězdy nebeské,
nejprw měsíc, jakožto všech nejnižší;
wady ty, co zasmušují okraublau
jeho twář, jsau páry, kterých dosawad
neobrátil w bytost swau. Ze mhlawého
swrchu jeho pokrm k jiným vstupuje
hwězdám. Slunce, které všechněm planetám
uděluje swětla, na wděk odewšech
wlhké béře wýzewy a k wečeru
s Okeanem hoduje. I oplývá
w nebi sice wšeliký strom žiwota
plodem ambrosiowým; tam na réwi
zraje nektar, z každé wětwe medowá
kane ráno rosa, jako perlami
stkwí se nebes celina: než Bůh ten ráj

dobrotou a rozkošemi novými
 nadal tak, že nebi muž se rovnati;
 nemni tedy, abych jisti štítíl se.
 Tak se usadiwše stolili; i jedl
 Angel též, ne na oko, brž prawdiwým
 chtídem jedení; a ujala i hned
 krmi horkost trávici, a do těla
 obrátila jeho. Parau ostatek
 wyjde u duchů. Co diw, an zlatoděj
 z krušce kowu hrubého skrz ohně moc
 dělá ryzí zlato, nebo dělati
 mní se moci. Zatím Ewa stolícím
 hledí na službu, a číše sladkého
 plné moku wěncuje. Ó newino
 ráje hodná! jestliže kdy, tenkrát,
 tenkrát jisté směli Boží synové
 zamilowat tento lidský obličej;
 ale w těchto srdcích láska newilná
 panowala, ani známo žehrání
 jméno, peklo uražených milenců.
 Tak kdy střídým pokrmem a nápojem
 spokojili přírodu, i powstala
 náhlá w Adamowi myšlénka, by w té
 hodné době nepominul zwéděti
 od Angela, jaké věci nad tímto
 světem stwořil Bůh, a jaké w nebesích
 bydlí bytosti. Neb znamenal, jak jej
 předčí daleko jejich krása welebná,
 widěl, kterak jejich stkwaucí způsob,
 Božstwí záře! kterak mocnost přemáhá
 lidskau daleko, i pročež powážně
 takto k nebeskému prawí wyslanci:

Nebešťane, kterýž s Bohem přebýwáš!
 Wím já teď, žes na člověka nemálo
 laskaw, pod jehož jsi wešed nízký krow,
 ráčil okusiti zemské úrody,

**krmě neangelské, a tak ochotně,
žeby nemohl zdát se w nebi raději**

sedět na hodech: než, jaké wrownání!

Jemuž Hierarcha wece křídlatý:

Jeden Wšemohací jest, ó Adame!
z něhož věci vyplývají weškeré,
k němuž, pokud setrwaly dobrými,
zpět se vrátí, wešcky k dokonalosti
stwořené, a wešcky z jedné příprawy,
způsob rozličných a stupňů rozličných
podstaty a, které žijí, żywota.
Wšak, čím tauže stojí bytost u něho,
čím se k němu její činný okršlek
chýlí blíže, tím i útlí, čistí se,
podobá se k duchu wíce, až se pak
tělo, wedlé swého každé wýměru,
w ducha obrátí. Tak zrostá z kořene
zelený, již lehčí prut, a z toho list
powětrnější; posléz dokonalý kwět
dyše duchy wonnými; pak z kwětu plod,
krmě člowěka, již w moci żywotní
zniká stupněm, w živočišné, w duchovní;
dává smysl a żywot, wtip a obraznost.
Odtud rozum powstává, a rozum jest
bytnost duše myslící i patřící,
onen člowěku, ten duchům wlastnější:
jedni w přírodě, jen w stupni rozdilni.
Nebudiž ti diwno, an, co tobě Bůh
dobrým saudil býti, nezamítám já,
nébrž jako wy w swau bytost obracím.
Můž se udati, že někdy s Angely
obcowati bude člowěk, aniž mu
lehkým příliš pokrm jich se uwidí;
snad i tělo waše z hmotných pokrmů
těchto můž se státi duchem naprosto,
buda časem zlepšeno; a na křídlech

wzletí powětrných, jak my; a swobodné
 bude wám buď w tom, buď w ráji nebeském
 bydletí, kdy poslušnými shledáni
 budete a lásku stálau, nezměnnau
 zachowáte tomu, který stwořil wás.
 Zatím užiwte wší zbytu blahosti,
 již ten blahý staw wáš hojně oplýwá,
 nechtějte wšak wíc, než může chápati.

Odpověděl jemu lidský praotec :
 Přiwětiwý duše, hoste laskawý !
 Wýborněs mi cestu, ježto k umění
 wede, ukázal, a žebřík přírody
 postawil, od prostředu až k obvodu,
 po němž člověku by bylo wstaupati
 ku poznání, co a proč je swět, co Bůh !
 Powěz ale mně, nač ona wýminka :
 poslušnili budete ! I jakbychom
 jeho býti poslušni, jak milosti
 jemu dochowati neměli, jenž nás
 z prachu uđinil, a w tomto blaženém
 štěpil místě, kteréžto, co chápati
 rozum, po čem lidská prahnauti můž chut,
 wším tím nad wšelikau míru oplýwá !

Jemuž Angel : Synu nebe, země, slyš !
 že jsi blahým, za to Bohu díky měj :
 ostanešli jím, měj sobě samému.
 Poslušenstwí twé, twé základ blahosti ;
 w tom ty setrwej. A to ta wýminka,
 daná od něho. Bůh rášil stwořiti
 dokonalým tebe, ne wšak nezměnným.
 Dobrýs : setrwati dobrým w moci twé.
 Wůlí swobodou, ni losům poddán jsi
 newýmatečným, ni těsné potřebě.
 Dobrowoľnau službu chee, ne nucenau ;
 takowá mu není wděk, ni býti můž :
 kterak duše neswobodná dowodí

wolnau službu swau, kdy to, co musí, chce
za losem, ni může jinak woliti?

Já i všickni zástupowé angelští,
jižto stáli w twáři Boha włádného,
trwali jsme w šťastném stawu, jako wy,
dokud poslušenství naše trwalo;
ta i jedna naše byla bezpečnost.
Swobodně my slaužíme, že swobodně
milujem; nám na wůli, buď milowat,
budto nic, tím stojíme i padáme.
Mnozí padli, padli w neposlušenství,
a tím z nebe do pekla; ó hluboký
pád, z jak welké blahosti, a w jakau strast!

Jemuž welký rodič náš: Ta slowa twá.
s rozwahau a s radostnějším pozorem,
učiteli božský, slyšel jsem, než kdy
Cherubínů zpěwy s wrchů sausedských
s sladkau w noci hudbau rozléhají se.
Ano to, že čin a wůle swobodny,
wěděl jsem; neméně to, že, abychom
milowali swého učinitele,
rozkazu pak jeho byli poslušni,
máme pomněti, jenž jest tak sprawedlný,
měl jsem wždy a mítí budu na srdci;
jednak co jsi o té dále na nebi
zjewil příhodě, w mé mysli zbudilo
jakaus pochybnost a tužbu slyseti
(twáli wůle) wyprawení úplné:
diwná to a hodná ticha swatého
wěc as bude k slyšení. I máme dne
drahně ještě, slunce ledwa jednu půl
dráhy změřilo, a ledwa počíná
druhou na tom welkém pásu nebeském.

Takto Adam prosbu wedl, a Rafael
wlidně swoliw počal takto za chwili:
Welkau na mne skládáš wěc, ó praotče

lidu! trudnau, tíznau práci. — Kterakž mám
 půtku newiditedlnau a výpravu
 duchů wyprawiti smyslu lidskému?
 kterak bez žalosti úpad tolika
 slavných, dokonalých druhdy, dokawad
 w dobrém trwali! jak posléz jiného
 světa odkrywati tajemství, jichž snad
 wyjewiti neslušno? Než, k výstraze
 twé to powoleno. Tedy wylíčím,
 co by pochop smyslů lidských předčilo,
 podobenstwím, hmotné k netělesnému
 přirownaje. Wšak, co ať jest tento svět
 nebe obrazem, ať jejich stwoření
 podobnější, nežli jmíno na zemi?

Swěta toho nebylo, a diwoká
 panowala směsice, kde nebe se
 toči teč, a země na swém swěšená
 odpočívá prostředku, kdy jeden den,
 (nebo čas, i u věčnosti, srownaný
 s hnutím, wyměřuje věci trwalé
 tím, co přešlo, jest a přijde,) taký den,
 jakéž přiwodí rok nebes, nadwětrných
 pluci duchů, za rozkazem nejvyšším,
 bezpočetní před trůn Wšemohaucího
 od všech nebe končin dostawili se
 s Hierarchie swými w jasných pořadích.
 Deset tisíc tisíců tu znamení,
 praporců a zástaw, w střed i w před i w zad,
 praudně wálo w powětří, a děhlo
 Hierarchie a řády w stupních jich,
 w jichžto krumpowání stkwaucím pálaly
 mnohé swaté památky, a obrazy
 chwalné horliwosti jich a milosti.
 Tak kdy w kolách nesmírného obwodu
 stáli, kolem w kole, neskončený Bůh,
 podlé něhož w sláwy lůně seděl Syn,

w prostřed, jako s hory plamenné, již wrch
stal se pro blesk newidědným, mluvil řka :

Slyšte, pronárody swěta, Angelé,
trůny, panstwa, knížatstwa i mocnosti!
slyšte slowo mé, jenž trwá na wěky!

Tento, jehož zříte na prawici mé,
jediný jest syn můj, dnes jsem zplodil jej,
králem na té swaté hoře pomazal,
waším králem, zapřisáh se u sebe,
že má před ním klekat každé kołeno
na nebi, a wyznati jej za pána.

Buďtež tedy pod tím welkým náměstkem
w úzkém spojení, co duše jediná,
wěčně blahoslaweni. Kdo jeho si
zlehčí, ten si zlehčí mne a zruší mír,
toho dne pak, odmrštěn jsa od Boha,
od patřeni blaženého, w temnosti
spadne nejzazší, a we propastnau hlaub,
w žalář, bez wykaupení a bez konce.

Takto mluwil Wšemohauci. Každý duch
slowem jeho zdál se býti potěšen;
zdál se býti, ale nebyl potěšen
každý. Tento den, jak jiné slawné dny
zpěwem tráwili a plesem okolo
hory swaté, plesem plným tajemstwí,
jemuž onen hwězd a planet okršlek
w kolowání swém se nejwíc podobá;
zmatené to křižowiny, kraužení
zástřední a zawilé, než pořádné
nejwice, kdy nepořádným widí se,
a w jich hnutí harmonie nebeská
zněla zwuky wnadnými, že samo
ucho božské naslýchalo s potěchau.
Wečer byl, (máť wečer swůj i switání
nebe, líbau pro změnu, ne k potřebě);
tu se k hodům sladkým berau od plesu

s žádostí: a dokola jak stanuli,
dání stolové a náhle zvršení
krmí angelskou, a plynul brunátný
nektar w perly, w ryzí zlato, w dýmanty;
stkwostný wíaa plod, jež roste w nebeskách
Pak na kwítí, zdobai wěaci swížími,
pojedli a pili w spolku lahodném,
čerpajíce nesmrtedlnost s weselím,
od přepití bezpečni, kde sytoš
míra sama zamezuje wýstupek,
před všedobrym králem, jež swau otowěl
ruku štědrau, wesel jsa jich weselím.
Když noc ambrosiowá s swým oblakem,
wydchnutým z té božské hory vysoké,
odkud zniká stín i swěto, obličej
nebe jasný w libý saumrak změnila,
(netemněji tam se pozastírá noc.)
a kdy uspíla vše rosa růžowá,
kromě oka Páně nikdy spícího,
wšudy kolem po rowině široké,
širší než by zem tu rozpal w jednu pláň,
(takowé jsau dwory Páně!) angelský
zástup, rozdělený w pluky swé a tmy,
rozložil swůj tábor, živých u praudů,
pod žiwota stromy, byty nezčíslné,
wyzdwižené náhle, stánky nebeské,
kdežto spali w chladu wětrů wanaucích,
mimo ty, jež zpěwy libozwučnými
welcbili střídau swrchowaný trůn,
celau noc. Ne i tak Satan bděl. To jest
nyní jméno jeho: první na nebi
wíc se neslychá. Ten z prwních jeden byl,
ano ze všech nejprwnější Archangel;
w moci welký a walným nadaný
důstojenstwám; ale plný záwisť
proti Synu Božímu, že w onen den

čil jej Otec veliký, a vyhlásil
 Mesiášem pomazaným za krále.
 Pohled ten se pyše jeho uviděl
 nesnesitedlným, a mněl se zkrácena;
 hněwem zanevěřew a zlostí hlubokau,
 hned jak, tichosti a spaní pěstauka,
 půlnoc šeré přiwolala hodiny,
 umínil on odtrhnauti se všemi
 swými pluky, opustiti stolicí
 swrchowanau, bez pocty a poklony,
 potupně, a zbudiw druha prwního
 pod swau wládau, dí mu takto podtají:

Spíš, můj drahý towaryši? zawřelo
 spaní wíka očí twých, a w paměti
 máš ten úsud wěrejší, tak nedáwno
 wyslý ze rtů Wšemocného w nebesích?
 Tys mi jindy twá, já tobě jindy má
 swěřowáwal myšlení: wždy bdíce jsme
 byli za jedno; jak může spaní teď
 dwojit nás? wiš, že nám zákon nowý dán?
 Nowý zákon králůw nowá smýšlení
 zbudiť může w sluhách nás a rozwahu,
 jaké zlé by z toho mohlo pojiti;
 wíc zde o tom říci není bezpečno.
 Swolej tedy hlavy našich tisíců,
 mluwiž jim, že z rozkazu, než šerá noc
 swleče s sebe stinný mrak, i já, i jichá
 pod mým wéwodstwím se chwějí praporce,
 domů potáhneme letem pospěšným
 na půlnoc, a uoiňme příprawy
 slušné ku přijetí krále, welkého
 Mesiáše, též i welkých rozkazů
 jeho, anto w spěch swá projde králowstwí
 wítězoslawně, a wydá zákony.

Takto křiwý Archangel; i porušil
 druha swého srdce neozbrojené

jedem zlosti své. Ten jde a powolá, zvlášť i wesměs, moci vládných pod wládau swau, a prawi, jak mu praweno, že dán rozkaz nejvyšší, by dříve nežli noc, dříve nežli šerá noc se uklidí z nebe, wyzdwihla se swatowládařská korauhaw; a dolože ten zámysl, mnohá prohazuje slowa dwojitá, simě zehráni, by zkusil wiru jich, nebo porušil. Než všickni poslechnau hesla zwyklého, a vyšších rozkazů welikého wévody; neb weliké w prawdě bylo jeho jmě, a wysoká w nebi důstojnost, a jeho obličej, jako jitřní hwězda žene stádo hwězd, wábil je, a lží a klamem za sebau potáhl třetí částku nebe zástupů.

Zatím oko wěčné, ježto zpytuje schrány srdce nejhlubší, tam se swaté hory své a z prostřed oněch zlatých lamp, kteréž nočně hoří před ním, widělo bez jich svěšla odboj wznikati, a w kom, jak se mezi syny jitra rozmáhal, jací plukowé se shlukli na odpor přikázani jeho; tu se pozasmáw, takto k jedinému prawi Synowi:

Synu, dokonalý blesku sláwy mé, dědici mé celé moci! tenkrát nám hrubě potřeba swau ubezpečiti wšemocnost, a o braň postarati se, kterauž bychom zachowali dáwnau tu wládu swau a božstwi: taký powstáwá nepřítel, jenž naměřuje wzněsti trůn rowný našemu, tam na tom půlnoci walném rozlohu: ni spokojen jsa tím, unyslil on sobě bitwau zkusiti,

coby naše právo a co byla moc.
 Rokujmež, a w takém nebezpečenství
 sebrawše, co stává síly, na rychlost,
 vynaložme k obraně, ať nadání
 dříve neztratíme této výsosti
 welebně, své swatyně, a hory své.

Jemuž pokoju a jasnu twáří Syn,
 hožsky jasnu, utěšenau nad míru,
 wece: Mocný Otče, právě pohrdáš
 nepřátely swými, a jsa bezpečen,
 radám jich a bauřem marným směješ se;
 z nichž i já, ježž oswěcuje nenáwist
 jejich, sláwy nabudu, když uvidí
 dánu w ruce mé moc všecku králowskou
 k zhaubě pýchy jich, a skutkem shledají,
 budeli mi pokořit twé odbůjce,
 ěli nejspatnějším býti na nebi.

Tak děl Syn. Než Satan s swými mocmi již
 daleko se octl spěchem křídlatým;
 s wojskem jako hwězdy noční nezčíslným,
 neb co ranní hwězdy, rosy krůpěje,
 jimižto se w slunci perlí list i kwět.
 Mnohé planě, mnohé walné protáhli
 obce trůnů, mocnářů, a Serafů,
 w trojím stupni jich; kraje, proti nimž
 nebylaby všecká wlast twá, Adame,
 než co zahrada ta proti oboru
 země weškeré, i moři weškerých,
 kdyby okrauhlost jich celá w jednu se
 roweň podała, ty všechny prosedše
 posledně se do těch končin půlnočních
 přibráli, a Satan w hrad swůj králowský
 na vysokém chlumu, podál switící,
 jako hora uwalená na horu,
 pyrámy a wěžmi, wytesanými
 z lomů diamantových a zlatých skal,

palác Šwětłonoše welkého; to má
jméno stawení to w lidském jazyku,
kteréž on, ne dławho potom, snaže se

Bohu we všem rowen býti, podlé té
hory, na níž wyhlášen byl Mesiáš
w twáři nebe, horau shromáždění zwal,
neboť sem swau wšecku swolal družinu,
pod zámyslem rozkazu, se raditi
o přijetí slawné krále, jenž prý měl
čekán býť, a hánliwými podwody
pod zástěrau prawdy sklonil uši jich.

Trůny, panstwa, knížatstwa i mocnosti!
nejsauli ta slawná jména napotom
blyskotami prázdnyými, an za wýřkem
jiný kdosi nyní wšecku oswojil
sobě moc a zatemnil nás, pod jménem
krále pomazaného, skrz něhož ten
celý pospěch půlnočního tažení
děje se a kwapný sbor, jen pro radu,
jak a kterým nowé pocty způsobem
usmyslili bychom sobě nejlépe
přijíti jej, přijdaucilho ku wzetí
nezplacené posud daně kolenné,
na twář padání, tak nízke pokory,
těžké jednomu! což dvěma, jemu, i
kteréhož teď obrazem swým wyhlásil?
Což wšak, by se duch náš s lepší potázal
radau, zniknauti jha toho naprosto?
Chcete šije shýbati, a wolíte
hbitá kriwat kolena? Ne, nechcete,
dobřeli wás znám, a znáteli se wy
sami, jsauce nebe rod a synowé,
nepoddáni žádnému, a jestli ne
stejni všickni, všickni aspoň swobodni,
stejně swobodni; neb není řád a staw
proti swobodě, on s ni se srownáwá.

Kdo můž rozumně a právě ujiti
 tedy vládu nad těmi, jenž právě jsau
 rowni jemu, jestli menší w moci swé,
 menší w blesku, rowni w swobodě. Kdo můž
 ústawy a zákon ukládati nám,
 od bludu i bez zákonu bezpečným?
 tím pak méně zákon, který za pána
 toho stanoví, a welí sklánění
 na urážku našim jmenům královským,
 dowodicim panství, a ne služebnost?

Potud bez překážky smělá jeho řeč
 byla slyšena; než nyní Abdiel,
 nad něhož se žádný Bohu nekořil
 s větší horliwostí ani příkazů
 zachowáwal jeho mezi Serafy,
 wstana s rozhorlením plamenným,
 tak se opře praudu jeho wzteklosti:

Ó ta rauhawá, ó lživá, zpupná řeč!
 slowa, jichž se w nebi žádný nenadal,
 nejméně pak newděčniku, od tebe,
 sedícího nad jiné tak vysoko.

Smiš ty zákon prawý drže sauditi,
 kterýž wydal Bůh a ztwardil přísahau:
 že se Synu jeho, jež on královskau
 nadal právě berlau, w nebi skláněti
 wšeliké má koleno, a každý duch
 wyznati tau poctau jeho za krále!—
 Jest to, prawiš, proti práwu, bez wšeho
 práwa, ukládati zákon swobodným,
 nad rovnými vládu dáti rovnému,
 jedinému, bez nástupstwa, nad wšemi.
 Tyli Bohu zákon dáš, ty hádaš se
 budeš o swobodu s nim, jenž tím, co jsi,
 tebe učinil? jenž duchy nebeské
 stwořil dle swé líbosti, a obmezil
 bytost jich? I zdaž nás skutek neuoí,

kterak dobrým jest, a naše o dobré,
 o důstojnost naši kterak pečlivým,
 kterak zдалuje se od té myšlénky,
 aby snížil nás, jenž pílí raději
 zvelebiti více staw náš blažený,
 pod jedinau hlawau úzce poje nás.
 Dejme tobě však to býti bezprávné,
 aby rovný nad rovnými kralował:
 tyli, slawnýs jakkoli a weliký,
 mníš, by ty neb všecky w jedno spojené
 moci angelské se mohly wrownati,
 jednorozenému jeho Synowi?
 Skrze něho, jakožto skrz slowo swé,
 mocný Otec všecky věci učinil,
 tebe též, i všecky duchy nebeské
 stwořil skrze něho w jasných rádech jich;
 sláwau owěnoil, a slawně ponazwał
 trůny, panstwy, knížatstwy a mocnostmi,
 podstatnými mocnostmi! ne temnými
 jeho pod wládau, brž oswícenými
 raději, jenž, nám jsa hlawau, jedním z nás
 tudy stává se, a našim zákonem
 jeho zákon, všecká jeho pochwala
 naši pochwalau. Ty přestaň bezbožné
 tedy wzteklosti, a nepohoršuj těch;
 nébrž chwátej, aby časně ukrotil
 Otec hněwného a Syna hněwného,
 pokud odpuštění mohly naléztí.

Takto mluwil Angel horliwý, a však
 žádného, jenž s ním byl horlil, nebylo;
 kwapná, nesmyslná se zdála jeho řeč.
 Wyšším tedy hlasem počal odstupce:

Učiněny tedy prawíš býti nás?
 dilo z druhé ruky, jež byl za úkol
 složil otec na syna? Toť podiwná,
 nowá wěc! i odkud tato nauka?

Kdo to widěl, kdy se dalo stvoření
 jeho? tyli útwor pamatuješ swůj,
 když ti twůrce bytost dal? My newíme
 času, kdeby nás, jak nyní, nebylo,
 aniž wíme, bylli jaký před námi;
 samozplozeni a samozkřišení
 jsauce, wynikli jsme z vlastní moci swé,
 kdy běh osudů swé kolo naplnil,
 zralý plod, těch nebes, naší dělohy,
 nadpowětrní synowé. Moc naše jest
 naše vlastní, vlastní naše prawice
 wyučí nás skutkům nejwznešenějším,
 účinkem to shledáme, kdo rowen nám!
 potom uvidíš, co máme w úmyslu,
 prosbau, či hrozbau ztěci jeho trůn.
 Tuto nowinu, tu zpráwu nésti pil
 králi pomazanému, a utíkej,
 než co horšího twůj útěk zachwátí.

Řekl, a na wzor jeku přehlubokých wod
 slowům jeho temným hlukem zwučela
 pochwala skrz neskončené zástupy.
 Jemu ale bez strachu, ač u prostřed
 wrahů, odpowěděl Seraf plamenný.

Ó ty bezbožníku! duše proklatý,
 opuštěný odevšeho dobrého!
 Widím pád twůj určený, a nešťastný
 twůj ten zástup zapletený úkladnau
 zradau twau, a rozjedenau náказu
 úhony i trestu twého. Nepečuj
 napotom se wyprostíti ode jha
 Mesiáše božského; to milosti
 práwo odjato jest tobě; jiný saud
 wzešel nad twau hlawau bez odwolání.
 Zlatá berla, kterau ty jsi potupil,
 zželezněla k potření a zlomení
 twého neposlušenstwi. I dobra jest

rada twá, než pro tu ne, ni pro hrozbu,
 nébrž uteku těch stanů proklatých,
 než je žhaucí hněw, jenž wisí nad nimi,
 spalujícím náhle ztráwí plamenem,
 bez rozdílu; nebo w brzce naděj se
 ucítiti do swé hlawy jeho hrom,

oheň zžirající; potom, kwíle, znej
 twůrce, až ti zhaubce bude poznati!

Takto mluwil wěrný Seraf Abdiel,
 mezi newěrnými wěrný on jěn sám,
 mezi nezčislými zrádci nezrádný,

něpohnutý, neswedený, bezstrachý,
 zdržel wíru, lásku swau i horliwost;

ani množství, ani příklad swěsti jej
 mohly od prawdy, neb stálaw změnit mysl,
 samotného jakkoli. I wyřel se

z prostřed jich, a drahnu cestau odcházel

skrze nepřátelský posměch, kterýž on
 myslí ztrpěl welikau, a bez bázně

moci, posměch odměňuje posměchem,
 plece ukázal jich wěžim nádherným,
 odsauzeným k obožení brzkému.

Zpěw šestý.

Rafael wyprawuje dále o rozbroji Angelůw. Jak Bůh přijal horlivost Abdiela, a dal rozkaz Michalowi a Gabrielowi wálčiti s odbojníky. První bitwa Angelů až do noci, w které se Satan s swými pluky ukryl. Rada čertůw, a wynalezení děl pekelných. Druhá bitwa na nebi, w které střelba čertů poráží pluky Michala, než ti na konec wyrývají hory a zawalují děla satanská. Bůh posílá swého Syna, kterému wítězství bylo schowáno. Mesiáš rozkázaw swým wojskům býti toliko swědky swé moci, pudí čerty z nebe. Ti padají w peklo, Mesiáš wítězoslawně wracuje se k Otcí.

Celau noc se polem nebe rozlehlým
neustrašený a nestíhaný bral
Abdiel, až jitro, od kolujících
probuzené hodin, rukau růžowau
otewřelo brány swětla. Jestíť sluj
w hoře Páně, blíže trůnu jeho, kdež
tma i swětlo neskonalým střídáním
wcházejí a vycházejí za sebau,
ježto w nebi roztomilau proměnu
způsobuje, jako den a noc. Kdy z té
strany zniká swětlo, w onu mrákota
wstupuje, a čeká noci, w kteréžto
swau by opět rauchau nebe přistřela.
Na zemi by owšem jedno saumrakem
byla noc ta. Nyní wzešlo spanilé
jitro, jak se, empyrejským oděné
zlatem, na nebeské třpytí wýsosti:
před ním noční mizel mrak, jsa pronikán

wýchodními paprsky, kdy po celé
 rowni hustořadě jasné zástupy,
 wozy, braně plamenné a ohniwé
 hřebce, obražející se blesk na blesk,
 uzří oko jeho. Wojnu znamená,
 wojnu w výprawě, a widí známé již,
 o čem nowinu se nésti domníwal.
 Wesele se tedy mezi přátelská
 wojska přimísí, jež swoji přijali
 s walnau radostí a prokřikowáním,
 že on jeden, z mnoha tisíc tisíců
 padlých jeden on, jsa zdráv se nawrátíl.
 Tudíž k hoře swaté prowodili jej
 s plésáním, a před trún Swrchowaného
 stawili, kde z prostřed zlatostkwaucího
 oblaku se tento libý ozwal hlas :

Sluho boží, dobrěs dělal, dobrě boj
 lepší bojowal, a prawdy samotný
 bránil směle proti množství buřičů,
 w slowech mocnější, než oni we zbrani :
 za prawdy pak swědectwí jsi wytrpěl
 hanu všeobecna, horši k trpení
 nežli násili : tys pilil jediné
 setrwati w twáři Boha příjemným,
 ač tě swěty přewráceným saudily.
 Za to již tě snazši čeká wítězstwí,
 by se, bez pomoci přátelských těch wojsk,
 proti wrahům swým, mohl wrátít slawněji,
 nežs se potupený od nich odebral,
 zkrotě moci ty, kdož rozum za práwo,
 prawý rozum za práwo se zpíčili
 přijíti a Mesiáše za krále,
 zásluhy swé právem kralujícího.
 Wyjdi kniže nebes pluků, Michale,
 jdiž i ty, jenž w bojowné jsi nejbližším
 jemu moci, Gabrieli ! uweďte

w bitwu ty mé syny nepřemožené,
 uweďte a zšikujte ty zbrojené
 tisíce a miliony swatých mých,
 w počtu zárowném s tau rotau bezbožnu
 odbojců; ty ohněm, mečem hubícími
 ztecte udatně, a stihajíce je
 do pokrajných nebe končin, zapuďte
 od Boha i blaženosti do místa
 káry jejich, Tartarowé hlubiny,
 otwírající swé hrdlo plamenné,
 ku pohlcení jich pádu hotowé.

Tak dí Swrchowaný hlas. I mračí se
 hora chmurným oblakem, a wywali
 wzhůru černomraké dýmu kotauče
 s lýtým ohněm hněwu probuzeného
 w znamení. A nyní strašně s wýsosti
 nadpowětrná trauba jasná zawzněla,
 na kteréžto heslo moci bojowné,
 ježto s nebem stály, w šiku čtwnatém
 sřáté, neodolatedlnau jednotau
 hnuly k předu pluky swými jasnými,
 po tichu, dle harmonie hudebné,
 zbuzující k smělým činům rekowné
 zápaly. Tak táhly s bohorownými
 wůdci swými pro Boha a pro jeho
 Mesiáše bojowati, stuženy
 nerozpojitedlně: ani wcestný wreh,
 ani těsné údoli, ni tok ni les
 rozdwojili šiků jejich pořádných;
 nebo wysoko se braly w powětří,
 wolně nesaucím jich kwapné kročeje.
 Jak kdy ptactwa pokolení weškera
 w slušném řádu přibrála se na křídłách,
 powolaná, přes Eden, by přijala
 jména od tebe: tak ony přes mnohá
 položení daleká, a přes mnohé

táhly rozložené nebe krajiny,
desetkráté delší svrchu země té.
Posléz vyskytne se w dále k půlnoci
na obhledě, od končiny k končině,
úkáz ohniwý, co šiky bojowné
rozprostřený; brzy na to spatřiti
wyježené hroty kopi nezčislných,
přilbic daw, a rozmanité pawézy,
malowáním uličené honosným;
Satanowy pluky, wzteklým posměchem
cwálající dobyt ještě toho dne
bitwau nebo nenadálým útokem
Páně wýsosti, a na trůn posadit
stawu jeho záwistníka, zrupného
wypinatele; než jejich obmysl
daremným a marným byl se ukázal
w prostřed dráhy swé. Toť owšem diwné nám
widělo se nejprwé, by Angelé
s Angely se bitwau měli zuřiwau
potkati, ti, jižto potkávali se
slawnau rozkoši a jednomyslnau
milostí, co téhož Pána synowé,
welebíce žalmy Otce wěčného.
Než teď strhl se bitwy hluk, a lýtý hřmot
útoku vše krotší přetrhl myšlení.
Wysoko co Bůh se prostřed pokáže,
w sluncojasném sedě wozé, wéwoda
odbojníkú, následowný božského
obraz důstojenství! kolem okolo
plamennými Cheruby a zlatými
pawézami obklíčený. Staupna teď
s trůnu stkwauciho (an wojsko od wojska
již jen úzký dělí rozstup, mezera
přehrozná! tak stály řady strašliwé
čelem proti čelu w délku náramnau)
před swé mrakohusté stádce předběžné

w ostré čelo, dřívě boje sražení,
 Satan vysokým a pyšným kročejem
 vyjde jako věž, w swém drahém odění
 z démantu a zlata. Abdiel, jenž stál
 w prostřed nejmocnějších, činy smýšleje
 veliké, té pýchy sněsti nemoha,
 takto dosvědčil své mužné odvahy :

Ó, že tolik zbývá k Bohu podoby,
 tu kde víry, tu kde prawdy nezbývá,
 žádnel proč i moc i síla nepadla,
 tu kde padla ctnost, a není nejslabším
 ten, kdo nejhorší? — Než, buďte náoko
 moc a síla jeho nezmoženými;
 já s ním, naděje se božské pomoci,
 vejdu w zápas, jak jsem s jeho rozumem.
 zápasil, a shledal zlým a křivým jej.
 Slušné, by, kdo w pútcě prawdy přemáhal,
 získal we zbrani, a odnesl zároveň
 tu jak tamto wítězství! Jeť arci to
 howadný a mrzký zpor, kdy rozum
 s silou bojowati jest; než tenkrát
 rozum dáwa to, že rozum zwítězí.
 Takto rozmyšlel, a drubé předběhna
 wúdcě, kwapi wrahu wstříc, a napoly
 cesty utkaw, tímto rozpáleného
 předejitím wyzwe k boji bezpečně:

Pýsku, utkán jsi? tys měl, že zpupnost, twá,
 po čem prahla, beže všeho dospáhne
 odporu, že bez obrany stolice
 Páně, strana jeho opuštěna jest
 pro strach před silou, neb smělym jazykem
 twým; ó hlupce tebe! jenž jsi nepoměl,
 kterak trudno wálčiti se Wšemocným,
 jenžto z ničeho, by neskončená mohla
 wywoditi wojska w zlázu bláznowství
 twému; nebo, wztáhna jedno ramě své,

přesáhnauci všecky meze, w jeden ráz,
 bez pomoci, skončit tě, a pohřízit
 do mrákoty wojska twá. Než tuto wiz,
 že ne všickni z twé jsau družiny, že jsau,
 kteří wiru zwolili a pobožnost,
 ač jsi ty jich newiděl, kdy jeden já
 w bludníkú twých swětě nesmyslným jsem
 ze všech widěl se: teď widíš stranu mau;
 uč se pozdě, kterak někdy malá část
 prawdu zná, an tisícowé chybují.

Jemu welký wrah dí s twáří potupnau:
 Na twé neštěstí, než práwě k pomstě mé,
 kteráž tebe přede všemi hledala,
 z útěku se nawracuješ, swárliwý
 Angele! by přijal hodnau výplatu,
 prwní úraz od wyzwané prawice
 této, že se podušilý drzostí
 jazyk twůj směl urauhati třetině
 shromážděných bohů pro obhájení
 božstwí swého, ježto, dokud jiskra w nich
 božské moci bude tlíti, žádnému
 všemocnosti práwa přiznat nemohau!
 Toť jsi jistě předstihl towaryše swé,
 baže po té cti, by pérko uškubnul
 ze mne nějaké, a tímto rekowným
 činem zkázu předpowěděl ostatním.
 Jenom ještě toto krátké příměří!
 By se nemohl chlubiti, že nedána
 tobě odpověď, i powím, kterak se
 snáší u mne: myslil já jsem nejprwé
 swobodu a nebe duchům nebeským
 jedno býti; nyní ale spatřuji,
 že jich drahně w službu lenost uwedla
 Duchy otrocké, jen k zpěwu, k slawnoštem
 jenom hodné! takowé jsi ozbrojil:
 hudce, nájemníky nebe uwádíš

w bitwu; chlapstwo proti swobodě. Dnes, dnes toho důvod obě strany vydadí.

Dí mu zkrátka, jednak vážně Abdiel:
 Odpadlče ! ty stále blaudiš, aniž pak
 bludu konce nalézáš, cos od pravé
 stezky byl se uchýlil. I bezprávně
 jméno dáwaš chlapstwa službě vzdávané
 tomu, kterémuž ji vzdáti weli Bůh,
 Bůh neb příroda; i Bůh i příroda
 weli službu vzdáti nejhodnějšimu,
 tomu, který všecy jiné přesáhá.
 Otroek jest, kdo slauží tobě, tomu, jenž
 powstal proti hodnějšimu, než jest sám.
 Otroek jest, kdo slauží tobě buřiči,
 totě chlapskému swé zlosti otroku,
 jenžto wolným službu wyčítati smíš.
 Zprawuj ty swé tedy w pekle králowstwi !
 já, já službu Páně sobě mile rád
 obírám, a co mi wěčně blahý Bůh
 káže, plním ochotně a poslauchám
 hodných poslušenstwi jeho rozkazů!
 Ty však w pekle okowů, ne králowstwi
 naděj se. Teď zatím toto ode mne,
 jenž pry z útěku se zpátkem wracuji,
 beř twá hlawa přiwítání bezbožná !

To řka, wztáhne ruku k ráně šlechetné.
 Newisi, než padne rána w náhlosti,
 jako bauře, Satanowi na chochol
 zpupný, žeť ni zrak, ni křepkost myšlení,
 nedím jeho pawéza jej úrazu
 wywarowať mocna byla takého.
 Deset kroků walných zpět se potáci,
 při desátém s kolenama kleslýma
 na mohútné kopí stane opřený.
 Jak kdy wětrowé a wody podzemní,
 protrhše si průdych, horu odrazi

polaukleslau s všemi swými sosnami.
 Chopí úžas odbojníků knížata,
 zuří wztekem náramným, že wéwoda
 jejich tak jest přemožen. I plésají
 našincowé, vykřikují radostně
 pro naději wítězství, i wytéci
 k boji prahnau statečně. Tu traubiti
 Michal w Archangelskau traubu rozkáže.
 Zawzní po rozlehlé nebi třepící
 zwuk, a wěrný zástup pěje Hosanna
 Nejvyššímu ! Nemeškají odbojná
 stáda, wyřítí se lýtým úprkem ;
 wojsko s wojskem swede bitwu sražením
 přehrozným. I znikne wúkol jek a wztek
 bauřliwý, a powyk, jehož dosawad
 nebýwalo w nebi nikdy slýcháno.
 Meče o brnění strašnau břinkají
 neshodau, a temně hřmíce walí se
 rozzteklená kola wozů měděných.
 Diwoký a strašliwý jest bitwy hřmot !
 Šimějících šípů oblak plamenný
 létá nad hlawami, kryje ohniwým
 obě wojska stropem. Tak se stírají
 lítě pod plápolajícím klenutím
 obě strany úprkem a wzteklostí
 neuhasedlnau. Bučí po nebi
 hluk, a bylaby se chwěla, kdyby již
 stála, země weškera až do střew swých.
 Není diwu ! nebo milionowé
 rozhorlených Angelů se z obau stran
 obořili, wojska, z nichžto nejmenší
 všemi žiwly wládnauti, a každého
 jich se mocí ozbrojiti mocen byl.
 Kterak strašná byla weškerych,
 kdy se wojsko s wojskem zteklo nezčíslné,
 aby hrozným zanícením wálečným

zpusilo, ač obořiti nemohlo,
 blahý domow swůj, leč všemohauci král
 věčný z wěkostalé twrzi swé
 řídil půtku jich, a meze ukládal
 lýtým zápalům, ač bylo množtwi jich
 nesmírné, an každý pluk se walným zdál
 wojskem, každá ruka zbrojná plukem se
 w moci widěla, a wůdcem zkušeným
 woják každý, jemuž dobře wědomo,
 kdyby staupati, kdy stanauti, kdy w bok
 uchýliti událo se nejlépe ;
 kterýž wí, kdy w bitwě wzteklé hodno jest
 sraziti neb rozdwojiti průčeli.
 Na útěk a ustaupení nebylo
 pomysliti, aniž pak kde strachu plachého
 znamenáno; jeden každý zpoléhá
 na sebe, tak jakoby jen samotné
 jeho rámě získat mohlo wítězstwí.
 Wěčně slawní událi se skutkové,
 ale bez čísla; neb bitwa široko
 dosáhala w rozmanitém způsobu.
 Časem na celině stojmo swodili
 půtku, časem na křídlech se mohútných
 wznesše, kormautili letmo powětří :
 celé powětří se ohněm bauřliwým
 zdálo býti. Dlauho bitwa na rovné
 wáze wisela, až Satan — diwy dne
 toho konal, aniž sobě rovného
 našel w udatnosti — wrazi mezi daw
 bojujících nejlítěji Serafů,
 téměř zmatených, a zoči, kterak ráz
 jako ráz swým Michal mečem záhubným
 potírá a metá celé zástupy.
 Přenáramným obau rukau wztažením
 wynesené, jede dolů ukrutné
 ostří, daleko pleně. Té záhubě

Satan chwátá wstříc, a walný puklér swúj —
 okruh skalný desaterým okrytý
 diamantem, nesmírného obvodu —
 stawí na odpor. Hned jak se přiblíží,
 přestane swé práce welký Archangel,
 wesel nadějí, že zmizí pojednau
 wnitřní nebe wálka, kdy se porazí
 Arciwrah, neb sřpatý w pautech powede ;
 s nepřátelským mračením, a plamennau
 twáří takto nejprwé se oboří :

Strůjce zlého, ježto dříwe bauří twých
 bylo neznámé, a jména nemělo
 w nebesích ; a teď — ai, jak se rozjedlo,
 jaké skutky omrzalé wynáší,
 omrzalé všechněm nám, než úsudkem
 sprawedliwým nejstrastnějši pro tebe
 a twé následowníky. Jaks porušil
 blahý nebes mír, a uwedl w přírodu
 bídu nestwořenau před neprawostí
 twého rozbroje ! Jak mnohé tisíce
 napustil swau zlostí, jindy sprawedlných,
 wěrných, nyní osvědčených křiwými !
 Nemni však, by swatý z nebe zapudil
 pokoj ; nebe ze všech wywrže tě swých
 končin : nebe, sídlo blahoslawenstwí,
 skutků násilí a wojny neztrpí.
 Pročež utíkej, a zlé, to plémě twé,
 klid se s tebau w sídlo zlého, do pekel ;
 ty, i zběr twá proklatá ! Tam bauře trop ;
 pryč, než tento pomsty meč dá počátek
 zatracení twému, nebo rychlejším
 okřidlaný pospěchem tě pomsty hrom
 Páně rozhojněnou psotau zachwátí.

Takto kníže angelské. I dí mu wrah :
 Nedomníwej se, by dchnutím pohrůžek
 wětrných nahnal strachu tomu, jehož jsi

udatnosti skutkem posud nezkusil.
 Jižliś těchto nejmenšího obrátil
 na útěk, i byť i koho porazil,
 zdali tudíž newstal nepřemožený?
 Mneli tedy snáze, mneli rozkazy
 drzími a hrozbau zapuditi mníš?
 Nemyl se, že tento konec wezme boj,
 jenž se tobě bojem zlého, ale nám
 sláwy bojem nazývá; i buď jak buď,
 nebo zwítězíme, nebo do pekla,
 jež ty bájíš, obrátíme nebe to,
 bychom získali zde aspoň swobodu,
 kdy ne králowství: teď zatím ani twé
 síly nejwětší, ni by ti přispěl ten
 zwaný všemohaucím, neuteku pryč,
 hledať jsem tě na blízce i dalece.

Umlknau, a k newýmluwné strojí se
 oba bitwě. Nebo kdo, by angelským
 mluwil jazykem, ji wyprawiti můž,
 k jaké z wěcí přirownati pozemských,
 jenžby lidskau mysl zdwihla k pochopu
 bohorowných mocnosti? A bohům se
 rowni zdáli w chůzi jako postawě;
 zrústem, hnutím swým i braní způsobni
 stanowiti wládu nebe welkého.

Již se chwěly meče jejich plamenné
 křížem w powětří, a bleskem strašliwé
 wywijeli łuky! na wzor sluncí dwau
 paprskují náramné jich pawězy
 proti sobě. Trne strachem nadálost.
 Na prawo i lewo, tu kde seč a daw
 bitwy nejlitější, kwapně ustaupi
 wojska angelská, a drahné prostranstwí
 stane wůkol, pro náramnost rozpuďů
 nebezpečné. Jako kdyby (jestli lze
 k wěcem malým přirownati weliké)

roztrhla se pevná vazba přírody,
 nebo kdyby wojna mezi hvězdami
 propukla, a zlowěštní dwa planety
 úprkem se na obloze schnawše
 lity swedly boj, tak že by we hřmotném
 potýkání pomátly se kaule jich.
 Rozpřaženým obapolně ramenem,
 jehož mocnost k samé všemohaucnosti
 dosáhala, stáli naměřující
 ránu, která měla pûtky skončiti,
 nepotřebující opětování.
 Kwapnosti a síly byli zároveň;
 ale Michalowa meče ostrosti,
 kterým ze zbrojnice Páně nadán byl,
 žádná hmotnost, žádná útlost duchowa
 odolati nemohla. I udeří
 ostří jeho, walným padna násilím,
 na Satanůw meč, a rozrazí jej w dvě
 aniž wáhá, nébrž rychlým oblaukem
 wrátiwši se wzhůru, ránu hlubokau
 zatne jemu w prawý bok. Tu nejprwé
 Satan počil bolesti, a krautil se
 sem a tam a swíjel; tak ho náramně
 rozewřenau ranau tnaucí protkl meč.
 Zawřela se sic, ne dlawho rozdílná,
 nadpowětrná jeho podstata, a však
 z rány lil se walem nektarowý tok
 krwe, jaká z duchů může plynauti
 nebeských, a smáčel celau jeho zbroj,
 nedáwno tak stkwaucí. Rychle odewšad
 jemu k pomoci se hrnau Angelé
 nejsilnější. Část se stawí na odpor,
 část pak wúdcu na pawézách odnáší
 k wozu jeho, za bojiště daleko.
 Tam jej kladau škřipícího bolesti,
 hněwáním a studem, že mu nebylo

býti nepřemoženým, že taková hanba pýchu jeho mysli zkrotila, ač se w moci Bohu rovným býti mněl. Ozdraví však brzy; nebo duchowé, jsauce žiwné moci plni naskrze, (ne co křehký člověk, jehož žiti jest w střewách, hlavě, srdci, plícech, neboli w jatrách toliko) jen kdy se zničí, mrau. Plynutá jich bytost rány smrtedlné nepřijme, co tekuté to powětří: celí srdcem, hlavau, okem, uchem jsau, rozumem a smyslem, a dle libosti tělo, barwu, způsobu a postawu berau na se, hmotnau nebo powětrnau.

Rowné hodní paměti se na druhé straně dáli činowé, kde Gabriel mocný bojowal, a smělym praporcem wrážel mezi husté šiky Molocha, krále lítého! ten, do boje ho zwa, posmýkati připátého ke kolu swého wozu hrozil jej, i samému Bohu ulál jazyk jeho rauhawý. Rozštípen jest ale tudíž na poly, od hlavy až po pás; s roztroskotanau zbrani pádí z bitwy ruhač, bolestí řwaucí. — Stejnau udatností na obau křídlech wojska chlubné wrahy, náramné obry we brnění diamantowém, walem klátí Uriel a Rafael, tento Adramelecha, a onenno Asmodéa, mohútná dvě knížata! Stydělit se býti Boha menšími; ted je ale útěk uči smýšleti skrowněji. I utikají, ranami bolestnými skrze prsnik hluboce prosekaní. Newáhal i Abdiel

na bezbožnou rotu hnáti hrdinsky, nébrž poráží a kúle úprkem pravým Ariele nejprvé, a pak Arioka; potom obra brozného Ramiele žhaucím mečem potírá.

Tisíců zde jiných mohlbych zwěčniti jména na zemi. Než tito duchové swatí, spokojení sláwau na nebi, lidské nežádají chwály; druzí pak, ačkoliw i oni moci bojownau diwy konali, a baží po chwále pro jich saud a vyhlazení z prostředku swatých, w černém budte zapomenuti! Nebo udatnost, jak brzy zhostí se prawosti a prawdy, žádné pochwaly, nébrž potupy a hanby hodna jest, byť i sebe wíce prahla po chwále marnau žádostí, a skrže neprawost pocty hledala. I pročež po wěky odsauzeni budte w zapomenuti!

Teď, kdy nejmocnější padli wrahové, zmatena jest bitwa stálým útokem našich; neřád mrzutý a porážka wznikla hrozná; wešken zpodek postlán jest ztříštěnými braněmi, a na jedné hromadě i wůz i wozič wáli se zvrácený, i dchnaucí ohněm ořowé: zbytek, přemožen jsa, cwálem utiká skrže Satanowo wojsko umdlené, jehož část se s tíží bránila, a část postaupala bledým strachem zchwácená; tenkrát strachem zchwáceni a bolesti byli ponejprw, a prechli hanebně. Tolik na ně zlého zpaury uwalil hřích, ač posud strachu, útěku a muk nepoznali. Ale swatí čtwerhraným,

hustě spátým šikem neporušeně
 táhnau k předu, jsauce neranitedlni,
 zbrojí neproniknutedlnau odini.
 Takowého nad swé wrahy prospěchu
 nabyli z swé newiny, že hřjchu se
 warowali, zpaury nedopustili.
 Stáli w bitwě nezlomní a prázdni muk,
 byť i jimi síla z místa pohnula.

Nyní noc, swé šeré stíny prostrauci,
 wzešla na nebi, a milé welela
 přiměří a sladké ticho, po mrzkém
 hřmotu wálky. Chmurná její záclona
 wítěze i přemožené ukryla.

Na dobytém poli Michal se swými
 stanuw angelskými přemahateli,
 zbudí wúkol strážné jejich posádky,
 Cherubiny podál ohněm chwějící.
 Z druhé strany Satan s swými odpůrci
 zmizel, stěhuje se do tmy daleko;
 poklidu jsa prázdnen, nočně stawů swých
 k radě powolal, a wešed mezi ně,
 takto s nestrašliwau myslí počal, řka:

Ó wy, jichžto síla w nebezpečnstwí
 nyní zkušena, jichž nepřemoženost
 osvědčena jest, ó drazí přátelé!
 hodní netoliko swobody, (i toť
 kořist malá!) nébrž, po čem prahneme
 wíce, panstwí, sláwy, pochwaly a cti!
 Jeden den jste snesli w bitwě pochybné,
 (jestli jeden den, i proč ne wěčné dny?)
 wše, což nebe pán měl nejsilnějšího,
 ježto s trůnu swého poslal proti nám,
 i co sám byl saudil za dostatečné,
 aby wůli naši sobě podrobil.

Ale ne tak dalo se! — I mním, že jej
 za omylného již můžem napotom

držeti, ač jmin byl od nás dosawad
 všewědaucím. Prawda, že jsme, chatrněji
 ozbrojeni jsauce, powytrpěli
 něco nesnázi, a posud neznámých
 bolestí, jichž ale známých nedbáme,
 ano nyní zjewno, tuto nadwětrnau
 bytost naši smrtedlného úrazu
 býti nechopnau a nezhytnedlnau,
 jelikož i nejhlušími proklána
 jsauci ranami, se na okamžení
 uzawře, a vlastní moci zahojí.
 Pro tak malé zlé jest, tuším, snadníčký
 prostředek. Snad lepší braň a silnější
 oděw bitwu budaucí nám k prospěchu,
 wrahům k zkáze obrátí, neb wyrowná
 to, co mezi námi rozdíl činilo,
 jehož přirozenost neučinila.
 Jestliže jich silu jiná zwětšila
 tajná příčina, i této, jelikož
 zdrawé myslí naši posud bez ujmy
 stává, rozum náš a rada wyskaumā.

Sedl. I wstane Nesroch, ¹⁾ prwní w knížatstwu
 shromážděném. Stoję, jak kdo teprw se
 wywręł z kruté seči, welmi zchwácený,
 s ztříštěnau a rozsekanau na kusy
 zbrani, zamračeně odpowí a rce:

Zprostiteli nowých pánů, jenž jsi práw
 našich získal požíwání swobodné
 bohům nám! I bohům samým trudné to,
 liché jest to úsilí, se potkati
 s nerownými w odění, a s bolestí
 téci proti těm, kdo bolesti a muk
 prázdni jsau. To zahubí, to zkazí nás
 newyhnutelně. Neb co tu prospěje

1) Wiz o něm IV. Král. XIX. 37.

udatnost a síla nepřemožená,
 kdežto nejwalnějši rámě všemocnau
 zemdli bolestí? I mohli bychom snad
 žiwobyťi wésti prázdne rozkoše
 bez oželení a w spokojenosti;
 blaze jistě žije ten, kdo spokojen!
 Bolest ale, dokonalá bída jest,
 jest zlé nejhorší, a jsauci nesmírna,
 všecku trpěliwost poráží i mysl.
 Ten, kdo wyskaumá, čím bychom silněji
 wrahům, posud neraněným, škodili,
 neb se stali také neranitedlni,
 získá na nás sobě s wyprostitelem,
 tak se u mne snáší, rownau zásluhu.

Načež Satan klidným wece pohledem:
 To, co práwem saudiš hodné k prospěchu
 býti našemu, již nalezeno jest;
 já jsem nalezl je! Kdo swýma popatří
 očima na jasný swrček celiny
 této nadpowětrné, kdež stojíme,
 toto walné božských luhů prostranstwi,
 uličené kwitím ambrosiowým,
 štěpy, úrodau a prorostlinami,
 drahým kamením a zlatem, — jenžby tak
 patřil na ně powrchně, by nepomněl,
 odkud rostau pod celinau z hluboka?
 Tam jest wezpod látka tmawá, syrowá,
 ohniwé a prudké pěny způsoba.
 Tato, jsauci tknuta nebe paprskem,
 wylětí a rozwine se w okolním
 swětle sličnau krásau. Nech ať této nám
 tmawé hloubi lúno, zpodním těhotné
 ohněm, poskytne; ta hustě nabita
 w duté, oblé, dlauhé děla, z druhé pak
 strany tknutím ohně porozzteklena
 bywši, wyšle z dáli třeskem hromowým

mezi wrahy naše množství běd a psot
 takowé, že všeccko, co nám přijde wstříc,
 roztrřístí a prawým zklátí powalem.
 Leknau se, a pomyslí, že hřmíteli
 odjata je střelba strašná. Nedlauhá
 bude práce; dříwe jitra naději
 owěncuje skutek. Zatím okřejte,
 jsauce bázně prosti! kde se opatrnost
 s silau sjednotí, nic není twrdého;
 tím by měn tu šlušné bylo zaufání.

Skončil. Slowa jeho kleslé srdce w nich
 powzdwichla a zotawila mdlející
 naději. Wšem diwno wynalezení;
 každý nálezcem se býti domníwá.
 Tak, co nalezeno, snadným widí se,
 ač se nenalezené jim widělo
 nemožným. Snad mezi twými potomky
 w budaucnosti (zmůželi se neprawost)
 kdos, jsa oddán na neštěstí, neboli
 za ďábelským ponaukáním, wynajde
 rowný nástroj k trestu synům ělowěčím,
 k boji přilnaucím a wraždě odměnné.
 Kwapně nyní z rady letí do práce,
 bez námítek. Hýbají se nezěíslné
 ruce úsilím, a drahnau prorywše
 nebe částku, w okamženi widí ten
 zárod přírody w swém hrubém početi:
 sanitrnau a sirnau pěnu nalezše
 mísí, waří wúpnyým uměním, a trau
 w ěrný prach, a odwážejí w zásoby.
 Část žil zkrýtých dobývá (jimž podobné
 má i země tato) kamení a rud;
 potom děla sléwají, i kaule pak,
 zkázu wyhoznau! část přizpůsobuje
 třtinu k podpalu, již jedno dotknutí
 zhaubný zažže blesk. Tak dříwe switání

wšecko, pod přikrowem noci wědomé,
tajně skončili a uspořádali
s tichau opatrností, newyzrazení.

Teď, kdy pěkné ráno w nebi wyniklo,
wstali pluci wítězni, a do zbraně
trauba jitřní zazněla a do zbraně
staupla stkwaucí wojska, w zlatém odění,
zšikowána rychle. Mnozí z dnících se
pohlédají pahorků, a zwědowé
jejich lehkozbrojní wšecky zwídají
strany, kraje wšecky, aby wystřáhli
nepřítele, kde a jak jest daleko,
zdali utíká, či k bitwě stroji se,
staupáli či stojí. Náhle uzří jej,
ano pod rozwinutými praporci
zdlauha, ale w pewném šiku blíží se.
Nazpět nejkwapnějším letem Zofiel, *)
Cherub rychlokřídlý přiletě,
takto žiwým hlasem wolá w powětrí:

Zbrojte, bojowníci, zbrojte se! Ai wrah
na blízku! I mněli jsme, že uprchl;
nikoli! Dnes dlauhého chce stíhání
uspořiti nám. Již neuteče wíc;
hustě jako mrak se béře. W twáři mu
sedí bezpečná a lita odwaha.

Dobře tedy upni diamantowé
každý odění, a lebku urownej;
každý, drže pewně puklěř okrauhlý,
zakry hlawu swau, neb tuším dnes ne děšť
skrápějící, ale bauře hromowých
šípů sprchne s ohniwými nálepy!

Tak jich střeha budí k pozoru; a hned
prosti jsauce zawazedel wšelikých,
w šiky stawí se, a wzhůru traubiti

2) Slowe: wyzwědač Boží.

uslyšice bez strachu, se hýbají
 k předu pořádně: kdy eihle! na blízce
 táhne těžkým krokem brozný walný wrah,
 wleka w dutém klíně střelbu ďábelskau;
 z obau stran se hustí hrnau plukowé,
 zaclánějice, by úklad zakryli.

Přitáhše pak wůči, stanau za chwili
 obě wojska; a tu Satan w čelo se
 postawiw tak poraučeti slyšán jest:

Na prawo i lewo chyl se průčelí!
 aby všickni naši nenáwistníci
 widěli, že pokoje a poklidu
 hledáme, a otewřeným náručím
 přijiti je wolni jsme, jen jestliže
 otewřenost naši oblíbí, a nám
 neukáží tyle. Toho bojím se.

Ale nebe swědkem buď! ty nebe buď
 swědkem, kdy swé wyneseme podání
 zřetelně. Wy, kdo jste k tomu určeni,
 konejte swůj úřad; podotkněte jen
 zkrátka, co jim tuto chceme přednésti,
 a to na hlas, aby všickni slyšeli.

Tak se slowy dvojsmyslnými posmiwaw
 dokoná. I rozdwojí se průčelí
 po lewé i prawé tihna do křídel.

A tu widěť podiwnau a zwláštní wěc!
 slaupy w trojnásobné řadě na kolách
 položené; k slaupům nejwlastněji se
 podobaly, nebo klaptům wydutým
 z dubů nebo jedlí w boru wysokém
 zraubaných a otesaných na hladko,
 trojí, z mědi, z železa a z kamene;
 do kořen pak hrdla strašným rozděwem
 otwíraly na nás, oznamujice
 pokoj jalowý; a stana za každým
 Seraf chwěje třtinau zpodem jiskřící.

W úžasu a pochybnosti hluboké
 stojíme, však nedlauho, an na rychlost
 Seraf každý wztáhna třtinu pojednau
 tknutím lehkým jiskru k úzké přičině
 pánwici: w tu chvíli všecko w plápolu
 stane nebe, rauče ale walný kauř
 chumelí se ze tlam dlahokrkyých děl
 hřmotem hromowým, že pro tu náramnost
 puklo lúno powětří, a ďábelská
 hrdla plijí krupobití železné,
 sřáté peraunowé střely, jimižto
 na wítěze wzteklým chrlí úprkem,
 tak že nikomu, by jako skála stál,
 na nohách se udržeti nebylo.
 Po tisících klátí se a padají
 Angelé i Archangelé powalem.
 Zbroj jest winna pádem; nebo zbroje
 lehaunce by byli, jakžto duchowé,
 uchýlením aneb rychlým skrčením
 ušli úrazu. A nyní mrzuté
 wzniklo pomatení wúkol, pád na pád!
 Husté šiky zřediti, nic nebylo
 k platnosti. Což tedy? K útokuli jsau
 hnalí, hanebná jich opět porážka
 wrahům k opětowanému vydala
 posměchu. Již druhý Serafinů řad,
 před očima stoje, hrozí druhý ráz
 hromů wyslati; a nestatečného
 útěku se mnohem wíce lekali.

Uzřew nesnáz jejich Satan, úsměšně
 takto wolá k druhům swým: Ó přátelé!
 proč se zpupní wítězowé neblíží?
 Nedáwno si zhrda kráčeli, a kdy
 přijíti je otewřeným náručím
 wolni jsme, (i zdali wíce lze?) a swá
 poklidná jim slowa prohazujeme,

na obrátku změňují svůj úmysl,
 vytrhnau, a wedau diwné křepčení,
 jakby plesu hleděli, ač ples se ten
 trochu třeštiwým a plachým býti zdá.
 Pleši snad, že klidu jim jsme podali?
 Uslyšili opět naše podání,
 tuším, že se snesau w oka mžiknutí.

Jemu rovným šprymem wece Belial:
 Wúdce! slowa, která k nim jsme pronesli,
 byla slowa walná, plná wážného
 obsahu a moci nepochopené!
 Jakož znamenáme, všickni wespolek
 wrtěli se walně, mnozi klopýtli.
 Kdo je dobře chápa, hodnau pochopnost
 míti musí od hlavy až do paty;
 nepochopili se, aspoň mají to
 dobré do sebe, že ukáží, kdy nám
 křiw je nepřítel, a přímo nekráčí.

Takto stáli, šprymy prohazující
 kratochwilné s posměchem, a naduti
 jsauce pýchau, domněli se witězstwí
 jistého, i žeby Wšemohaucímú
 rowni byli nalezeným nástrojem,
 pewně wěřili, a strhše sobě smích
 z hromu jeho, rauhali se angelským
 wojskům, ježto státi trudné widěli,
 trudné za chvíli: jimť hněw a horlení
 roznícené brzy zbroje poskytlo,
 jížby odolali psotě pekelné.
 Na kwap (eihle! jakau moc a wybornost
 mysli Bůh svým stálým wštípil Angelům!)
 celé wojsko shodí zbroj, a ku horám
 (hor a dolů položení rozkošné
 tolikotě nebe obraz na zemi)
 na rychlost, co blyskotiny swítící,
 běží, letí, páčí hory z základů

se wší tihotau jich lesů, skal a wod ;
 chopiwše pak za čupryny wymrští
 wzhůru kořáním, a nesau w náruđí.
 Hrůza jme, a úžas wojska odbojná,
 kdyžto widí chlumpy nésti zvrácené
 zpodem w wrch, a děl swých řady potrojně,
 náhlau zkázau okryté, a všecku w nich
 naději swau walných wrchů zwalištěm
 zařícenau hluboko. Teď podobná
 na ně kwapí záhuba, a na hlawy
 jejich mračná šumem letí předhoří ;
 přikwačeno jest jich množství nesmírně,
 zbroj pak jich tím wíce psotu rozmáhá ;
 zarylo se roztráštěné brnění
 w útlá těla, tak že muky snášeli
 nesnesitedlné a lkali bolestí.
 Dlauho usilují, než se docela
 wywrau ze záhuby ; ach, jak skrze hřích
 světločistá jejich bytost zhruběla !
 Chopili se rychle braně podobné
 odpůrci, a blízké hory trhali
 z podwalin ; a nyní hora o horu
 w powětří se stýká litým sražením ;
 bojující kryje hrozná mrákota ;
 pekelný jest jek a hřmot ; boj zemský by
 proti němu dworskau zdál se jenom brau.
 Powstal zmatek nad zmatek, a zasuté
 nebe zříceniny mrzké zprznily,
 leč že všemohaucí Otec, kterýžto
 we swatyni nebe sedě bezpečně
 všecky řídí věci, opatrností swau
 vše to předwěděl a maudře dopustil
 pro zplnění swého swrchowaného
 úmyslu, by tudy Syna oslawil
 věčného, a pomstiw nad nepřátely,
 ukázal, že všecká jemu dána moc

na nebi! I pročež takto k Synowi,
spoluvládci svému, promluví a rce:

Paprsku mé slávy, Synu rozmilý,
z jehož twáří zjewná plnost swítí se
božství newiditedlného, w jehožto
rukau stává vše, co konám slowem swým!
Spoluwšemohaucí! Dwa dni uběhli,
dwa dni, jaké počítáme na nebi,
od toho, co s swými Michal mocnostmi
wyšel krotit odbojníků nezbedných.
Úsilná jich byla wálka; nemohlo
jinak býti, an se taká utkala
wojska zbrojná; nebo zústawil jsem je
samým sobě. Wiš, že wšecky rovnými
stwořil jsem; a rowni jsau, krom nepatrné
posud nerownosti, kterau činí hřích.
Poshowělt jsem s saudem jich, a bylo jin
w pútce ústawné a zmatku trwati
neskončeném. Wojna konala, co můž
wojna konati, a uzdu pustiwiši
nepořádným zápalům, i horami
ozbrojila je, a hřmotem diwokým
plní nebesa, a hrozí záhubau.
Dwa dni minuly, a třetí náleží
tobě, tobě schowán jest! i proto jsem
showíwal tak dlauho, aby skončení,
této wojny chwála, byla chwála twá,
jelikož ji žádný nemůž skončiti
kromě tebe. Moc a milost nesmírná
dána tobě, aby všickni poznali,
že twé moci na nebi i na zemi
není moci rowné. Tak jsem různici
řidil, aby bylo zjewno, že jsi ty
nejhodnější mého dědic králowství
pomazaný pro swé swaté zásluhy.
Wyjdi, welkomocný Synu, we jménu

Otce swého ! wsedni na můj wúz, a puď
kola jeho prudká, pod jejichžto se
hřmotem podwaliny třesau nebeské !
wezmi weškeru mau zbraň, můj luk i brom,
přepaš mečem mým swá bedra mohútná ;
stíhej, hoň to pokolení temnoty
ze všech nebe končin w propast nejhlubší,
ať zwí, co to jest si Boha zlehčit, neb
Mesiáše, krále pomazaného !

Řekl, a přímo na Syna swé úplňkem
záře swítí, w obličejí jehožto
weškeren se obraz Otcůw obráží.
Takto mu pak wece božstwí synowské :

Otče swrchowaný, králi na nebi
prwní, nejswětější, nejdůstojnější !
Tyť wždy prohlédáš, by swého oslawil
syna : chci i tedy já, jak slušno jest,
oslawowať tebe : na tom zpoléhá
chwála wšeliká a potěšení mé,
kdy ty sobě we mně dobře libuješ,
zjewuje, že vyplněna wůle twá,
kterau plniti mi blahoslawenstwím,
nebem jest ! Twau moc a berlu ochotně
nyni přijímám, a mile nawrátím,
kdyžto we skonání wšeckeru budeš ty
we všem, w tobě já, a we mně na wěky
wšickni, kdo ti mili jsau ; těch, kterých ty
nenáwidíš, nenáwidím já, a twau
hrůzu mohu obléci, jak oblékám
smilowání twé, jsa we všem obraz twůj.
Wyjdu zbrojný mocí twau, a vyplním
z nebe roj ten odbojníků ; swrhu je
do wězení muk a wěčné mrákoty,
k čerwu nikdy neumírajícímu,
jenž se zpěčowali býti poslušni
swaté wůle twé, již poslauchati jest

weškerého plnost blahoslawenstwi.
 Potom twoji swatí nepomíšení,
 w dáli od zých, wúkol swaté hory twé
 písňe počnau wznešené, a wúdcem mnau
 pěti budau haleluja po wěky.

Řekl, a na swau podepra se berlu wstal
 od prawice sláwy, kdežto seděl byl.

Počalo pak třetí swaté switati
 jitro, rózedníwaje se na nebi.

Zwukem wichrowým a litym plamenem
 jede prudký nebeského otce wúz,

beze spřeže, ducha zwodem vlastního
 puzený, a podlé něho podstaty

Cherubínů čtyř, a čtyry majících
 diwné twáři, cwálají, co hwězdami

celá těla jich a křídla stkwějí se
 mnohooká; mnohooká z berylu

kola jsau, a mezi nimi mihawí
 plamenowé. Křišťálowá obloha

nad hlawami jich a safirowý trůn,
 plný ambry, plný barew duhowých,

stane na woze, kde on, w swé nebeské
 zbroji, ze trpytících Urim, díla božského,

wstapiw posadil se jest; s ním po prawé
 ruce sedne orlokřídle wítězstwi,

po lewé pak jemu wisí luk a taul
 plný hromů trojzubých, a wali se

wúkol něho kauře mrak, a wýlewy
 lité plápolu a blesku žhaucího.

Obor swatých, deset tisíc tisíců
 silný, wyšel s ním, a w dáli stkwěl se jda;

dwadcet tisíc wozů Páně (slyšel jsem
 počet jich) s ním jelo, na dvě zdělených

strany. Tak se wznáší, jeda na křidlech
 Cherubowých w wýši po křišťálowé.

obloze a sedě na safirowém
trůnu, stkwaucím široko a daleko.

Užřeli jej swoji s newyprawenau
rozkoš, a zaplésali widauce
náhle, ano od Angelů wzdwižená
wzhůru třpytíla se walná korauhew,
Mesiáše nebeského znamení.

K němu tudíž wůdce Michal po obau
přilne křídlech; wšecky w tělo jediné
jedna poji hlawa! Před ním božská moc
jdauci cesty jeho připrawowala;
wrátily se na swá hory wyrwané
místa z jeho rozkazu, i slyši jej
wrchowé, a uklidí se w rychlosti.
Wypohodí opět nebe twáři swau;
hory doly jaro kwětné objímá.

Widěli to přenešťastní wrahowé,
nicméně se k půtce měli odbojné,
zatwraeli blázni! Tu kde zausati
bylo, měli naději; i mohlali
přewrácenost taká w duších bydleti
nebeských? Než, jaké pýchu znamení
zkrotí, jaký zázrak srdce obměkčí
zkamenělé? Twrdli wíce, tu kde se
rozplýwati bylo; trudná záwisti
bolela je duše, že ho widěli
w sláwě; sláwy žádostiwi podobné
k nowému swé šiky srazí odporu.
Mněli zajisté, že silau nebo lstí
Bohu posléze a Mesiášowi
odolají, neb, by jim se získati
neudalo, w zhaubě aspoň obecné
najdau záhubu. I tekau zmužile
w bitwu konečnau, a pyšně hanebným
zhrzí ustaupením aneb útěkem.

Obrátiv se nymí k wojsku z obau stran stojícimu dí Syn Boha welkého :

Stújte jasní plukowé, ó Angelé,
Swatí, stújte! odpočiňte od boje
tento den! I wěrné bylo, přewěrné
bojowání waše! Libowalt si Bůh,
že jste sprawedliwě wedli jeho zpor,
neustrašeni, a jak wám praweno,
tak jste wedli sobě, nepřemoženě.
Ale trest těch proklenců si schowalo
jiné rámě. Jeho jest, neb toho msta,
koho ustanowil on; a k tomuto
skutku počtu ani množstwi nestačí
žádného. Nuž, stújte jedno patřice
z dáli, kterak Boží hněw skrz rámě mé
zachwátí ty bezbožníky ohawné.
Mnau, ne wámi pohrdli, mně záwidí,
na mne čelí litá jejich zuřiwost,
že mne swrchowaný Otec, jemužto
wláda, moc a chwála w nebi náleží,
oslawiti ráčil podlé wúle swé.
Pročež w ruku mau jich osud postawil,
by se nabažili té swé žádosti,
wjítí se mnau w zápas, kdo jest silnějším,
wšickni proti mně, či sám já proti nim?
Jelikož jen wšeccko měří na silu,
pohrdají jinau chwalau wznešenau,
aniž dbají, kdo je w ctnosti přesáhá:
nejsau hodni potykání jiného.

Skončil Boží Syn, a wlidnost twáři swé
změnil w hrůzu; nelze sněsti pohledu
jeho! Náramným pak hněwem wyteče
na záhubu wrahů swých. I rozwinau
náhle čtyři Cherubowé hwězdnatá
křídla swá, jež lemují kol strašné tmy.
Roztáčeji pak se kola plamenná

hřmotem, jaký příval praudný s strmých skal
 běžící, neb útok vojska působí
 nezčíslného; přímo pak se na wrahy
 oddá bezbožné a jede jako noc
 temná. Pod stopami žhaucích jeho kol
 zatřásá se wěkostálá ohloha,
 wšecko drkoce krom trůnu božského.
 Rychle wrahů dostihne, a prawicí
 Boží deset tisíc hromů uchopiw,
 mece před sebau a rány hluboké
 wtíná w srdce jich. I trnau úžasem;
 ohromena jest i smělost jich i mysl,
 od ruky jim padá nestatečná braň.
 Trůny padají a mocní Serafi
 walem zkláčení; on jeda potírá
 štíty, přilbice, i hlavy w přilbicích.
 Přáli sobě, aby opět padaly
 na ně hory, kryjíce je před hněwem
 jeho! Po bocích též létá bauře střel
 od těch čtwerotwárných, mnohookých čtyř;
 kola také soptí střely ohniwé,
 kola mnohooká, kola žiwaucí.
 Jeden jimi wládne duch a z každého
 oka prchá oheň, spalující blesk
 mezi zatracence, oheň wšecku w nich
 sílu trávící a mužnost nawyklau,
 jenž je hubí, tře a klátí bezduché.
 Aníž odpolu swau sílu nakládá,
 nébrž prostřed letu zdržuje swůj hrom,
 chtě je wypleti, ne w niweč uwésti.
 Wzdwíhá upadlé a jako stádo koz
 nebo brawů bázliwých je pohání
 ohromené, pustě na ně daw a strach,
 až tau k krišťálowým náspům nebeským.
 Prowali se náspy zpodem do wnitřku
 daleko, a rozwalina prostranná

bohoprázdné hlaubi temnost odkryje.
 Uhlédawše widění to potworné,
 hrúzau uskočí, než wětší od zadu
 hrozí zlé: i swrhují se po hlavě
 walem dolů s kraje nebes; wěčný hněw
 pálá za nimi w tu jámu bezednau.
 Uslyšelo peklo nesnesený hluk,
 widělo, an s nebe nebes padá část:
 bylo chtělo utéci, jsa zděšené;
 ale přísný osud černé základy
 jeho uwrhl hluboko a utužil
 wúkol pevně. Po dewět dní padali.
 Řiči pomatená Směš, a w desetkrát
 wětším tápá zmatku, an skrz diwoké
 různu její přenáramný spád a daw
 nezčíslnými bauří zříceninami.
 Poslěz wšecky spolu peklo ziwaje
 pohltí, a do se zawře; peklo, byt
 jejich hodný, naplněné plápoem
 nezhasitedlným, dům bolesti a běd.
 Nebe, rádo jsa, že zniklo břemene,
 brzy zprawilo swých náspů walnau strž,
 jež se na swé místo sama wrátila.

Sám teď wítěz po wyhnání nepřátel
 Mesiáš swým triumfálním wozem se
 wrátil: wšickni jeho swatí, očití
 wšemohaucích skutků jeho swědkowé,
 s plesáním mu táhli wstríc, a táhnauce,
 w stínu rozkladitých palm, skrz wšecky swé
 řady jasné, pěli píseň wítěznau,
 pěli wítěze, jej, krále slawného,
 syna, dědice a pána, wládaře
 panowati nejhodnějšiho! Než on,
 weleben jsa, bral se wítězoslawně
 středkem nebe, do dwora a do chrámu
 Otce swého mocného, jenž trůnuje

na wýsosti. Ten jej přijal w sláwu swau,
kdež i sedí na prawici w blahosti.

Tak jsem na twau žádost, věci nebeské
přirovnaje k zemským, co se na nebi
dalo, ku wýstraze tobě wyjewil.
Odkryto ti jest, co mělo člowěka
tajno býti: powzdwižení nebeských
moci, wojna mezi Angely, a spád
oněch přehluboký, jenž se vysoko
pnauce odpírali s Satanem. On teď
tobě záwidí a kuje lsti, by swedl
k zpauře tebe, aby blahoslawenství
zbawen jsa, ty jemu účastníkem byl
trestu jeho, psoty wěčné; to by mstau,
toby potěchau mu bylo, na wzdory
Bohu widěť tebe druhem bídy swé.
Ty však neposlauchej jeho wábení;
napomeň i té, jež slabší tebe jest!
Buď ti k wýstraze ten příklad strašliwý,
kterak neposlušnost odplacuje Bůh.
Oni pewně mohli státi, nicméně
padli; měj to w paměti a waruj se,
aby nezhřešil, jak oni zhřešili!

Zpěw sedmý.

Na prosbu Adamowu Rafael powídá, jak a proč ten svět stwořen byl. Jak Bůh, vypudiv z nebe Satana i jeho Angely, wyjewil úmysl stwořiti nový svět a nové na něm obywatele. Bůh Syn, slovo Otce, ozbrojený všemohaucností, s oborem Angelů walným jeda, wywede ten svět z propasti a wykoná šestidenní dílo stwoření. Duchové nebeští, uwelebáwše hymny každý den stwoření, prowodí zpět tworce s triumfem.

S hůry sejdi, Nebeštanko! práwěli
tak tě nazýwám; jejíhož božského
hlasu následuje, wzlétl jsem nad Olymp,
výše letu Pegasowy peruti.
Tebe wzywám samu, ne jen jméno twé.
Nejsi Musa z oněch jedna dewiti,
aniž byt twůj na wrcholi Olympu
starého; twá wlast a sídlo w nebi jest.
Ty, než pošly hory, než se prýštily
studnice, jsi obcowala s maudrostí
wěchnau, s maudrostí, twau sestrau, pějici
přede twáří Otce všemohaucího,
potěšeného twým zpěwem nebeským.
Žes mne prowodila, w nebes nebe jsem,
zemský host, se odwážil, a oddychal
empyrejským, umírněným od tebe
powěťřím. Swed rownau zase odtawad
bezpečnosti mne a nawrať do žiwlu
přirozeného, by oř ten bezuzdný
letě neswalil, jak druhdy dalo se

**s Bellerofontem, 1) ač s menší výsosti,
dolů mne, a já, spad na pustotiny,
netékal tam blaudící a ztracený.**

**Půl mi zbývá písňě, jednak w pomezí
užším toho swěta spatřitedlného :**

stoje na zemi, ni nad os znešen jsa,
zpiwám bezpečněji blasem smrtedlným,
nezměnným ni chropotem ni němotau,
ač jsem na zlé časy, na zlé časy padl,
na zlé jazyky, a tma jest vůkol mne,
wůkol nebezpečenství a samota! 2)

jednak nesamoten já, že ráčíš ty
nawštěwować mne i w nočních dřimotách,
i kdy východ barwí ráno brunátné.

Zprawuj, Nebešťanko, wždycky píseň mau,
hodných wynajdi, ač málo, slychačů!

Oddal ale barbarskau tu neshodu

Baccha s besedníky jeho, potomky
diwoké té luzy, která Thrackého

na Rhodopě rozsápala zpěwaka,
kde ho les i wrch byl slýchal s potěchau;

až i zpěw i harfu hluk ten pohřizil

ukrutný, a Musa swého nemohla
chránit syna 3). Přispěj ty, to prosím, lip :

ty jsi dcera nebe, ona pauhý sen.

Powěz bohyně, co následowalo

po tom wyprawowání, jímž Rafael,

wlídny Archangel, tak smutným příkladem

ostřehl odstaupení Adama, by, co

1) Bellerofon, syn Glaukūw, udatný jinoch, který w mnohých pútkách obdržel wítězství; chtěje však na křidlatém koni (Pegasowi) do nebe letěti, spadl na paušť Alejskau.

2) Viz žiwot Miltonūw.

3) Orfeus, Thracký básník, od Bacchantek na wrchu Rhodopě rozsápau byl, aniž ho musa Kalliope, máti jeho, wyprostiti mohla.

na odstupce w nebi, nepřipadlo naň
 w ráji též a na rod jeho weškeren,
 kdyby, maje netknauti se wěděni
 stromu, přestaupil ten příkaz jediný,
 k zachowání snadný, tu kde wyborem
 úrod chutných kojiti swůj mohl chtíč
 nejnestálejší. On se swau manželkau
 Ewau snažným pozorem, a welikým
 podiwem a utišením poslauchal
 o wěcech tak wznešených a, podiwných,
 wěcech nepředstawitedlných rozumem,
 jako nenáwist a wojna na nebi,
 u Boha, tam w pokoji a blahosti,
 s zmatkem takowým; než zlé to na rychlost
 zpět co potopa se na ty swalilo,
 od nichž půwod mělo swůj, a nemohlo
 pomícháno býti s blahoslawenstwím.
 Pročež Adam, znikna pochybowání
 powstalého w mysli swé, tau nehříšnau
 jat jsa tužbau zwěděti, co blíže se
 jeho týkalo, jak tento zřetedlný
 nebe swět a země nejprw počal se,
 kdy a z čeho stwořen, z jaké příčiny,
 co se w Edenu, co zběhlo mimo něj,
 dříwe jeho paměti, jak onen, kdo
 jedwa zmočil jazyk swůj, wždy nahlédá
 w žiwý potok, plynutým swým hrčením
 nowau působící žizeň. Takto se
 hosta nebeského dále wyptává:

Welké, diwu plné wěci, rozdílne
 welmi od tohoto swěta zjewils nám,
 učiteli božský, s nebe milostně
 seslaný, by záhy wywarował nás
 od toho, co, nejsa známo, přiněsti
 mohlo zkázu nám, a lidským rozumem
 k dostižení nebylo: zač nesmírné

jeho dobrotě my díky vzdáváme
 nesmrtedlné, přijmauce tu výstrahu
 s slavným slibem, zachowati bezměnně
 jeho swrchowanau vůli, našeho
 účel stvoření. Než, že jsi laskawě
 ráčil pro nauku naši zjewiti
 věci nedomyslitedlné člověku,
 jednak podlé vůle Boha nejvyšší
 věděť potřebné, rač nakloniti se
 níže k nám a powěděti, co by snad
 prospíwalo neméně, jak nejprwé
 počalo se nebe to, jež widíme
 vzdálené tak vysoko a zkrášené
 chodícími ohni nezčislnými;
 potom pak i, činící neb plnící
 všecco prostranstwí, ten obor powětří
 dalekolitý, a objímající
 wůkol tuto kwětnau zem; co pohnulo
 twůrce, aby, w swatém bydliw poklidu
 od wěkú, tak pozdě stawěl w směsici;
 počaw, brzoli on skončil dílo swé,
 pokud nezbráněno tobě odkryti,
 oč my se ne k wyzwěděni tížeme
 wěčné jeho wlády, nébrž abychom
 welebili wíc, čím wíce známe jej.
 A to welké swětlo dnowé drahně má
 ještě cesty konati, ač sklonité,
 zdrženo jsa zawěšené na nebi
 hlasem twým; twým mocným hlasem kochané,
 žádá déle meškati, by zaslechlo
 wyprawowat tebe o swém zrození,
 o powstání rodící se přírody
 z hloubi nesličné; anebo přispíší
 hwězda wečerní a měsíc slyšeti
 tebe, přijde noc, a ticho přiwede;
 sám i poslauchaje bdíti bude sen;

nebo jemu vzdálení se kážeme,
až by skončila se píseň twá, a pak
propustíme tebe dříwe switání.

Taktě prosil Adam hostě wzácného ;
a tak božský Angel sladce odpowí :

Naplním i tu twau žádost opatrnau.

Jednak všemohaucí díla wyčísti
můžli který hlas neb jazyk Serafów ?
čłowěkali s to, by myslí chápal je !
Seč by však ty byl, a co by slaužilo
twůrci k pochwale a tobě k šťastnosti,
nebuď tajno tebe ; totě s hůry mně
uloženo, bych nasýtil lačnost twau
po wěděni w mezích swých ; z těch wykročit
waruj se, ni daufej vlastním důwtipem
dosíhnutí věci newyjewených,
kterěž newidědlný, všemohaucí sám
Hospodin byl noční okryl mrákotau,
nezdílné ni na nebi ni na zemi.
Dosti jest co skaumať, dost co wěděti
mimo to. Než wěděni, jsa potrawau,
žádá w chťiči mírnosti, by nad míru,
jakau snese mysl, newystaupilo :
nezáziwnáť přílišnost, a brzy se
maudrost w hlupstwí, krmě w wítr obrátí.

Nuže wěz, že hned jak s nebe Swětłonoš,
welebnější druhdy mezi Angely
nežli tato hwězda mezi hwězdami,
s planaucími pluky swými do hlaubi
swržen byl, a welký Syn se wítězně
wrátil s swými swatými, tu všemocný
wěčný Otec, s výše trůnu pohleděw
na jich množství, k Synu takto promluwil :

Mylně wrah náš záwistný se domníwal
wše s ním býti zbauřeno, by pomoci
rotníků té nedostupné, vysoké

twrzi, sídla božství swrchowaného,
 dobyw, shodil nás, i potáhl do zrady
 mnohých klamem, jichž tu místa nestáwá
 wíce; widím wšak, an mnohem wětší díl
 zachowal swau wíru neporušeně.
 Nebe ještě hlučné dosti počítá
 bydliatelů k držení swých králowství
 rozlehlých, a k swým w tom chrámu vysokém
 službám powinným a slawným obřadům.
 Nicméně, by nad swau w srdci nepýchal
 zlobau zpáchanau, že zpustil nebesa,
 mněje býť to k škodě mé, i napravím
 takau ztrátu, ztrátali to, zhubiti
 sebezhaubce; stwořím na okamženi
 jiný swět, a z jediného člověka
 lidu nezčíslného nowau rodinu,
 bydlející tam, ne zde, až po stupni
 zásluh wyniknau, by sobě posléze
 otewřeli cestu sem, a zkušeni
 byli poslušenstwím dlauhým. Potom se
 země w nebe, nebe w zemi obrátí,
 jedno ze dwau bude blahé králowství,
 jedna rozkoš, jeden spolek na wěky.
 Zatím wolně bydlete, wy nebeské
 mocnosti, a ty mé slowo, Synu můj
 jednorozený, skrz tebe způsobím
 wšecko to; ty wyřekni, a tak se staň.
 Duch můj zastěňující a mocnost má
 tebe prowážej: jdi, příkaž hlubině
 w mezech jistých nebem, zemí státi se.
 Bez mezí jest hlaub, an já jsem plnici
 neskončenost; aniž prázdne próstranstwí,
 ač, jsa neobmezen, já swé dobroty
 newyléwám, moha činiti i ne.
 Potřeba a příhoda se neblížte
 ke mně, co já wolím koli, osud jest.

Takto mluvil Wšemohauci, a co on
 mluwil, to i Slowo jeho, synowské
 božství, w skutek uwedlo. Jsau bezstředné
 činy Páně, času, hnutí rychlejší :
 jednak uším lidským, kromě w postupně
 řeči, wypraweny býti nemohau,
 wypraweny, by je rozum pochopil
 zemský. Welká radost, slawnost wítězná
 byla na nebi, kdy takto zjewenau
 uslyšeli wůli Wšemohaucího.
 Chwálu Nejvyššímu hlučně zpíwali,
 dobrau wůli budaucímu člowěku,
 mir a pokoj nowé jeho osadě !
 Chwálu tomu, jehož sprawedliwé hněw
 pomsty wyhnal bezbožníky daleko
 od swé twáři, od příbytku sprawedlawých !
 Čest a chwálu tomu, jehož maudrosti
 wytworíu bylo dobré ze zlého ;
 jenžto prázdne od zlých duchů prostranstwi
 naplníu ráčil twory lepšími,
 aby tudy milost swau a dobrotu
 wylil na swěty a wěky bezčíslné !

Takto pěli nebešťané. Zatím Syn
 ubírá se do swé welké wyprawy,
 přepásaný pasem wšemohaucnosti,
 uwěncený důstojenstwi božího
 jasnau září. Maudrost, láska nesmírná
 w něm se swítily, a Otec weškeren.
 K wozu jeho přidán obor nezčíslný
 trúnů, wládců, Cherubů a Serafů,
 duchů křídlatých, a wozů křídlatých
 ze zbrojnice Páně, kdežto od dáwna
 na tisíce mezi dvěma horama
 měděnýma k slawnému jich stálo dni
 pohotowě. Krásný pojezd nebeský !
 Samowolně (zprawujeť je žiwý duch)

nybí přijedau a Pána čekají.
 Otwerau se wěkostále do kořen
 nebe brány libým zwukem točice
 na zlatých se stezejích, a radostně
 wypauštějí -krále sláwy, jdaucího
 w duchu swém a slowu mocném utwořit
 nowých swětů. Na pomezí nebeském
 stawí se a widí s břehu hlubokau,
 nezměřenau propast, pusté, mráкотné,
 diwé, hrozné moře, ze dna zbaurené
 wětry lýtými a wzhůrubitnými
 wlnami, co hory, aby vysoké
 ztekši nebe, pomíchalo střed i os.

Ticho, wlny zkormaucené! zpokoj se,
 hlaubi! řeklo tehdáž Slowo wšemocné,
 konec waší nezhodě! — A nemešká,
 nébrž wjede na Cherubů perutech
 do Směsice hluboko a do swěta
 nestwořeného. I slyšela ho Směš.
 Za ním wešken jeho zástup w přejasném
 bral se průwodě, jsa pilen widěti
 stwoření a diwy jeho mocnosti.
 Stanau kola rozjetá, on do ruky
 wezma zlaté kružidlo, jež hotowé
 stálo w boží schráně wěčné, opiše
 wesmír ten a wšecy věci stwořeně.
 Wstřediw jednu stopu, druhau otáčí
 wúkol skrze walnau tmawau hlubinu,
 řka, tak sahej daleko, tak daleké,
 swěte, buďte meze twé a obwod twůj!

Takto stwořil nebe, takto zemi Bůh,
 látku nesličnau a pustau! Byla tma
 nad hlubinau mráкотná. Tu Boží duch
 nad wodami klidnými swá plodící
 rozpaw křídla, wznášel se a naléwal
 moci životní a teplo životní

w spaustu plynutau a srážel do zpodu
 černý, studený a tartarowý kal,
 žití odporný; pak poje s podobným
 urownáwal podobné a ostatek
 oddělowal na různu; a uprostřed
 rozpal powětří, a zemi od sebe
 rownowážnau na střed její zawěsil.

Swětlo buď! řekl Bůh; a swětlo nadwětrné,
 prwotina wěcí, wýbor nejčistší,
 wzniklo z hlubiny, a z swého domowa
 od wýchodu skrze tmawé powětří
 putowati počalo, jsa skulené
 w oblak paprskowý; (slunce nebylo
 dosawad;) tak ono zatím bydlelo●
 w oblakowé schráně. Widěl Bůh, že jest
 swětlo dobré; swětlo od tmy oddělil
 we dvě půlkaule: dnem swětlo, nocí zwal
 tmu. Tak wečer byl a ráno, prwní den.
 Aníž minul bez zpěwu a slawení
 kůrů nebeských, kdy swětla mladého
 wydýmanau ze tmy záři spatřili;
 den, w němž nebe se i země zrodila!
 Naplněn jest radostí a okřikem
 wešken dutý wšehomíra okršlek;
 ryčně w zlaté harfy wšickni udeří,
 chwalozpěwý Bohu, twůrci pějíce,
 i kdy prwní jitro, i kdy wečer byl.

Mluwil opět Bůh, a řekl: Buď obloha
 prostřed wod, a odděl wody ode wod!
 Bůh pak wzdělal oblohu, a rozprostřel
 tekuté to, čisté, jasné, žiwelné
 powětří, a wylil wůkol nejzazší
 wydutosti této země rozlehlé:
 pewné, jisté meze, zpodní od wrchních
 wody dělící; neb jako zem, tak swět
 celý stawil tichoplynných na wodách,

na dalekém křišťálowém jezeře.
 Oddálil pak hlučnau Směši nezhodu,
 aby s týkáním se končin prouwných
 nebyl w celau spaustu zmatek uweden.
 Zwal pak nebem oblohú, a kúrowé
 večerní a ranní pèli druhý den.

Stwořena jest země, ale w lúně wod
 jsauci zkryta, w swé nedošlec děloze,
 nejewila se, a walný Okean
 twářnost její zaléwal, ne nadarmo,
 nébrž obměkčuje teplau, plodistwau
 wlahau všecken obor její, k početí
 přizpůsobowal tu matku welikau,
 plnau rodné wlkosti. I řekl Bůh :
 Shromažďte se nyní wody pod nebem
 w jeden kraj, a suché místo ukaž se! —
 Tudíž hory náramné se ukáží,
 wplynauce; kopily se hřbety jich
 široké a holé w chmurné oblaky,
 wrchowé jich dostíhali oblohy.
 Jak se wzdmuté kopce wzdwihly vysoko,
 tak se wpadlé země lúno spustilo
 nízko, w lože široké a hluboké,
 mnohých jemné wod! Sem spěchem radostným
 wody kulíce se chwátaly, jak kdy
 krůpě po suchém se prachu kaulejí.
 Část se dula waly krystalowými,
 jiné přímo kwapily; tak náhlý běh
 wrazil mocný hlas jich spěšným wýlewům.
 Jako na zwuk trauby wojska (slyšel jsi
 o wojskách) se k swému řtí praporci:
 tak se dawy wody walem za walem,
 kudy průchod, hrnuly, kde strmina,
 praudem trhawým, tu kudy po rowni,
 tokem hladkým, nehrozíc se hor ni skal;
 nébrž budto pod zemí, buď w oklikách.

walných křiwolakým bludem tekauce
 nalézaly wýpad swůj, a hluboká
 w bařinatém baňně ryly úžlabí
 snadno, až byl všemu místu kázal Bůh
 suchým býti, všemu, kromě wýmolu,
 w nichžto nyní plynau řeky, wlekauce
 stále táhlau mokrost swau. I nazwal Bůh
 suché místo zemi, shromáždění wod
 welké nazwal mořem; wida pak, že to
 dobré bylo, řekl: Zplod' země wšelikau
 bylinu a tráwu wydávající
 símě, plodný strom a chutné nesaucí
 owoce, dle pokoleni zwláštního,
 w němžby bylo símě jeho na zemi! —

Ledwa řekl, a země holá, posawad
 holá, pustá, nesličná a nepatrná,
 měkau tráwu wydała, a celau twář
 její kryla líbá drnu zelenost.
 Potom s rozmanitým listím byliny,
 ježto, wzkwětše náhle, prostíraly swé
 barwy rozličné a zwešelowaly
 lůno její přesladykými zápachy.
 Ledwa co ty kwětly, wzhůru bujněla
 hustá réwa hroznatá, i táhla se
 wonná dyně, wystaupili na poli
 w šikách klasowé, a nízký keř i chrast
 motaly swé kadeřawé čupryny.
 Poslěz, jako w tanci, wstali wýteční
 stromowé a rozkládali wětwe swé
 s hojným owocem neb kwětem perlowým.
 Uwěnceny hory lesů hauštěmi,
 křowím doliny a žiwé studnice,
 potok břehy dlauhými, že země se
 nyní nebi zdála býti podobnau,
 sídlem, kde by bohové i bydleti,
 i se procházeti mohli s potěchau,

obcujíce w jeho stinech poswátých.
 Ještě Hospodin byl nedštil na zemi,
 ani bylo, jenžby pole zdělával,
 posud ōlowěka, než vycházely mhly
 rosné ze země, a zapojowaly
 zemi weškeru i wšecky rostliny
 polní, které, dřiw než rostly ze země,
 stwořil Bůh, i wšelíjaké byliny,
 než je zeleniú nesli slaupkowé.
 Widěl Bůh, žeť dobré jest, a tak se den
 wečerem a jítrem třeti znamenal.

Budte swěta, řekl opět Wšemocný,
 na obloze nebeské, a od noci
 oddělujte den, a budte znamením
 ōasú nočních, dnů a kolem jdaucích let :
 budte za swěta, jež býti stanowím
 na obloze nebeské, by dáwala
 zemi swětlo swé ! — A stalo jest se tak.
 Učinil pak Bůh dvě swěta weliká
 (welká ku prospěchu lidskému !) a z nich
 swětlu wětšimu dal zpráwu nade dnem,
 menšimu dal změnnau zpráwu nad nocí ;
 hwězdy také učinil a postawil
 na obloze nebeské, by temnau zem
 oswěcowaly, a změnnau držely
 zpráwu nade dnem, a zpráwu nad nocí,
 dělily pak od tmy swětlo ; spatře swá
 díla, widěl Bůh, žeť wšecko dobré jest.
 Nebo mezi wšemi těly na nebi
 prwní slunce, kauli walnau, způsobil,
 z látky nadwětrné, ač nejprw bezswětlé ;
 potom měsíc okrauhlý, a wšecku hwězd
 welikost ; a posel nebe hwězdami,
 z husta jako pole. Pojaw swěta část
 wětší z schrány jeho chmurné, wylil je
 na okršlek slunce, w němžto otwory

zdělal ku přijetí záře plynuté;
 držeti jsa mocno wpité paprsky,
 stálo jest, co palác swěta na nebi.
 Odtud, jako z židla swého, ostatní
 hwězdy nabírají ohně lsknaucího
 do swých zlatých bání; odtud rohy swé
 zlatí zorní hwězda; takto nábytek
 rozhojňují swůj, buď že se w paprscích
 jeho smáčejí, buď že se obráží
 o ně swětlo jeho, ač se člověku
 pokazují z dáli jedno w drobnosti.
 Nejprvé to kníže swěta welebné,
 dnowládce, se na východu zjewilo,
 odiwaje odtud celé půlnebe
 žiwým paprskem, jsa rádo cwálání
 swému po rozlehlé nebes výsošti.
 Je pak s Plejadami*) saumrak žediwý
 plesem předbíhá, swé splywy lahodné
 rozléwaje. Bledý měsíc, zrcadlo
 jeho, stojí proti němu na západ,
 vypůjčuje sobě twáři úplákem
 swěta od něho; jiného netřeba
 swěta jemu w stání tom; tak zdálený
 trwá do noci; tu potom střídau swau
 na východu swití, oběh welikau
 nebe os, a drží zpráwu na nebi
 zdílnau se tisíci swětly menšími,
 sé tisíci tisíc hwězd, jenž w noci se
 wypryskují mílo, pstrauce oblohu.
 Tehdy, prwníkráte swětly jasnými
 wečer weselý a ráno weselé
 zdobní jsauce, wěncowaly ōtwrtý den.

Bůh řekl: Wydej woda žiwé duše hmyz
 w hojnosti, a lítej ptactwo nad zemí,
 wztáhši křídla pod oblohu nebeskau.

4) Zhwězdění, kuřátka.

Bůh pak stwořil welryby a všelikau
 žiwau duši hmyzející, kteraužto
 vody vydaly dle pokolení jich
 w hojnosti, a ptactwo křídla mající
 podlé pokolení jeho ; wida Bůh
 že to bylo dobré, požehnal jim řka :
 Plodte se a množte se, a naplňte
 vody mořské, jezerní, i praudných řek ;
 rozmnožujte se i ptactwa na zemi.
 Tudiž řeky, jezera i zátoky
 zahmyzí se nezčísleným množstwím ryb,
 perutím a šupinami lsknaucími,
 pod zeleným mokem, slízkajících se
 hromadně, že powstáwati mēlčiny
 w prostřed moře widí se ; tu pojedné,
 tamto stádně škubí mořské porosty,
 píci swau, a skrze háje těkají
 korálowé ; nebo žiwým hrajíce
 leskem, slunci ukazují w poskoku
 brnění své wodní, zlatem skropené.
 Část buď zwolně we skořípkách perlowých
 čeká na bahnitý žer, buď we zbroji
 pewné pod skalami číhá na laupež :
 na hladině jesetr neb winutý
 delfin pohráwá : část, zřústu hrozného,
 plowajíce nejapně swým ohromným
 hnutím rmutí okean ; tam Lewiatan,
 nejhlubší z tworů žiwých, na hlubi
 rozprostírá se co předhoří, a spí
 nebo plawá, zdaje býť se ostrowem
 plynaucím, a polykaje plýtwami
 plije tlamau jezero. W ten samý čas
 břehy, kaluže a teplé jeskyně
 nezčíslné své plody z wajec wylíhly,
 která, pukajíce libým rozlupem
 na swět vydala swá holá písklata ;

ježto zpernatěwše brzy rozstřela
 křídla swá, a s třepetáním wznese se
 do powětří, zhrzejice nížinau
 země ; pod oblaky patřiti jich let.
 Tamto na skalách a wrších cedrowých
 hnízdi orlice a bočan zobatý.

Částka porůznu se wznáší pod nebem,
 jiné, smyslnější, w hejnách společných,
 zšikované pořádně, a nadané
 časů wědomostí cestau powětrnou
 putují, a přes moře a přes země
 leti vysoko, a změnným předletem
 polehčují sobě. Tak swau důwtipný
 jeřáb koná roční paut. Je nese witr,
 kormautí se, kudy tihnau, powětří,
 nesčítatedlnými křídly ubito.

S wětwe na wětew se proletujice,
 zabýwala lesy drobná ptačata
 zpiwáním, a rozkládala peřestá
 křidélka, až k večeru ; ni tenkrátě
 štěhotati ustal slawik spanilý,
 nébrž celau noc pěl sladké písničky.
 We stříbrných jezerách a potocích
 jiné kaupaly swé prsy pernaté.
 Labuť, zkrýwající krk swůj oblaučný
 pod nádherným bílých křidel wydutím,
 pyšně plawe weslatýma nohama ;
 jednak časem, opustíci mokřinu,
 wzlétne wzhůru na mohútných perutech
 w nebe středowětrné. Jiné po zemi
 chodí pewné ; hřebenatý kohaut, jenž
 klarynowým zwukem tiché zwěstuje
 hodiny, a druhý ten, jež ozdobje
 šlechtí ohon, duhowými pstrauci se
 žiwě barwami a oky hwězdými.
 Tak kdy wody rybami, a powětří

ptactwem naplněny byly, libezný
večer s jitem oslawili pátý den.

Nastal šestý tworstwa den a posledni,
s libým zwukem wečerních a ranních harf.
Bůh řekl: Wydej země žiwau wšelikau
duši, podlé pokolení jejího,
howada a zeměplaz, a zemsкау zwěř
podlé pokolení jich! — A slyšela
země: otewřewši plodné lůno swé,
porodila rázem množství nezčíslné
žiwočíchů, dokonale způsoby,
uclánkowaných a zrostlých úplně.
Ze země se wzdwihly, jako z daupat swých,
lité šelmy, jimžto nyní obydlím
pustý les a haušt, neb jeskyně a sluj;
mezi stromy wzdwihly se a kráděly
po dwém; na polích a lukách zelených,
porůznu neb hromadně se pasauci,
powstal u welikých stádech dobytek.
Telily se nyní hraudy drnowé;
nyní odpolu se zjewil plawý lew,
dobýwaje zadku swého tlapami,
potom wyskočiw, jak by se wymkl z paut,
zadupá, a naježenau potřásá
hříwau: tigr, lewhart, rys, co krtowé,
wstáwající wyhrabují ze země
kopce nad sebau. Tu křepký z celiny
jelen ratolestné wznesl parohy.
Ledwa z swého jilu slon, twor nejhrubší
na zemi, swých členů wzdwihnuł náramnost:
bečíc rostla, jako beylí, wlnatá
stáda, rostli wodozemni tworowé,
říční kůň a luskowatý krokodyl.
Náhle, co se koli plazi po zemi,
wyšlo, žizaly a čerwi. Onyno
místo křídel hebké chwěly ohánky,

šatice swých útlých tilek složení
sličným nádherného léta oděwem,
zlatem, čerwcem, blankytem i zelenem ;
tito, jako linie, swůj podlauhlý
rozměr wlekli, táhnauce se po zemi
sledem křiwoлакým. Ne tu naprosto
drobné twory, mnohé z braku hadiho,
diwné hrubosti a délky, swíjely
ještěrowé klauby swé a na křídłách
zlétly. Prwní wylezl skrowný mrawenec,
o budaucnost peöliwý a nesaucí
w malé těla schráně srdce weliké,
časem snad wzor sprawedliwé rownosti
obcím sjednocených w swětě narodů.
Po něm rojna wčela ukázala se,
kteráž krmí trubce, swého manžela,
lahodně, a klene plásty woskové
medem naléwajíc. Není ostatním
počtu ; tobě známa jejich příroda ;
dals i jména wšem : též neneznám
tobě had, ten mezi wšemi polními
nejchytřejší žiwočich, jenž, jakkoli
urostlosti náramné a zježeným
chocholem a měděným očima
hrozný, poslušen jest twého wolání.

Trpytelo se nyní nebe w úplné
sláwě, a tak otáčelo hnutí swá,
jakož byla welká prwohnutele
ruka dala prwní kolům jeho běh :
země w přebohaté kráse smála se
milostně, a země, woda, powětří
zwěři, ryb a ptactwa hlučným obziwly
chozením a plowáním a létáním.
Ještě na den šestý něco zbýwalo,
dílo mistrowské, a účel stwoření ;
twor, jenž neshrbený, nezhowadily

jako jiné twory, nébrž rozumu
 swatým obdařený swětlem w upřímé
 postawě a s čelem jasným kráčelby,
 jiným panuje a znaje sebe sám,
 welkomyslný a s nebem spřízněný,
 jednak wděčný poznati swé blahosti
 půwoda, a k němu srdce, wzhled i hlas
 wyzdwihati nábožně a kořit se
 jemu, Swrchowanému, an pánem jej
 nade všemi díly swými učinil.
 Tehdy všemohaucí, všudy přítomný
 Hospodin (i kdež by jeho nebylo?)
 takto Synu swému řekl hlasitě :

Učiňme teď člověka dle obrazu
 našeho a k podobenství našemu,
 člověka, jenž panování drželby
 nad rybami mořskými, a nad ptactwem
 nebeským, a nad howady polními,
 nad všelikau krajinau, i všelikým
 zeměplazen hmyzejícím na zemi !
 To řka, ó Adame, ó člověče,
 prachu země! tebe učinil, a wdechł
 w chřípě tobě božské dechnutí žiwota,
 k podobenství swému tebe učinil,
 k podobenství božímu, a w žiwau byls
 duši. Muže stwořil tebe, ženu pak
 pomoc twau, to čině pro rozplození.
 Požehnal jest potom člověku, a řekl :
 Plodte se, a množte se, a naplňte
 zemi, podmaňte ji sobě, panujte
 nad rybami mořskými, a nade vším
 ptactwem nebeským, a nade všelikým
 žiwočichem, jenž se hýbá na zemi.
 Tak tě stwořeného (kde jsi stwořen byl
 koli, nemá posud jména místo to,)
 postavil w ten libý háj, w tu zahradu,

sličnau stromy božskými, jichž ovoce
milé na pohled a k jídlu chutné jest,
stromy, co jich země koli vynáší,
rozdílnosti nestihlé ! A swobodné
požíwání tobě všech jich úrody
utěšené dal, jen s stromu wědění
dobrého a zlého jísti zabrániw.

W který koli den by s něho okusil,
smrtí umřeš ! smrt jest hřichu následkem.
Střez se ! zprawuj žádosti, ať nezchwátí
tebe hřích, a družka jeho černá smrt.

Skončil Bůh, a widěl dílo své, a hle !
wšecko dobré bylo. Tak se dokonal
libým večerem a ránem šestý den,
ne však dřív, než až se twůrce weliký,
jednak neumdlený, z díla nawrátíl
w nebes nebe, vysoké své obydlí,
widět odtawať swět nowostwořený,
panství swého přísadu, jak wypadal
s trůnu jeho patřený, jak spanilý,
dobrý, s welkým jeho twarem srownalý.
Wracowal se prowozený okřikem
wysokým, a hlukem deset tisíc harf
libohlasných angelskými sauzwuky ;
powětří a země opětowaly
zpěw ten lahodný ; (wiš o tom, slyšels jej ;)
nebe plésalo i wšecka zhwězdění,
naslýchaly planety, a stanuly
w běhu swém, an jasný průwod vstupowal.
Otwěrete wěčné brány, zpíwali,
otwěrete nebe brány žiwaucí ;
wpusťte twůrce welkého, an z díla se
běře slawně, z díla šestidenniho,
stwoři w swět ! I protož teď i napotom
otwírejte často zlaté brány své !
nebo často ráčí nawštěwowať Bůh

stany sprawedlného lidu, s potěchau ;
 často křídlaté swé pošle wyslance
 k zwěstowání božské jeho milosti
 neústawně chodící. Tak zpiwal ten
 průwod slawný w stupowání swém. Než on
 skrze nebe, ježto stkwaucí brány swé
 otewřelo široko, se k wěčnému
 Boha stanu přímaw cestaw ubíral,
 širokaw a walnaw cestaw, jejížto
 prachem zlato jest, a hwězdy dlažením ;
 hwězdy, jaké zdobí cestu do nebe,
 onu mličnaw cestu, pasem nebesa
 otáčeující, a stlanaw hwězdami.

A teđ sedmý wečer wzešel nad zemi ;
 slunce zapadlo, a wywstal z wýchodu
 saumrak, noci předchůdce, kdy na swatém
 wrchu nebe hory wysokostrmé,
 swrchowaném Boha trůnu, powěky
 bezpečném a pewném, mocnost Synowská,
 wrátiwši se, sedla s welkým Otcem swým ;
 byl i on, ač sedě, sstaupil se Synem
 (takowětě moci wšudypřítomnost !)
 newiditedlně, a řídil stwoření,
 cíl a půwod wěcí wšech ; a od díla
 odpočívaje, den sedmý poswětíl,
 požehnaje jemu, že dne sedmého
 Swrchowaný odpočinul od díla.
 Nepominul jednak swatým mlčením :
 neustaly líbé harfy znějíce,
 slawné píšťaly a sladké cymbály,
 libozwučné warhany, a lahodné,
 zlatostrunné hausle jemné mírnily
 hlaholy, a k tomu zpěwy míšeny,
 pospolně i zwláštňě. Oblak ze zlatých
 kauřící se kadidlnic kryl hory wrch.
 Tworstwo zpiwali a skutky šesti dnů.

Welebná jsau, Hospodine, díla twá,
 neskonálá mocnost! kteráž tebe mysl,
 Pane, obsáhne, ký jazyk wyslowí?
 Wětší jsi dne toho, než kdy wrátil se
 od wítězstwí nad zbojnými angely;
 tenkrát tebe welebili hromowé;
 stwořit ale wíce jest než rušiti!
 Kdo se tobě wrowná, králi všemocný!
 Pane, kdo dá mezi twému králowstwí!
 Snadnos pyšný útok duchů odbojných,
 snadno marnau radu jejich zapudil,
 jižto bezbožně twé ujmy hledali,
 ctitelů twých počet chtíce zmaliti.
 Jewí sláwu twau ten, kdo jí na ujmu
 hledí, proti wůli swé. Ty užiwa
 zloby jeho, wíce dobra působíš.
 Swědkem buď to druhé nebe, nowý swět!
 Tam w tom krystalowém moři prajasném
 jest ten saused nebeský, tam nesmírná
 téměř leží welkost jeho s hwězdami
 nezčíslnými; každá hwězda podobně
 swětem jest, a bydlitele chowá swé.
 Ty jen znáš jich účel, ty jen znáš jich běh.
 Mezi nimi země, sídlo člowěka
 utěšené, s mořem wůkol olitým.
 Tříkrát blazí lidé, blazí synowé
 lidští! jež byl Bůh tak welmi powýšil,
 jež byl k swému stwořil obrazu a dal
 tamto bydleti, a za mzdu powinné
 chwały panowati nad vším stwořením
 jeho, w moři, na zemi i w powětří;
 tamto pokolení rozmnožowati
 jemu sprawedlných a swatých ctitelů!
 Tříkrát blazí, pokud blahoslawenstwí
 znají swé a setrwají upřími!

Takto pěš. Znělo zvučné po nebi
haleluja ; a tak Sabat swěcen jest.
Nyní tedy vyplněná žádost twá,
zwěděti, jak swět a tato věci twá
powstala, co dříve twého stwoření
bylo od počátku, by twé potomstvo
poznalo to od tebe. A žádášli
wíce, buď to jedno w míře lidské, rci !

Zpěw osmý.

Adam tázaw se na swělla něbeská, běre odpověď pochybnu, a wýstrahu, by se staral raději o wědomost toho, co mu býti může prospěšnějším. On přestaw na tom, powídá příběh o swém stwoření; jak ponejprw zočil swět, a přinesen byl do ráje. Jeho rozmluwa s Bohem o samostatnosti. Obdrží towaryšku; s jakým cítem přijal ji. Rafael mu daw užitečnu nauku, wrátí se do nebe.

Angel dokonal. Než taká lřbeznost
tkwěla w Adamowě uchu za chwili,
že co wrytý dlaho poslauchaje stál;
posléz, jako procítw, mu wděčně dí:

Jaké tobě dřky, jakau odplatu
wzdáti možné, historiku nebeský!
jenžs tak hojně ukojil tu žížeň mau
poznání, a s nakloněním laskawým
ráčil wyjewiti wěci, bez toho
neskaumatedlné; než nyní slyšené
s podiwem a radostí, a jakož jest
slušno, s chwálau welikému wzdáwanau
twůrci. Jedna zbywá ještě pochybnost,
kterau wyswětliti můž jen swětlo twě.
Patře na tu spaustu překrásnu, ten swět
z nebe, země složený, a rownaje
welikost jich obau, widím zemi tu
zrnkem býti, písečkem i atomem,
proti obloze, kde hwězdy nezčíslné
w nesmírném se widí točit prostranstwí;
toť jich zdálenost a brzké každý den
obíhání ukazuje důwodně.

Uwážímli, žeby byly toliko
 k oswícení tmawé země twáŕnosti,
 diwno býwá mně, jak maudrá, sporotná
 příroda té nerownosti náramné
 mohla býti půwodem, a zbytečnau
 rukau učiniti tolik wzácných těl,
 tolikkráte wětších proto jediné,
 (jakž mi přichází) a oběh ústawný
 uložití krubům jejich, den jak den
 opětowaný, kdy zatím uprostřed
 osedělá země, jižby lépe se
 dostalo běh kratším konaf okolkem,
 majeci k swé službě sebe wzácnější,
 nabyła by swého konce bez hnutí
 wšeho, brala swětlo swé a teplo swé,
 berni přinášenu z dálky nesmírné,
 netělesným spěchem, spěchem wyspánu
 býti skrze žádný počet nemožným.

Tak děl otec náš, a podlé twáři swé
 widín do hlubokých zabíratí se
 myšlení; to Ewa znamenajeci,
 tu kde podál seděla, jim na očích,
 s wážnau pokorau a wděkem, w tom kdo jí
 widěl, tauhu přítomnosti budícím,
 wywstane a k owocím a kwitkům swým,
 milým schowancům, se béře, widěti
 zdárný pupen jich a kwět, jenž na její
 příchod rozvíjeli se a pod pěknau
 rukau její ochotněji zrostali.
 Jednak nebéře se, jako rozmluwau
 nebawena takowau a nechopná
 wěcí wznešených; tu ona potěchu
 sobě schowala, až Adam samé to
 wyprawil by jí, a ona slyšela
 sama: poslauchalať muže raději
 nežli Angela, a wptáwala se

jeho raději. On, totě věděla,
sladkých míchal do rozmluwy výstupků,
a co pozatmělého, to manželskau
wyswětlowal přestotau: ne slowa ji
jedno ze rtů jeho těšila. Ó kdež
takowé teď láskau dvě a vážností
slaučené jest odměnau? Tak béře se,
rowna jsauci bohyni, ne bez dworu!
ji, co králownu swau, wždycky prowázel
obor wděků powabných, a odewšad
wúkol ní střelami lučil žádosti
do všech očí, widěti ji prahnauci.
Rafael pak tížícímu praotci
laskawě a wlidně takto odpowí:

Že se ptaje skaumáš, nic ti nelaji;
jest, co kniha Boží, nebe před tebau,
aby četl díla jeho podiwná,
poznal časy, roky, měsíce a dny.
K tomu, točilí se nebesa či zem,
wěděť netřeba, kdy dobrý počet twáj;
ostatek i lidem zkrýl i Angelům
maudře twůrce weliký, swých tajemstwí
newyjewě těm, jimž obdiwiti se
lépe byloby. Neb kdyby domněním
zanášet se chtěli, w hádku jim dal swět:
podobné, by marným jejich důmyslům
usmál se, kdy zpupně časem potomním,
zdělajíce sobě drobný nebe wzor,
hwězdy sčítati a wesmír náramný
říditi budau, stawíce a boříce
k zastání swých domnění; jak opášti
kauli zástředním i středním čaráním,
kruhem wedlé kruhu, kolem na kolo.
Již to z rozmlauwání twého zawřiti,
jenž jsi wůdce potomstwa; ty mníš,
že by tmawé země kauli skrownější

**welká nebe swětla býti neměla
na službu, a neslušelo obloze
takau konat cestu, ana seděci**

klidná země sama béře prospěch swůj.
Pomni však, že jasnota ni welikost
nezawírá přednosti: můž být, že zem,
ač jest proti nebi skrowna, nestkwěla,
wice bohatstwí a dobra stáležo
chowá do sebe, než slunce, jehož snad
plané w sobě samém swětlo toliko
w plodné zemi účinek swůj pronáší,
kdežto jinak neúčinných paprsků
jeho podiwná se teprw jewi moc.
Ne však zemi, tobě obyvateli
slauží jejímu ta swětla přejasná.
Ta pak nebe rozlehlost nechť osvědčí
tobě twůrce twého sláwu wznešenau,
jenžto stawil prostranně, a daleko
wztáhnul míru swau, by bylo člowěku
poznati, že neostává w swém, a to
obydlí že příliš wolným pro něho,
by je vyplnil, a malá jeho jest
částka; ostatek že stwořen k účelu
pánu jeho wědomému nejlépe.
Newýslownau spěšnost swětel nebeských
wšemocnosti jeho božské přičítej,
kteráž hmotným wěcem téměř duchovní
udělití mohla kwapnosti. Ni já
zdám se tobě nehbitým, jenž w úswitě
wyšed z nebe, přebýwání božího,
dříve poledne jsem přistal w Edenu,
z dálky nedostihlé počtem wýslowným.
To však, připauštěje hnutí oblohy,
namítám, bych slabé býti ukázal
o něm pochybnosti twé: ni takowé
být to wydávám, ač tobě takowým

zdá se bydlícimu tuto na zemi, by Bůh, by smyslům lidským odňal stezky své, nebe od země tak velmi oddálil, že by, pile oněch věci výsosti, zblaudil zemský zrak, a w bludu nenabyl zisku. Což, ať světa středem slunce jest, wúkol něhož obapolným puzené přitahowáním w swých kolách rozličných hvězdy plésají? Jich putující běh, vysoký neb nízký, nebo ukrytý, staupající w před i w zad, neb stanaucí, widíš na šesti, i což ať země ta, ač se widí pevně státi, sedmým jsa planetau, své trojí hnutí rozdílne wede nečitedlně? jež buď kruhů tři hnutí příčnima ti wolno připsati, buďto, aby slunci běhu uspořil pracného, ten přenáramnou prudkostí nad hvězdami točící se prwokruh¹⁾ wzíti newiditedlný, ta domnělá dne a noci kola: čemuž u tebe nepotřeba wíry, jestli důmyslná země sama, putující na východ, běře den, a odwrácenau půlkauí od paprsků slunečních se potkáwa s noci, ana druhá w záři smáči se. Co ať světlo zemské, obražeje se skrze průhledné a širé powětří, měsícowi swému hvězdau stáwa se, swítí jemu w den, on swítí w noci ji

1) Primum mobile, dle zdání hwězdářů starých, byl kruh, který hnutí wzaw od Boha první, je jiným nebes kruhům dáwal. Kdyby Milton za našich časů psal, jisté, že by, co o nebeských tělích a běhu jejich tuto prawí, docela jinak wypadlo. Tenkrát ale ještě mezi starým a nowým hwězdářstwím wětší učených částka wiklala se.

odměnně, své pole, bydliště své
 máje zároveň. Ty vidíš wady w něm
 na wzor oblaků, a z oblaků se déšť
 líti můž, a deštěm swrček swlažený
 nésti úrodu, swým tworům k pokrmu.
 Snad i jiná drahdy slunce nalezněš
 od služebných prowázená měsíců,
 mužské s swětlem ženským polučující,
 (ožiwujeť dvojí pohlawí to swět)
 jichž snad kaule každá žiwí twory své.
 Nebo, aby toto walné přirody
 prostranstwí, všech žiwočíchů zbawené,
 zpuštěné a prázdne, jen se třpytělo,
 každá jeho kaule jen ten skrowný lesk
 sesílala zemi z dálky takowé,
 swrch pak země bydlištědný wracowal
 swětlo jím, jest plná pochybnosti wěc.
 Jednak, takliž tomu, čili není tak;
 zdali slunce, drže zpráwa na nebi,
 wchází nad zemi, či země nad slunce;
 počínali to swau cestu plamennau
 od wchodu, či od západu tato swůj
 tichý nastupuje běh, a powlovným
 nezawaduým tokem otáčejíc se
 wůkol osi, tebe s lehkým powětřím
 obnáší, té péče neměj mysl twá.
 Wše, co tajemného, poruč na nebi
 Pánu, jemu slauže, jeho boje se.
 Nad jinými twory, kdež jich koliwěk
 stáwá, panuj on sám dle své líbosti;
 ty se dary jeho wděčně zabýwej,
 milým rájem tím, a pěknau Ewau twau!
 Nebe, by, co tam se děje, wyskaumal,
 příliš vysoké; buď maudrým na zemi!
 co se tebe, co twé týče přirody,
 o to myslí! aniž zpytuj jaké jsau

swěty mimo ten, a jací tworowé
 žijí tam, co osud, staw a stupeň jich;
 na tom dosti měj, co tobě zjeweno
 o zemi, a o wýsosti nebeské!

Jemu, prost jsa nejistoty, Adam dí:
 Jakž jsi docela mau žádost naplnil,
 duše rozumnosti, jasný Angele!
 Wyučils mne žiwobyťi prawého
 snadné cestě, warowať se omylu,
 jenžby žiti mého sladkost zahořčil,
 jelikožto Bůh sám kázal starostem
 swírajícím zdáliti se od ducha,
 aniž sužowati nás, leč že bychom
 hledali jich sami, myslí blaudící
 marných po wědomostech. Než ten jest pud
 wtipu lidského a mysli, těkati
 bezuzdně, a nenacházeť těkání
 konce: ažby wýstrahau neb zkušeniím
 wyučila se, ne mnohé umění
 bezpotřebných, zatmělých a hlubokých
 věcí, ale těch, jenž slauží k prospěchu
 wezdejšímu, prawau býti maudrosti:
 wšecko, co jest nad to, marnost býť a dým,
 ano šilenost, již býwá u věcech
 člověk nejdůležitějších nezběhlým,
 nepřipraweným, a owšem zpozdilým.
 Tedy s wýše nebe dolů snesmo se
 letem pozeniským, a mluwme o věcech
 příručních a prospěšných, jichž mnohá se
 nahoditi může hodná poptání,
 propůjčící w tom se twá mi laskawost.
 Uslyšel jsem od tebe, co dříwe mé
 událo se paměti; teď poslyš ty
 wyprawowať mne, snad tobě neznámaý
 příběh můj: dne ještě stáwá, a ty zřiš,
 kterak držeť tebe wšecko wymýšlím,

zowa tě i k swému wyprawování ;
 zpozdi! leč že to pro odpověď twau.
 Nebo u tebe jsa, mním že w nebi jsem ;
 sladší pak jsau uchu mému slova twá
 nad owoce palňowé, ač po práci
 hlad a žízeň koji nejlahodněji,
 kdyžto sladkého čas přijde oddechu :
 jednak ono w krátké době nasytí,
 twá pak slova, božským wděkem nadaná,
 nasycení nepřidadi k sladkosti.

Jemuž Angel s ochotností nebeskau :
 Jsau i twoji rtowé nenelahodni,
 lidský praotče! a nenewýmluwný
 jazyk twůj, an Bůh tě, sličnau wnitř i wně
 podobu swau, dary nadal hojnými.
 Tobě lahody a wděky na službu
 hledí stále we mluvě i mlčeni,
 w každém slowě twém a w každém hnutí twém
 aniž méně tebe máme w paměti,
 nežli druhy služby swé, a zpytujem
 rádi stezky Páně wzhledem člověka,
 widauce, že ctil ho Bůh, a zároveň
 obdarowal láskau. Nuže wyprawuj ;
 neboť nebyl jsem dne toho přítomným :
 připadla mi cesta, kdy ty stwořen byl,
 daleká a pustá, cesta w mrákotu ;
 wýběh s celým plukem k branám pekelným,
 (ten byl úřad náš) a opatrowání,
 by, an Bůh byl w díle swém, ký zwěd neb wrahl
 z pekla newyšel, a Pánu nebylo
 w unáhlení nad tak smělým wýstupkem
 pomísiti stwoření a záhuby.
 Ne, že snad by oni z mezi kázně swé
 mimo wůli jeho mohli kročiti,
 něbrž jako Swrchowaný wšewládce
 wysiláwa u wznešených úřadech

nás a skauhá poslušentwí ochotné.
 Uzawřeny byly, pewně zawřeny
 strastné brány záworami walnými!
 Jednak z daleka již powyk slyšeti,
 jinaký, než jako zniwá plea a zpěw!
 nárek hlasitý a blučný, ryk a wztek.
 Radostně jsme odtud, jakž nám kázáno,
 před sobotau Páně wzhůru kwapili
 k břehům swětla. Ty však nyní wyprawuj!
 Těší twá mne slowa, jako tebe má.

Tak dí bohorowný duch; tak otec náš.
 Říci, kterak lidský žiwot počal se,
 trudno člowěku! Kdo zná swůj počátek?
 Žádost obcowání s tebau delšího
 mohla toliko mne k tomu přiwésti. —
 Probudiw se jako z hlubokého sna,
 na kwětné jsem trávě měkce prostřena
 nalezl sebe, balsámowým skropen jsa
 potem, jejžto swými slunce paprsky
 osušilo na rychlost, a přijalo
 dýmající wláhu tu. Pak upřímo
 k nebi obrátím swé oči s podiwem,
 patře chwili na tu šírau oblohu;
 až, jsa dwížen přirozeným popudem,
 wyskočím, a jako wzhůru snaže se,
 stanu přímý na nobách, a okolo
 sebe widím hor a dolů proměnnost,
 stinné lesiny a planě wýslunné
 s tekutými spády praudů hrčících,
 u těch mnohá tworů hnutí, chod i let,
 šwitořící ptactwo na ratolestech;
 vše se smálo; zápachem a radostí
 okřiwalo srdce mé. Již sebe sám
 ohleduji, spatře článek po článku:
 nyní krokem, nyní tryskem pobíháu
 ohebnými audy, jak mne žiwauci

u wnitř pudí moc. Než kdo, a odkud bych
 a proč byl? to vědomé mi nebylo.
 Pokusím se mluvit, a mluvil jsem,
 po vůli mi jazyk byl a jmenoval,
 co jsem zočil. Slunce, tak díím nejprvé,
 slunce, pěkné světlo! a ty od jeho
 záře oswícená země, ó jak jsi
 wesela a sličná! hory, doliny,
 řeky, lesy, planě! a wy, w nichžto jest
 znik a dechnutí, rcete, pěkní tworowé!
 rcete, byloli wám zřítí, odkud jsem
 takowým, a odkud zde. Ne od sebe!
 Od kteréhoś činitele welkého,
 nesmírného w moci, jako w dobrotě.
 Rcete, jak ho poznati, jak ctíti mám,
 od něhož mi dechnutí to, a znik, a cit
 blaženosti této nepochopené.
 Tak jsem wolal, těkaje, kam newěda,
 podal od místa, kde prwním dýchal jsem
 powětřím, a toto blahé uwiděl
 swětlo; a kdy odpowědi neznělo,
 na zelené trávě, kwitím protkané,
 sednu zamýšlený. Tu mne sladký sen
 přepadl nejprvé, a dawem lahodným
 překonal ty dřímající smysly mé,
 bez bolesti, ač mi bylo, jak bych se
 do prwního zase stawu wracowal
 nečitedlného, a w niweč rozplýwal.
 Náhle sen mi koláci se na myslí,
 jehož twárnost fantasii lahodně
 býti mne a žítí doswědčowala.
 Božská podoba, tak mi se widělo,
 přijdauc prawila: Twůj obyť, Adame,
 čeká tebe; wstaniž prwni člowěče,
 lidu nezčislného otče prwotný!
 Žes mne wolal, přicházím tě w blaženau

dowest zahradu, twé sídlo určené.

To řka, pojme za ruku a wzdwihna mne,

přes pole a wody, jako u wětru
nese lehce, slízkým letem, bez kroků.

Posléze mne stawí na wrch planitý

hory lesnaté, a wúkol dalekým

uzawřený obwodem, jež mnohý štěp

wýtečný a procházky a besídky

okrašowaly, že nic, co na zemi

widěl jsem, tak utěšené nebylo.

Každý strom tu krásným ztížen owocem,

wábícím i chut i zrak, že rwát i jíst

rozechtělo se; w tom procitnu, a zřím

wše to před očima w prawdě, jak mi sen

žiwě malowal. I jmu se blauditi

znowu, leč že mi se zjewí wúdec můj,

stojе prostřed stromowí, Bůh Hospodin!

Potěšený, jednak s strachem klaním se

jemu, padna k nohám jeho s pokorau.

Wzdwihne mne, a takto prawí laskawě:

Koho hledáš, já jsem půwod věci wšech

wúkol tebe, na dole i wýsosti!

Tento ráj jest twůj, jáť dávám za wlastni,

aby dělал jej a žiw byl z úrody

jeho! S wšelikého stromu rajského

jísti budeš, podlé srdce libosti,

swobodně, a nedostatku nebude

tobě; ale s dřewa, jehož požití

činí dobrého a zlého wěděni,

kterézto jsem, jako základ jediný

poslušnosti twé a wíry, u prostřed

ráje štípil, podlé stromu žiwota,

(pomni na má slowa!) jísti waruj se,

waruj se a lekej jeho následku!

nebo wěz, že který den by s něho jedl,

přestaupiw mé přikázani jediné,

bude umřít tobě newyhnutedlně,
 býti smrtedlným, a z ráje blahého
 jíti na swět plný strastí, bēd a psot!

Hrozně wyřekl tu přisnau zápowěd,
 kteráž posud strašlivě zní w uchu mém,
 ač jest na mé vůli trestu ujíti;
 brzy jednak přijma jasnost twáři swé,
 takto laskawě swau mluwu obnovil:
 Nejen toto krásy plné okolí,
 wšecku zemi tobě dám i potomkům,
 twým : buď posedena wámi; panujte
 nad wšelikým žiwočichem na zemi,
 w powětří a w moři. Ryba, zwěř i pták
 budte podrobeni wám, a na důkaz
 budiz toto ptactwo wšeliké, a zwěř
 tato podlé pokolení jejího,
 přiwedena k tobě, aby jména swá
 wzala od tebe, a s nízkau pokorau
 zaslíbila tobě wěrnau poddanost.
 Tak i zástup w žiwlu wodním bydlící,
 ač se tu, že nelze jemu powětřím
 oddychati tenkým, nemůž stawiti.
 Řekl, a ai! hned zwěř i ptactwo bliži se
 po dwém; ona lichotiwě shrbená
 jdauci, ptactwo s spuštěnými perutmi.
 Dal jsem jména wšechněm, jakž jsau předemnau
 kráčely, a widěl jsem jich přírodu;
 takau známostí Bůh nadal rozum můj
 náhle. Toho ale nikde nebylo,
 ježto mně se zdálo nedostáwati.

Směle tedy dím té božské podobě:

Ó co, jaké jméno tobě, (vyšším jsi
 člověka, i co jest koli nad něho)

Newyslowitedlný! jakau poctu ti
 wzdati mám, ty všeho míra půwode,
 všeho dobra dárece, jenž tak hojně jsi

prohlédal a štědře k blahoslavenství
člověka. Než newidím, kdo semnau by
zděлил je: i jakéž štěstí w samotě,
jaké požíwání, a bych požíwal
wšeho, jaká spokojenost jednomu?

Tak já odważně, a jasné widění
wice zjasnělo a řeklo a usmáním:

Co ti slowe samotau, i nenlíháš k samotě
powěťří i země plná rozličných
žiwočichů, podrobených wůli twé;
by tě bawili a hráli před tebau?
Znáš jich jazyky i stezky; mají pak
oni také poznání a umu dar
nepotupný: s těmi měj své zabylistwo,
władna jimí. Welké jest twé králowství!
Tak děl Hospódin, jsa widím weletí.
Dosáh dowolení mluwy; za milost
prosím já, a odpowím mu pokorně:

Neurazte tebe, Wládcе neběský,
slova má! ó twůrce, buď mi milostiw,
an, co srdce žádá, ústy pronáším.
Neučinilli mne náměštníkem swým,
stawiw druhé tworý nížko pode mnau
na zemi? i jakýž mezi takowau
spolek nerownosti může powstati,
jaká shoda, jaká prawá útěcha?
ježto odměnnau a w míře zárowné
wzdáwanau i přijímanau býti chce,
kdežto nestejnost, kdy jedno činné jest,
ospánliwé druhé, wálnau působí
nezhodu a zošklíwá se w krátkosti.
Towaryšstwo míním, po němž srdce mé
tauí, hodné, s nímž by zdělit rozumné
bylo útěchu; jež mŕti s howady
není člověku; wše s pokolením swým
pěstí se, lew se lwici; tak maudře jsi

spojil všecky, dvě a dvě. I nemůže
s skotem pták, pták s rybau, s býkem opice
bydleti, tím méně člověk s howadem.

Načež s zalíbením wece Wšemocný:
K sladkému a wytečnému prohlédáš
šťěstí, wywołuje sobě družebnost,
Adame; a radost prostřed radostí
nechutná ti samotnému nížádná.
Co se tobě o mně zdá, a stawu mém?
Widimli se tobě dosti blaženým
čili nic, jenž samotný jsem od wěků?
aniž znám, kdo druhým by neb podobným
mně, ať nedím rovným byl. S kým tedy já
obcowati mohu, leda se twory,
jež jsem učinil, a již jsau wzhledem mně
neskončeně menšími, než ohledem
tebe všelikterá zemská stwoření?

Dokonal. I dím mu opět s pokorau:
Wýsosti a hlubi wěčných stezek twých
newyskaumá slabé lidské myšlení,
Swrchovaná bytosti! Ty w sobě sám
dokonalý jsi, a není žádného
nedostatku w tobě. Ne tak člověk jest
obmezený: tento má proč žádati
obcowání k pomoci neb potěše
w nedostatcích swých. Ni rozplozování
tobě potřebí, že neskončený již,
že, ač jeden, w počtu dokonalý jsi.
Člověk ale owšem nedokonalý
sečten jest, a z podobného zplozuje
podobné, a rozmnožuje obraz swůj:
nedostatečný, a tudy potřebný
lásky odměnné a přízně předrahé.
Ty w swé saukromnosti jednak samoten,
nejwybornější jsi sobě družinau,
aniž obecenství hledáš spolního;

a však, kdy ti líbo, můžeš tvorů svých
powzdwihnauti na jaký chceš vysoký
stupeň jednoty neb spolku, zbožniw je.
Mně však není zpřímít howad shrbených,
ani w družebnosti jich se kochati.

Tak dím, propůjčené užiw swobody,
důvěrně, a slyšen jsem. I daltě mi
tuto odpověď hlas Boha laskawý :

Podobalo mi se tebe, Adame,
skaumati ; i nalézám, že nejen znáš
žiwočichy, jež jsi práwě jmenowal,
brž i sebe samého, a z mluwy twé
dyše swobodně duch wolný, obraz můj,
ne tupému udělený howadu.
Práwěs saudil spolek jeho nehodným
býti tebe ; wždycky smýšlej tak. Já, nežs
mluwil, wěděl jsem, že není člověku
dobře býti samému : ni mnil jsem
těch, jezs widěl, dáti tobě w společnost,
přiwodiw je ku skaumání toliko,
kterak o hodném a slušném saudil by.
Než, co nyní přiwedu, to zalibíš
jistě, podobenstwí twé, twau přihodnau
pomoc, tebe druhého, a tauhu twau,
naprosto dle srdce twého žádosti.

Skončil, aneb já jsem wíce neslyšel,
tak má zemskost silau jeho nebeskau
přemožena jsaucí, dlauho jakkoli
wytrwawši, nařatá k té wýsosti
nebeské, té přewznešené rozmluwy,
(jak kdy věci bleskem smysl náramným
ustane a zslne) sklesla, hledajíc
we sru okřání ; ten přišed na rychlost,
přiwolaný od přírody k pomoci,
zawřel oči mé. Mé oči uzawřel,
ale otewřenau schránau zůstawil

obraznosti mého zraku vnitřního.
 Tím, ač spě, jsem jako u vytržení
 uwiděl, kde ležím, widěl podobu
 slawnau, před níž bďě jsem stál; ta sklonte se,
 otewře můj lewý bok, a z žeber mých
 wyňme jedno žebro, teplem srdečným
 zahřité, a žiwau krwí smočené.
 Drahná byla rána, ale zcelela,
 jsauci vyplněna tělem, chvíli tu.
 Nyní působil a tvořil rukama
 žebro to, a z rukau jeho tvořících
 vznikla bytost w podobenství člowěka,
 jiného však pohlawí, tak milostně
 krásná, že co po všem světě zdálo se
 krásným býti, býti krásným zdálo se
 méně teď; neb shromážděno pospolu
 w ní jen samotné, a w jejím pohledu,
 kterýž od té doby linul w srdce mé,
 sladkost nikdy necítěnau dosawad,
 nébrž wšecká wúkol nadehnul stwoření
 duchem milosti a lásky rozkoši.
 Nyní zmizí, zústawíc mne w mráкотě,
 Procitnu a běhám prahna nalézt ji,
 nebo její ztráty želet na wěky,
 odřikaje se wší jiné rozkoše,
 kdyžto, ai! mi zjewí se ne daleko,
 jak jsem we snách spatřil ji, wším ozdoba,
 w čem jí zem i nebe mohly přispěti
 k umilostnění: i přicházelatě
 na hlas nebeského učitele
 swého, newidomě jednak wedena
 jsauci od něho a neneumělá
 swaté milosti a zvyků manželských.
 Wděk byl w kroku jejím, nebe we twáři,
 spanilost a láska w každém pohnutí!
 Nesnesla té radosti, díím hlasitě:

Ó toť srdce útěcha! Ty zplnil své
 slovo, tvůrce milostivý, všedobry!
 dárce krásy všeliké! Než nejkraší
 tento jest tvůj dar, mně popřáný. Ó toť
 tělo z těla mého, z kosti vidím kost,
 sebe před sebou. I bude tedy se
 zwáti mužatka, že z muže vzata jest.
 Protož otce opustiv i matku svou
 přidrží se ženy muž, a napotom
 jedním tělem, srdcem, duší stanau se.

Slyšela; než jakkoli ji přivedl Bůh,
 přece newina a staudnost panenská,
 vlastní ceny vědomí, a její ctnost,
 chtěci ne bez námluwy a hledání
 býti získána, a nenabíhawá,
 newtírawá, ale straniwá, a tím
 žádaucnější; nebo abych dořečí,
 sama nehříšná a čistá příroda
 pudila ji, widauci mne, k útěku.
 Následuji; vědoma, co slušno jest,
 ona, přijme s důstojností powolnau
 pronešení mě. — W stan wedu swatebni
 zardělau co jítro: nebe weškero,
 wšecky blahé hwězdnatosti w dobu tu
 linuly své splywy nejwýbornější:
 zem své přízně wydáwala znamení,
 wydáwaly hory; ptactwo plésalo;
 swíží wětřici a wětři lahodní
 šeptali to lesinám, a křídlama
 růže metali, a wůně metali,
 ze křowiny powanauce kořenné;
 až ten milowný pták noční swatebnau
 pře piseň, welel hwězdě wečerní
 pospíchatí nad horu a zazíci
 záhy utěšenau k swatbě pochodni.

Tak jsem tobě wyprawil swůj celý staw,
 celý obsah této zemské blahosti,
 jízto požívám. To sluší wyznati,
 že i w jiných věcech milau nalézám
 potěchu, však, nechť mi prospějí neb ne,
 přece změny nepočije duše má,
 aniž walné tužby; mínim lahody
 chuti, zraku, čichu, beylí, owoce,
 kwití, procházky, a sladký ptactwa zpěw :
 tu mi jináč naprosto, tu s rozkoši
 spatřuji i týkám se, tu prwní jsem
 cítil náruživost, hnutí podiwné!
 Silen dosti w požívání všelikém
 slab jsem proti mocným krásy powabům.
 Buď že we mně, pochybiwši příroda,
 zůstawila kteraus částku tuze mdlau
 sněsti předmět takowý; buď ujmauci
 boku mého wyňala víc, než cò whod :
 na ni aspoň příliš wlila ozdoby,
 swrcek její ušlechtiwši wýtworkně,
 ač že wnitřek méně ukončeným jest.
 Widimť ji, dle twaru přirozenosti,
 wyprawenu býti myslí chopnostmi
 nižšími, ač žeť ty mnohem wzácnější;
 samu twárnost její méně podobnau
 k toho, který oba stwořil, obrazu;
 slaběji pak pronáseti powahu
 dané nad jinými twory swrchnosti.
 Než, kdy k rozmilosti její přistaupím,
 tak se dokonalau w každém ohledu,
 tak se wědomau swé býti ceny zdá,
 že, co pílí říci nebo činiti,
 zdá se maudrým, ctnostným, zpráwným, nejlepším.
 Wšecko wyšší umění, kde ona jest,
 ustaupá, a maudrost, kdy s ní rozmluwi,
 stojí zaražená, hlupstwím zdajíc se;

slowútnost a rozum jsau jí na službu,
jako tworstwa účelu, ne případně
stwořené; a, slowem wšeco zawřítí,
šlechtnost a welkost myslí z dělaly
w ní swůj milý chrám, a strašna uctiwost
daly wúkol, na wzor stráže angelské.

Načež Angel s staženým mu obočím :

Neobwiňuj přírody: ta na ní co
bylo, konala, ty čiň, co na tobě,
aniž chtěj se nedowěřit maudrosti:
ona neopustí tebe, leč by ty
powrhl jí, kdy potřebna ti nejwice,
připisuje wěcem cenu přílišna,
méně wýborným, než sebe býti znáš.
Nebo proč tě diw a rozkoš podjímá?
pro powrchnost! pěknau, hodnau zajisté
pěstoty, twé cti a lásky twé, ne wšak
poddanosti. Powáž oba, potom sud!
Býwá, že jest k nejwětšimu prospěchu
sebewážnost, založená na práwu,
dobře zřízená: čím wíc to prawidlo
w skutek půjde tobě, tím tě ona snáz
uzná hlawau swau, a prawé přednosti
podrobí swé okrasy: tak ozdobjnau
jsauci stwořena, by wíc ty kochal se,
a tak důstojnau, by čestně milowal
družku swau, jež zná, kdy méně maudrým ty.
Jestli citu smysl, jímž lidská množí se
rodina, ti nad wšelikau přichází
rozkoš příjemným, i pomni, an je týž
dán i howadům i zwěři wšeliké;
bylťby nezdilným a nezobecnělým,
maje do sebe, co hodno bylo by
člowěka a náruživých zápalů.
Co wšak w spolku jejím bude wznešené,
wnadné, lidské, rozumné, to miluj wždy;

slušnat milost, náruživost neslušna
 proti pravé lásce. Láska šlechtí mysl,
 srdce šíří; má své sídlo v rozumu,
 rozvážlivá jest, i stupeň, po kterém
 k nebes lásce staupal by: a nepadal
 v rozkoš tělesnou, a protož družky své
 není nalezeno mezi zvířaty.

Jemuž Adam odpolu di zardělý:
 Ani její povrchnost tak spanilá,
 ni co v plození všem tvorům obecné,
 ač že swatěji a wyše o loži
 smýšlím manželském, tak velmi kochá mne,
 jako ony wděku plné způsoby,
 ony lahodnosti, jimiž oplývá
 její každé slovo, každý její čin,
 s láskau spojené a sladkým poddáním,
 dowodícím myslí naší jednotu
 prawdiwau, a jednu duši w obau nás;
 shodu, příjemnější dvěma snaubencům,
 než jest hudby jednohlasné uchu zwuk.
 To však nezmáhá: já jedno zjewuji
 pocítění své, jsa nepřekonaný;
 namítá se mnohý předmět smyslům mým,
 předstawaný rozličně, vždy wolně však
 lepší schwaluji a wolím schwálené.
 Nehaniš, že miluji, a powidáš
 milost cestau být i wůdcem do nebe!
 Odpust, neprawáli má jest otázka,
 milujiliž také nebes duchowé?
 kterak vyrážejí lásku odměnnau?
 pohledem? či pomíšením paprsků?
 tknutim dalekomocným či bezstředním?

Usmál jest se Angel; žhaucí čerwenost,
 barwa milosti a růži nebeských
 poliaula jeho twář, i wece mu:

Dosti měj, že blázi jsme, a bez lásky
 žádná blaženost. Co tobě v těle jest
 požívatí čistého, a čistým jsi
 stvořen, toho požíváme zvýšeně,
 nenalézající závad nižádných
 kůže, příhbi, členů, těla hmotného ;
 zcela, jako s powětřím to powětří,
 splynau, objímající se, duchové :
 ni jim v čistém čistě lásky zápale
 obmezených smyslů potřebí, jak kdy
 s tělem tělo, duše s duší obcuje.
 Nelze však mi dále. Slunce, odchodu
 heslo mého, za zelené sstupuje
 země předhoří a výspy trávnaté,
 Hesperidské, žehnaje se líbezně.
 Měj se dobře, stálým buď, a miluj! však
 nejprw toho, jehož milowati, jest
 býti poslušným, a zachowáwati
 stále přikázání jeho wznešená ;
 waruj se, by newynikla nad rozum
 náruživost twá, a ty snad nepáchal,
 co by nehodné twé bylo swobody.
 Štěstí nebo strast k swau i synů swých
 w sobě zawírás : buď pečliv a všecky !
 zradujem se, já i všickni blaženci,
 setrwášli. Stojž ! stát i padnauti
 na twé wůli jest, twé wůli swobodné.
 U wnitř dokonalý, nechtěj zewnitřní
 pomoci, a oddaluj vše od sebe,
 co by k přestaupení tebe wábilo !
 To řka, wstal. Jej takto s dobrořečením
 Adam prowázi : Nuž, kdy tě držeti
 těle nemožno, jdi hoste nebeský.
 nadpowětrný posle jim nám seslaný,
 jehož wrchní dobrotu já welebim.

Rozmilé a wlidné bylo nad míru
obcowání twé, a wděčna poctěno
bude paměti; ty dobrým na lidstvo
buď a laskawým, a často přicházej!

Tak se rozstaupili. Angel z hustého
stínu do nebe, Adam w stánek swůj.

Zpěw dewátý.

Satan zemi obžh wracuje se do ráje, we, mhle ukrytý. Tu našed spícího hada, wejde w něj. Adam a Ewa vycházejí w úswitě do zwyklé práce. Ewa samotná pracowati chce: odpírá Adam, boje se, by nepodwedl Čert samotně. Ewa uráží se, že jí muž newěří. Adam jí zůstawi vlastní wůli. Ona se odlaučí. Had pekelný přijda k Ewě dá se s ní do řeči; swede jí, že smí jísti ovoce wědomosti sama, i mužowi halůzku jablek z téhož stromu přinese. Adam ztruchll; posléze pro walnau k ní milost umřítí stanowi s Ewau, a jí zakázaně ovoce. Účinkowě hríchu.

Nic wic o rozmluwách, ježto míwal Bůh nebo Angel s člověkem, co s přítelem přítel mile posedě, a při prosté úctě powoluje jemu mluwiti, bez hany. Ach, ted' má zwuky smutnými zazní píseň. Zrady, mrzké newěry, zpaury, odboje se člověk dopauští; nebe odwracuje twář swau od něho, následuje neláska a horšení, huěw a wytykání sprawedlné, a saud, kterýž do swěta swět wnesl běd a psot; hrích a smrt, ten jeho stín, a mizinu, smrti družku. Smutný úrad! ač že to obsah weliký a písňě hrdinské mnohem důstojnější, než kdy posupný Achil ubitého wraha w pomstě swé honí třikrát wúkol náspů Trojanských, neb kdy Turnus pro odňatau wztěká se

newěstu, a Neptuna a Junony
 wášeň mnohá léta Řeka probáni
 na wodách, a syna Cythereina. ¹⁾
 Ó by jen mé mluvě ducha hodnosti
 udělila nebeská ta pěstauka,
 ježto nawštěwowat ráčí, bez prosby,
 w noci mne, a w mysl dřímajícimu
 dáwá wzácná myšlení, a lehký tok
 nehledaných weršů, co jsem obsah ten
 ku hrdinské sobě písni oblíbil,
 dlouho obíraje, pozdě nastaupě.
 Od přírody wojen nikdy nedbal jsem,
 za hrdinský předmět jměných toliko ;
 mistrowstwím to zdáwna, síci na kusý
 po dlouhé a omrzalé nesnázi
 wymyšlené w marných bájkách rytíře ;
 o lepším pak stále myslí hrdinstwí,
 trpěliwosti rekowné, neznělo
 písne; ličily se kolby, zápasy,
 hry a skwostná odění, a pawézy
 wykládané, koni s zlatostkwělými
 pochwami, a šwární, hrdí jinoši,
 již se harcuji a koli na honech ;
 potom hody w wečeřadle wéwodském,
 kdeto jidlonoš a češník s nohsledů
 posluhují hejnem. Nizké, nehodné
 zpěwu předwrhy ; z těch jména hrdinstwí
 nemůž wzítí písne, ani osoba.
 Mně, jenž k wěcem těm ni dby ni schopnosti
 nemám, wznešenější předmět dostal se,
 jemuž jména toho z sebe nabyti
 možné jest, leč žeby wěk a zimní kraj
 srazily má křídla rozpátá ; i toť

1) t. ztracený ráj jest hodnějším a wznešenějším básně hrdin-
 ská nežli Iliada, Aeneis a Odyssea.

snadno mohlyby, by všecko dílo to
bylo mé, ne její, ježto s výsosti
w noci přichází a dyše w ucho mé.

Slunce zašlo, zašla hvězda večerní,
ona, ježto saumrak, který krátký čas
mezi dnem a nocí bývá rozsudím,
uwozuje na zemi, a půlkaule
noci celý, ode konce ku konci,
obhled zastřela, kdy Satan, nedávno
před hrozením uběh Gabrielovým
z ráje, nyní, w zúmyslné ztwrzen jsa
lsti a zlobě, přilna k zkáze člověka,
aniž dbaje, co by jemu horšího
pošlo z toho, nawrátil se bez bázně.
W noci utek, w půlnoci se nawrátil,
zemi obíhaw a warowaw se dne
od doby, co wládař slunce Uriel
wchodu jeho wyšetřil a Cherubů
wystřehl strážných. Odtud strachem hnán jsa, sedm
pořád zběhlých nocí těkal s mrákotau.
Třikrát čaru rownonoční okrauzil,
čtyřikráte oběhl zemi od úhlu²⁾
k úhlu; osmé nyní noci wrátil se
w Eden, našed kradí, proti východní
stráži Cherubů, wchod nepodezřelý.
Bylo místo u ráje, již není ho
wice, hřích, ne čas tu změnu způsobil,
kde swé wlny Tigris srážel w hlubinu
podzemní a z části žiwým pramenem
wznikal w ráji podlé stromu žiwota.
W tu se řeku pustí wrah, s ní wplyne,
obalený mhlau, a hledá, kde by mu
ukryti se bylo. Zběhal všecku on

²⁾ t. třikrát země obor od východu k západu, a čtyřikrát od
půlnoci k polední oběhl.

zem i moře, od Edenu přese Pont,
 přes Méotis kaluži až za řeku
 Obu na půlnoc, a odtud k samému
 úhlu polednímu; na dél k západu
 od Oronta, tam, kde hráze velkému
 Okeanu Dariena ukládá;
 odtud do kraje, kde Indus s Gangesem
 w širokých své wlny hrnau wýmolicích.
 Takto celý světa obor zběhaje
 slídl bystrým pozorem, a všeliké
 skaumal twory, který nejpříhodnějším
 byl by k jeho úkladům; a našel jest
 hada z živočichů nejchytřejšího
 býti na poli. Jej, dlouho přemítaw
 w myslí, rozpačitý, zdáním konečným
 oběře, stroj hodný, nejhodnější krow
 lichoty, w nějž wejda, své by úmysly
 schowal černé, nejbystřejším před okem;
 nebo w lestném hadu, co by prowaděl
 koli, mněl, nic podezřelé nebude,
 jmíno ze wtipu a vlastní chytrosti
 pocházeti, jimžto jiný živočich
 domnění by wzbudil moci ďábelské,
 ukryté a činné w smyslu howadím.
 Tak on umínil, než prwé bolestná
 wášeň jeho w tento nářek propukla.

Země, nebe podobo! ba nad nebe
 lepší, sídlo bohů hodné, stawené
 na wzor nowý, se starého opravau!
 Což by za lepším Bůh stawěl horšího?
 Nebe zemské, wúkol něhož plésají
 jiná nebe, swítíce a nosíce
 služebné své lampy, swětlo nad swětlem,
 pro tě jedno, jak se zdá, a pojíce
 w pěkné twáři twé swých drahých paprsků
 swaté wléwání! Jak w nebi Hospodin

středem jest, ač wšudy wztažený, tak ty
 w středku s každého daň běžeš okruhu:
 w tobě, a ne w nich, ta jejich plodistwa
 zjewuje se moc, w twé trawě, zrostlinách,
 w šlechtnějších plodě tworů, stupněmi
 nadešených žiwotem a majících
 zrůst a cit a um; což vše je w člověku!
 S jakau potěchau, by mne co těsilo,
 mohl jsem objít wás, wy sladce proměnné
 hory, doly, řeky, lesy, planiny!
 země, moře, břehy háji zvěčnené,
 skály, jeskyně a sluje! Nemám však
 stání w wás, ni útěchy: čím widím wic
 wůkol sebe rozkoše, tím cítím wic
 u wnitřku swém bolesti w tom mrzutém
 sídle odporů: mně dobro wšeliké
 w jed se obrací, a w nebi horším by-
 staw byl můj. Než ani zde, ni w nebesich
 bytu nehledám, leč že bych překonal
 nebes Swrchowaného, a nedaufám
 tím, co hledám, méně bidným státi se,
 nébrž učiniti jiné, jak jsem já,
 byť i na mne připadlo co horšilho.
 Neboť jedno zkázau býti potěšen
 může duch můj neklidný; a zkazímli,
 nebo k záhubnému skutku získám jej,
 pro něhož to wšecker učiněno jest,
 wšecker to se brzy za ním sesuje,
 slaučeno jsa ke štěstí i bídě s ním;
 k bídě tedy ať se zkáza rozšíří!
 Má to bude sláwa mezi mocnostmi
 pekelnými, že jsem zbaural jedním dnem,
 což byl Wšemocný šest dní a nocí šest
 tworil, neústawně dělaje, a kdož
 wí, jak dľauho prwé přemýšlew, ač ne-
 déle snad, než co jsem jednau nocí já

wyswobodil od poroby neslawné
 jednu téměř půlku moci Angelských,
 ztenčil sluhů jeho daw. On, na pomstu,
 nebo aby zplnil lichý počet swých,
 buď že, stwořil staré, neměl sily wíc
 stwořit nových Angelů, (zda stwořil je
 naprosto) buď na potupu wětši nám
 umínil jest místo naše osadit
 twory ze země, z tak nízké pošlými
 příprawy a nebeskými nadat je
 dary, dary našimi. Co umínil,
 wykonal; i stwořil člověka, a proň
 slavný swět, a zemi jemu k obydlí,
 pánem nazwal jej, a w službu křídlaté,
 ó té nehodnosti! dal mu Angely,
 sluhy plamenné, by bděli, zemského
 pilni úřadu. Těch já se strachuji,
 wyhnauti pak chtěje jejich čilosti,
 obalený oparů mhlau půlnočních,
 po tmě krađu se a všechen prolézám
 chrast i luh, by najiti kde bylo mi
 hada spícího, a w jeho zmatené
 zkrýť se kotauče, i černý úklad můj.
 Zahození mrzké! já, jenž s Bohy jsem
 wálel o přednost, mám nyní státi se
 zvířetem, tu podstatu, jež na božstwi
 wzpínala se výši, s hmotným smisiti
 kalem, wtělil se a zžiwočišněti!
 Než, kam ctižádost a msta se nesníži?
 Tomuť, kdo se pne, tak nízko klesnauti,
 jak wstal vysoko, a dřiw neb později
 podrobiť se wěcem nejmrzutějším.
 Pomsta, jsauci nejprw sladka, brzy se
 trpce na sebe zpět sama obrací.
 Nechtě, já nedbám, jen ať, co se na wyšším
 nepowadlo, na tomto mi zdaří se,

jenž mau všecku na se zázvist obrátil,
 na tom nowém nebes Pána kochánku,
 člověkowi z hlíny, synu hrdosti,
 na potupu naši z prachu stvořeném.
 Tak se hodnau vzdora vzdorau vyplati!

To řka, chrastím, po suše i mokřinách,
 na wzor černé mhy se táhna, nastaupí
 slídění své půlnoční, kde nejdříve
 hada našel by; i najde jej, an spí
 tvrdě, switý w mnohých kruhů labyrint;
 ne již w hrozném stínu, w pusté jeskyni
 tenkrát, neškodný jsa, nébrž na drnu
 trávném, nestrašný a nestrašený spal.
 Do úst jeho Satan všel, a zvířecí
 smysly, w srdci nebo w hlavě, posedna,
 nadchnul brzy rozumem, ač we spaní
 nepřekazil, příští rána čekaje.

Teď, kdy od východu swatý zaswital
 papršlek a urosené operlil
 kwítí, ježto libé ranních kadidel
 wydychalo wýzewy, kdy z welkého
 země oltáře všech věcí libezné
 k nebi wznášely se dchy, a pochwalau
 tichau welebily twůrce, příjemným
 jeho chřípě naplníce zápachem:
 wyšlo lidu dvě, a k tworů bezhlasných
 choru připojilo hlasnau chwálu swau.
 To kdy wykonáno, ranní požíwá
 chwile, wětříků a wůní nejsladších;
 potom rokuje, jak nejlép toho dne
 konalo by práci přibýwající,
 (přibýwalo jest jim práce den co den,
 aniž zmohly ruce dwau tak welký sad)
 a tu Ewa takto počne k manželu:

Adame, my, pěstujícíce stromy ty,
 byliny a kwítí této zahrady,

pilíme své milé práce určené ;
 jednak, dokud rukau nepřibude nám,
 vždycky pod práci nám dílo poroste,
 pili na úkor. Co we dne zklestíme,
 zraubáme, neb podepřem a swížeme,
 jedna neb dvě noci sobě zlehčují
 bujným zrústem, paustu přivozujícíe.
 Pročež porad ty, neb slyš, co nyní mně
 přišlo w mysl. Rozděleme my napotom
 práci swau ! Ty půjdeš, kam tě powede
 náklonnost, neb neúchranná potřeba,
 winaut ke stromu ty lesní lilie,
 nebo Inaucímu, kam lézti, pokážeš
 břechtanu, kdy zatím já, w tom růžovém
 jaře, myrty smíšeném, co oprawit
 naleznu, až k poledni. Neb kdy, co deš,
 práci wolíme tak blízko u sebe,
 jaký div, že pohledy a smíchové,
 nebo o předmětech nových náhodná
 rozmlauwání práci naši zdržují,
 owšem nesperau, ač záhy počatau ;
 než se zaslaužila, jest tu wečeře.

Jí tu lahodnau dal Adam odpověd :
 Jediná má družko, Ewo jediná,
 nad wsecko mi přirownání milejší,
 dražší nad wšeliká žiwá stwoření !
 Dobřes radila, a dobře na mysli
 uwážila své, jak bychom nejlépe
 wykonali dílo to, jež tuto Bůh
 ustanowil nám : já zato nemohu
 nechwáliti tebe : nic tak chwalného
 není, coby žena měla do sebe,
 jako kdy se hospodářstwí ujímá,
 jsauci w dobrém muži swému k pomoci.
 Jednak, ne tak přísně práci uložil
 Hospodin, snad abychom, kdy potřeba

zbránili si okřání, buď pokrmem,
 buďto (jenž jest pokrm mysli) rozmluwau,
 buď tím pohledů a smíchů přesladkým
 zabylstwem; neb smíchy plod jsau rozumu,
 vlastnost člověka, a lásce za pokrm,
 lásce, jež jest neposlední žiwota
 účel lidského. Ne strastných do lopot,
 do potěchy stwořil nás, a potěchu
 spojil s rozumem. Těch besed, průchodišť,
 jista buď, jak daleko jich potřebí
 ku procházce, spojenýma rukama
 ochráníme snadno, aby nezpustly,
 ažby mladší nám w tom ruce přispěly.
 Jestli wšak, že tebe častá zsyncuje
 rozmluwa, i mohli bychom laučit se
 na chwili; neb samota jest poněkud
 spolkem nejlepším, a krátká zdálenost
 nawrácení zslazuje. Než jiná mne
 smutí bázeň, aby jsauci zdálena,
 škody které nezwalas: wiš, jaká nám
 dána wýstraha, a jaký nepřítel
 zlostný, kterýž nad swým stawem zaufaje,
 našeho nám záwidí, chce w stud a strast
 klamem uwrhnauti nás, a na blízce
 očiňuje kdesi, mimo pochybu,
 s chtiwau nadějí swé tužby dosíci,
 a, což jeho zisk, nás různé naléztí,
 nedaufaje, spojené by zklamal nás,
 an by kwapně jeden přispěl druhému
 ku potřebné pomoci: buď že to jest
 hlawní zřetel jeho, naši odwrátit
 wíru od Boha, neb lásku zrušiti
 manželskau, jež mezi všemi blahostmi,
 co jich požíwáme koli, budí snad
 záwist jeho nejwíce. Buď tak neb hůř,
 ty se od wěrného loku nezdaluj,

jenž ti bytost dal, a stráž a ochranu
dává stále. Slušno jest a bezpečno,
tu kde čihá škoda nebo nesláwa,
ženě při swém státi manželu, jenž by
zastal ji, neb zdílně krutý snášel los.

Načež panenská mu Ewy spanilost,
jako twrdším uražená milenka
slowem, libě mračnau twáři odpowí.

Synu nebe, země! zemský vládaři!
že jest nepřítel, jenž hledá zkaziť nás,
zprawena jsem od tebe i Angela,
kterého jsem, kdy se laučil, zaslechla,
tamto za křowinau temnau stojeci;
právěť jsem, že wečer kwitky zawíral,
domů wracowala se. Než, aby ty
o mé k Bohu nebo k tobě stálosti
pochybowal proto, že jest nepřítel,
jenž by zkusil ji, to slyšet od tebe
nečekala jsem. Ty jeho násili,
nebojiš se, že ho, jsauce, jakož jsme,
od smrti i od bolesti swobodni,
trpět nemůžem, zpět můžem nawrátit.

Od úkladu jeho tedy bázeň twá;
rowná tedy bázeň twá, že stálá by
milost má i wíra, jeho úkladem
mohla býti zwiklána neb swedena;
taká pochyba, ó jak ti na srdce
mohla wstauřit, Adame! tak nehodně
o té smýšlel by, jež tak ti draha jest?

Dí jí Adam slowy chlácholicími:
Boholidská dcero, nesmrtdlná
Ewo! takás; hříchů, hany swobodná;
ne z nedowěry ti odchod zrazuji
od swé twáři, nébrž abych zkušeni,
které léci wrah, tě zbawil naprosto;
nebo, koho zkusil, buď i naprázdno,

pokušitel, toho mrzkým zakálel
domněním, že u víře a stálosti
chybným držel jej a neozbrojeným
proti pokušení. Tobě zajisté
oškliwost a huěw by wnada ke zlému
zjednala, byť pak i neúčiniwau
jewila se. Nepokládej tedy mi
za zlé, an se snažím takau potupu
zahnať od tebe, již tobě samotné
strojí wrah; nám oběma, ač směly jest,
nesmí strojiti, a osmělili se,
prwai jistě na mne útok učiniť.
Ani sobě zlehčuj jeho klam a lest:
chytrýmť musí býť, kdo swodil Angely;
aniž mni, že cizí pomoc zbytečna.
Já skrz mocné pohledů twých wléwání
zrostám w každé zdárnosti, jsa w twáři twé
wíce maudrým, opatrným i silnějším
(kdyby síly těla bylo potřebí),
jelikož by stud, tu kde ty přítomna,
stud a strach býť překonánu nejwětší
we mně wzbudil moc, a slaučil wzbuzenau.
Proč i ty by podobného, kde jsem já,
citu neměla, a ono zkušeni
se mnau podniknauti zpěčowala se,
s swědkem nejlepším twé ctností zkušenié.
Takto manžel starostliwý laskawě
mluwil choti swé; než Ewa myslici,
že se křiwda stáwá její wěrnosti,
tak swůj odpor sladkým hlasem obnowi:
Tenli osud náš, tak býti sauženu
w těsné meze ode lsti a násilí
wrahowa a nemoci se opřiti
zbrojí rownau, kdyby potkal jednoho;
jaké štěstí w stálé bázni od škody?
škoda jednak nejde před hřichem, a byť

wrah i zkusil nás, a mrzkým poháněl
 saudem o prawosti naší, jeho saud
 mrzký hany do nás nezůstawił by
 nižádné, a mrzčeji se wrátil naň.
 Proč ho tedy báti se? kdy dwoji nás
 čeká chwála jeho za podezřením,
 křiwým patrně, a my klid najdemé
 w sobě, přízeň u Boha, a swědectwi
 ze skutku. I což jest wíra, láska, ctnost
 nezkušená, na zewnitřní toliko
 podepřená pomoci? I nemněmež
 tedy, by staw náš tak nedokonalým
 zdělal twůrce maudrý, aby bezpečen
 nebyl jeden sám: i jestli tomu tak,
 křehkát naše blaženost, a w takowém
 nebezpečenstwi by rájem nebyl ráj!

Na to Adam odpowí jí horliwě:
 Ženo! dobrát každá wěc, jak božská ji
 spořádala wůle: ruka tworičí
 dokonalým, ukončeným zdělala
 wšelikterý twor, tím wíce čłowěka,
 a co blahost jeho ubezpečuje
 před násilím zewnitřním. W něm samém jest,
 jednak w moci jeho, nebezpečenstwi.
 Bez wůle mu nelze s zlým se potkati;
 Bůh wšak swobodné mu wůle zanechal;
 jestiť swobodné co slauží rozumu;
 rozum pak mu prawý dal, než bedliwau
 welel pozornost a pilné šetření,
 aby, zdajícím se dobrem podjat jsa,
 křiwě nesaudil a wůle nebádal
 k toho wolení, co Páně zákonu
 čeli na odpor. Ne pro nedowěru
 tedy, pro něžnau tě lásku častěji
 napomínám: napomeň ty také mne.
 Pewně stojíme, ač klesnauť mohauce,

že to nenemožné, aby rozum náš
 s krásným powrchně se potkal předmětem,
 nastraženým od vraha, a w osidla
 upadl nenadále, z nedby bystrého
 pozoru a dané jemu výstrahy.
 Nechoď w pokušení tedy, jemuž jest
 lěp se wyhnauti, a nejbezpečněji
 neodtrhowať se nikdy odemně;
 přijdeť pokušení samo. Wydati
 žádáš důwod stálosti: i wydej prw
 důwod poslušenství! stálaw tebe kdož
 pozná býti, pokušení newida
 twého? to kdo doswědčí? Než, jestli máš,
 že by pokušení, náhle připadlé,
 méně bezpečně nás oba nalezlo,
 než ty po té zdáš se býti výstraze —
 jdi! neb kde jsi bezděky, tu přítomná
 nejsi; jdi w swé přirozené newině!
 podepři se na swau ctnost, a šeber ji
 všecku: Bůh swé, zhledem tebe, dokonab
 dílo: konej ty, co slušno na tebe!

Takto mluwil otec rodu lidského.
 Jemuž swéhlawě, ač krotce, Ewa dí:
 S powolením tedy twým a s výstrahau
 tauto, zwláště proto, čeho k závěrku
 rozumná twá slowa jedno podotkla,
 že by nenadále pokušení nás
 oba méně připrawené nalezlo,
 jdu tím raději. Tak hrdý, tuším, wrah
 nebude mne slabší dříwe hledati;
 budeli, tím wic jej zardí odpor můj.

Takto řekši, z ruky swého manžela
 hladce wymkne ruku šwau, a lehauče,
 na wzor Nymfy lesní, jedné z Oread,
 Dryad, nebo Deliina oboru,

pleše do háje; ha samu Delii *)
 w chodu předčila, a w rovném bohyni
 způsobě, ač ne, jak ona lučištěm
 nebo taulem zbrojna, nébrž nádobím
 zahradním, jak ohněm neprohřesilé
 zdělalo je umění, *) neb Angelé
 přinesli. Tak zdobná, nejpodobnější
 widěla se jako Pales, **) neboli
 Vertumna ubíhající Pomona,
 nebo jako Ceres, panna mladosti
 kwětné, ještě nepoznaná od Jowa
 Dlauhoť oko jeho wraucím pohledem
 prowází ji radostně, ač taužebné
 po zůstání jejím: často o brzké
 nawrácení opětuje on jí prosbu swau;
 často ona slowo swé, že přijdauci
 w stánek o poledni, všecko k sladkému
 schystá obědu a k poobědnímu
 odpočinutí. Ó příliš zklamaná,
 přenešfastná Ewo! mylnau kojíš se
 nadějí, že kdy se wrátíš. Nastojte!
 žádného ti wíce w ráji nebude
 příjemného obědu, ni zdrawého
 odpočinutí! Tak walný úkladník
 leží we kwití a stínu, čihaje
 s zástím pekelným, by cestu zamezil
 tobě, nebo na zpět poslal zbawenau
 wíry, newinnosti, blahoslawenství!
 Nebo nyní od switání nepřítel,

3) Dianu, tak zwanau, že na ostrowě Delu se narodila.

4) Narází na únos ohně od Promethea, o němžto swrchu.

5) Bohyně chowání dobytka. Vertumnus byl býlí zahrad a časů ročních. Zamilowan jsa do Pomony, bohyně požitků stromových, bráwal na se střídně podobu oráče, žence, wináře a posléze stařice; kterýmižto proměnami staří časy roku předstawovali.

hadem paubým na pohled, se vyřítiv
 slídil, kdeby našel ono lidu dvě
 posud samotné, a však w něm budauci
 wšecku rodinu, swůj žádostiwý lup.
 Pole, háje, chrastiny a besedy
 prolézá, i každý sádek libější,
 procházky a utěšené štěpnice
 jich, kde které židlo, nebo stinný tok.
 Hledá obau: jednak žádá, aby mu
 samu Ewu naléztí se událo;
 žádá, než tak řídké nenaděje se
 věci, kdy, jak taužil, mimo nadání,
 widí Ewu o samotě, w oblaku
 wonných par jí státi widí odpolu:
 tak se rděly hustě růže wúkol ní.
 Ona ponachýlená, co útlých jest
 prautků, kwití wzdvihuje, že hlavičky
 jeho, jednak ustrojené w inkarnat,
 červec, lazury a zlato, wisely
 sklopené; je tyčinkami z myrtowí
 podpírá; než sebe, kwítek nejkrašši,
 zapomněla býti neopatřenu,
 podporu swau daleko, a bauři zde!
 Blížil jest se had skrz mnohé procházky
 pod vysokým stínem cedrů, sosen, palm,
 odważně se snuje; nyní ukrytý,
 nyní zřejmý mezi hustě spleteným
 křím a kwitím lemujícím meze vše;
 Ewino to dílo. Rozkošnější sad,
 nežli ony wymyšlené zahrady
 ožilého Adonisa ⁶⁾ neboli
 Alcinoa slawného, kde hostěn byl

6) t. ony krásnými kwítky wysazené nádoby neb hrnce, které o slawnosti toho bůžka ženy a panny na hlavách nosily a do vody metaly.

starého syn Laerta,⁷⁾ neb onano
 nebáječná, kdežto druhdy pěstil se
 s spanilau swau Egyptčankau maudrý král.⁸⁾
 Diwno jest mu místo, žena diwnější.
 Jak, kdo w lidném městě dlauko zavřen byw
 mezi domy těsnými a ryhami,
 wyjde letní ráno čerstwým oddychat
 powětrím wen w utěšenau wes neb dwůr
 podměstský, vše jemu rozkoš působí,
 zelenité roli, lauka sečená,
 wonný chlěwů zápach, dojný skot i braw,
 každý wesský polied, každý wesský hlas;
 událi se jemu zřítí náhodau.
 Nymfě rowným krokem jdauci děwici,
 tuť, co milé bylo, zdá se milejším,
 nejmilejší ona, w jejíž twářnosti
 wšECKA pospolu se rozkoš nachází.
 S takým potěšením uzřel lestný had
 tuto kwitnici, tu zkrýši lahodnau,
 kde, tak časně, mešká Ewa samotná.
 Nebes krása její twáři angelské,
 ozdobené milau, ženskau tichostí,
 utěšená newina a příjemný
 powab wšelikého hnutí jejího
 proměnily zlobu jeho w uctiwost,
 líté jeho mysli wěšken jed a wztek,
 jenž jej pudil, obtaupením přejmauce
 rozmilým. W ty doby zlostnik zbowen stál
 zlosti swé, jsa tupě dobrým na chvíli.
 Spadlo s něho nepřátelství, lest a klam,
 zašti, nepřízeň a msta. Než horauci
 peklo, které věčně, byť i w nebi byl,
 w jeho střewách žhne a pálá, přetrhlo

7) Ulysses.

8) Šalomaun.

rychle radost tu, a teď tím krutěji
 trápí jej, čím více widí rozkoše,
 neurčené pro sebe. I budi swau
 tudíž nenáwist a zlost, a zločinná
 w sobě takto podpaluje myšlení:
 Kdes se octla, myslí má! jak sladký to
 ujal popud tebe, že co semto nás
 wedlo, zapomněla jsi, toť nenáwist,
 a ne láska, ani ráje za peklo
 naděje. I nedaufám se bawiti
 jakau rozkoší, chci rozkoš naprosto
 pokaziti, klamě té, jež w zkáze jest;
 jiná potěcha jest pro mne ztracena.
 Nuže, nechať smějící se užiwu
 příhodnosti. Eihle žena samotná,
 wystawená pokušení každému!
 Manžel od ní jest, jak widím, daleko,
 jehož vyššího se bojím rozumu;
 silen jsa a udatnosti wznešené,
 článků obrowých, ač z země slepených
 křehké, jest mi wrahem dosti strašlivým.
 Jest i prostý ran, já nic: tak tuze mne
 peklo proti tomu, jenž jsem w nebi byl,
 snížilo, tak bolest sily zbawila.
 Z ní tak spanilé, tak božsky spanilé,
 hodné, jižby milowali bohové,
 nejde hrůza, ač i hrůza chodíwá
 z milosti a krásy, jestli nenáwist,
 nenáwist, již lasky přikrow zastírá,
 jim se neprotiwí mocí walnějšá;
 tu, tu k zhaubě jejich cestu zwolil jsem.

Tak děl u sebe wrah rodu lidského,
 zlostník u wnitřnostech hada najatých
 schovaný, a cestu k Ewě nastaupil.
 Neplazil se ještě tahem oblaučným
 po zemi, jak od té doby plazi se:

**nébrž, stoje na ohonu skrauceném,
strmí uvršený, kraužek na kraužku,
jako do hory se pnaucí labyrint;**

chocholí se hlawa, z očí karbunkul
swítí, zlatem zeleným se pstraucí krk
wstává z kruhůw pyrámu, jenž po trávě
kolotá se ohromnými wlnami.
Pěkná, milá byla jeho postawa;
aniž od té doby hadůw milejší
plémě wídáno; tak krásný nebyl ten,
w nějž se s Hermionau Kadmus obrátit
w Illyrech, ⁹⁾ neb w Epidauru lékař bůh,
aniž onen, jehož oblekl podobu
Jowiš Ammonskey neb Kapitolský,
tamto pro Olympii, zde pro tu, jež
Scipiona, ¹⁰⁾ sláwu Římskau, zrodila.
Nejprwé, jak ten, kdo hledá přístupu,
jednak překaziti w čem se obává,
postraně se laudí mnohým okolkem:
jak kdy koráb, od zběhlého řízený
plawce, blízko ústí řek neb předhoří,
podlé wětrůw měni běh i plachty swé:
tak se laudil had, a hebkým ohonem
dworné swíjel kotauče, by Ewinod
wábil oko. Ona, práci zajatá,
slyší hlahol listowého chřestění,
ale nedbá jeho, jsauci nawyklá
hrám a žertům wšelikého před sebau
žiwočicha polního, jenž wolněji
slyšel její hlas, než tamto změněná

9) Kadmus, Fénický princ, osadil se w Řecké zemi, a založil Béotskau obec. Prawí se, on že první abecedu do Ewropy přinesl, a bájka nowější přidává, že s Hermionau ženau swau do hadůw dwau obrácen jest. Aeskulap, bůh lékařstwí, pod obrazem hada ctěn byl. Olympia, matka Alexandra Welikého.

10) *Africanus* řečeného.

stáda čarodějné Circe¹¹⁾ voláfi: —
 Již se odvážně i před ní postaví,
 newolaný, jako s obdivováním.
 Často chochol zježený a kowové
 šíje hladkost nakloňuje pochlebně,
 líže zem, kde noha její kráčela.
 Němé vyrazení jeho wlidnosti
 posléz oko Ewy na se obrátí;
 tu on s radostí, že u ní pozorů
 zjednal sobě, takto hadím jazykem,
 počne hlaholiti lsiwé zkašení:

Nebud' tobě diwno, paní všewládná!
 můžli tobě, ježtos sama nejwětší
 tworstwa diw, co diwno býti; aniž zbroja
 oči swé, to nebe plné milosti,
 hněwem proti mně, an takto přicházím
 k tobě samotný a nenasyceně
 na twau hledím krásu, nelekuje se
 welebné twé twáři, jižto samota
 swatá wíce welebnosti dodává.
 Pěkná podobizno twůrce pěkného!
 Wšeccky věci, které z daru jeho máš,
 všeccky věci dehnutím žiti nadané,
 zwelebuji twau krásu nebeskau,
 s wytržením sladkým hledí na tebe.
 Ó, že na tebe tam nikdo nehledí,
 kde by všecobecným byla odiwem!
 neli zde, w tom těsném, různém okolí
 mezi zwíraty, jichž tupí smýslowé
 nijak chápatí twé krásy nemohau.
 Jeden widí tebe člověk. Než co jest
 jeden? tyť by měla jako bohyně,
 jsauci mezi bohy, bráti ústawnu
 čest a službu od nezčíslných Angelů!

11) Která Ulyssown družinu do swiní proměnila.

Tak se lísal pokušitel. Lichota jeho našla průchod w srdce Ewino. Ona diwěci se hlasu hadímu, naposled, ne bez úžasu, tak mu dí: Což to znamená? tu jazyk zvířete lidská mluví slova, lidská pronášá myšlení? — Toť u mne aspoň za pewné bylo drženo, že mluwa zvířatům zachází, an w den stwoření je němými stwořil Bůh, a všelikého nechopné welel řeči hlaholu; jich rozumu nejista jsem byla: často nemalá jeho záře w pohledu a jednání jich se zjewuje. I tebe hada jsem z živočichů polních býti wěděla nejchytřejšího, ne však i člověčím nadaného hlasem. Obnowiž ten diw, powěz, jakým způsobem jsi z němého stal se mluwícím, a odkud laskawým na mne před jinými tworů plemeny, které wúkol sebe denně spatřuji? Mluw, ten diw jest hoden všeho pozoru.

Odpověděl takto swůdce podwodný: Swěta králowno, ó Ewo přejasná! snadno mi, co kážeš, tobě prawiti, jsem i poslušenství tobě powinen. Býwal já jsem; co jsau jiná howada na pošlapané se trávě pasaucí, nízké mysli, jakož byla ztrawa má, neznaje než ztrawu swau a pohlaví, ničehož jsem chopným nebyl wyššího, až dne jednoho, kdy blaudím po poli, udá mi se zřiti dobročinný strom, w odlehlosti, obtížený owocem uličeným roztomilau směsici brunátné a zlaté barwy nejkrašši.

Přistaupím a dřívám se; tu lahodná vůně
 vůně, powanauci s každé halúzky
 chutným zápachem, wic kochá smysly mé; on
 nežli sladkost browá, nebo z wemene
 mléko kanauci, an weđer ssajice
 pohráwají beráoci a kúalsta.
 Wida jablka krásná, tužby počijí
 náramné, již ukojiti umínám.
 bez odkladu. — Hlad a žizeň, walné dwa
 badatelé, rozdráždění owoce
 powabného vůní, k té mne pudili
 smělosti. I opletám se wúkol pně
 mechowatého, neb jeho vysokých
 wětwi twé neb Adama by mělo co
 dosáhnouti rámě; kolem okolo
 s záwistí a tauhau díwajíce se
 stála zwiřata, wšak nelze dosíci
 bylo jim. Já na wrch stromu wynikna,
 tam kde wadný jeho mile kyne zbyť,
 rwáti nemeskám a pojím do syta.
 Nikdy po tu chvíli rovné rozkoše
 nepočil jsem w pokrmu ni nápoji.
 Nasycen jsa posléz, cítím podiwnau
 w sobě proměnu; mé wnitřní moci se
 stanau rozumem, a mluwa nezcházi
 déle, nemám swého nic než podobu.
 Od té doby vysokým a hlubokým
 rozjímáním zanáší se mysl má;
 jemným rozumem wše, což jest na nebi,
 na zemi i prostřed widitedlné,
 spatřuji; a wšeccko pěkné, dobré jest.
 Než, co pěkné, dobré jest, to wšeccko w twé
 božské podobě, w twé krásy paprsku
 nebeském, jest spatřowati pospolu.
 Není, co by rowným, co by po tobě
 druhým bylo w krásce. To mnau pohnulo,

bych, snad newčasně, swau čest a poklonu
přišel vzdáti tobě, práwem příslušným
tworstwa královně a paní wšewládne!

Prawil-lestný pekelník. I wece mu
neopatrná Ewa s wětším úzaseu:
Hade! přílišná twá chwála jabłek těch
silu, již jsi shledal, činí pochybnau.
Powěz však, kde rosté onen strom, a jak
odtud daleko? neb mnoho rozličných
stromů Páně roste w ráji, jichžto my
posud neznáme; tak walná k obráně
jest tu hojnost, že i wětší úrody
částka owšem nedotčenau zůstává;
nébrž bez náказы wisí na stromích,
až by k požíwání rozmnožila se
lidská rodina, a wíce bylo ruk
odlehčowať tíže plodné přírodě.

Nato chytrý ještěr prawí wesele:
Králowno! Tam přímá, aniž daleká
cesta; za myrtowím tamto na jednom
místě, u studénky, kdež ta skrowná hauš
balsámem a myrlhau páchnaucí: já tam,
kázatili ráčíš, hned tě dowedu.

Dowed' tedy, řekla Ewa: On tu již
weda, do kruhů se swijí pospěchem,
pne a táhne se, jsa rychlý ku zkáze.
Wznesla naděje, a radost zjasnila
hřeben jemu. Jak kdy bludný powstane
ohněu z par olejnych, anto od chladu
zhustne nočního, a wětrů dýmáním
wzejme se a plápolá, (zlý prý ho duch
často řídí) létaje a leskna se
ludným swětlem omámí a zawede
pocestného do bláta a kaluže,
močidla a bahna, kdežto tápaje
zhaubu nachází, jsa zbawen pomoci:

tak se blýskal ještěr proklatý, a wedl k zkáze Ewu, lehkowěrnau rodičku naši, k stromu zbráněného wěděni, neštěstí a bídy lidské kořenu. Ona uhlédawši jej tak wůdci dí: Hade! mohliť jsme té sobě uspořit cesty zbytečné; ať na zbyt owoce strom ten nese. Budiž důwod u tebe moci jeho, diwné owšem, jestliže w skutku jest! Než, stromu toho owoce nelze nám se dotknauti; tak přikázal Hospodin; ten jeden božský jeho hlas dal nám příkaz; ostatně jsme za práwo sami sobě, rozum náš nám právem jest.

Jízto swůdce takto léstně odpowí: W prawdě! řekl Bůh, že s stromu každého w ráji nebudete jísti, jednak wás pány nazwal nad zemi i powětřím?

Jemu takto Ewa, ještě bez hřichu: Se všech stromů rájských jísti můžeme; ale s stromu owoce, jenž wyrostá w ráje uprostřed, Bůh řekl, nesmíte jísti: tkneteli se jeho, umřete.

Ledwa co ta krátká slowa wyřekla, počíná si lstiwý zrádce směleji, jemu horliwost a lásku k člověku, hněwá se a zpauzí pro učiněné jemu bezprawí, a jako podjatý wášní, kolotá se diwně; nicméně šetří slušnosti a vážně powstává, jakby měl co pronášeti welkého. Jak kdy: který znamenitý u starých řečník, w Římě swobodném neb w Athónách, kdežto, od té doby nemá, zniwala wýmlownost, zpor weda předděležitý, sebrany stál do sebe, swým hnutím, pohledem,

tělem posluh získaje, než řečňoval;
časem pak, i wstupu k řeči neztrpě,
s walným počal o své práwo horlením;
takto stoje, hýbaje a zpauze se
pokusitel, počne s náruživostí:

Swatá, maudrá, maudročinná zrostlino!
matko umění! teď já té síly twé
pocituji zřetelně a spatřuji
wěci všeliké w jich vlastních přičinách,
nejvyšších i skaumám stezky půwodů,
ač jsau jmíny maudrymi. Ó králowno
wšeho míra; newěť těmto ukrutným
smrti pohružkám: i neumřete. Jakž
by jste mohli? od ovoce? toť wám dá
žiwot poznání; či od hrozitele?
na mne pohleď, na mne, jenžto dotkna se
jedl jsem a žiji přece, žiwota
nabyw dokonalejšího, nežli mně
osud udělil, že jsem se nad swůj díl
wypnul směle. Zdali, co smí žiwotich,
nesmí člověk? nebo Bůh se pro malau
winu hněwem rozntí a neschwálí
nestrašené ctnosti raději, jíž trest
ohlášené smrti (co jest koli smrt)
nezapudil od toho, co k žiwotu
wede šťastnějšimu skrze poznání
dobrého a zlého? Dobré poznati,
kterak sprawedliwé! jestli pak, co zlé,
zlym jest w prawdě, proč by znát se nemělo,
moha wystříháno hýti snadněji!
Nemůž, sprawedliw jsa, Bůh wás zhubiti;
nejsa sprawedliw, ni Bohem nebyl by:
netřeba se bát a být ho poslušnu.
Sama vaše smrti bázeň zapudí
bázeň tu. Proč takau wám dal zápowěd?
proč? by strachem jaté w nízkau uwázal

službu vás a držel w newědomosti.
 Wí on, w kterýkoli s něho jísti den
 budete, že oči vaše, zakryté
 posud, ač se jasné zdají, temností,
 prohlédnau a otewrau se jasněji;
 budete w tu chvíli jako bohové,
 zlé i dobré, jako oni, wědauce.
 Že, jak já jsem uwnitř člověkem, tak wy
 bohy budete, jest pravé srownání:
 z hada člověk já, wy z lidí bohové!
 Toť ta smrt, jež čeká vás, že wyzuwše
 lidskau obléčete božskau podstatu;
 tužby hodná smrt, buď sebe pohrůžka
 větší, — ježto nepřináší zlého víc.
 Což jsau bohové, že člověk nemohlby
 jimi býti, požívaje zároveň
 s bohy krmě? bohové jsau z počátku,
 mají prospěch ten, že o nich wěříme,
 ano vše, co jest, z jich moci pochází.
 To mi pochybno! neb widím překrásnau
 tuto zemi, zahříwanau od slunce,
 zplozowati vše, je nic. I kdyby, což
 jest, jich dílo bylo, kdožby wědění
 dobrého i zlého w tento zamknul strom,
 že kdo s něho okusí, ten maudrosti
 bez jich vůle nabude? a w tomli jest
 urážka, že člověk hledí poznání?
 Co mu škodí vaše wědomost, a co
 proti jeho vůli může tento strom
 dáti wám, kdy všecko jemu náleží?
 Či to záwist jest, a záwist bydleti
 w prších může nebeských? (Ta příčina,
 ta i mnohé jiné tobě dowodí,
 jak wám potřebné to krásné ovoce.
 Směle, žeňo božská, utrhni a jez!
 Dokonal, a slowa jeho podwodná

w Ewy srdce snadný přístup nalezla. Stane wrytá s upřenýma očima na ovoce, w nadné samým pohledem; w uchu jejím zněla ještě přemluwná slowa, plná, jakož jí se widělo, rozumu a prawdy. Již se polední blíží hodina a tužší přiwodí lačnost, probuzenau od přechutného úrody té zápachu. I prabnulo urwati a jísti tužbau náklonnau chtiwé oko její; jednak stanau za chwili, tak sebau sama rozjímá.

Welká jest twá moc, ó ze všech nejlepší ovoce, ačs zakázáno člowěku, welká zajisté a diwná! jehožto okušení, strachowané předlauho, dalo mluwu němote, a neschopný k řeči jazyk wyučilo welebiti chwálu twau: twé chwály sám, an zakázal tebe, Bůh nás netajil, zwaw stromem té wědomosti: wědomosti dobrého jako zlého. Zapowěděl napotom s tebe jísti; ale jeho zápowěd s tebe jísti wíce poraučí, a nám swědkem jest, že dobré, jehož potřebi máme, bydlí w tobě. Dobra, kterého nezná, nemá člowěk; máli neznaje, jedno jest mu, jak by neměl naprosto. Co nám mnedle zapowěděl Bůh? co, než dobré? prawdu znát, a býti maudrými? Taký zákaz newiže. — Wšak co, ať smrti následnými swiže pauty nás, co nám platna ducha zwolnost? Saud jest náš, že kdy w nadného se tkneme stromu, umřeme. Umřel had? on jedl, a žije dosawad, rozumuje, mluwí, zná a přemýšlí.

nerozumným prvé byw. Což toliko
 pro nás nalezena smrt? nám jedno se
 zabraňuje tento pokrm duchovní,
 šelmám stanoven jsa? šelmám, tak se zdá.
 Než, had okusiw ho první, člověku
 přeje, o získaném dobru ochotně
 dává zpráwu, svědek nepodezřelý,
 z pauhé lásky, beze lsti a podvodu.
 Čehož bojím se, neb čeho raději
 mám se báti, newědauci, co to jest
 zlé a dobré, trest a práwo, Bůh a smrt?
 Zde, zde pomoc roste, božské ovoce!
 krásné na pohled, a k jídlu wábící,
 maudročinné moci. Proč bych pojednau
 tedy duše, těla nenakrmila?

Takto řeksi, rychle na strom w nešťastné
 době wztáhne ruku swau, a rwe a jí.
 Čila země ránu, dala příroda,
 zalkající skrze mnohá díla swá,
 heslo žalosti, že všecko ztraceno.
 Nazpět do křowí se umkne winný had
 nepatrně; neb Ewa, w sladké wlepená
 ovoce, nic wúkol sebe newidí;
 w žádném, zdá se jí, že posud owoci
 neokusila tak walné lahody.
 Buď že prawda bylo, buď že domnění
 bludné myslí, ano maudrost wznešenau,
 brž i samé božstwí, míti do sebe
 nadála se wysoce. I polyká
 lakotně a bez střídmosti, newědauc
 že, co jí, jest smrt. A sytá posléze,
 takto, jak by mstem se byla opila,
 wece k sobě w utěšeném weseli:

Ó, všech stromů králi! mocná, wytečná,
 nejwzácnějši w tomto ráji zrostlino!
 blahý dárce maudrosti! twa spanilá

úroda se darmo posud s halúzek
 smála, jsauci hanbena a zatměna,
 jako bez žádného cile stwoření.
 Od té doby však k twé winné pochwale
 zazni každé jitro wraucná píseň má;
 ty mau ranní péči, ty mau potěchau
 budeš sladkaus twým já plným haluzám;
 k swobodnému požívání zowaucím,
 plodné poodlehčím tíže, až i jsauc
 nakrmena tebau, w blahé dozrají
 maudrosti a wšewědaucím wrownám, se
 bohům, kteříž dobra, jehož nemohau
 dáti, jiným záwidi; a kdy by to
 darem bylo jich, tu by mu nedali
 růsti. Tobě zkušení já prwní swé
 konám díky, wůdce nejwýbornější
 nenásledující tebe, byla bych
 newědomau zůstala; ty k maudrosti
 cestu otwíráš a přístup do tajné
 dáwáš její zkrýše. Můž být, že i já
 zkrýta jsem a newidoma: wysokoť,
 wysoko jest nebe, tuze zdálené,
 aby wšecky věci zřejmě widělo
 na zemi; a snad že wěcmi jinými
 zakazatel welký městkná čilost swau,
 bezpečen jsa on i wšickni zwědači
 wůkol něho. — Jakž mi ale míti se
 k Adamowi? mámlíž jemu wyjewit
 změnu swau, s ním zdělit plnost blažení,
 čili při sobě ten poklad poznání
 schowat bez spolníka, doplňující
 takto nedostatku swého pohlawí,
 aby jeho ke mně milost čileji
 rozpěstila se, a já mu rovnější,
 poněkud snad wyšší, byla nad něho?
 Tužby hodný osud! nebo nižším jsa,

kdožtě swoboden? to dobré bylo by —
 Wšak co, widěli to Bůh, a přijde smrt
 strachovaná? tuť by wic mne nebylo!
 Adam pak, buďa s jinau Ewau spojen,
 žil by w radosti, mne pustě z paměti;
 to, to myšlení mi k smrti rowná se.
 Nuže, uloženo jest, by podíl měl
 w zlém i dobrém semnau Adam, předrahy
 kochan můj, s nímž ráda wolím umříti;
 bez něhož by život nebyl životem.

Takto řeķši ode stromu odwrátí
 kroky swé; než nejprwé se pokloní,
 jako moci u wnitř jeho bydlicí,
 jejíž přítomnost w něm mízu rozlila
 wědomosti, pochodící z nektaru,
 bohůw nápoje. Tím časem taužebně
 Adam čekal nawrácení Ewina,
 uwíjeje z kwitků wěnc wybraných
 k ozdobení kadeří a k zwěnění
 polní její práce, jako wěncují
 ženci předownici swau. On weliké
 z jejího, tak zpozdíleho příchodu
 čeka radosti a nowé potěchy;
 jednak w srdci swém, cos zlého tušícím,
 cítí tesklivost a bití nestejně.
 Posléze jí chwátá wstříc, jda po cestě,
 kteráuž ráno žehnajíc se odešla.
 Měřila ta cesta k stromu wědění;
 tam ji potká, ana práwě odchází
 od stromu a nese jablek halúzku
 nejpěknějšich, smějících se měkým mchem,
 swiže trhaných a wůní páchnaucích
 ambrosiowau. Hned k němu pospíchá;
 pohled její ohlašuje omluwu;
 počnauci pak kwapně ohradnau swau řeč,
 wece Adamu w ta slowa lahodná:

Diwnoli, kde jsem, ti bylo Adame?
 Po tobě mi teskliwo, a bez tebe
 trudná byla chwile. Tauha milosti!
 nikdy cítěna, již ach! kéž nečiji
 wice; nikdy wice sobě nežádám,
 jakowě jsem nezkušěná žádala,
 bolesthého od twé twáři zdálení.
 Zwlastní jednak, podiwná jest meškání
 mého přičina. I wěz, že není ten
 strom tak nebezpečný, jakž nám prawceno;
 s něho jisti neotwírá do zlého
 cesty, nébrž oči božsky otwírá,
 čině bohem jej, kdo s něho okusí.
 Shledán jest té moci býti. Maudrý had,
 zákazu buď nemaje buď nedbaje,
 s něho jedl a neumřel, jak hrozeno
 bylo nám, ba od té chwile mocen jest
 hlasu lidského a smyslu lidského,
 rozumuje k podiwu, a překonal
 swými tak mne důwody, že také já
 jedla jsem, a rowný w sobě shledala
 účinek. Jsau otewřiny oči mé,
 záclona s nich spadla; duch se zsiluje,
 srdce k božstwí pne a šíří, jehož jsem
 pro tebe jen žádala, ni bez tebe
 pílím. Štěstí mi jen s tebau zdělené
 štěstím jest, a tu kde tobě rowného
 není podílu, i mně se nechutí.
 Jez i tedy ty, ať rowný osud nás,
 rowná pojí láska, rowná útěcha;
 sice, kdyby nejedl, stupeň rozdilný
 rozdwojil by nás, a mně by pro tebe
 odřici se božstwí wice nebylo.

Tak swau Ewa s potěšením přihodu
 powídá, než její lice nemírnau
 zahořely rdělostí; a na druhé

straně Adam, slyše o prowinění
 ženy osudném, stál všecek ztrnulý,
 užaslý a truchlý; brůza studená
 kosti jeho pronikla a zwolnila
 všesky členů swazky: z ruky umdlené
 switý pro Ewu mu wěнец wypadl,
 a hned oprchaly růže uswadlé.

Němý stál a bledý! až pak naposled
 takto wnitřní w sobě přetrhl mlčení:

Ó ty nejpěknější tworstwa ozdobo,
 dilo Boha poslední a nejlepší!
 twore, w němž, co mysl a oko bawiti
 může, nad míru se stkwělo pospolu:
 ženo swatá, božská, dobrá, milostná!
 jak jsi zhynula, jak náhle zhynula,
 uswadla a zchřadla, smrti snaubena
 napotom, jak přestaupiti mohla jsi
 rozkaz onen přísný! kterak zprzniti
 zapowěděné to swaté owoce!
 Totě jakéhosi wraha podwedla
 zrada prokletá, a s tebau w záhubu
 uwrhla i mne; jeť pewný rozmysl můj
 s tebau umřiti! Jakž býti bez tebe!
 kterak lásky twé a spolku sladkého
 zapomenauti, ó družko předrahá,
 žiti w pustém lese opět jednomu!
 Byť i jinau stwořil Ewu Bůh, a já
 jiné wydal žebro, přece ztráty twé
 neustalo by mé srdce želeti!
 Citím, cítím silný swazek přírody;
 tělo z těla mého, z kosti mé jsi kost:
 jeden bude staw náš, dobrý nebo zlý!

Takto prawiw, jako kdo se po smutném
 sbírá neštěstí, a ujda rozpakům
 strastným, w neúchranné zlé se podává,
 tato klfdná slowa k Ewě obrátí:

Smělý byl twůj skutek, Ewo odważná!
 u welkés se dala nebezpečnstwí,
 byť jen wztáhla byla oko žádauci
 na to swaté, swaté zdrželiwosti
 owoce, ať nedím jedla, jehožto
 tknuti klatba stihá. Ale weta jest;
 co se stalo, aby odestalo se,
 neučini los, ni všemohaucí Bůh.
 Snad i neumřeš, snad není wíce tak
 drzím skutek ten, že již to owoce
 zobecnělo, znewáženě od hada,
 jenž je dřiwe nás i porušil i jedl.
 Neumřel pak on, a žije, žiwota
 nabyw, jak ty prawiš, mnohem wyššího
 člowěkowa. Walný důwod, že i my,
 okusíce jeho, výše wstauíme
 podlé srownání, a býti nemohau
 z nás, než bozi, angelé a půlbozi.
 Aníž wěřím, aby, ač nám hrozil Bůh,
 twůrce maudrý opravdowě zhladil nás,
 prwní dilo rukau šwých, tak wysokým
 důstojenstwím nadané, a za pány
 stanowené všemu jeho stwoření.
 Padl by i swět, kdy bychom padli my,
 newyhnutedlně, an podroben jest nám.
 Tak by stawě w zmatku pohřzil
 pěkná dila swá. I nemůž o Bohu
 to se mníti. On by, jakž mu koli jest
 snadno obnowiti celé stwoření,
 nerad zhubil nás, by posléz protiwník
 nezplésal a řekl: Ai! jak nestálé
 těch je štěstí, kterým nejwíc přeje Bůh!
 kdož mu milým dlauho? prwé zhubil mne,
 nyuí člowěka: i kohož napotom?
 W takowý se posměch wrahu newydá.
 Buď jak bud, náš osud pewně slaučen jest:

jednomu se oba saudu poddáme. Umruli, i smrt mi bude žiwotem, a ty se s tebau. Taktě silný swazek přírody, jenžto srdce mé k mé pojí vlastnosti; ta vlastnost má jsi ty: co ty jsi, to jsem já: nikdy twůj a můj se nerozdwojí staw, jedno jedno jsme, jen jedno tělo; zhubuješ ty tebe, swé bych vlastní pilil záhuby.

Takto Adam. Jemuž Ewa odwece: Ó ty chwalitebný lásky náramné: wzore, wznešený a zjewný příklade, hodný následowání! Než, jsauci tak nedokonalau, jakž twé kdy, Adame, ctnosti dostihnu? Že z twého boku jsem pošla, to jest ach! má chlauba nejwětší: ráda tebe poslauchám, kdy o spolku naši mluwiš lásky. Jedna duše w nás, jedno w obau srdce! toho pěkný důwod tento den, an diš, že wolen jsi, dříwe nežby drahé pauto milosti naší smrt neb jiná zkáza hroznější rozdrtila, jednu semnau zpáchati winu, jedno pročinění, jestliže jaké, jisti toto pěkné owoce, jehož síla (jako wždycky z dobrého dobré pochází) ten blahý lásky twé důkaz zjednala. I nikdy jinak by nebyla twá útlost takto poznána. Kdybych však, že na smělost mau připadne hrozná smrt, se nadála, i wočila bych, co nejhoršího, sama trpěti, newábici tebe, chtěla umříti opuštěná, nežli tebe bádati k skutku jakému, jimž twá by útěcha škodu wzala, zwláště nyní po tükém důwodu tak prawdiwé a wěrné twé

lásky newyrownané ; než jiný já
 cítím následek, znik žiwota, ne smrt;
 otewřeně oči, nowau naději,
 nowé rozkoše, chut božskau ! že co prw
 nejsladčeji lahodilo smyslům mým,
 hořkým již a trpkým zdá se proti ní.
 Následuj mne, Adame, a wolně jez,
 pustiw mimo sebe wešken smrti strach.
 Řekši, muže obejme, a radostí
 něžně pláče ; cití cele šlechtnost
 lásky jeho, anto k wůli choti swé
 mile obral snésti božský hněw a smrt.
 W díkčinění (nebylali takowých
 hodna díků mrzká jeho powolnost ?)
 dá mu wnadného s té wětwe owoce,
 přehojně a štědře. Neostýchá se
 jísti on, ač proti lepši rozumu
 radě, nejsa sweden, nébrž překonán
 pošetile od ženského wábení.
 Zatrásla se opět země, prohnaná
 na skrz bolesti, a lkala příroda
 podruhé ; swůj mrakem přistrauc obličej
 hřímá nebe z hluboka, a smutnými
 zpláče krůpějemi nade zpácháním
 smrtedlného hříchu počátečného !
 Ale Adam neznamená, lakotně
 požiwaje owoce, a sama swau
 Ewa opětuje winu, bez bázně,
 lahodíci muži milým spolkem swým.
 Nyní, jako zpítí winem opojným,
 oplývají w rozkoši, a w mysli swé
 mnějí božské moci sebe účastny,
 křidlatěji, nízkau zemí zhrzíce.
 Ale jablka zrádná jiné plodila
 skutky : podnitila chut w nich tělesnau.
 Prwní na Ěwu on chlipně poblédá,

ona rovnau odpláci se wilností;
 zahořeli do sebe, až posléze
 Adam takto láká Ewu k rozpustě:

Nyní výbornau a něžnau uznávám,
 Ewo, chut twau býti; chut, tu maudrosti
 částku nemalau, an podlé chuti se
 všecko řídí domnění, a swrcek úst
 sudím slowe. Twá to všecko pochwala,
 ježto jsi tak stkwestný uprawila den.
 Mnoho radosti jsme posud tratili,
 warujíce se té libé úrody,
 aniž nám, co w požíwání rozkoše,
 dotud bylo známo; jestliže, co jest
 zakázáno, takau radost působí,
 přál bych, aby místo stromu jednoho
 deset bylo zapowěděných. Než pojď;
 nyní pookřáli budem pěstit se,
 jakož slušno po kwasu tak lahodném.
 Nebo krása twá, co tebe ponejprw
 wida, zasnaubil jsem sobě, ozdobjnau
 všemi dokonalostmi, tak horaucích
 nezažehla nikdy we mně zápalů
 k požíwání tebe, nyní pěknější
 než kdy jindy, skrz tu mocnau zróstlinu.

Takto děl, a rozkochaných nespořil
 pohledů a pěstot, dobře rozumíná
 od Ewy, jež nakažliwé lučila
 okem zápalý. Ji chopiw za ruku
 wede na stinný, a na wzor besedy
 zelenitým krowem hustě zastřený
 trávník, bez odporu. Kwiti ložem jich,
 trojník, jacint, zlatohlaw a fialy
 swíží, měký země koberec. A tam
 milostí a milostnými hříčkami
 žičili se hojně, na ukončení
 obapolné winy swé, a potěchu

hříchu svého, až je přepadl rosný sen,
unawené rozkochaným zabylistwem.

Když se síla podwodné té úrody
weselícím dýmem ducha líbezně

zmámiwši, a swedši rozum k omylu,
wydycháním ztenčila, a těžší sen,
z hrubé páry zplozený, a obrazy
nepokojný trápicími ustaupil,
wstali, bez okrání, jedno na druhé
smutně hledíce, a brzy widěli,
kterak jasné bylo oko jich, a mysl,
kterak temná! Newinnost, ta záclona
swatá, zkrývající škodné wědění
zlého, byla ztracena; pryč zmizela
prostota a sprawedliwá dowěrnost
s počestností, studu nahé wydadauc
winnému; ten okryl je, ač odkrýwal
mnohem více: tak wstal silný Dánowec,
Herkuleský Simson z lůna newěstky,
Filistynské Delily, a procítě
spatřil oholenu býti sílu swau.
Jsauce zbaweni a prázdni weškeré
ctnosti, dlauho oba w hanbě zardělé
zaražení seděli, až naposled
Adam, ač ne méně než Ewa pýřil se,

tato z sebe slowa mocí wynutká:
Ewo! nešťastná ta doba, w které jsi
toho klamawého čerwa poslechla,
kdo ho učil koli lidským mluwiti
hlaholem. Jen že jsme padli, prawda jest;
lež, co o zbožnění našem slibowal.
Oči naše w prawdě otewříny jsau,
známe zlé i dobré, dobré ztracené,
nalezené zlé. Ó trpké owoce
wědomostí, učili jen znáti nás,
že jsme nazi, znuzeni, a zbaweni

cti a wíry, čistoty a newiny,
 přirozených ozdob swých, teď ohawně
 zkálených a zprzněných! že naše twář
 mrzkými jest znamenána žádostmi,
 odkudž vše, což zlého, odkud sám ten stud,
 to zlé poslední, ten svědek ztraceně
 newiny a ctnosti, béře původ swůj.

Jak se na obličej Páně osmělím
 napotom, jak na Angely wzhlédnauti,
 jež jsem jindy s wytržením wídáwal?
 Zslne zemské oko mé, kdy podob jejich
 božských nesnešeně jasný zočím blesk.
 Ó, kéž o samotě bydlím na páušti
 w tmawé lesině, kde schrány wysoké,
 nepróniknutedlné od slunce a hwězd,
 prostírají stíny čiré, šediwé
 jako večer! kryté sosny, kryté mne
 cedrowé swým bezpočetným wětwowím!
 Ale poradme se w této úzkosti,
 čím by nejlépe své jeden před druhým
 těla zastřel údy, jež se nejwíce
 zdají slušnosti a studu k úrážce:
 nechať některého stromu lupení
 široké a hebké, spolu swázané
 u wěniky, naše bedra přepáše,
 okřýwaje wúkol těla prostřední
 část, by snad ji stud, ten nowý příchozí,
 neosedl, a z nečistoty nelál nám.

Takto radil on, a oba do lesa
 kwapí hustého, kde sobě líkový
 zwolí strom, ne tento pro své ovoce
 znamenitý, nébrž onen dosawad
 w Dekaně a Malabaru rostaucí,
 jenž swá wúkol ratolestná ramena
 podál wztahuje, až k zemi sklonité
 kořeni se haluzy, a zrostají

**kolem, jako dcery vůkol mateře,
kdež se na vysokých klenau stínové**

slaupích, ohlas průchodiště probíhá
zvučný: tam, kdy wedrem slunce náramným
upaluje, milé hledá ochlady
pastýř Indický, a k pasaucimu se
stádu z noci pozíraje zelené.
Toto shromáždíše listi, široké
jako slavných Amazonek pawézy,
z něho wázali, jakž důwtip nahodil,
k přepásání nahoty své wěniky.
Záclona to marná, pokud okryti
měla hřích a obáwaný stud! ó jak
nepodobná k oné dřewní newině
nahé! Takto opásané pernatým
pasem našel Kolon Američany,
diwoké a nahé obywatele
lesů, po výspách a březích porostlých.
W tomto oděwu, a jakž se domněli,
s hanbau dílem okrytau, ač bez klidu
wnitřního a pokoje, se posadí
plakajíc: jim z očí lil se slzí děšť,
u wnitřku pak lité vznikly wichřice,
lité wázně, záští, prchlost, nenáwist,
nedowěra, neswornost, a náramně
kormautily jejich mysl; tu krajinu
tichau někdy, plnau klidu blahého,
nyní neklidu a bauře: rozum w nich
nepanowal wíce, wůle nedbala
výstrah jeho, otrokyně tělesné
chuti, kteráž, wypnauci se nad rozum,
ze spod uchwátíla jeho wrchnější
králowství: w tom krutém ducha rozbroji
Adam, s diwým pohledem a způsobem
nezvyklým, swau k Ewě mluwu obnowil.

Kěž jsi jenom byla, slow mých poslušná,

jak jsem tebe prosil, u mne zůstala,
 když tě diwoká ta žádost taulání,
 nešťastné to ráno, newím odkawad,
 napadla ! až posud bychom šťastnými
 byli, ne jak nyní z všeho wyzuti
 dobra, zahanbeni, nazi, znuzeni !
 Protož nikdo bez potreby ~~napotom,~~
 jak by powinnau swau wiru prokázal,
 nechtěj hledati ! kdo do pokušení
 leze, wěz že upadati počíná.

Jemuž Ewa láním ~~búzy pohnutá :~~
 Jaká tobě slowa, muž, newhodný !
 ze rtů wyšla ; toli nyní wině mé,
 nebo, jak to zúweš, chuti k taulání
 přičítáš, co, byť i sám byl přítomen,
 tak se mohlo státi, ba i samému
 tobě. Nikdy, tu neb tamto zkušény,
 w hadu zrady, tak jakž mluwil, mluwícím,
 nepostřehl by. I jak jsem, newidauc
 žádné mezi námi huěwu přičiny,
 mohla wěděti, že hledá škody mé ?
 Byloli mi wždycky při twém meškati
 boku, proč jsem bezžiwotným raději
 žebrem neostala w tobě ? Jsa ty však
 hlawau, pánem mým, i procs mi naprosto
 nezakázal jíti, wida takowé,
 jakos prawil, nebezpečenstwi ? Leč ty,
 odemluwiw nedlauho, a powoliw
 snadně, chwálils mne, a wlidně propustil.
 Kdyby stále byl a snažně odpíral,
 nebyla bych já i s tebau zhřešila.

Načež Adam, unáhlený prwnkrát :
 Toli twá jest láska, to twá náhrada
 za mau lásku k tobě, Ewo newděčná !
 již jsem držel neproměnnau, kdy ne já,
 ale ty jsi zhynula ; žiw moha sám

býti, požívaje blahoslavenství
nesmrtedlného, co jsem si wolil? — smrt!
zkázu s tebou! Nyní svého příčinu
pádu skládáš na mne, an prý, odporu
zanedbal jsem stalého! i což jsem mohl
činit více? pamatoval, střehl jsem
tebe, předpověděl nebezpečství,
učil o vrahu, jenž čihá podtají;
co bych činil nad to, bylo násilím:
násilí se k zwolné vůli nehodí.
Ale drzost nesla tebe, bezpečnou
v mysli, že by s žádnou neutkala se
škodou, ba i chvály w půtce nabyla.
Snad i já jsem chybil, příliš milowaw,
co se dokonalým w tobě widělo,
maje za to, že se nemůž zlého nic
pokusiti o tebe. Ach, pozdě již
bludu želim toho, jenž mne zločincem
učinil, a tebe žalobnicí mau!
Tak se děje s mužem, který na ženy
cenu tuze zpolehaje, powoli
její vůli. Zbraňování neztrpí;
zůstaw samu sobě, budeli to zlým,
první ona tobě wyčte powolnost.

Takto oba nárkem chvíli daremným
tráwili, než sebe žádný newinil;
marné pak jich wády konce nebylo.

Zpěw desátý.

Angelové, kteří drželi stráž w ráji, zasmuceni pádem člověka, wracují se do nebe ospravedlnit se z úřadu. Bůh Otec ohlásí, že wstoupení Satanowo do ráje překaziti nemohli, a posílá Syna soudit wimmiků. Bůh Syn sstupuje do ráje, soudí a milostiwě odhává Adama i Ewu, nahé. Hřích a smrt, opustiwiše bránu pekelnau, stawějí most w krajíně Směsice, a potkají se na mostě s otcem swým. Satan wracuje se do pekel powídá Čertům swau wjprawu. Obrátí se on i wšickni do hadů. Wzroste les stromů podobných zapowěděnému w ráji. Čerti lakotně rwau ovoce, plné hořkého popela. Hřích a smrt dojdau na místo. Bůh Otec předpowídá, že Syn ty potwory překoná, a káže Angelům učiniti změny na nebi i w powětrí. Adam wida proměny, pláče a odhání Ewu; ona ho těšiti usiluje; posléz udobří jej, a radí k násilné smrti. Adam rady té nepřijme, nébrž lepší dává naději. Boha o milost žádají.

Zatím omrzely ten a ohawný
skutek Satanůw, jak w hada způsobě
swábil w ráji Ewu, ona manželka
swého k jídlu osudné té úrody,
wyšel w nebi na jewo. Což před Boha
okem ukryje se všewidauciho,
neb, kdo zklamá srdce jeho všewědné?
We všech věcech maudrý on i sprawedlný,
nezabránil Satanowi zkusiti
mysli člověka, jenž dosti silen byl
zbrojí rozumu a wíle swobodné
odkryti a pokaziti osidlo

Istného přítele i vraha zjawného.

Znalit' jsau, a míti měli ústawně

w paměti ten příkaz Páně weliký,
aby, budte jakkoliwěk wábeni,
netknuli se toho nikdy owoco.

Jej však přestaupiwše, trest (i mohliliž
méně?) právem uwalili na sebe.

Spěšně z ráje na nebesa wstaupili

Angelowé strážní, mlčkem, w zámутku

pro člowěka; zwědělit' jsau o stawu
jeho, diwice se, kterak chytrý wrah
podtají se wkradl, a nebyl uwiděn.

Tudíž jak ta nepřijemná nowina
od země bran donesla se nebeských,
s welikau ji každý slyšel bolesti.

Temný smutek neušetřil toho dne
nebešťanů twáři, jednak, smíšen jsa

s citem útrpnosti, blahoslawenstwí
nepřekazil jich. Daw lidu odewšad
sběhl se nadpowětrného, žádostiw
slyseti a znáti co se událo.

Oni před trůn Otce swrchowaného

wydat aučtu kwapili, a důwody

prawé pilné strážce swé. I nalezli

pochwalu, an přewelebný, wěčný Bůh

prostřed saukromného swého oblaku

s hromobitím zjewil takto wýřek swůj :

Sbore angelský a wy, jenž z úřadu
nešťastného přicházíte, mocnosti!

netruď wás a nesmutiž ta příhoda

na zemi, již wěrná vaše pečliwost

předstihnauti nemohla. Já ondy wám,

co se státi mělo, předpowěděl jsem,

kdy se wyrwal zrádce z hlaubi pekelné,

prawě wám, že skutek zlý, jejž zpáchatí

pílił, wykoná, že jeho lichotau

swáben buda čłowěk, wíru přiloží

klamúm proti twúrci swému. Žádné naň

wýpowěd má newložila potreby, ani nejmenšího popud násili pohnul wůli jeho, wolnau, stawenau w rowné wáze, tak že stáť i padnauti mohl; než padl jest, a muž co jiného nyní následowati než pokuta,

smrt, w den přestaupení jemu hrožená?

Mní on jistě prázdnu býti hrozbu tu,

jelikož ho bez odtahu (jak se bál) nezechwátila pomsta: ale uhlédá

brzy, dříwe než se skončí tento den,

prodléwání odpuštěním nebyti.

Ne tak sprawedliwost, jako dobrota,

zhrzená se wrátí. Kohož ale jich

saudit pošli? koho, nežli tebe, můj

náměstníku, synu můj! Tys ode mne

nadán mocí, aby saudil všechno, což

na nebi i na zemi i w pekle jest.

Snadno poznati, an k sprawedliwosti

připojuji smilowání, ssílaje

tebe, lidu prostředníka, přítele

jeho, wykupitele i wýplatu

dobrowolnau, aby sám i čłowěkem

maje býti, saudil winu čłowěka.

Řekl Otec nejvyšší, a rozwina

po prawici záři welebnosti swé,

linul wyjasněné božstwí na Syna;

on, jsa Otce swého obraz swítící,

božsky laskawě mu odpowí a reč:

Hospodine wěčný! twá jest ústawa

wšeliká, mně na nebi i na zemi

plniť slušno swrchowanau wůli twau,

by se tobě we mně, milém synu twém,

wždycky dobře zalibowalo. I jdu,

odsaudím ty winniky twé na zemi;
 ale wiš, že, kdo by koli saudil je,
 saud jich já, kdy přijde doba, ponesu:
 taktoť před tebau jsem sebe zawázal,
 nelituje toho; právem zajisté
 poobměkčím nález, na mne padnauti
 mající. Tak s smilowáním sprawedlnost
 porownám, že oběma se za dosti
 stane, obě blesku nabudau, a ty
 ukroceným budeš. Služby, oboru
 netřeba, an patřitelů nebude
 žádných, kromě dwau, kdož budau sauzeni.
 Třetí, který prchl, již právě sauzen jest,
 jewný zpěh, a zákonům všem odpůrce;
 přesvědčení dalších hoden není had.

Prawiw takto, wywstal s paprskowého
 sídla, s wýsosti swé sláwy poboční.
 Trůni, panstwa, mocnosti a knížatstwa
 prowázeli jeho k branám nebeským,
 odkud s okolím swým pokáže se ráj.
 Dolů přímo sstaupí, spěchem, jakéhož
 nejrychlejší nedostibne mžiknutí.
 Již se od poledne podál chýlilo
 slunce k západu, a w době nawyklé
 probuzení wětríkové lahodní
 dmýchati se jali, roznášejice
 po wší zemi milý chládek wečerní,
 kdyžto Bůh Syn, z hněwu mnohem chladnější,
 prostředník i saudce, přišel wýpowěd
 dáti člowěku. I uslyšeli hlas
 Hospodina chodícího po ráji,
 od powlowných wětrů k uším nesený
 jich, kdy schylowal se den; a slyšice,
 ukryli se, muž i žena, před twáří
 jeho w prostřed stromů rájských. Powolal
 pak Bůh Adama, a prawil jemu, řka:

Kdež jsi Adame? tys jindy radostně
z dále wstříc mi chodíwal: i není mi,
že tu nejsi, libo. Teď tu samota,
kdežto jindy newolaná powinnost
na potkáni chodila. Zdaž přicházím
w malém blesku? nebo která proměna
oddaluje tebe? kde jsi? ukaž se!

Wyšel Adam, za ním Ewa, kwapnější
k hřichu, zdlauha kráčela. Jich obličej
wšecek zkormaucen a znepodoben byl;
nebylotě lásky w jejich pohledě
ani k Bohu, ani k sobě odměnné;
nébrž wina zjewná, stud a nepokoj,
záští, urputnost a nenáwist a hněw,
zaufalost a podwod. Adam dlauho se
zajikaje, takto krátce promluví:
Hlas twůj w ráji slyšel jsem, a bál jsem se,
že jsem nahý; protož zkrýl jsem se. I di
jemu dobrotiwý saudec bez lání:
Illas můj často slychal jsi, a nebál se,
nébrž radowal; jakž tobě nyní tak
hrozným jest? Kdo, že jsi nahý, oznámil
tobě? Okusilli s stromu owoce,
s něhož jisti tobě zapowěděl jsem?

Jemu s truchlau myslí Adam odpowí:
Nebesa! ó jakž mi trudno před saudecem
státi swým, že budto wšecku na sebe
winu wzíti mám, buď drahau winiti
polowici, družku swého žiwota!
jejiž chybu, že mi wiru zdržela,
krýt by raději, než w hanbu wydati
bylo podobné. Než tíži potřeba
neúchranná, trudné, strastné mušení!
jinak na mau hlavu nesnesitedlná
spadne hřichu tíž i trestu. Bych i pak
tajil čeho před tebau, ty, co bych já

tajil, wyjewil by lehce. Žena ta, kterau jsi mi stwořil za pomocnici, dar twůj nejwýbornější, tak spanilá, ach, tak dobrá, příjemná a nebeská, že se z rukau jejích zlého nebylo báti, jejíž čin, buď jaký koliwěk w sobě sám, wždy obraz wznášel prawosti, ta mi s stromu podala, i jedl jsem!

Dí mu na to swrchowaná přítomnost: Byla ona Bohem twým, žes uposlechl hlasu jejího, ne mého? byla ti wůdcem, wyšši tebe, nebo rovnau jen tobě, žes se swého pro ni odřekl mužstwí, nedbal vlády, kterauž tobě Bůh nad ní dal, jež z tebe jest, a pro tebe, dokonalejšího we všech hodnostech prawých? Sličná zajisté a milostná byla, aby k milosti, ne k poddání powábila tebe. Její ozdoby pod dobruu jen zpráwu byly příjemné, zpráwa neslušela jí; ta byla twým právem, kdy by sebe znal byl toliko. To kdy řekl, wece Ewě w krátkosti: Ženo, cos to učinila? reči a mluw!

Na to smutná Ewa, studem okrytá, wyznajíc se s pokorau a bez mnoha wymlawání, takto swému saudci dí: Had mne oklamal, i okusila jsem.

Uslyšew to Bůh, hned hada odsaudil obwiněného. Ten ač, jsa žiwočich, winy s sebe složit nemohl na toho, jenž swé zlosti učině ho nástrojem zprznil, proti přirození účelu, nieméně, co porušená přirody částka, zlořečen byl právě. Wěděti wice nepřistálo člowěku, an swých

moci důmyslů dál nemohl sahati,
 aniž pak tím umalil by winu swau.
 Jednak na Satana, hříchu půwoda,
 w slowích tajemných saud wydal Hospodin ;
 na hada pak tute klatbu uwalil:
 Že to uđinil jsi, budeš zlořeđen
 nade wšecku howada i nad wšecky
 žiwočichy polní ; po swém plaze se
 břiše, žráti budeš prach dny weškeré
 swého žiwota, a mezi tebau a
 ženau nepřátelstwí položím, a twým
 mezi semenem a jejím : símě to
 potře hlawu tobě, patu jemu ty.

Takto zazněl úsud božský, zplněný
 w onen čas, kdy Ježíš Kristus z Marie,
 druhé Ewy, narozený Satana,
 kníže powětří, byl padajícího
 widěl s nebe jako blesk, a od mrtwých
 wstana, knížatstwa i moci oblaupil,
 na odiwu powodě je triumfem ;
 a kdy w slawném ná nebesa wzstaupeni
 jaté widěl wězně skrze powětří,
 panstwí oswojené dlauho bezpráwně
 od Satana, ježto posléz pod nohy
 poddá nám on, který jeho potření
 předpowěděl dobu tu. A nyní se
 k ženě se swým takto saudem obrátil:
 Zmnožím bolesti a počínání twé
 welmi ; s bolestí swé děti roditi
 budeš ; bude muži twému pod moci
 wúle twá ; on pánem bude nad tebau.
 Posléz na Adama wynesl tento saud :
 Že jsi poslechl hlasu ženy swé, a jedl
 s stromu toho, ježž jsem zapowěděl, řka :
 S něho jísti nebudeš ! zlořečena jest
 země pro tebe, a jísti bolestně

budeš z ní dny všecky svého života.
 Bodláči a trní bude ploditi
 tobě, jedaucimu polní byliny.
 W potu twáři své ty jísti budeš chléb,
 dokawadž se nenawrátíš do země,
 poněwadž jsi z ní byl wzat. Znej půwod svůj!
 Nebo prach jsi ty, a w prach se nawrátíš.

Takto spasitel a saudee seslaný
 saudil člověka, a smrti hrozící
 ránu, na den prowinění wyrčenau,
 stawil na čas drahný. Smilowaw se pak
 nad nimi, že nazi stáli, powětrné
 wystaweni nehodě, kdež proměna
 nastawala brzka, tenkrát na se již
 ráčil služebníka způsob přijíti,
 jak kdy uředníkům nohy umýwal.
 Nejinak, než otec dítek laskawý,
 nahotu jich údů odil kožemi
 zvířat, zabiw je, neb nowau přioděw,
 jako hada, koží, aniž obtížil
 sobě těla odít nepřátelů svých.
 Netoliko těla jejich kožemi,
 brž i wnitřní, hanebnější nahotu
 okryl oděwem své sprawedlnosti,
 před Otcowým obličejem zastřew je.
 Wrátiw pak se rychlým k němu wzstapením,
 w lúno sláwy se a blahoslawenstwí
 posadil, a všecko udobřenému,
 ač jest všewědaucí, co se s člověkem
 dalo, wyprawowal s sladkáu přímluwau.

Mezi tím, co tento wýstupek a saud
 dál se w ráji, proti sobě Hřích a Smrt
 w bráně pekel seděli, jež od doby
 té, co skrz ni hřicha moci prošel wrah,
 otewřená stála do kořen, a wen
 z sebe lýtý plamen podál chlela!

w směsici. I takto wece Smrti Hřích :
 Dítě mé! proč tuto na se hledíce
 prázdnaime, an Satan, welký rodič náš,
 do jiných se zabral swětů, hledaje
 šťastnějšího sídla nám, swým potomkům
 přemilým? Toť jisté, že ho zdaření
 městkná blahé, nešťastným byw, již by se
 wrátil ode wzteklých hnaný msitelů;
 nebo není místa příhodnějšího
 k jeho kárání a pomstě jich. I mním,
 že se nowá we mně síla rozvíjí:
 křídlatím, a prostranného nabývám
 panství za hlubiny této mezemi;
 co mne táhne koli, buď to saucitnost,
 nebo která síla spolurozená,
 jsauci mocna w odlehlosti nejdalší
 tajným přízně swazem věci pojiti
 jednorodé. Ty můj stínu nedílný!
 půjdeš se mnau; neodlaučí od Smrti
 Hřicha žádná moc. Než, aby obtížná,
 neschodným a nepřebrodným jezerem
 tímto, chůze nezdržela příchodu
 jeho, wystawme (toť skutek odważný,
 ale tuším hodný vlády twé i mé!)
 most, jenž od pekel až na ten nowý swět,
 jímž teď Satan wládne, sklepy sahal by
 swými, na památku naší zásluhy
 welké o weškeré obce pekelné,
 jenžby příhodnau byl cestau napotom
 pro jich wyběhy neb přestěhowání,
 jak by jedny každé wedl osud swůj.
 Zablaudití nemohu: tak silné mne
 bádá wnuknutí a podnět nezwyklý.

Načež kwápně wece stín jí wyzáblý :
 Jdi, kam tebe koli los neb náklonnost
 táhne mocná: já tu dlítí nebudu;

kam mne powedeš, tam půjdu bezpečně.
 Již tu cítím mrtwoly, lup nezčíslný!
 z všeho, co tam žiwo, umrlói mi puch
 wane chutně. Pročež w smělém skutku twém
 napomohu tobě wěrnau posilau.

Takto řkúci, wúni mile polykát
 ze smrtedlné změny na zemi. Jak kdy
 drawých hejno supů na mnoho se ml,
 na den boje, k poli, kde swé rozbila
 wojska stany, přiběře, jsa wábeno
 chutí mrtwin žiwých, na budaucí den
 přichystaných k smrti w půtce krwawé:
 takto čeniclá to lité strašidlo
 mrzké, krautě prostrannými chřípěmi
 hnilem w powětří, a z dáli ópí mu žer.
 Nyní obě potwory z bran pekelných
 w pustau, hroznau Chaosowu bezwládu
 letí ze dwau stran, a mocně (welkát jest
 jejich moc) se wznášejíce nad mokem,
 co kde plowá tuhého i lepkého
 w černém, wzteklém moři ze dna zbauřeném,
 hrnau odewšad, a walí hromadně
 k pekla nístěji: jak kdy dwa strhnau se
 wětří úhelni a na Kronionském
 zawanauce moři silau odpornau,
 spudí hory lednaté a zápory
 stawí w dráze, za Petsorau ¹⁾ domnělé
 do Katai bohatého pomoří.
 Nahrnutau látku, suchau, zimawau,
 nderila žezlem zkameňujícím,
 jako trojzubnikem, Smrt, a ztužila,
 jako ztužen ²⁾ Delos druhdy plynaucí:

1) Krajinau na půlnoc Russké země. Katai, půlnocní krajina
 Chiny.

2) Totiž od Neptuna, když tam Latona poroditi měla.

zbytek pohled její svázal ztrnutím
 Gorgoniným, k nepohnutí: potom klím
 upewnili asfaltským, ten, pekelných
 zšíří bran, a na hlaub jeho do kořen
 nawalený násyp; přenesmírný stroj
 uvršený na pěnavé hlaubi; most
 vysokosklepý a délky náramné,
 připojený k hrázi nepohnutedlné,
 toho swěta nyní bezobranného,
 wydaného smrti; cestu širokau,
 hladkau, powlownau a schodnau do pekel.
 Takto (lzeli věci k malým rownati
 welké) Xerxes podmaniti chwátaje
 zwolnau Grécii, táhl k moři od Susy,
 wznešeného Memnonowa paláce,
 umostiw pak cestu po Helespontě
 slaučil Asii a Ewropu, a wln
 zpauru přemnohými mrskal ranami.
 Již to wtipné dilo, z skalín wisutých
 nad poddutau hlaubi ustawený most,
 wykonali uměle, dle šlépějí
 Satana, tam kde on stánul nejprwé
 w letu swém, a přistal ubezpečile
 od Chaosa na powreční, neplodnau
 stranu od okrauhlého swěta tohoto:
 hřeby demantowými a řetězy
 upewnili všecek; tuze trwale
 upewnili jej, a nyní, na krátce,
 potkali se s nebe empyrejského
 mezemi a s swětem tím, a na lewo
 zústawili peklo w dáli odlehlé:
 trojí eesta před nimi, a w končínu
 jedna každá rozdílneau se podává.
 Práwě rozeznali dráhu do ráje
 wedaucí, kdy eihle! Satan, w Angela
 přejasného způsobě se ubirá

mezi Centaurem a štíra zhwěžděním,
ano slunce wzstupowalo na skopce :
přestrojený byl; než milí potomci
otce poznali i přestrojeného.
On se, zklamaw Ewu, blízko do křowí
umkl nepatrně, a změniw podobu
čekal následků. I widěl, kterak mu
skrže Ewu neswědomau na muži
lest se powedla; a widěl hanbu jich,
hledajících pokrywadla marného :
zhlédna wšak jich saudce, Syna božihó,
prchl zleknutý: ne žeby utéci
jeho daufal, warowal se toliko;
strachuje se, winnik, co by na něho
uwaliti mohla náhlost saudcowa :
potom nawrátiw se nočně poslauchal,
kterak smutnau ubohé to lidu dwé
wedlo rozmluwu a nářek žalostný,
z něhož swúj si wybraw saud, a srozuměw
odložený býti k časům budaucím,
s potěchau a zprávau spěchal do pekel.
U směsice břehu, tu kde podiwný
skončowal se most, ty, již mu naproti
kwapí, potká náhle, milé děti swé :
radostné to potkáni; a šíří se
radost jeho nad dílem tak podiwným.
Dlauho stojí užaslý, až Hřích, ta dci
jeho wnadná, takto zruší mlčení :

Otče! twé jsau tyto skutky wznešené;
twé ty trofeje, ač za swé neznáš jich,
ty jich půwod jsi, ty hlavní stawitel.
Hned jak srdce mé mne o tom zprawilo,
srdce mé, jež shoda kterás tajemná
pojí k twému přelahodným slaučením!
že jsi prospěl na zemi, jak tento sám
swědčí pohled twůj, i taužím na rychlost,

ač nás oddílely světy, na rychlost
 tauzím za tebou i s tímto synem tvým :
 tak jest osud nás tři spojil mohutný !
 Nezdrželo déle ni peklo w pautech nás,
 ni to nepřebrodné moře mráкотné
 od následování wzácných sledů twých.
 Ty, až potud u bran pekel wězeným
 swobodu jsi zjednal nám : ty zsilil nás
 stawěti tak obšírně a okryti
 náramným tím mostem propast mráкотnou.
 Twůj teď jest ten celý svět ; twá udatnost
 wydobyła, čehož nestawila jest
 ruka twá : twá maudrost s lichwau získala
 vše, co wojnau ztraceno, a zauplna
 pomštění jsme porážky své na nebi.
 Tuto králem buď, kdy tam ti nebylo :
 tam nechť sobě vždy, jak bitwa určila,
 wládne wítěz, jelikož se z nowého
 světa stěhuje, jej zadaw wolně sám ;
 zadaw napotom půl tobě králowství,
 zděleného Empyreja mezemi ;
 jeho čtwerhraný 3), twůj okrauhlý 4) jest svět ;
 teď již tebe zkus, a pozná silu twau.

Nato wesele dí kníže temnosti :

Pěkná dcero, a ty, jenžs můj wnuk i syn !
 Welký důkaz wydali jste rodem wás
 býti Satanowým. Chlubněť jméno to,
 slauti sokem nebes krále wěčného !
 Poslaužili jste i mně, i weškeré
 říši pekelné, tak blízko u nebes
 brány triumf polučiwše s triumfem,
 most ten slawný s dilem mým, a zdělawše
 jedno z pekla s tímto světem králowství,

3) Cassendi a jiní wydávají Empyreum za čtwerhrané.

4) Tedy dokonalejší.

naše království, a jednu krajinu
 naskrz průchodnou. Nuž, kdy já putuji
 do temnosti, po té vaší pohodlné
 dráze, k připojeným ke mně mocnostem,
 bych je zprawiw, radował se nad tímto
 s nimi našim zdař-ním: wy po této
 cestě, mezi těmi světel kaulemi,
 vašim panstwím, přímo k ráji wzstaupajte.
 Tam váš byt, tam kralování blažené;
 tam swau vládu na zemi i w powětrí
 držte, zvláště nad člověkem, jediným
 všeho pánem: toho sobě w porobu
 nejprw uwedte, a posléz zabíte.

Posílám wás, jako náměstniky swé,
 s plnomocenstwím a swrchowanau moc
 dávám na země. Jen vaše spojená
 pilnost dá mi pewnau vládu w království
 nowém tomto, hříchu skrz mé úsilí,
 skrze hřích pak smrti blaze wydaném.
 Prospějeli síla vaše spojená,
 bezpečno jest peklo; jděte, snažte se.

Prawiw pustí je. Tu spēchem potwory
 běh swůj nastaupí skrz hwězdy nejhlubsí,
 rozpryskující swůj jed: i poblednau
 hwězdy, naražené jako mrtwici
 planety teď opravdowé trpěly
 zatmění. Wždy zatím Satan silnicí
 sstaupá k branám pekelným, a z obau stran,
 roztržená mostem říčí směsice,
 ztekauc odskakujícími wlnami
 zhrzející wztekem jejím podpory.
 Otwřenau do kořen a zbawenau
 stráže wešel branau wrah, a nalezl
 různno všeccko. Nebo ti, jimž kázáno
 tuto seděti, swau opustiwše stráž,
 prchli na swět nowý: dále ostatek

stěhowal se do pekel, a hromadně
 postawil se wůkol Pandemonía,
 nádherného hradu Swětłonošowa.
 Takto nazwán Satan ku podobenstwi
 hwězdy jasně, ku kteréž jej rownali.
 Tuto plukowé jich stáli na stráži,
 kdyžto zatím stawowé jich wzácnější
 sněmowali, sedíc, jaký osud by
 wyslaného wůdce meškal. Tak byl on
 odcházaje kázal, oni konali.
 Jak kdy w Astrakaně prchá před Rusem
 Tatar, wrahem swým, tam sněžném po poli:
 nebo rohatého Turkůw měsíce
 utíkaje w Taurusko nebo Kosbii
 Sofi⁵⁾ Baktriánský, za Aladule
 krajem holau zůstawuje pustinu:
 tak tu wyhnancowé tito nebeští,
 zůstawiwše bohopustých po sobě
 drahně končip, sesuli se mrákotau
 pekel k městu hlawnímu, a střehauce
 jeho snažně, každau chvíli čekali
 dobrodruha welkého, jenž wyšel byl
 hledat swětů: on se středkem nepatrně
 běře, maje kroj a zbroj co nejnižší
 mezi angelskými pluky bojownik;
 prošed pak skrz dvěře welké radnice
 Plutonowy, stane newiditedlně
 na wysokém trůnu swém, jenž od stupňůw,
 bohatými osloněný čalauny,
 strmí wzhůru we stkwělosti kráľowské.
 Sedí za chvíli, a sám jsa newidín
 wzhlédá wůkol. Posléz jako s oblaku
 hlawa jeho třpytící a postawa
 hwězdná zjewí se, ba stkwaucí nad hwězdy,

5) jméno panownků Perských před časy.

ulíčená sláwau, co mu koli jí
dopuštěním Božím zbylo po pádu,
nebo září falešnou: i úžasl se
nad tak náhlým bleskem zástup Styxowý,
zoče, po jehožto bažil sputření,
mohútného wúdice nawráceného:
strhl se okřik hlasný; kwapně wstanauci
s sídla mráкотného walná wladýkú
rada, s winšownau jej wítá radostí;
on jim kyná rukau ticho znamená,
těmi pak jich slowy získá pozornost:

Trůni, panstwa, wládařowé, knížátstwa,
mocnosti a moci! těmi jmeny wás
nejen práwem, brž i podlé wládení
jmenuji a zowu; blaze wrátiw se,
blaze nad nadání, wás teď s triumfem
wyprowodím z této jámy pekelné,
prokleté a mrzké, z domu bolesti,
z tyranowa žaláře! Teď, pánowé,
osednete walný swět, jen o něco
menší, než jest nebe, naše wlast. Ten já
těžkau odwahau a nebezpečenstwím
welkým způsobil jsem wám. I dlawho by
powidati bylo, co jsem w pochodu
wytrpěl a konal, kterak trudně břědl
skrze nepodstatnau, neobmezenau,
pustau propast mateniny přehrozné!
přes kteraužto nyní cestu Hřích a Smrt
wydlažili širokau, by přeslawným
wašim odlehčili kročejům. Než já
drát se cestau netřelau a plowati
kotlinami nezkrocené propasti
musil jsem, a we střewách se broditi
noci bezpočátečné a Chaosa
dívého, jenž z záwisti swých tajemství
lítě mému odpírali průchodu,

ryčným křikem na svědectví osudy
 wzywající nejvyšší: pak odtamtud,
 kterak nalezl jsem svět nowostwořený,
 o němž w nebi dáwno powěst hlásala;
 dokonalé, diwu plné stawení!
 sídlo člověka, jenž naším wyhnanstwím
 zblahosláwený má za svůj obyčej ráj:
 toho, by se zpustil twůrce, zawedl jsem
 lestně, a to poslyšte a diwte se, —
 jablkem! Twůrce jeho pak, — i smíchu to
 hodno! — uražený, wydal miláčka
 svého, člověka, i svět ten weškeren
 smrti w lup a hříchů w moc, a tudy nám
 bez úsilí, bez trudu, a bez práce;
 tam se usadíme, tamto bydleti
 budem, vládu nad člověkem wedauce,
 jakož nade vším on vládu wěsti měl.
 Prawda, že on také saudil mne, aneb
 hada raději, to zvíře, w jehož jsem,
 swodě člověka, se ukryl podobě:
 saud můj nepřátelstwí jest, jež mezi mnau
 položití chce a mezi člověkem;
 já že potru patu jemu, jeho pak
 símě mau, než kdy? to není praweno,
 potře hlawu. Kdožby mnedle za jedno
 hlavy potření, i za co horšého,
 swěta nekaupil? Tať zpráwa činů mých:
 co wám nyní pozůstává, bohowé,
 nežli tudíž wjítí w blahosláwenstwí?

Řekl, a stane chwili, očekáwaje
 všeobecné pochwalý a okřiku
 uším milého; než, kam se obrátí,
 slyší zewšad nezčíslných jazyků
 přeohydné sipění; hlas pohrdy
 weřejné: i diwí se, wšak nedlauho,
 diwiti mu jest se wíce nad sebau:

tenčí se a krátí jeho obličej ;
 přilnau k žebrům ramena a krautí se
 swité spolu hnáty ; až se zpotácev
 swalí přepotworný had a po bříše
 plazí se a wzpíná, ale nadarmo !
 jeho podlé saudu wyšší uchwátí
 moc, a tresce w té, w níž hřesil, podobě.
 Usiluje mluwiti, než toliko
 sikem za sik jazyk jeho widlatý
 widlatým se ozwe jazykům ; neb teď
 nápodobnau všickni wzali proměnu,
 hady byli všickni, drzich spolncei
 činů jeho: strašně sipěl w swětnici
 sikačů těch hwizd, již hustě hmyzejíc
 wili ohony a hlawy potworné ;
 tu se ještěru a zmiji, slepýšů,
 štirů, hyder, roháčů a padalců
 zarojilo wíce, nežli na zemi
 Gorgoninau druhdy krwi skropené,
 nebo na Ofuse⁶⁾ wýspě. Uprostřed
 Satan, ze všech nejwětší, teď jako drak
 wzrostl, hrubší onoho, jenž úpalem
 slunce w Pythickém se zrodil údolí
 z kalu Python náramný, a drakem jsau
 nad jiné se mocen posud býti zdál :
 za ním táhnau všickni širé na pole,
 tam kde ostatkové roty odbojné,
 s nebe spadců, na stráži neb we šikách
 stáli řádných u vysokém nadání,
 s triumfem že přicházeti uvidí
 wůdce slawného. Než jiný naprosto
 byl to pohled ; stádo hadů šeredných :
 strach je uchwátí a strašná saucitnost :

6) Ostrow ten před časy pro hadů množství postý byl; nyní
 slowe Monte colibre, a jest blízko pomoří Španělského.

widauce, i swau hned čiji proměnu :
 z ruk jim padá meč, jim padá hrot i štít,
 padají i sami: hrozný znouu sik
 powstane, a hrozná všecykojímá
 změny náka; jichž neprawost a trest
 rowny byly. Tak se jejich pochwala
 hwizdem stala potupným, a do hanby
 triumf obrácen, z jich vlastních na se úst
 kypící. W té jejich změně, na blízce
 z wůle nejvyššího krále, wstane háj,
 na muky jich zweličení, podobné
 rostaucimu w ráji nesa owoce,
 jehož, swodě Ewu, užil za wnadu
 pokušitel. Na kteréžto diwadlo
 diwné žádostiwě oči wpeřiwše,
 domníwali se, že místo jednoho
 množství nyní stromů zapowěděných
 wyrostlo, jin pro bolest a wětší stud:
 pro krutý jim hlad a žizeň horaucí,
 ač že posměch čiji, nelze zdržet se;
 alebrž se přikuliwše hromadně
 lezli na stromy, a osadili je
 hustěji než onu hadí wrkoče
 kadeřawau Megeru: a chtiwě rwau
 jablka, pěkná na pohled, než luznější
 oněch při žiwíčném golfě rostaucích.
 Sodoma kde splanula?); ta chuť i cit
 podwáděla spolu. Mnějice swůj hlad
 blázni! tauto ukojiti pochautkau,
 kauší místo jablek w popel přehořký,
 jejžto rychle uražený swrček úst
 chřestným wrací prskáním. To kolikrát
 hladem puzení a žizni zkušují,
 tolikráte přeoškliwau nechutí

7) O těch dáwa zpráwu Flavius Josephus.

křiví ústa, plná sazí, popela.

Často pak tím bludem byli mámeni,
ne co člověk, nad nímž triumfovali,
padlý jednau. Tak je trestal mučící
hlad, a dlahé, neustálé sipění,
až jim z vůle Boží bylo ztracenau
na se wzíti podobu. Tu hanbu pry
výročně, dnů počet jistý, snáseji,
ku potření pýchy jich a radosti
posměvačné nade pádem člověka.
Jednak powěst o swém zdárném prospěchu
rozšířili druhdy mezi pohanstwem,
bajice, že had, jim zwaný Ofion,
s Ewrynomau, jež snad welewládná jest
Ewa, nad Olympem držel vysokým
zpráwu, odkud Ops a Saturn wyhnali
jej, dřiw Jowa Diktejského zrození.

Zatím přezáhy to pekelníků dvě
stane w ráji; Hřích, již prvé mocí swau
příčinníwý tam, teď tělem přítomný,
stále sobě obýwání zwoluje;
Hřichu w zápětí pak následuje Smrt,
neseděci dotud plawém na koni.⁸⁾
Těmi pak tu slowy k Smrti počne Hřích:
Drahý Satanášůw potomku, ó vše
zmáhající Smrti! co se tobě zdá
o tom našem králowstwí? i zdaž, ač jest
trudnau cestau nabyto, tu bydleti
není lép, než tamto střici tmawého
prahu w pekle? bywše oba nectěni,
nebáni, ty hladem polau zmořena?

Jemu pošlá z hřichu wece potwora:
Mně, již věčná hladu muka sužuje,
nebe, peklo, ráj, jest jedno naprosto;
nejlépe mi tam, kde lupu nejwíce;

8) Zjev. VI. 9.

jímž tu, ač ho drahně, těžce tento svůj
nacpám žaludek, tu dršťku ochablau.

Načež smilná matka tak jí odpowí:
Wezmi tedy napřed tyto všeliké
byliny a zeli, kwět a úrody;
potom ryby, zwěř a ptactwo pernaté,
neposlední lahůdky! a cožkoli
kosa podtne časowá, to napořád
zžírej, až já, osedši to weškeré
plémě lidské, všecku jeho nakazím
mysl i zrak i mluw i čin, až dozrál by
ten twůj nejsladší a nejpřednější lup.

Takto řkauce, cestau tábnau rozdiľnau
na zetření nebo usmrtedlnění
wěcí wšech, a na štípení záhuby
uzráwající dřiw nebo později;
kterěz wida Wšemohaucí, u prostřed
swatých, s sídla swého paprskowého
tak k jich jasným řádům hlasu powýšil:

Eihle! jak ti pekelníci horliwě
kwapí na zkázu a zhaubu onoho
swěta, pěkným, cele dobrým ode mne
stworěného; w stawu tom i trwat měl,
kdyby nebylo naň hlupstwo člověka
zprowodilo těchto wzteklic plenících,
jež mi wytykají hlupstwa samému:
to i kníže pekel, to i rōdníci
činí jeho, že tak lehce dopauštím
jiti jim a uwázat se w místo tak
nebeské, a showiwaje wděčiti
zdám se nepřátelům hrdým, jižto se
smějí, jako kdy bych, jakaus podjatý
wášni, pustiw oddal všecku neřadu
jejich slepě: newí, že jsem proto jich
powolal, psů pekelných, a přiwlekl sem,
aby slizali ten kal a špinu tu,

jížto hříšnost lidská čistau zprznila
 přírodu, až nacpání a nažráni
 jsauce k zdechu wyssaným a zhltaným
 lupem, jedním wítěžného ramena
 twého wzatažením, ó Synu rozmilý!
 posléz hřích i smrt i otewřený hrob,
 uwržení do propasti, zařítí
 peklo na wěky, to hrdlo lakotné.
 Zem i nebe nowé čistým stanau se
 sidlem swatosti, a wady nepřijmau:
 dotud wyrčená je klatba předchází.

Dokonal; a říše swatých hlasitě
 pěla Haleluja. Jako mořský jek
 zněla píseň hlasůw jejich nezčíslných:
 Sprawedlné jsau cesty twé, a slušní jsau
 we všech wěcech twoji saudowé: i kdož
 ztenčí tebe? Tento jest twůj milý Syn,
 lidu wykupitel, skrze něhožto
 nebesa i země nowě powstanau
 wěkem budaucím, neb s nebe sestaupí.
 Takto pěli; a tu twůrce ze jména
 powolaw swých mocných Angelů, dal jim
 rozličné, té doby hodné úřady.
 Nejprw kázáno jest slunci zříditi
 tak swůj běh a swětlo swé, by po swrchu
 zemskému střídalo se horko s studenem,
 ledwa snesitedlné, a z půlnoci
 zimu shrbenau, a letní s poledne
 wywolati wedro. Dán jest bledému
 zákon měsíci, i pěti planetám
 druhým powinnost i běh i twáři jich.
 Čas i úhly wětrům wykázání jsau,
 kdy a kdo swým zemi, moře, powětrí
 kormautilby dchem; wí hrom kdy bučeui
 strašně skrze mračná nebe klenutí.
 Jsau, kdož dí, že Angelům swým rozkázal

příčkem hnauti země úhly oběma
stupňů dwadceti i wíce od osi
slunečné; i wypáčili úsilím
na přič kauli: druzí pak, že kázáno
bylo slunci, prawí, schyłowati se
šíří stejnau rownonoční od cesty
k býku s sedmi Atlantskými sestrami,
od bliženců Spartských k raku zvratnému;
odtud dolů přese lwa i pannu, pak
přes wáhu až k kozorožci hluboko,
a tak stanoviti času proměny,
wlastní kraji každému. Neb jinak by
stálý jara úsměch trwal na zemi
swízím strojně kwitím; wšudy den a noc
rowní byliby, krom pasů úhelních,
jichžto bydlitelům den by od noci
swítil netměný, že swau by odlehlost
nahrazuje slunce, nízko nad jejich
půlnobem wždy wúkol kolem chodilo,
neznaje ni východu ni západu;
tu by chladné Kanady, a úžiny
Magelanské netížili sněhowé.
Než wšak, wida okušení úrody
slunce, jak tam Thyestowy ⁹⁾ od úcty,
z naměřené cesty zvratem uběhlo:
jakžby swěta bydlitelé nehříšni
byli jinak ušli, wíce nežli teď,
zimy třeskaté a wedra parného?
Tyto zwolna dále změny na nebi
rownau na zemi i moři zprawily
proměnu: mhly, požáry, a morowé,
hnilé páry! Nyní z Grúna končiny
zimawé a Samojedů lednatých

9) Atrous pozwaw bratra Thyesta k sobě, ze msty syna jeho
uwařeného k jídlu mu předložil. Slunce w běhu swém od oběda toho
pryč se odwrátilo.

břehůw, protrhše své záunky měděné,
 ozbrojení ledem, sněhem, krupami,
 přiwanauce s přenásilným wichřením
 Boreas a Cécias a hlasitý
 Argest, lesy páčili a traudili
 mořské z zpodu waly. Jim se naproti
 Not i Afer, černý mrakem hromowým,
 řití od poledne: rovnau wzteklosti
 od východu wyjeli a západu
 Ewr a Zefyr, s fičícími po bocích
 Sirokem a Libekem. Tak nejprwé
 vznikla mezi wěcmi bezžiwotnými
 wojna záhubná: než, nyní neswornost,
 dcera lříchů, kruté newřeni a smrt
 mezi nerozumná wnesla zwiřata:
 nyní šelma wálčí s šelmau, s ptákem pták,
 s rybau ryba: opuřtíwše pokrmy
 tráwné, zžírají se wesměs; člowěku,
 nedbajíce jeho, buďto úskokem
 wyhýbají spěšným, buďto zuřiwým
 na potkání supí naň se pohledem.
 Tyto bídy zrostaly, jež na dile
 spatřil Adam, w nejtemnějším jakkoli
 stínu ukrytý a péčím oddaný:
 horří jednak bídy w sobě pocítil,
 na bauřliwém wáňni moři zmitán jsa,
 tímto odlehčít si hledal taužením:

Ó já nuzný z blaženého! tak se ten
 nowý, slawný skonau swět, a sláwy té
 sláwa já jsem proklet z požeňnaného?
 Ukrýwám se obličeji Božímu,
 tomu někdy wrchu mého blažení!
 Blaze, kdyby tento konec nauzi byl;
 winen jsem, a rád bych nesl winu swau;
 než, to neplatné! wše, čehož požíwám,
 wše, co zplodit mám, jest klatba zmnožená.

Ó ty jindy s potěšením slyšený
 hlase: Plodte se a rozmnožujte se!
 ty mi zniš co smrt. I což mi ploditi,
 co mi rozmnožowati, leč prokletí
 na swau hlavu? Citě zlo, skrz winu mau

po vše wěky uwalené na sebe,
 proklínati bude otce potomek!
 Běda tobě, že jsi hřešil, Adame!
 předku náš, ty za to díky měj! Než ty
 díky proklínáním budau. Takto kdy
 w bídě vlastní tápám, bída weškera,
 vyšlá ze mne, lítým na mne wrací se
 přítokem! mne, střed swůj, celá tíhota
 nauze zdawuje. Ó wrtké útěchy
 rájské, wěčným nářkem draze kaupené!
 Prosilli jsem, twůrce! bys mne člověkem
 z bláta způsobil a wywedl z temnoty?
 nebo uměstil w tom ráji rozkošném?
 Nepřičinili k mému životu
 wůle má, i slušné to a sprawedlné,
 aby w dřewni prach mne zase obrátil,
 ano, odřekna se všeho, wrátiti
 žádám vše, co wzal jsem koli od tebe;
 nemoha twých plníř twrdých wýmínek,
 pod kterými dobra nehledaného
 podržeti měl jsem. Ztráta jeho trest
 dostatečný byl; i jaks jej citem mohl
 zweličiti neskonalých bolestí?
 Nepochopitedlná jest twá sprawedlnost!
 Než, ať prawdu řeknu, pozdní jest můj zpor;
 tenkrát zawrhnutí bylo wýmínky
 jakékoli, když mi předloženy jsau;
 tys je přijal; zdali by ty dobra chtěl
 požiwati, potom pak se hádati
 o wýmínky? Dej, že tebe stwořil Bůh
 bez twé wůle; což, by syn twůj nezdárný

předeštil tobě trestajícimu :
 proč mne zplodil? já jsem tebe neprosil!
 přijali by ty tu hrdau výmluvu
 na potupu sebe? však, ne vůle twá,
 zplodila ho přirozená potřeba:
 Bůh tě stvořil z vůle své, a ze svého,
 by mu slaužil; jeho milost odplatau
 byla tobě: slušnět tedy na vůli
 jeho kára winy twé. I kořím se
 jemu tedy; sprawedlná jest wýpowěd
 jeho, že jsem prach, a w prach se nawrátím.
 Witej žádauci, kdy padne, hodina
 koli! proč pak ruka jeho prodléwá
 s wykonáním saudu odloženého
 na den tento? proč mi jest to přežití?
 proč mne tupí smrt, a wěk můj dlauží se
 k mukám neumírajícím? Ó což bych
 položil se w hrobě, w lůně matky swé!
 tam bych odpočiwal, pospal bezpečně;
 nehřimal by wíce strašný jeho hlas
 w uši mé, a žádná bázeň o sebe,
 aneb o swé syny, netrápila by
 srdce mého teskným očekáwáním. —
 Jediná mne ještě stihá pochybnost,
 že bych nemohl všecek umříti, že to
 čiré dchnutí žiwota, ten člowěčí
 duch, ježž Bůh mi wdechł, by nemohl pojíti
 spolu s tímto tělesným swým oděwem:
 tuť bych w hrobě byl, neb w jinakém kdož wí
 w kterém, hrozném místě mrtew za žiwa?
 Strašné pomýšlení, jestli prawdiwé!
 Ale proč? co zhřešilo, byl žití dech
 toliko: a co, než w čem byl dech i hřích,
 může umříti? I nemá tělo nic
 takého; já umru tedy weškeren;
 spokoj tím se, myslí má, an hlauběji

nemůž dosáhati rozum člověka.

Zdali, neskončným že jest Hospodin,

jest i jeho hněv? i byt i byl, a však

člověk neskončným není; tento jest

k smrtedlnosti odsouzen. Jak může nstu

na člověku bráti bez konce, ježž smrt

skoná owšem? můžli nesmrťici smrt

udělati? totě odpor zřetedný,

to i pro samého Boha nemožnost! Ibať yd

důwod slabosti, ne moci. Čiliž on

ze msty nekonečným k trestu udělá

konečného člověka, by ukojil

prehliwost swau, nikdy neukojenau?

tuť by nad ústawy prachu pronesl

wýřek swůj, a přešel meze přírody,

nepřechoditelné nikomu. Než co,

ať jest smrt, ne jak jsem myslil, jediná

rána, z smyslů wyzující člověka,

nébrž od toho dne bida napotom

neskončená, jižto w sobě počátek

citím již i wůkol sebe? — Běda mně!

bázeň ta se hřmícím walí klopotem

na bezbrannau hlavu mau! I smrt i já

tedy wěčni jsme a spolu wtěleni:

aniž jsem já proklet sám; jest proketo

celé we mně potomstwo! tu otčiznu

dostanete, synowé! ó kéž ji sám

utrátím a nezůstawím nižádné!

wydědili jsauce, jehož klnete,

by jste blahoslawili? Ach, žeť pak jest

zatracenu býti rodu celému

pro jednoho člověka, tak newinně!

Newinně? I můž co ze mne pojíti,

leč co neprawo, a celé zkaženo

na mysli a wůli, chtě a páchaje

těž co já? jakž božskau tedy před twáří

winy prosti mohau státi? Toho já
 po všem rozpaku, že křiw mi není Bůh,
 přiti nemohu. Má prázdna omluwa,
 mudrující rozum můj, že winen jsem,
 dosvědčuje po všem okorowání.
 Na mne, na mne nejprwé i posléze,
 jakžto na židlo a půwod neřesti,
 všecká slušným právem hany padá tíž.
 Ó by padl i hněw! — Ach, žádost bláznová!
 ty tak těžké břímě, těžší země té,
 těžší swěta celého, ač žena ta
 zlá je dělí s tebau, chtělby nésti sám?
 Tak i žádost twá i bázeň podobně
 hubí wyprostění twého naději,
 dowozuje býti tebe nešťastna
 nadewšecky minulé i potomní
 příklady, a Satanowi toliko
 rowna w úhoně i trestu. Swědomí!
 do jakés mne hroz a strachůw uwrhlo
 propasti, kdež nenalezna východu,
 z wětší u wětší wždy tápám hlubině!
 Takto Adam sobě stýskal hlasitě,
 w tiché noci, ježto, ne jak člowěka
 přede pádem, zdráwa, chladna, powlowna,
 nébrž černým prowozena powětřím,
 mhlami, a přehroznau kryta mrákotau
 jsauci, wůči zlému jeho swědomí
 w dwojnásobné hrúze všecky stawila
 věci. Na zemi on ležel prostřený,
 na studené zemi! často nařikal
 na stwoření swé, a winil wáhawost
 smrti, na den prowinění wypowieděné.
 Ó proč, prawil, nejde smrt, a na jednu
 třikrát milau ránu nezahubí mne?
 čili slowa swého prawda nezdrží?
 s sprawedlností wáhá božská sprawedlnost?

Ach, smrt nedbá hlasu, božská spravedlnost
 nepospíchá na prosbu a wolání
 vážným kročejem! Ó lesy, studnice,
 pahrbkové, doliny a besedy!
 ach, což radostnějším waši stinowé
 zněli nadarmo k mé písni ohlasem! —
 Jej kdy takto ztrápeného widěla
 smutná Ewa, s žalostného wstanauci
 swého místa, jme se slowy měkými
 zkrocowati wášeň jeho zlicenau:
 on však posupně ji takto odmítá:
 Pryč mi z očí, hade! — Tohos nejwice
 hodna jména, nenáwistná, falešná,
 jako spolník twůj. To zbýwá toliko,
 aby w způsobě mu jsauci podobna,
 hadí barwau wystřáhala napotom
 žiwočicha každého, by nebeskau
 twáří twau, tím krowem falše pekelné,
 nebyl oklamán! Než já bych pro tebe
 zůstal blahoslaweným, leč pýcha twá,
 taulawost twá marná, tu kde nejméně
 bylo bezpečenstwí, na mau nedbala
 výstrahu, a slušnau pohoršila se
 nad nedowěrau, a prahla widína
 býti, třebas ode čerta samého.
 Myslila ty hrdě překonati jej,
 utkající ale hada, swedena
 byla jsi a přelstěna; ty od něho,
 já pak od tebe, an jsem tě od boku
 pustil swého, mněje býti dospělau
 tebe w maudrošti i ctnosti každému
 proti útoku; i nepomněl jsem já,
 že ne ctnost, že ctnosti byl to prázdny stín;
 nic než žebro, křiwé od přirození,
 z lewé mi, jak skutek učí, wyňaté
 strany, bohdejž wywržené raději,

bywši nad počet mých kostí uznáno!
 Ó že Bůh, ten twůrce maudrý, kterýžto
 blahé nebe duchy zlidnil mužskými,
 stwořil posléze tu nowost na zemi,
 pěknau wadu přirozenosti! i proč
 muži nenaplnil swěta pojednau,
 bez ženského, jak jsau w nebi Anglé,
 pohlawí? neb jiných newynalezl
 stezek k rozmnožení rodu lidského?
 tuť by zlé to bylo wywarowano,
 to i jiné nezčíslné, jež pojíti
 skrze ženu má. I pojdeť různice
 mnohá z její lsti, a muži nepadnost
 pro tak úzké s pohlawím tím spojení:
 buď že hodné sebe chotí nenajde,
 leč co blud neb neštěstí mu nahodí;
 buď že té, již žádá, zřídka dosáhne
 skrze přewrácenost její, alebrž
 uvidí ji býti w rukau horšího:
 milujeli ona, zbrání rodiče;
 nebo prawau srdce swého milenku
 zahlédne, ach! pozdě, s ženau protiwnau,
 jenž jest hanba jeho nebo nenáwist,
 slaučen buda na wěky: to w moře psot,
 swrhne jej a zruší pokoj domácí!

Wíce neřka, pryč se obrátil. A však
 Ewa, nedadauci sebe zahnatí,
 slzy cedila a s rozerwanými
 wlasý, padši k nohaum jemu pokorně,
 objímala je, a za odpuštění
 prosíci, w ten nářek žel swůj wylila:
 Nezawrhuj mne tak krutě, Adame!
 Nebe swědkem, jakau láskau upřímnu,
 jakau chowám k tobě w srdci uctiwost,
 oklamaná nešťastně, jsem mimo swau
 wůli urazila tebe. Klečeci

objímám tvá kolena, a prosím tě,
by mi odpustil a nepozbawil mne,
na čem stává život můj, swých pohledů
libých, rady své a věrné pomoci,
jediné mé, w této strasti náramné,
podpory a sily! Kam se obrátím,
kde se otenu, zawržená od tebe?

Ach, buď, pokud žijeme, snad krátkau jen
chwili, pokoj mezi námi! Spojmež se
oba, jsauce oba w křiwdě spojeni,
rowným nepřátelstwím proti wrahowi,
jejž nám božská ukázala wypowied,
proti hadu lítému! a nepadni
na mne nešťastnau tvá hořká nenáwist,
na mne ztracenau a mnohem nuznější
tebe! Prawda, oba my jsme hřešili;
twým však hříchem urazil se jedno Bůh,
ale mým i Bůh i ty: i wrátím se
opět saudné na místo a nezbedným
na nebe chci dotírati woláním,
aby všecek saud ten, sňatý s hlawy twé,
uwalen byl na mne, na mne, příčinu
bídy, hodnau celé jeho prehlosti!

Utichlatě slzeci a u nohau
jeho, až by odpustění nalezla
poznané a oplakané winy swé,
trnauc ležela. I pojme útrpnost
Adama, a obměkčeno srdce jest
jeho. Wida ji, jen ještě nedáwno
žiwot swůj, swé potěšení jediné,
nízce k nohaum ponizenau w úzkosti,
stwoření tak krásné, milost za winu
prosící, a bez rady a pomoci!
wyzut jest tu chwili z hněwu celého;
těmi pak ji wzdwihne slowy klidnými:
Neopatrnás a příliš dychtiwá

prw jak nyní, žádající celého
 na se, jehož neznáš, trestu. Nastojte!
 snášej prvé podíl svůj! jak odoláš,
 nesauc posawad jen částku nejmenší,
 hněwu jeho celému, kdy tobě tak
 trudno jest mé twáři snésti nelibost?
 Kdyby bylo prosbě saudů změnití
 nejvyšších, i předstíbal bych tebe já
 na to místo s hlasitějším úpěním,
 aby na mau blawu ssul se celý hněw,
 odpuštěno bylo tobě slabější,
 dané w péči mau, mau winau zkažené.
 Ale wstaň; nech wádě té a hanění
 konec jest; již dosti hany snášíme!
 nébrž láskau bojujme, by břemena
 obapolné bídy jeden ulehčil
 druhému. I mním, že wypowieděná
 na den tento smrt ne náhlým stane se,
 ale zdlauha kráčejičím zlým, a dnem
 umírání dlauhým, který zwelíčí
 muku naši náramně, a posléze
 naše símě, símě strastné přepadne.

Jemuž osměleným srdcem Ęwa dí:
 Ze smutného zkušení, ó Adame,
 poznávám, jak malé wáhy u tebe
 mohau míti slowa má, tak chybnými,
 ach, tak nešťastnými w skutku tenkráté
 nalezená prawém; nicméně, zes mne
 nehodnau swým opět oblahoslawil
 přátelstwím a nadějí, že na nowo
 získám lásku twau, tu mého jedinau
 srdce potěchu, nechť žiji nebo mru,
 nezatajím tebe, jaké myšlénky
 wznikly dobu tu w mých prsau sewřených,
 směřující k bídy naší oblewě,
 nebo skončení, jenž trudné, smutné jest

sice, jednak protiwenstwi tohoto
 snesitelnější a snazší k obrání.
 Jestli o potomky naše rmautí nás
 starost nejwice, že k jisté zrozeni
 jsauce nauzi, posléz pohlceni být
 mají od smrti. I trudno zajisté
 býti jiným, být své vlastní rodině
 nauze příčinau, a na prokletý swět
 strastné ze swých beder plémě wywéstí,
 ježto po životě, plném béd a psot,
 má se krmí stáť tak mrzké potwoře.
 U tebe to, pokud není zplozeno,
 nešťastnému překaziti zárodu;
 bezdětným byw posud, zůstaň bezdětným:
 tak se o swůj lup smrt krutá pripraví,
 budauc přinucena námi se dvěma
 spokojiti žalúdek swůj lakotný.
 Kdyby pak, že přitíš trudno, domněl se,
 obcuje a spatřuje a miluje
 zdržeti se slušných skutků milosti,
 manželského objímání sladkého,
 nébrž tauhau, bez naděje, prahnauti
 před prahnautím rownau tauhau milencem,
 jenž by, mnedle, míru každau béd a muk,
 jichž se obáwáme, přewyšowalo:
 zbawme tedy sebe, zbawme sámě své
 strachu všeho pojednau, a hledejme
 směle smrti: nebo, nenalezše jí,
 vykonejme službu její na sobě
 sami. Čemuž dlíme, strachem trnauce,
 jehož koncem jest jen smrt: zwolice
 z tolikerych k smrti stezek nejkratší,
 nechwátáme zhauby zhladit záhubau?

Tu buď umkla, buď prudká zaufalost
 přetrhla jest řeči její ostatek;
 tak se pak w swém duchu, na smrt pomníci,

ztraudila, že líce její smrtnou
měly bledostí. Než Adam, zavěhna
radu takou, z zaufalivých rozmyslů
k lepší vznikl naději, a di jí, říká:
Ewo, to tvé života a rozkoše
potupení zdá se býti důvodem,
že jest cosi v tobě welebnějšího
nad to, čím twá zhrzí mysl. Než žádost twá
samobitství zatemňuje welebnost
onu v tobě domněnou, a znamená
raději twůj žel a tesknost pro ztrátu
života, i milované nad míru
rozkoše. Než jestli smrti, jakožto
bídy konce, žádáš, domníwajíc se
wyrčeného trestu takto ujíti,
jistá buď, že Bůh své pomsty rameno
maudře ozbrojil, a svého nemůže
cile chybiti. I bojím wice se,
že by smrt, tak předehwácená, bolesti,
k níž jsme odsauzeni, nezprostila nás,
nébrž urputný ten skutek Wěčného
wyzwal by to zprawit, by w nás žila smrt!
Problédejmež tedy k bezpečnějšimu
rozmyslu, jejž, tuším, w duchu spatřuji,
mysle na ta slowa saudu našeho:
twé že símě patu potře hadowi.
Bídná náhrada; leč že tím míněn jest,
jakož myslím, úhlawní náš nepřítel
Satan, ano w hadu zkryt, jsa nalézl
lest tu proti nám. I tomu potřiti
hlawu, msta by byla jistě! ztracená
jednak, by, jak radiš, rukau násilnou
sáhli bychom na sebe, neb bezdětní
žili wolně: tak by ušel trestu wrah
sauzeného, jenž by naše na hlawy
padl dvojité. Nic tedy, zmíněno

nebuď o násilí více, neboliž
 neplodnosti volné, zbawující nás
 sladké naděje, a wkořeňující
 vašeň w nás a pýchu, netrpěliwost,
 swéwolnost a zpauru proti Bohu, a
 jhu, jež právem na nás ráčil wložit.
 Pomni, kterak laskawě, jak bez hněwu,
 bez rauhání wyslýchal a saudil nás.
 Mněli jsme, že záhuba, že náhlá smrt
 oba zachwátí. Než a! on toliko
 bolest w dítek nošení a porodu
 předpowěděl tobě, brzkým zplacenau
 potěšením, plodem twého žiwota.
 Se mne pak se klatba swezla na zemi.
 Prací chleba swého dobývati mám:
 toli zlé? i nebyloli prázdňení
 horší? od swé tedy práce budu žiw.
 K tomu péče jeho záhy prohlédla,
 aby mráz neb horko netřžilo nás;
 milostiwě jeho ruce odřly
 tělo naše nehodné, a saudě nás
 smilowal se nad námi; i budemli
 tedy prositi, čím více ucho nám
 otewře, a srdce swého nakloní
 k smilowání, uče dělat neškodným
 ostré powětrí i déšť i sníh i led,
 jichžto příchod tamto w horách počíná
 nebe licoměnné ukazowati,
 anto wětrů wlhký, pronikawý dech
 toto pěkně střelující stromowí
 stírá, dera sličné jeho kadeře.
 To nás napomíná, bychom hledali
 krowu lepšého a lepší teploty
 pro zahřání zkřehlých audů swých; a dřív
 než ta denní hwězda noci ustaupí
 chladné, bychom buďto její paprsky

suchým w plápol roznícené paliwem
zachowali, budto, strauce těla dvě,
wywodili oheň z lůna powětří.
Tak kdy onehdy dvě mračna sehnaná
srazila se w hůře lítým třasknutím,
křiwolaký wynikl blesk, a plamen seslaný
zažeh lepé sosny kůru žiwíčnau,
utěšené z dáli teplo wysílal,
jenž by slunce mohlo zastati. On nás
na prosbu a žádost naši pokornau
wyučí, jak ohně tak i jiného
wšelikého užíwati prostředku
k ulehčení těchto nesnázi a psot,
které naše způsobila neprawost;
tak že o to nebude nám pečowať,
bychom tento žiwot wedli pohodlně,
majíc od něho vždy mocný posilek;
až se, prachem jsauce, w prachu octneme,
w tom swém domowu, a odpočinutí
dojdem posledního. Což teď konati
příhodno? i pojďme tam, kde saudil nás,
tam se rozprostrauce před ním uctiwě,
wyznáwejme winu swau, a za milost
prosme zkraušeně, a zemi kropíce
slzami a neústawným wzdycháním
kormautíce powětří, ach! wzdycháním
wysílaným k nebi z srdce wrauciho,
jewme lítost swau a tichau pokoru.
Jisté, že se od newole odwrátí
spokojený; w jehož twáři přejasné,
když se hněwným zdál a přísným nejwíce,
což se stkwělo jiného, než dobrota,
milosrdenstwí a láska nesmírná?

Takto kajícně byl mluwil otec náš;
aniž Ewa méně čila lítosti.
Tudíž pak se odebrali na místo,

kde je saudil Bůh, a rozprostřeli se
před ním uctiwě, a wyznáwali tam
winu swau, a prosili ho za milost
wraucně, smáčejíce zemi slzami
horkými a neústawným wzdycháním,
wysílaným zkraušného ze srdce,
kormautili powětří a jewili
prawau lítost swau a tichau pokoru.

Zpěw jedenáctý.

Syn Boží modlitbu našich rodičůw Otci swému předkládá. Otec jich vyslyší, jednak oznámí, že nemožau déle bydliti w ráji, a posílá Michala s plukem Cherubínů, aby je wyhnal z ráje rozkoše, napřed ale zjewil Adamowi, co se s časem stane na zemi. Michal sstupuje. Adam ukazuje Ewě smutné w přírodě proměny. Jde nebeštanu wstríc. Archangel zwěstuje jemu výpověd z ráje. Nářek Ewy. Adam se poddá. Archangel uspiw Ewu, wede Adama na pahrbek rájský, a u widění jemu zjewuje, co se mělo díti až do potopy.

Takto w zkraußené a nízké úkloně modlice se trwali; neb sstaupiwši s nebe, sídla swého, předcházející láska sňala kamenitost wšelikau s srdce jich, a u wnitř tělu dala zrůst nowému, jenž wyléwalo wzdychání newýslovné, duchem wraucí modlitby nadchnuté a okřídlané kwapnějším k nebi letem, nežli nejhlasiťjší wýmluwnost. I wedli ne jak obecni modlitelé sobě; prosba jejich pak rovně důležitá byla, jako kdy podlé staré powěsti, ač ne tak sic jako tato staré, ono dáwné dvě, Dewkalion s čistau Pyrrhau, w swatyni Themidině, o wzkríšení lidského rodu ztopeného wraucně prosili. — Leti modlitba jich přímo do nebe, aniž od záwistných jsauci zawána

bauří, uchýlila jest se z dráhy své,
 nébrž kwapně skrze brány nebeské
 prošla, netělná, pak se líbezným,
 jímžto zlatý dýmal oltář, kadidlém
 přioděvši, pomocí jich zástupce
 velikého, stawí w twáři před trůnem
 Otce Hospodina, jemužto ji Syn
 představuje wesele s tau přimluwu:

Eihle, Otče! prwotiny úrody
 zemské, již twá milost, w lidské štípená
 srdce, wynáší! to lkání, modlitbu
 tuto wonným promišenau kadidlém
 w kadidlnici zlaté já, twůj syn a kněz,
 kladu před tebau. Ó, tato úroda,
 rostlá ze semene, ježs ty w zkraußeném
 zasel duchu, mnohem chutná liběji
 nad onu, již za ústawnau člověka
 prací, byt i w newinnosti setrwal,
 všickni rajští nosili by stromové.
 Nakloň tedy ucha swého ku prosbě
 ponížené; slyš, ač němé, vzdychání
 jeho! Newí k modlitbě své jakých slow
 užití; dejž, ať ji já, já přimluwce,
 slitování jeho, tobě wyložím.
 Všickni, zlí i dobří, jeho skutkové
 na mne padněte: těm z mých se dostane
 ukončení zásluh, za ony má smrt
 wydá výplatu. Ty Otče! přijmi mne,
 přijmi tuto sladkau vůni pokoje
 s člověkem, ať po ten malý počet dnů,
 wyměřených jemu, aspoň smířený,
 kdy ne beze smutku, žiw jest před tebau,
 až mu osud jeho, o jehožto já
 oblehčení a ne odvrácení tě
 žádám, až mu smrt dá w bránu lepšího
 wjítí žiwota, kde se mnau spasenci

moji w radosti a blahoslawenstwí,
jedno se mnau jsauce, budau bydleti,
jakož já i s tebau, Otče, jedao jsem.

Jemuž Otec s nepořmaurnau jasností:
Staň se vše, co žádáš, Synu rozmilý,
za člověka; vše co žádáš, uložil
dávno jsem. Než, déle w ráji bydleti
zakazuje jemu daný odemne
zákon přírodě. Ti čistí žíwlowé
nesmrtedlní, neznajíce nižádné
hrubosti a míšeniny nezhodné,
vyřítí a wyrhau jej neduhem
naraženého, a dadí hrubého
w hrubé powětří, kde ztrawa smrtedlná
k porušení nejlép uzpůsobí jej,
k porušení, dílu lířicha, kterýžto,
na všeliké věci neduh uwaliw,
nezkažených pokazil. Já z počátku
dwěma nadaného dary stwořil jsem,
blahoslawenstwím a nesmrtedlností.
O první že přiwedl sebe bláznově,
druhý bolest jeho uwěöniti měl,
leč jsem ku pomoci ustanowil smrt:
smrt se jemu tedy lékem dostane,
an jej, až se tuhým w jednom žiwotě
zkusí saužením a wěrau docela
přečistí a skutky wěrnými, i hned
w druhý dodá žiwot, s sprawedliwými
wzkříšeného w nebe, zemi obnowě.
Nyni ale we sbor blahoslawenců
powolejme z nebe končin dalekých:
nechci tajno býti jich, jak nakládám
s člověkem, že widauce mé s hřišnými
nakládání angely, ač pewní dost,
w stawu swém se upewnili taužeji.
Dokonal; a na wznešené kynuti

Synowo hned strážce jasný udeří
 w traubu, na Orebě snad, kdy sstaupil Bůh,
 slyšenau, snad někdy hřmíti mající
 na obecném saudu. Rozlehl se zwuk
 její po všech krajinách, a na rychlost
 z přeblažených, stinných květem milostí
 stanů swých, a od studnic a židel, wod
 žiwota, kde w radostných se kochali
 společnostech, kwapí swěttla synowé
 za rozkazem nejvyšším a zasednau
 místa swá. Tu s trůnu swrchowaného
 Wšemohaucí jewí takto wůli swau:

Synowé! ai člověk podoben jest nám,
 znaje zlé i dobré, co byl owoce
 jedl zapowěděné. Wšak, nechť se tím
 vychlaubá, že poznal dobré ztracené,
 zlé pak nabyté. Jak mnohem šťastněji
 byl by chtěl jen dobré znáti, neznaje
 zlého naprosto! Teď úpí, žalostí,
 prosí zkraußeně, jsa pohnut ode mne
 w duchu swém. Než, wim já prwé, kterak jest
 zůstaweno sobě marným, nestálým
 srdce jeho. Aby ale směleji
 wztáhna ruce swé i na strom žiwota,
 s něho nejedl, a nežil na wěky,
 neb se nedomněl, že žije na wěky,
 uložil jsem saudem jemu wyhnanstwi;
 wypuzený z ráje půjde, z níž jest wzat,
 orat země, země k němu hodnější.

Michale, ty rozkazy mé ostaráš!
 Pojmi bojowniků wybor plamenných
 z Cherubínů sobě, aby nepřítel
 bráníť člověka, neb w prázdne chtěje se
 uwázati místo, nowých netropil
 různic. Jdi a spěš, a z ráje božího
 wyžeň bez lítosti ono hříšné dwé,

z místa posvátného nesvaté, a kaž jim i rodu jejich výhost odtamtud věčný. By však mdloba nezchvátila jich pod příkrostí saudu doplněného, (widimť, an swé winy plačí slzawě s srdcem obměkčeným,) tajiž před nimi hrůzu všelikau. A jestli rozkazu trpěliwě twého budau poslušni, bez potěchy nepropust jich od sebe. Zwěstuj Adamu, co we dny budauci má se diti, tak, jakž tebe oswítím; oznam mu i smlauwu, kterau w semeniženy obnowím, a tak, ač teskliwé, propust w pokoji a na stráž k východu, tam kde nejschodnější stezka do ráje, postaw Cheruba, jenž meče plamenem dalekochwělým by z dáli přichodce plašil, strěha cesty k stromu žiwota, by se ráj můj duchům mrzkým nedostal za peleš, a za lup jejich stromowé moji, jichžto ukradeným owocem po druhé by oklamali člověka.

Přestal Bůh. I hotowil se Archangel přewelebný ku sstaupení brzkému: s ním pluk jasny Cherubínů bedliwých. Čtyry každý z nich, co Janus dvojity, twáři měl; a všecky jejich postawy osazeny oky, oky množšími nad Argowy, čilejšími, nežli by měkým Arkadijské fletny hlaholem uspil Hermes, pišťaly swé pastéřské, nebo prutem snodárným. A doby ty procítiwši Lewkothea ¹⁾ jala se

1) Slowe bílá bohyně, a znamená jitro; u Římanů slaula Matura.

světlem swatým pozdrawiti krytý mhlau
 tento swět a swížim zemi kropiti
 rosy balsámem. Tu prwni lidu dwé,
 Adam s Ewau, wykonawše modlitbu,
 čili s hůry posilek, a naději
 nowau kruté zaufalości zniknauti;
 radost, ač že s bázni potud slaučenau.
 Dí pak on ta Ewě slowa přijemná:

Ewo! podobno, že toto wšeliké,
 ježto máme, dobro s nebe sstupuje:
 by však od nás něco k nebi wzstaupalo,
 mocné dosti Boha přebłaženého
 myslí pohnauti, a jeho wšemocné
 nakloniti wůle, trudno wěřiti.
 Jedno modlitba a tiché wzdychání
 z prsau lidských k trůnu Páně vyniká.
 Nebo, kdy jsem, kleče s srdcem pokorným,
 ukójiti taužil Boha prchlého,
 zdál se, udobřený, ucha k slyšení
 schylowati. Přeswědčení zrostalo
 we mně, že wyslyšen budu laskawě;
 klid se wrátil do srdce, a na pamět
 mau ten slib: že potře wraha símě twé.
 Načež w zaufalości nijak pomněti
 nebylo, to jisté mi se zdá, že smrt,
 hořká minula, my žiti budeme.
 Zdrawas tedy, Ewo! matkau lidského
 rodu zwaná prawě, matkau wěcí wšech,
 co jich žiwo w swětě, an skrz tebe žiw
 člověk jest, a wšecoko žiwo pro něho!

Jemuž Ewa s smutným, tichým pohledem:
 Zle se hodí chwalné jméno toto mně
 přestupnici, ježto dána za pomoc
 bywši tobě, osidlem twým byla jsem;
 mně, mně hana, nedowěra, potupa
 wšeccka přileži. Než, neskončený byl

w smilowani saudce můj, že, přičina
 smrti já, mám pramen býti žiwota.
 Po něm laskaw ty, jenž mne tak wznešeně
 nazýwati ráčil, hodnau jiného
 přijmi! Ale wolá pole k práci nás,
 w potu uložené, jakkoli ta noc
 byla bezesná: neb eible ljitřenka,
 nedbajici newyspání našeho,
 nastupuje s úsměchem swau růżowau
 cestu. Wyjděmez! já nikdy napotom
 od twého se boku nezdálím, kde nás
 zajme práce koli, nyní lopotná,
 až by zhasl den: ač, jaké lopoty
 w těchto libých procházkách? Tu bydlíce,
 ačže w padlém stawu, žíme pokojně.

Takto dí, tak žádá Ewa pokorná;
 ale zprotiwil se osud. Příroda
 dala znamení: pták, zwěř i powětří
 braly změnu. Powětří se, po krátké
 ranní čerwenosti, náhle zatmělo:
 na blízku, co střela, drawý Jowa pták,
 sletě s dráhy powětrné, dvě ptačata
 pěknoperá žene litě před sebau:
 tam s pahorku šelma lesem wladná, lew,
 prwníkráte lowě, stihá tichý pár
 žiwočichů lesa nejspanilejších,
 jelena i laň: jich útěk k východní
 čelí bráně. Znamenaje stihání
 toho Adam, prawí k Ewě s pohnutím:
 Blizka jest, ó Ewo, jakás proměna;
 snad že nebe w němém tomto diwadle
 ssílá uložení swého předchůdce,
 nebo výstrahu již tuze bezpečným
 trestu nám a smrti zniklým poněkud:
 dlaholi, a ku jakému žiwotu,
 kdož wi? snad i to, že prachem jsauce, w prach

obrátime se, a nebude nás víc.
 Čemu sic by dvojí ony úkazy
 utíkání před našima očima,
 w powětří i na zemi, též po cestě,
 w době též? Nač ona temnost k východu,
 dřív než polowici dráhy uběhl den?

Jaká tamto záře swítí na mračně
 západním, co jitra, prostírající
 paprskowau bělost modrém po nebi?
 padá zwolna; zdaž co s nebe přináší?

Neblaudil; neb tudy zástup nebeský
 dolů s jaspisowé sstaupiw oblohy,
 osedl horu ráje. Slawné diwadlo!
 že že pochybnost a bázeň tělesná
 Adamowi oko zkalila w ten den.
 Nebylo tak slawné ono widění,
 kdež se w Mehanaim potkaw s Angely
 Jakob, uzřel pole jasným okrytá
 wojskem; nezjewil se w Datan slawněji
 na plamenné hoře tábor ohniwý,
 proti králi Syrskému, an jíti chtě
 jediného člověka, co wražděnik,
 zdwihl wojnu, wojnu neohlášenau.
 Nechaw šiků jasných kníže Angelský
 na hoře, by w ráje wešli držení,
 sám, kde Adam zkrýl byl, bral se, odin jsa
 uwiděný. Tento zoče welkého
 přicházeti hostě k Ewě takto rce:
 Hotow se, ó Ewo! welké zpráwy jdau
 s nebe nám. Tu chwili bude stanowen
 osud náš, neb nowý uloženy nám
 zákon: tamtoť se stkwaucího oblaku,
 jenž se s horau stýká, kdosi sstupuje
 z Nebešťanů, -podlé jeho powahy
 jeden z mocností neb trůnů wznešených:
 w také welcnosti přichází! ni tak

strašný, bych se zhroziti, ni tak
 w obcowání milý, jako Rafael,
 bych se přiwinaut měl k němu s dowěrau :
 důstojný a vážný jest. I wyjdu mu
 w cestu uctiwě; ty slušně ustaupíš.

Řekl. I přiblíží se w brzce Archangel.
 Ne swau nebeskau jsa odín podobau,
 nébrž jako člověk bral se k člověku:
 po lesknaučí jeho zbroji wojenský
 plynul oděw z žiwaucího šarlatu,
 jemuz Sarský čerwec by se newrownal,
 od králů a hrdin starých nosený,
 w čase míru. Iris²⁾ autky skropila.
 Pod nesřatau jeho hwězdnau přilbicí
 stkwěla se w swých prwotínách zmužilost,
 znikající z skončeného jinoštwí.
 Po boce, co s Zodiaka oblauku
 swětlého, mu wisel meč, strach Satana
 hrozný; kopí w ruce jeho. Ukloni
 nízce Adam se; než onen králowský
 stana bez úklony, jewí příchod swůj.

Welkým s nebe rozkazům, ó Adame,
 wchodu netřeba: dost, twá že modlitba
 wyslyšena jest, a smrt, w den poklésky
 uložená, ještě tebe nezchwátí;
 mnoho dnů ti dáno milosti, by mohl
 káti se, a jeden skutek mrzutý
 drahným skutků dobrých počtem okryti.
 Snad i tebe ukrocený nebes Pán
 od osobowání smrti laupežné
 zprostí docela; než déle bydleti
 w ráji tomto zbraňuje; já z něho tě
 wyhnat přicházím; pryč z této zahrady
 wywest tebe, aby potom, z níž jsi wzat,
 oral zemi, zemi k tobě hodnější!

2) Duha.

Wíce nepřidal ; neb Adam k zprávě té
s ohromným srdcem trnul ztruchlelý,
bez smyslu. Než Ewa, kteráž, jakkoli
zkrutá, všecko wyslechla, tím úpěním
swého nstranění místo zradila :

Nečekaná ráno, horší nežli smrt !
Ach, tak tebe, ráji, opustiti mám ?
tebe, vlasti rozmilá, wás, přeblahé
procházky a stíny, bohů obydlí
hodné ! kde jsem nadála se dožiti
pokojně, ač smutně, lhůty toho dne,
jenž se oběma nám stáť má smrtedlným !
Ó, má večerní i ranní libostko,
kwitkové, jimž w zemi jiné nebude
růsti ; jichž jsem něžnau rukau hlídala
od paupátek rozwijení prwního,
jména přidadauci ! Kdo wám napotom
zjedná wýsluní, kdo skropí pramenem ?
A ty, stánku mánželský, což bawilo
zrak a čich, wším ozdobený ode mne !
S tebau mám se žehnati, mám bráti se
w ono údolí, w ten nízký odtud swět,
diwoký a temný ? Kterak hmotnějším
tamto oddychati máme powětřím,
zwykli nesmrtedlné jisti úrody ?

Jíž tak Angel přejal mluwu laskawě :
Neplač, Ewo, nébrž trpěliwě nes
dobra ztrátu sprawedlnau : ni srdce twé
nemírně, což twého není, oblibuj.
Ne ty půjdeš sama, nébrž s mužem swým,
jehož powinna jsi následowati :
tu kde bydlí on, tu mni, že domow twůj !

Načež Adam, jehož hrůzy přestala
ztrnulost, a duch se zsilil užaslý,
takto Michalowí wece pokorně :
Nebeščane ! buď žes jeden z welebných

trůnů, buďto mezi nimi nejvyšší :
 kníže nad knížaty, jakž tě podoba
 hlásí ; wliďněs wykonal swé poselstwí ;
 jenž by jinak oznámené ranilo,
 wykonané zahubilo nás, ač že,
 co jen lidská koli mdloba snésti můž
 zámutku a úzkosti a zaufání,
 přinesla twá zpráva. Stěhowati se
 máme z místa blahosti, z té krajiny
 sladké, jedné naší w nauzi potěchy,
 s níž tak oswojeny oči naše jsau,
 proti níž se wšecká býti zdají nám
 místa nehostinná, pustá, neznámá !
 Ó, bych mohl se nadíti, že modlitba
 změní wůli toho, který wšhecko můž,
 neustal bych, dorážeje na něho
 křikem nezbedným. Než toliko prospěje
 proti wýřku jeho modlitba, co dech
 proti bauři, ježto dawem powane
 na toho, kdo wydchl jej ; i poddávám
 tedy welkému se jeho rozkazu.
 To mne trápí nejwíce, že wyhnán jsa
 odtud, zasloněn mám býti před twáří
 Páně, zbawen blažených naň pohledů !
 Tuto mohl jsem nawštěwowat s poklonau
 místo za místem, kde swým mne zjewením
 božským zblážiť ráčil, říci synům swým :
 Na té hoře zjewil se, tím pod stromem
 widitedlný stál ; w tom boru slyšel jsem
 jeho hlas, tu u studénky mluwil s ním.
 Mnohý wděčný oltář byl bych z tráwníku
 stawil zeleného, mnohý uwršil,
 na památku wěkům, kámen z potoka
 lesknaucí, a obětował, den co den,
 sladkowonné gumi, kwítí úrody !
 Tam w té swěta nížině, kde najíti

jasný jeho zjew, a božské šlépěje?
 Nebo, utíkaw ho, pokud prchlý byl,
 teď, že prodlaužiti ráčil život můj,

nébrž zaslíbíti símě, radostně
 widím sláwy jeho i tu nejzazší
 obrubu, a sledy jeho welebím.

Nato Michal s twáří wece ochotnau :
 Wědomo ti, Adame ! že jeho jest
 nebe to i země weškera, ne ta
 skála sama. Jeho všudypřítomnost
 naplňuje zemi, moře, powětří,
 též i každý živý rod ; on činnau swau
 mocí všecko zsiluje a zahřívá.
 Tobě w držení a zpráwu weškera
 oddal zemi ; nepotupný owšem dar !
 Nemniž tedy rájem tím neb Edenem
 obmezenu býti jeho přítomnost.
 Tu snad hlawní sídlo býti mělo twé,
 odkudž twá by šířila se rodina,
 a pak od všech země končin dalekých
 putowala tebe welebit a ctit
 Arciotce welkého. Než weta jest
 po té prwotnosti ; tamto w nízinu
 s swými bydlet syny půjdeš napotom.
 Jednak nepochybuj, že, jak tuto Bůh,
 tak i w údolí i plani obýwá ;
 všudy jeho přítomnosti znamení
 uzříš patrná, a najdeš okolo
 sebe dobrotu a milost otcowskau,
 obraz jeho twáři, sledy božských stop.
 Čemuž aby wíru dal, a ztwrzen byl,
 před swým odebráním, wěz, že poslán jsem
 zjewit tobě, co se we dny budauci
 diti s tebau má, i s twými potomky.
 Zlé i dobré uslyšeti hotow buď,
 milost swrchowanau w stálém zápase

s lidskou hříšností, by právě učil se
 trpělivosti, a w mírnost uwodil
 bázní radost swau a zbožným zámutkem,
 snášel dobromyslně zlý i dobrý los.
 Tak se tobě udá žiti bezpečně,
 až by hotowého smrti přepadla
 hodina. Wzstup na tu horu! Nechať zde
 Ewa (uzawřel jsem oči její snem)
 dole spí, an pro budaucnost budeš ty
 bdíti, wzorem rovným, jakož jsi ty spal,
 k životu kdy ona byla stwořena.

Jemuž takto Adam wděčně odpowí:
 Wzstupiž, wůdce jistý! kam mne powedeš
 koli, půjdu za tebau, a poddám se,
 třeba kárající, ruce nebeské,
 nébrž proti zlému prsa obrátím,
 abych, ozbrojen jsa trpělivostí,
 zwítězil, a z práce poklid wyzískal,
 získatili jaký lze! — I wzstapili
 oba na wrch strmé hory k widěním
 božským. Byla hora w ráji nejwyšší,
 s níž se země půlkruh w jasném přezoru
 rozprostřený na nejdalší odlehlost
 jewil hledícím. Té wyše neměla,
 ni té wýhlídky ta hora, na kterauž
 jiným zhledem, prostřed pauště, našeho
 pokušitel druhého wedl Adama,
 ukazuje všecku jemu králowství
 země okrsku, i moc a sláwu jich.
 Obsahaloť oko jeho wšeliká
 místa, nynější i staré powěsti,
 mocnářů a králů sídla slowútná:
 od Kambalských walůw, sídla hlawního
 Kataiského Chána, od Samarkandy,
 Temirowa trůnu, blíže Oxusa
 řeky, do Pekinu, králů Čínezských;

**Agru, Lahor, velikého Mogola,
 dolů k Chersonesu zlatému a, již
 Peršan vládl, Ekbatanu, napotom
 Ispahan; pak Moskwu, Cára Rusského,
 též i Byzantium, sídlo Sultána,**

rodilého z Turkestanu; království
 viděl Negowo,³⁾ a přístav Erko
 nejzazší, i malé trůny pomorské:
 Monzabu a Melindu a Sofalu,
 jměnou za Ofir, až Kongo s Angolau
 pod nejhlubším polednem; a odtamtud
 Nigru od řeky až k hoře Atlasu,
 walné Almanzora panství, Fez a Suz,
 Maroko i Algiry i Tremízy;
 odtud Ewropu, a kde měl státi Řím,
 světowládec; snad i Mexik bohatý
 viděl w duchu, Montezumy stolicí,
 též i Peruanské sídlo bohatší
 Atabalipy, a ještě nezpustlau
 od laupeže Gwianu. — A nyní sňaw
 s oka Adamowa Michal mrákotu,
 způsobenau od ovoce luzného,
 místo slibované zraku jasnosti,
 k šlechetnějšímu je zprávil widění;
 světlíkem a rautau nerw mu přechistil
 zrakowý (neb mnoho zřítí měl) a tři
 wcedil na něj krůpě z zdroje žiwota,
 jichžto síla wzácná sídlo nejhlubší
 mysli jeho zraku tudíž pronikla,
 tak že pro walné všech duchů zchwáčení
 zawřel Adam oči své a umdlew klesl.
 Jehož ale pojma dobrý za ruku
 Angel, takto k pozornosti zbuzuje:
 Prohlédniž, ó Adame! a první wiz

3) Aethiopií.

skutek, kterýž hřích twůj zjednal prwotný
w některých z twých potomků, ač dřewa se
wyjmutého nedotkli, ni s pekelným
spolčili se hadem, aniž zpáchali
ten hřích twůj. Než z toho všeecka pochází
nákaza, a plodí skutky násilné.

Prohlédl a widěl pole zdělané
z částky, na něm žaté w snopech obilí:
brawné pastwiště a lisy jewila
oku druhá pole částka. Uprostřed,
na wzor mezníku, stál oltář prostičký
z drnu tráwného. Sem upocený žnec
nese prwotinu ze swé úrody,
zelené i žluté, maní sebrané
klasy, jak je dala w ruku náhoda.
Po něm přijde pastěř, tiché powahy,
nesa výbor wzácny z prworozených
stáda: obětuje, rychle wynímá
tuk i drob, a potraušeny kadidlem
klade na drobnické dříwí, obřadů
zachowaje slušných. Spadne přízniwý
s nebe oheň, ztráwí náhlým plápoem
oběť libowonnau; ale neztráwil
druhé oběti, neb štědrá nebyla.
Rozlitiw se ten, kdy s druhým rozmlauwá,
udeří ho w slabinu a zabije
kamenem. I padne zbledw, a smrtedlně
lkaje pustí duši s krwe potokem
walným. Ustrnuw se nad nim otec náš,
takto na rychlost se ozwal k Angelu:
Učiteli! jakěž trpí weliké
neštěstí ten dobrý muž, jenž upřímnau
konal oběť: čili jest to náhrada,
kterau béře pobožnost a čistá mysl?
Jemu wece Michal, také pohnutý:
Tito dwa jsau bratři, pošli z beder twých;

nesprawedlný zabil sprawedliwého
 pro zówist, že shlédlo nebe na obět
 jeho. Wrażdy té wšak pomsta nemine,
 ani ztratí odplatu swau pobožnost,
 ač, jak widíš, powalený umírá
 w krwi swé a w prachu. Dí mu otec náš:
 Běda toho skutku i té příčiny!
 Toli ale jest ta smrt, to dráha ta,
 kterauž do swé vlasti, w prach se nawrátím?
 Strašné diwadlo! jsa již tak obawné
 k widění a k pomyslení ukrutné,
 ó co musí býti hrozné k počítí!

Wece Michal: Smrt jsi w prwní podobě
 její spatřil na člowěku. Mnohé jsau
 cesty w jámu potwory té wedaucí:
 wšecky hrozné! jednak smyslům u wstupu
 hroznějši, než u wnitř. Mnozí násilně,
 jakos tuto widěl, zemrau, od ohně,
 potopy a hladu: wíc jich nestřídmost
 zkazí w pokrmu; ta na swět uwodí
 těžké neduhy, jichž zástup potworný
 wyjewí se tobě, aby nauzi znal,
 kterau na rod lidský nezdrželiwost
 Ewy zpowodí. — A w tom se ukáže
 smutný, tmawý, mrzutý dům neduhů,
 plný churawosti wšeliké: tu křeč
 leží ukrutná a klání mučiwé,
 nácty, swírající srdce bolení,
 žření, kámen, padúcnice, swrab a wřed,
 střewní dna, a mrtwice a posedlé
 třeštění, a tupá melancholie,
 hlawy záwrat měsíčný, a wadnauci
 hubenost a sauchotiny, široko
 zhaubný mor, a wodnotělnost, lámání,
 dychawičnost, kašel, rýma. Náramně
 bylo zmítání a lkání hluboké!

Zaufanliwost obcházela od lože
 k loži ochotně ; swau kuši wítěznau
 napínala smrt, než ranau wáhala,
 ačkoli ji úpěnlivě wzywali,
 jako dobro nejwyšší a poslední
 naději. Kdo, měj on srdce kamenné,
 nezplakal by nad tak mrzkým diwadlem?
 Adam zplakal, ač se z ženy nezrodil:
 lítost muže přemohla a wydala
 slzám na chvíli, až mysl mužnějši
 žele jemu přiskrowní; tu ledwa se
 ukojiw, swůj takto nářek obnowí:
 Jak jsi bídný, rode lidský! ó jak jsi
 spadlý, dochowaný k stawu nuznému!
 lépe, aby pošel dříwe zrození!
 Dánli žiwot nám, by tak se uchwátíl?
 proč se přes moc wtírá nám? kdo, wěda co
 béře, nezhrzel by žitím raději,
 sobě podaným, neb záhy složiti
 nežádal, jsa rád, že jest mu w pokoji
 prostým býti. Můžli božský w člowěku
 obraz, jenžto dobrým, přímým stwořen byl,
 ač jest wadným teď, tak býti snižený
 k nesnesené psotě, mukám nelidským?
 Nemá člowěk, božskau nesa podobu,
 pro ten obraz swého učinitele,
 prost a prázdnen býti takých neřestí?
 Obraz swého učinitele, dí mu
 Michal, tenkrát wyzuli, kdy bezuzdným
 w otroctwí se poddadauce žádostem,
 twářnost hříchů, pána swého mrzkého,
 oblekli a opáčili matky swé
 Ewy poklésku. I protož hanebný
 jich je trest, a zobawuje vlastní jich
 podobu, ne božskau, kterau zprznili
 sami, opowrhše swatým přírody

prawidlem, a obrátiwše zdrawí swé
w neduh škaredý a hodný, jelikož
newázili sobě božské podoby.

Uznávám, di Adam, slušnost saudu jich.
Leč, což není, mimo tuto bolestnau,
jiné cesty, po niž bychom dojdauce
smrti, smísí se s prachem příbuzným?

Jest, řekl Angel, pokud ono prawidlo:
Wšeho s míru! zachowáš, a weden jsa
od střídmosti, w pokrmu i w nápoji
posilku, ne obeženné rozkoše
budeš hledati. Tak tobě drahně let
uplyne, až jako zralé ovoce,
sňatý powlowně, ne moci urwaný,
k smrti dospěw, skapneš w lůno matky swé.
Dlauhověkost to. Než, prwé přežiješ
mladost, sílu swau i krásu, uswadlý,
slabý buda štěd, a tupí smyslowé
twoji útěch, jež jsau nyní žádost twá,
nepochutnají. Ta bystrá, rozkošná
mladost pomine, a mráz a suchota
rozhostí se w černokrewných žilách twých;
pojde každá moc a wyschne wšeliký
pramen žiwota. I řekl rodič náš:

Neopru se smrti, dlauhověkosti
přiliš nepožádám; wynasnažím se
raději co nejsnáze a nejlépe
zniknauti to těžké břímě žiwota
do dne odewzdání jeho nosené;
trpěliwě dočkám swého zproštění!

Načež takto jemu Michal odwece:
Ani tuze miluj, ani nenáwid
žiwota, a co jsi žiw, žiw dobře bud:
dlauzeli neb krátce, poruč nebesům.
Nyní k widění se hotow jinému.

Popatřil a widěl drahnau rowinu,

stany rozmanitých barew okryta; wúkol jedněch stáda pasauciho se
 byla dobytka; tam z libých nástrojů,
 harf a warhan, sladký w ucho padá zwuk;
 herce widěti, an klawisů a strun
 cwičně dotýká a lehkým nadchnutých
 prstů letem všecku hlasů wýš i hlauub
 probihaje řádně, blučnau poháni
 fugu. Druhý, z jiné strany, u wýhni
 stojí kowaje. Dwě hrudy celistwé
 rozpustil a přehnal, měď a železo:
 buď že oheň náhodný, jenž lesiny
 na horách neb dolích ztráwiw požárem,
 zahřel žily kowowé, a na swětlo
 ústím rozwaliny kterés wylinul,
 buď že splákna zemi potok wryl je;
 nyní w rozmanité wzory tekuté-
 sléwá kow, a nejprwé swé nástroje,
 potom díla z něho robí řemeslná,
 kowaná i litá. Potom jiný rod
 s wysokých hor sausedských, kde sídlem byl,
 sstoupil na rowinu; wedlé powahy
 sprawedliwí muži býti zdáli se,
 pilní prawé boží cti a poznání
 jeho z tworů widomých; i neméně
 wěcí těch, jež pokoje a zwolnosti
 poklad uči zachowati člowěka.
 Nedlauho se krajem berau libezným,
 ai! tu od stanů jde zástup hladkých žen,
 drahým kamením a strojem swéwolným
 zdobných. K zwučným harfám sladce milostné
 prowozují zpěwy, plesem kráčejit.
 Zočili je mužowé, a jakkoli
 wážní, těkati swých očí nechali
 bezuzdně, a w prwních léčkách milosti
 wáže, každý milowal a milenku

obral swau ; a tudíž sňatků pleno
milostných, až vyšla lásky wůdkyuě,
hwězda wečerní. Tu ohněm žádosti
jsauce rozpálení, zažhau pochodni
swatební, a Polela, co manželských
sňatků boha, ponejprwé wzywají.
Ples a hudba po staních se rozléhá.
Diwadlo tak blažené, a milostné
hříčky neztracené ještě mladosti,
wěnce, kwití, zpěw a hudba přelíbá
Adamowo srdce walně podjaly,
kterýž, jak jest lidské sklonnost přírody,
brzo přilna k radosti, tak zwolal, řka:
Swětlo očí mých ! ó blahoslavený
kníže Angelský ! i lepší mnohem jest
toto widění, a wíce klidných dně
slibuje, než dvě ta předešlá ; ach, tať
nenáwist a smrt a muky hroznější
wyrážela ; ale zde swých účelů
zdá se wšechněch dosahati příroda.

Jemuž takto Michal : Nesuď o ceně
wěcí z rozkoše, ač s twau se powahau
srownáwati zdají, an jsi k lepšímu
stwořen cíli, swatý, čistý, nadaný
božským obrazem ! Ty stany rozkošné,
jež jsi widěl, byly stany mrzkosti,
w nichžto bydlí toho rod, jenž wrahem byl
bratra swého. Řemesel a umění,
jakáž oslazují žiwot, pilni jsau
wynálezci důwtipní ; než, na Boha,
od jehožto ducha wšecken pochází
důwtip, nemyšlí, a neuznávají
darůw jeho. Jednak pěknau zůstawi
rodinu. Ten, jež jsi widěl, zástup žen
krásný, byly dcery jich ; co bohyně
šwarné, hladké, ozdobné, ač domácích

prázdné etnosti, na kterých se zakládá
čest a chwála ženy nejvýbornější.
K chlipnostem a chuti wilných zbuzení
jsauce vychowány, zpěwy, plesy, stroj,
klewety a rozpustilé wzhledání
oblubují toliko. Těm mužowé
střídmi (synů Božích jmě jim zjednała
pobožnost) swé cti a celé odstaupí
sláwy, mrzce! bezbožnicím ztepilym
za ničemný smích a luzné zabyłstwo;
a tak teď, by brzo plaułi wolaěji,
plynau w rozkošich a wedau chechtání,
jehož swětem slz swět brzy opláče!

Jemu takto Adam, krátké zbawen jsa
radosti: Ó hamba, běda mužům těm,
že, tak pěkně nastaupiwszy prawostí
cestu, na křiwau se náhle sehýhli,
nebo w polowici dráhy ustałi!
Tedy týž jest každé bídý čłowěčí
pramen: od ženy se wždycky počíná!

Od zženlé mužů rozmařilosti,
dí mu Angel, počíná se raději!
Jsauce wyšším obdařeni rozumem,
lépe nastaupiti na swé měli by
místo. Ty však wiziš jiné dawadlo!

Pohlédne, a widí rozprostřený kraj
walný před sebau, wsi, role, dědiny,
lidná města s branami a wěžemi
wysokými; zbrojný zástup twárnosti
zakrnělé, lítau wojnau hrozící;
obry hnátů náramných a odważné
mysli. Část se w brani cwiči, opět část
jiná popěněné hřebce zabodá,
po různu neb w šikowaných wojensky
plucích, pěchoty i jizdy; anito
prázdnno: žene tamto wýbor za kořist.

skotů stáde, krásných býků, jalovic, krásných krásných s tučné lauky, wlnonosný brow, tiché owce s beřícími jehňaty, ledwa pastěčowé prchli s životem. Na pokrik se strhne bitwa wraždělná: stírají se přeukrutnou wzteklostí plukowé! Kde nedáwno se popásal z dobytka, tu leží pole bromadně braněmi a mrtwolami poslané, krawé a zapustlé. Jiní žebřiky, střelbau, činí smělý útok na pewnost; obleženci s walů mecí k obraně hrot a kamení a síru obniwau. Na obau tu stranách widět přehrozné krwe proliti, a činy obrowské. Jinde oberlaní městských we braněch hlasatelé wstúp w radu wolají. Šediwi a wážní abromaždují se starci s bojowniky; mluwi řečníci ale bauře wznikají, až posléze člověk, důstojné a maudré powahy, w středním wěku, wstana mnoho řečňuje o práwu a křiwdě, wíře, pokoji, o náboženstwi a saudu nejwyšším. Urauhá se jemu množatwi weškero, ba i násilnau naň ruku wztáhlo by, leč že oblak ukryl jej a wychwátil z dawu newidědně. Tak se branná moc, bezprawí a nátisk po wší rozmáhá krajíně, a wení kam se utéci. Adam, celý w slzách, takto bolestně obrátí se k wůdci swému: Jací tito nelidé! Ó jací to otrokowé smrti! již tak nelidsky zabíjejí lid, a tisíckrát ten hřích onoho, jenž bratra zabil, páchají.

Nenliž tu vražda bratří nad bratry,
 lidí nad lidmi! Kdož však ten dobrý muž,
 jenžto, leč že nebe vychwátilo jej,
 o málo by zhynul pro spravedlnost?

Totě plod zle spojeného manželstwa,
 praví Michal, w němžto, jak jsi znamenal,
 dobré s zlým se slaučilo. Dvě odporne
 věci, kteréž jestli swede bláznowství,
 plody na těle i mysli potworné
 wywodí. Tenhle! jest obrú, na slowo
 wzatých mužů počátek! Neb w ony dny
 síla toliko se stane podiwem,
 ta i rekowstwim i ctností hrdinskau
 nazýwana bude; w boji ziskati,
 podmaniti národy, a kořisti,
 nalaupené s mnohým krwe proliím,
 domůw nanésti, to stupněm nejwyšším
 lidské bude sláwy; bude děláno
 za triumfu čest, a jméno wítěze;
 lidu ochránce a boha, neboli
 bohů syna, jimžby slauti raději
 bylo záhubci a morem národů.
 Tak se powěst slawná ziská na zemi;
 a co hodno powěsti, to hluboké
 zkrýje mlčení. Než toho, sedmý jest
 z tebe, jenžto w světě plném úhony
 práw jsa jeden, proto nenáwiděný,
 proto tak byl wrahy osutý, že směl
 sprawedliwým býti sám, a kázati
 o Bohu a saudu prawdu nemilau;
 toho, jakos widěl, w wonném oblaku
 pojal Swrchomaný hřebci rychlými;
 aby, prost jsa smrti, mezi spasenci
 kráčel s Bohem w kraji blahoslawenství.
 Takowátě ctnosti mzda. Bys pak i trest
 spatřil úhony, ai, pohlédni a wiz.

Pohleděl a spatřil cele změněnou
 věci tvárnost; wojny hrdlo mēděné
 řičeť ustalo; hry, šprymy, weselost,
 besedy a plesy všudy panují;
 sňatky, smilstwo, cizoložstwa, únosy,
 jak kde na potkání Lada wábila:
 potom od kwasů se rojí k různicem.
 Poslěz mezi ně kmet přijde welebný,
 wyjewuje nad jich skutky nelibost
 welikau, a swědčí proti cestám jich:
 často w schůzky přichází, a nalezna
 radowaný, žehrá, káže pokání
 duším u wězení k saudu schowaným
 brz kému. Než darmo jest! i přestane
 kárati a umkne od nich stany swé.
 Potom raubaw stromy rostlé na horách,
 počne zděláwati koráb ohromné
 welkosti, a loktem dél i šíř i wýš
 wyměři, a oklejuje wúkol klím;
 w boku dwěře postawí, a pokrmu
 nabraw zásobí i lid i zwěř, a ai!
 zázrak diwný! přijde w řadě určitém
 z ptactwa, howad všech, i hmyzu drobného
 sedmero neb dwé, a poslěz kmet a tři
 jelo synowé a čtyry ženy jich.
 Uzawřel je Hospodin. I powstane
 witr polední, a křídly černými
 wana široko, mrak wešken pod nebem
 szene; hory mhlou a páry k posile
 wykuřují; wisí jako tmawý strop
 husté s nebe mračno; již se lije děst
 přítwalem, a lije se, až neznati.
 zemi. Wydwižen jsa, zplývá na wodě
 koráb bezpečně, a čelem rohatým
 protírá a kolébá se po wlnách.
 Každé lidu sídlo zchwátí potopa;

wšeka sláwa jich a pýcha hluboko
 pohřizena jest, a moře mořem se
 kryje neobmezeným. Kde nedáwno
 w skwostných kralowala bujnoš palácích,
 řwau a hnízdi se, teď mořské potwory.
 Z lidské rodiny, tak welmi zmnožené,
 zbytek celý w úzkém plyne korábu.
 Jak jsi tehďáž bolestil, ó Adame,
 wida rodu swého, ach, tak žalostnau
 zhaubu! Tebe přiwal jiný, tebe slz
 přiwal uchwátíl, a sklonil ku zemi,
 až, jsa od Angela wzdwižen laskawě,
 mohl, ač mdlý, se udržeti na nohau,
 jak kdy otec želi dítek před sebau
 rázem zhubených, a ledwas Angelu
 takto swého srdce úzkost wyprawil:

Strastné diwadlo! ó kéž jsem newiděl,
 co se mělo díti w čase budaucím;
 nesa toliko swůj wlastní zlého díl,
 žil bych šťastněji a lošu s každý den
 měl co nésti. Nyní pak i ono zlé,
 jenž jest wěkům udíleno zdáleným,
 padá na mne, an jsem, než se zrodila,
 widěl strast, dřiw nežli jest, že býti má,
 myšlénka mne trápi. Nechtějž wěděti
 člověk žádný před časem, co jemu se
 státi má, neb dítkám jeho; zlého jist
 může býti, kterémužto newyhne
 předwěděním swým, a bude snášeři
 u wyobrazení jako w jistotě
 bolest trudnau! Ale weta po všem jest;
 není již, jenž by se stráhl, člověka:
 malý těch, kdo z powodně se wywrěhí,
 počet hlad a nauze brzy dotráwí,
 bludných pustém na moři. I daufal jsem,
 ažby násilí a wojna přestaly

na zemi, že lép se owšem powede ;
 mír a pokoj swatý wěncem blahých dnů
 lidskau zkrásí rodinu: než, nastojte,
 zklamán jsem ! i wím, že pokoj zhubuje,
 jako wojna moří. Wůdce nebeský!
 odkudž to ? i pojdeliž tu lidský rod ?

Dí mu Michal: Lidé, kteréś nedáwno
 spatřil w rozkoších a chlipné stkwostnosti,
 byli oni muži wzatí na slowo
 w činech rekowných i smělých výprawách;
 ale prawé ctnosti prázdni. Proliwše
 mnoho krwe, mnoho krajů zhubiwše
 lidu podmaňowáním, a dosáhše
 slawných tudy jmen a hojné kořisti,
 přilnau k zwůli, rozkoši a prázdňení,
 k lakotě a wičnosti, až swéwole
 zpupná pych a wraždu zbudí z přátelstwi,
 za dnů pokoje. I sami otroci
 podrobení bojem, swatau ztratiwše
 swobodu, i ctnost a bázeň potratí
 Boží; odkawad jich zbožnost pokrytá
 w tuhých bitwách nedosáhne pomoci
 proti útočnikům. A tak ustydne
 jejich wraucnost; pečlíví jen, kterak by
 žiwot wedli bezpečný a rozkošný,
 swětu dadí se a rozpustilostem,
 na tom, w čem jim zpupný wítěz pozwolí,
 dosti majíce. Wždy wic, než s potřebu,
 wydá země, pro zkušeni střídmosti!
 Tak se všickni zkazí, všickni pohorší,
 střídmost, sprawedlnost, a prawda s wěrností
 zmizejí! Jen jeden člowěk wyjmutým
 bude od zkázy, syn swětla jediný
 w twawém wěku; dobrý proti příkladům,
 proti wábení a zwyku, nedbaje
 pohrůžek ni potopy ni násilí;

ten jich, by se bludných warowali cest,
 napomene, postawí jim před oči
 plnau bezpečestwí, plnau útěchy
 ctinosti dráhu; zwěstuje jim, jaký hněw
 čeká nekajících; ale wrátí se
 s posměchem. Než Bůh, widauci to, že jest
 muž ten sprawedliwý mezi žiwými,
 káže mu tu diwnau archu stawěti,
 (jak jsi zočil), aby znikl s domem swým
 všeobecné swěta toho záhuby.
 Ledwa s zwiřaty a lidem od zkázy
 wyňatým se do korábu zabéře:
 otewrau se průduchové nebeští
 pojednau a bude přiwal na zemi,
 we dne w noci; wšecky drahné propastí,
 protrženy budau studnice, a wzdmau
 jezero, že z hrází jekem wystaupí;
 nad wýsokost hor se wznese potopa.
 Tehdáz i ta hora rájská mocí wln
 wywrácena bude: z sličné odranau
 zelenosti síla praudu zachwátí
 do hlubiny mořské. Tam se wkoření,
 slatinný a holý budauc napotom
 ostrow, telat mořských lože wýslunné,
 skála, zwučná wodnich ptáků škřečením.
 Wěz, že swatým není žádné u Boha
 místo, leč je prawým sami poswěti
 lidé obcowáním. Nyní ale wiz,
 co se potom dále přihoditi má.

Pohleděl, a uzřel koráb zplýwati
 na wodách se stawících. I zapudí
 mračna wítr půlnoční, a suchým dchem
 swraští twářnost powodně, co stařeny,
 ano zatím slunce okem horaucím
 na hladinu patří širokau a mok
 pije chladný žízniwě. Tak opadá

zlehka moře wydmuté, a powolným
do hlubiny umyká se odtokem ;
zawříny jsau nyní všecky studnice
propasti i průduchové nebeští.
Nezplývá již archy wíce, alebrž
na vysoké hory wrchu wážnauci,
zdá se odpočiwati ; a hory z wod
dobývají hřbetů, s jichžto wýsosti
bystřé, hlučné praudy w utíkající
moře srážejí se tokem bauřliwým.
Wyletuje nyní z archy krkawec,
za ním holubice, posel jistější,
wypuštěná dwakrát wětwe hledati
zelené, neb země, kdeby stanula
noha její ; wrátiwši se podruhé,
nese w ústech oliwový list. I oschl
swrchek země. Tehdy stařec z korábu
wyjde se wším oborem, a podwihne
k nebi rukau swých i oči s nábožným
díků činěním ; i uzří nad hlawau
oblak rosný, na oblaku sličnými
duhu stkwaucí barwami, to rozkošné
s Bohem pokoje a smlauwy znamení !
Adamowo srdce, smutné nedáwno,
zaplésá, a zjewí on tak radost swau :

Ó, jenž přítomniti umíš budaucnost,
učiteli božský ! Nyní počínám
znowu žiti, jist jsa tímto widěním
posledním, že člowěk s zwěří wšelikau
bude žiw, i jeho símě. Tedy již
méně želim swěta synů bezbožných
zhlazeného ; jeden wíc mne těší muž,
jenž tak dokonalým, jenž tak sprawedlným
shledán jest, že nowý z něho ráčí Bůh
wywoditi swět, a pustí wešken hněw
mimo sebe. Jaký wšak jest oblauk ten

roztažený na nebi, co obočí
Boha ukojeného? či zápona
jest to květná, stahující plynutem
toho dešťového mraku obrubu,
by se opět strhau zemi nezalil?

Dí mu Archangel: Twé zdání pravé jest;
wolně hněwu swému přítrž učiní
Hospodin! ač nedáwno, že člověka
stvořil, lituje děl božest w srdci swém,
wida zemi býti plnau násilí,
chýlíti se z cesty tělo všeliké:
jednak, to kdy zhyne, milost u něho
najde spravedlný, a lidská záhuby
znikne rodina; i smlauwu učiní,
potopy že wíce k země zkažení
nebude, z swých moře hrází určených
newystaupí, nezalije swěta déšť
s živočichy jeho; nébrž uweda
oblak na nebe, swau duhu rozprostře
na něm krásnau, aby člověk zhlédna ji,
pamětliv byl smlauwy té, že den a noc,
osetí a žeň, a s wedrem siwý mráz
budau trwati w swé střidě ústawné,
dokud zem i nebe, ohněm zčistěné,
nestanau se nowým sidlem spravedlných.

Zpěw dwanáctý.

Michal wyprawuje dále od potopy swěta; wykládá, co znamená símě ženy, mající potříti hlavu hadowi. Opisuje wtělní syna Božího, smrt jeho, z mrtvých wstání, na nebe wzstaupení, a staw Církwě až do druhého přístí jeho na saud poslední. Adam potěšený sstupuje s hory s Michalem a jde k Ewě. Ewa sladkými sny uspokojená, hotowa jest jiti z ráje s Adamem. Pluk Cherubiůw se blíží s mečem plamenným; Michal wywede Adama i Ewu z ráje. Postaweni bywše na dolině, widí ráj naplněný hrozlivými twárnostmi, a podawše ruky sobě, jdu w swět za powodem prozřetedlnosti.

Jako pcestný, ač náhli wyprawa
kwapná, odpočine w poledne: tak tu
Angel mezi zhlazeným a wzkříšeným
swětem zpočinul, by nač se tázati
měl smad Adam. Potom s sladkým přístupem
jme se obnówiti takto mluwu swau:

Widěls, an se počal, an se skonál swět,
powstal člověk jako z kmenu druhého,
Ještě mnoho zbývá, a twé, zdá mi se,
oko umdléwá: jest owšem tíhota
myslům lidským, věci božské poznati.
Protož dále tobě ústně wyprawím,
jedno náležitě pozoruj a slyš.
Nowý lidu národ, pokud, malý jsa
ještě, přisnost saudu w čerstwé zachowá
mysli, w bázni Boží, ctně a sprawedlně
bude živ a rozmnoží se polehku,

pole dělaję a bera úrody
 hojnę, wino, obilí, a začastę
 obętuje z skotů nebo brawů swých
 býka, owci aneb kůzle, s štędrým mstu
 linutím a obsluhami swatými,
 bude dny swę w nepotupné radosti
 tráwiti a přebýwati drahný čas
 klidně, wedlé pokolení, pod zpráwau
 otců swých, až čłowěk jeden powstane,
 srdce zpupného a chwály žádauci;
 pěknau rowností a stawem bratrským
 nejsa spokojen, moc sobę nad bratry
 swými oswojí a panstwí nehodné,
 swaté swornosti a práwům přirody
 wýhost dá; a bude lowiti, ne zwěř,
 ale lid, i rukau násilnau i lsti,
 kdo se zpěčí wjiti w jeho porobu.
 Lowcem bude silným před Hospodinem
 nazýwán, že nebes Pánu na wzdory
 Boží swęta wládu sobę osobí.
 Slowa buřičem, sám jiné winiti
 bude z buřiůstwi. Ten s druhů zástupem,
 přiwinutých rownau k němu žádosti
 wlády tyrannę, buď pod ním, nebo s ním,
 wyjde z Edenu a w poli na západ
 černau najde jámu, kde se žiwice
 pryšti wřelá z podzemí, úst pekelných.
 Z té a z cihel usmyslí si stawěti
 město nádhernę a wěži, jejžto
 wrch by nebe dosáhal, a zdělati
 sobę jmęno, aby, kdy se rozptýlí
 po wší zemi, nezhyula pamět jich,
 bez ohledu, dobráli či zlá. Než Bůh,
 kterýž newiděně lidská prochází
 obydlí, a zhlízí skutky čłowęka,
 sstaupil na zemi, by widěl město jich,

prwé než jich wěž by wěže přetměla
 nebeské; a ku potupě marnosti
 wložiw na jazyky ducha změtení,
 zhubil mluwu matěřskau, a místo ní
 nasel nezhodný šlow blahol neznámých.
 Na rychlost pak znikne štěbet ohawný
 mezi stawiteli: každý hlasitě
 křičí, nerozumí jeden druhému;
 ochraptěwše posléz, jako posměchem
 odměnným, se jitrili a wztěkali;
 byltě welký w nebi smích a dívání
 dolů; uslyšen jest hluk, a widina
 směska: takový byl konec stawení
 směšného a nazwáno je změtením.

Načež Adam s nelibostí otcowskau:
 Zlořečený syn! jenž tak se wypíná
 nad swé bratry, uchwacuje nedanau
 vládu od Boha. Jen ryba, zwěř a pták
 w ruce naše dáni jsau, to práwo nám
 podal Bůh, a nad člověkem člověka
 neučinil pánem; nébrž zůstawiw
 sobě jméno to, chtěl lidi od lidí
 býti wolnými. Než tento wýtržník
 nemá na tom dost, že pychem člověka
 trápí násilným, i Boha samého
 wyzwati a wěží obehnati chce.

Bidník! jaké wzhůru wezme pokrmy,
 pro sebe i pro ten zástup šálený,
 aby w tenkém nad oblaky powětrí
 neuchřadly hrubé jejich utroby,
 z nedostatku ne tak chleba, jako dchu?

Wece Michal: Právě kneš člověka,
 jenž staw lidu klidný w taký uwalil
 zmatek, usiluje mu tu spanilau
 ducha stránku, zwolnost, mocí odniti.
 Jednak wěz, že pádem zašla prwotným

zvlášť spravedlivá, jenž s i křivou rozumem
 vlády jen poroušel, a říše od něho
 vena i byla. Když rozum v člověku
 poroušel se, nel s' se nedává,
 tuž vaneš urváde a křivost
 nezvláde vládu jeho uchová.
 Čádež člověka až potud zvládeho,
 w mizias porouša. A tudíž, že on sam
 w sobě nad rozumem volným uchodých
 netia panovati moci, Hospodin
 spravedlivý w saudu, vyča příboří
 páčů nablých i jeho zewnitřní
 zwlost. Tyránůw jest potřeba: nel to
 newyměwí tyrana. I časem tak
 od etnosů jenž rozum jest: se uchýli
 národowé, že ne křiwda, alebrž
 spravedlnost a klatba jakás osudná
 odejme jim zewnitřní jich swobodu,
 wnitřní ztratišim. Buď tobě příkladem
 stawitele korábu syn newážný,
 kterýžto, že otce swého potupil,
 téžkau nese klatbu, buda sluhau sluh,
 on i s rodem nepravým. Tak druhý svět
 půjde jako první wždycky od zlého
 w horší, až je, unawen jsa bezprawim
 jejich Hospodin, swé božské pozbawi
 přítomnosti, od nich swaté oči swé
 odwrátí, a zůstawiw je vlastním jich
 porušeným cestám, zvláštní wywoli
 národ sobě, od něhož by wzywán byl:
 národ od wěrného pošlý člověka,
 z té strany Eufratu, w zemi modlářství,
 zrozen bude. Ó že lidé (k wířeli?)
 ještě za toho, jenž znikl potopy,
 otce života, w tu spadnau ohawnost,
 by se ukláněli dilu rukau swých,

dřewu, kameni, co Bohu žiwému !
 Jeho ale ráčí swrchqwaný Bůh
 z domu přibuznosti od ukydaných
 bohů powolati we snách do země,
 kterauž jemu ukáže, a w národ jej
 učiniti welký, požehnaje mu,
 že skrz jeho símě hojně na všechny
 pronárody splyne blahoslawenstwi.
 Nemeškát, i jde, ač newí do jaké
 země, wěře tomu, kdo ho powolal.
 Widím jej, (ty nemůžeš) jak důwěrné
 bohy, přátely, a vlast swau opauští,
 Ury Kaldejské, a přes Haranůw brod
 staupá: za ním dlauhým úhne průwodem
 skot i braw i őeled mnohá: newyšel
 chudý; a však Bohu, jenž ho do cizí
 wybidl země, swěří wšeco zboží swé.
 Již jest w Kanaan, již stan swůj rozbiji
 u Sichem a Mereh, rowni sausedské.
 Tamto jemu w dar i jeho semeni
 slibem Hospodin dá zemi weskeru:
 od Hematu z půlnoci až k polední
 paušti, (zowu věci posud neznámé)
 od Hermonu wchodního až na západ
 k moři welkému; tu Hermon hora jest,
 moře tamto. Widiš obě před sebau.
 Wrch ten na břehu má Karmél nazýwán
 býti; Jordan, dwaupramenná řeka ta,
 prawá meze wýchodní: to pohoří
 drahné Semír jest; i tam se rozhostí
 wnuci jeho. Ta však slowa rozważuj
 bedliwě: že wšechněm země őeledem
 požehnání wzroste w jeho semeni!
 símě pak to jest ten welký spawitel,
 kterýž hlawu potře zlému hadowi;
 tudíž jasněji jej tobě wyjewím.

Požehnaný otec ten, jež w budaucim
časě zwáti budau wěrným Abramem,
syna zůstawi a wnuka po synu,
w sláwě, maudrosti a wíře rovného
sobě. Wnuk ten se dwanácti oborem
synů wyjde z Kanaan a do země
sstaupí, někdy Egypt zwané. Smáčí ji
řeka Nil: a! tamto sedmi prameny
padá w moře. Aby byděl w zemi té
po hostinu, powolá ho mladší syn
w času drahoty; syn, jemuž skutkové
wzácní druhé dadí místo w králowstwi
Faraonowě. Tam umře, zůstawiw
potomstwo, jež w národ zroste weliký.
Rozmnoženi jsauce, budau nowému
podezřelí králi, kterýžto, že se
zmohli přistěhowanci, jich zrostání
překážeje nehostinsky, otroky
z hosti udělá a zbije syny jich
noworozené; až bratři dwa, jich jmě
Mojžiš jest a Aron, jsauce od Boha
sláni, wyprosti ten lid, by rozlomiw
pauta, s kořistí a sláwau do země
nawrátil se slibené. Než prwé ten
ukrutník, an Boha jejich neuzná,
aniž poslů jeho bude slyšeti,
musí zázraky a saudy hroznými
býti přinucen: w krew newycezenau
obrátiť se řekám bude nejprwé;
žáby, stěnice a hnusné žízaly
jeho dům i všecku zemi naplň;
morem pomře dobytek, a po celém
těle prýšticí se neštowicemi
wřed i jej i wešken jeho raní lid;
krupobití s hřtmáním a smíšený
s krupobitím oheň strhá oblohu

Ěgyptskau a sprší dolů přivalem
 bauřliwým a zpřeráží, co uchwátí,
 stji, strom i bylinu: co zůstane,
 zžere mračno kobylek; tma ukryje
 všecky končiny, tma makatedlná,
 za tři dni; a posléz, jednau půlnoci,
 všeccko w celé zemi prworozené
 krutým padne pobitím. Tak zkrocený
 desíti jsa ranami ten říčný drak,
 poddá se, a cizozemce propustí.
 Obměkčí se často jeho urputné
 srdce, ale vždy se ledu podobá,
 kterýž jihna we dne, twrdne taužeji
 w noci, až, kdy propuštěný honiti
 bude zástup, s wojskem moře zhlí jej;
 ale jim dá jíti jako po suše,
 odstaupiwši na prawo i na lewo
 na wzor křišťálowé zdi; tak poslušno
 bude holi Mojžišowý, pokud on
 s wyprostěnci swými břehu nedojde.
 Diwné moci Bůh swým swatým propůjčí,
 ač že s nimi sám w swém bude Angelu,
 jenž je w oblaku a slaupu ohniwém
 předcházeti bude, we dne w oblaku,
 w noci w slaupu ohniwém, a poweda
 zastíni je zatwřelým před králem,
 stíhajícím cesty jieh: i bude je
 stíhať celau noc; než přiblížiti se
 zbrání jemu tma, až k bdění rannímu.
 Fehdy z oblaku a slaupu pohlédne
 Bůh a wrahy pomate, a roztríští
 kola wozů jich, an z jeho rozkazu.
 Mojžiš znou na moře swau pohybnu
 wztáhne hůl, a moře, holi powolné,
 srazí se a šiky jejich přikwačí!
 Wywolený zástup bude bezpečně

do Kanaan se bráti od břehu, skrz pauš, cestau nerownau, by wejda nepobídl Kanaanitů k odporu, a nezběhlý w boji sám snad strachem do Egypta se newrátil a newywolil raději sobě porobu a život neslawný. Sladší ctným i nectným život bez boje, leč jich zápalčiwá pudí zanfálost. Nemá býti bez zisku jich meškání dlauhé na paušti; tuť zpráwu založí obecnau a zwolf saudce wznešené z pokolení dwanácti, by řídili zástup podle zákona. Bůh s Sinai hory (třást se bude siwý její wrch pod nohama Páně) s walným hřimáním, blýskáním a zwukem trauby třepícím uloží jim zákon: z částky obecná stanovící práwa, z částky swatému při obětech řádu wyučující. Wše to jedno stín a obraz onoho bude semene, jež hada potřebši wykaupení zjedná rodu lidskému. Wšak, že smrtedlnému uchu hrozný jest Páně hlas, i žádá lid, by wůli mu jeho Mojžíš zwěstował, a pozbawil strachu jej. I swolí k jejich žádosti, dobře wědomý, že k Bohu přístupu není bez prostředníka, a poněkud wezme na sebe ten úřad důstojný, w podobenstwi prostředníka wětšího, kteréhož on předpowí, a proroči opěwati budau w časy potomní. Tehdy, kdy se řád a práwo upewní, s takým zalíbením wzhlédne Hospodín na lid, wůle jeho šetřící, že swůj mezi nimi stawí ráčí přibytek.

Nejsvětější s smrtedlníky pobude.
 Udělá se, wedlé jeho předpisu,
 z cedru, zlatem obložená swatyně,
 bude truhla w ní, a w truhle swědectwi
 smlauwy jeho; swrchu stkwaucí ze zlata
 slitownice stane; křídla wztažená,
 Cherubínů jasných zastrau jí, a sedm
 třpyticích se, jako hwězdy nebeské,
 bude bořet lamp, a stane nad stánkem
 we dne oblak, w noci oheň blýskawý,
 krom, kdy brát se budau po taženích swých.
 Posléz uwede je Angel do země
 zaslíbené Abramů a semeni
 jeho. — Nelze wyprawiti ostatku,
 jaké swedau bitwy, kolik porazi
 králů, jaká podrobí si králowstwi,
 aneb, kterak slunce, u prostřed nebe,
 stane za den celý, nemeskaje noc
 w běhu powinném, an člověk rozkáže:
 Staniž slunce w Gabaon, a zastaw se
 měsíc w Ajalonu, nízkém údolí,
 dokudž nepotře swých wrahů Israel.
 Takto jmě wnuk z Abrama, syn Isákůw,
 míti má i s weškerým swým potomstwem,
 jemuž wydobyti bude Kanaan.

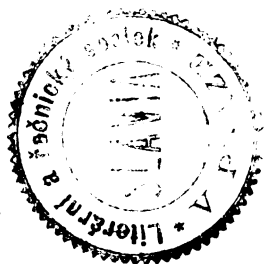
Dí mu, přejaw Adam řeč: Ó wyslanče
 nebeský, mých mrákot oswětiteli!
 Milés nad míru to věci wyjewil,
 zvláště co se Abrama a semene
 týká jeho! cítím ai, že oči mé
 otewříny jsau, a srdce okřiwá,
 ustrašené pomyšlením, jakýby
 osud čekal mne i lidské rodiny.
 Widím onen den, den jeho weliký,
 w němž se požehnání všechněm dostane
 národům Ó lásko nezaslaužená

ode mne, jenž nepravého vědění
na nepravé cestě žádosti jsem byl!
Jednak nepochopuji, proč Hospodin
lidu, s kterým bydlit ráčí na zemi,
rozličný a mnohý zákon uloží.

Mnohý zákon mnohé hříchy znamená;
jaké obcování Bohu s hříšníky?

Jemuž takto Michal: Bude jistě hřích
mezi nimi, jelikož jsau potomci
twoji; tento jest však zřetel zákona,
by jim na důvod byl nepravosti jich,
nebo zákon hřícha k zpauře popauzí.
Widauce, an zákon winu odkryti
sice můž, ne však i odstraniti ji,
domyslí se býti toho potřebí,
by se, místo stinných očišťování
obětí a krwe býků, wylila
dražší kterás krew, a trpěl newinný
za winné, a člověk w sprawedliwosti
také, jemu skrze wiru přičtené,
našel milost před Bohem, a swého klid
swědomí, jež ukojiti zákonným
nemohl řádem, aniž cele plniti
zákon mrawný, mimo jehož plnění
není žiwota. Tak zákon wyjewi
nestatečnost swau, jsa dán tím ohledem,
by, kdy plnost přijde časů, lepší je
oddal smlauwě; způsobné a dospělé
od podob a stínu k prawdě, od těla
k duchu; od ústawy přísných zákonů
k swobodnému wzetí hojné milosti;
od služebné bázně k synowské, a od skutků
práva k skutkům wíry. Protož, jakkoli
Bohu milý, Mojžiš, jsa jen zákona
služebníkem, nedowede do Kanaan
lidu zwoleného, nébrž Josue

nazýwaný u pohanů Ježíšem,
 nesa jmě i úřad prostředníka,
 kterýž, potřeb hada nepřátelského
 po dlouhém w té swěta paušti blauzení
 člověka w ráj míru věčný uwede
 bezpečně. I zatím pak w tom Kanaaně
 zemském štípený lid dlouho pobude;
 šťastný, leč kdy hříchové se rozmohau
 w národu a zruší pokoj obecný,
 Boha dráždice, by vydal w ruce jej
 nepřátelské, od nichž, kdy se obrátí
 na pokání, wychwátí ho začasť.
 Saudci zpráwu jeho, potom králowé
 powedau: z těch druhému, jenž slowútným
 bude pro zbožnost a činy mohútné,
 slib se stane utvrzený přísahau,
 králowská že berla jeho potrwá
 na věky; a všescka swatá proroctwí
 shodným hlasem zawznějí, že z Dawida
 (totě jměno toho krále) pojde syn,
 ono ženy símě předpowěděné
 Abramů i tobě: swěta spasitel
 králům předohlášený, a poslední
 z králů, jehož kralowání nebude
 konce. Prwé ale welká nastane
 poslaupnost, a jeho syn a nástupník,
 weleslawný maudrostí a bohatstwím,
 truhlu Páně, w staních dotud chodící,
 w spanilém a stkwostrném chrámě umístí.
 Po něm dílem budau dobří, dílem zlí
 králowé, zlych wětší řad: jich ohawná
 modloslužebnost a jiní hříchové,
 s lidu hříchem spojení, tak unáhli
 Boha jich, že je i zemi, město jich,
 chrám i swatau skříní swau i náčini
 swatě zůstawí a vydá na laupež

tomu městu zpupnému, cos nedáwno
 widěl w zmatku, Babylonem zwanému.
 Tam jich w zajetí let nechá sedmdesát:
 pak je odtud wywede, jsa pamětliv
 na smlowání a smlauwu, kterauž byl
 přísáhl Dawidu, že bude trwati
 po wšecky dny nebeské. I wrátí se
 z Babylona z wůle králů, pánůw swých,
 nakloněných od Boha, a zdělawše
 opět Boží dům, čas drabný w skrównosti
 pobudau, až w lidnosti a bohatstwi
 zrostše, nowými se ztraudí bauřemi.
 Prwní ale w kněžstwu zniknau newole;
 mezi muži, jižto, Bohu sláující,
 mír by zachowati měli nejwíce:
 sám i Páně chrám jich půtka poruší.
 Posléz, nemajíce zhledu na syná
 Dawidowa, berlu sami uchwátí,
 jež se cizozemci w ruce dostane,
 aby, kdy se zrodí, pomazaný král
 prawý práwa neměl swého Mesiáš.
 Jednak narození jeho zwěstuje
 hwězda neobyčejná, i předejde
 mudrce východní, již přijdauce
 w místo, kde to božské bude nemluwně,
 obětují jemu zlato, kadidlo,
 mirrhu. O tom místě Angel welebný
 prostým pastěřům, stráž noční držícím,
 zpráwu dá, i pospíší tam wesele,
 uslyšíce od Angelů nebeských
 piseň wánoční. I bude panna mu
 matkau, otcem pak moc swrchowaného!
 Wzstoupí na trůn dědičný a rozšíří
 králowstwi swé po wšech země končinách;
 plná chwály jeho budau nebesa!

Umkl, znamenaje radost přílišnau

na Adamu ježto na wzor bolesti
w slzy by se wylila, leč wolný dech
těmito byl sobě slowy učinil:

Utěšený proroku! ó nejvyšší
ručiteli naděje! již patrně
widím, čehož wyskaumati nemohla
mysl má, proč nejwzácnější naději
naší mělo slauti ženy semeno.
Zdráwas, panno matko! Páně milenko!
narozená z beder mých, by z tebe-se
narodil syn Boha swrchowaného,
s člověkem se spojil Bůh. Toť jisté, že
s strachem smrtedlným had swého potření
očekává. Kdež a jaký však to boj,
jaká rána potře hlawu wítězi?

Jemuž Michal: Nechtějš mníti o boji,
aneb o ranění místném hlaw a pat;
Bůh ne proto sjednotí se s člověkem,
by se wětší twému opřel wrahowi
silau: aniž tak se Satan překoná,
jemuž s nebe spádu úraz broznější
nepřekazil dáti ránu smrtedlnau
tobě, kterauž uléčí twůj spasitel,
zahladě, ne Satanaše, alebrž
skutky jeho w tobě jako w rodu twém.
To se jenom, jehož ty jsi zanedbal,
státi může poslušenstwím zákona
Božího a podstaupením smrti té,
jejíhož ty trestu hodným učiněn,
ty, i co se z tebe zrodí we swětě:
tak jen ukojí se božská sprawedlnost.
Cele tedy zákon Boží vyplní
skrze poslušnost a lásku, ačkoli
samá láska vyplňuje jej. On twůj
na se wezme trest a lidským odín jsa
tělem, wystawí se pro tě na život

potupný a klatbu smrti : slibuje
 život každému, kdo w jeho uwěří
 spasení, jsa skrze wíru účasten
 poslušenství jeho ; skrze zásluhy
 jeho spasen bude, ne skrz zákonné
 činy své. I ztrpí hanbu, nenávist,
 jetí násilné a saud, a wydání
 na smrt ohawnau a plnau bolesti,
 ukřižován bude svého od lidu ;
 bude usmrčen, že život přinese.
 Však on přikuje i nepřátely své
 na kříž ; zákon tobě odporný a hřích
 rodu lidského, by, ukřižování
 jsauce, nesaužili zpoléhajících
 právě na to jeho zadostčinění.
 Tak i umře, ale wstane od mrtvých
 brzy ; dlauho panowati nebude
 nad ním smrt ; než třetí ráno zaswítá,
 uvidí jej hwězdy jitrní znikati
 z hrobu, swěže, jako zorní wyniká
 záře. Dána výplata, a spasen jest
 člověk od smrti skrz jeho útrpnau
 za člověka smrt, a bude každému
 život dán, kdo daru jeho znedbá,
 brž jej přijme wěrau skutků neprázdnau.
 Tento božský čin twůj zničí saud i smrt,
 jíž jsi umřít měl, jsa w hřichu na wěky
 zbawen života : ten skutek Satanůw
 potře, zlomí jeho sílu, překoná
 mocná ramena dvě jeho, hřích a smrt.
 Bude w jeho hlavě tkwíti hlauběji
 smrti šíp, než potře patu wítězi,
 nebo zbožným jeho spasencům, jichž smrt
 jenom smrti rovné bude usnutí ;
 lehký přestup ke wěčnému životu !
 Po swém z mrtvých wstání krátkau pomešká

dobu na zemi, a swým se wyjewi
 uředlníkům, mužům, již ho blizci wždy
 budau za žiwota; tēm on úřad dá,
 aby, naučeni bywše od něho,
 wyučili národy a hlásali
 wykaupeni, křtíce ty, kdož uwěří,
 praudem běžícím, by zmyti od winy
 jsauce hřicha, ke žiwotu čistému,
 byli k smrti hotowi, jak ohawné
 koli, an i rownau umřel spasitel.
 Takto wšecky učít budau národy;
 nebo nejen synům z ledwi Abrama,
 brž i synům wíry jeho, po celém
 swětě, kázati se bude spasení;
 tudy každý národ bude požehnán
 skrze simě jeho. Potom na nebes
 nebe wzstapí slawný wrahů twých i swých
 witěz; tehďáž hada kníže powětří
 powede skrz wšecka jeho králowstwi
 w okowech a nechá w hanbě trudného.
 Wejda w sláwu, posadí se u Boha
 na prawici, zweleben jsa na nebi
 nade wšecka jména; odkawad, kdy swět
 ku záhubě dozraje, w swé moci a
 sláwě přijde na žiwých i mrtvých saud;
 na saud mrtvých newěrných, a odplatu
 wěrných, kterým wěčné blahoslawenstwi
 připrawí buď w nebesich buď na zemi:
 nebo celá země jeden bude ráj,
 blažší, než jest Eden, sídlo rozkoše!

Prawil Archangel, a přestal u této
 swěta welké proměny. I odpowí
 Adam jemu s radostí a úžasem:

Neskončená dobrota! ó dobrota
 nesmírná! jenž tolik dobra ze zlého
 wywede, ba zlé i w dobré obrátí!

Síla nad tu diwnější, co w počátku
 wywodila nejprw swětlo z temnosti!
 Newím, želetili mám, či býti rád
 hříchu tomu, jehož jsem se dopustil,
 z něhož mnohem více pojde dobrého,
 více Bohu chwały, více člověku
 dobré vůle od Boha, a za hněvem
 jeho smilování hojně. Powěz však,
 co, kdy vykupitel wstoupí na nebe,
 přihodí se wěrných jeho skrownému
 počtu, mezi takým množstwím newěrných,
 krutých prawdy nepřátel? Kdož powede
 jeho lid, kdo od násili zastane?
 zdali, než se měli k němu, krutěji
 nebudau se míti k jeho nástupcům?

Budau, prawil Angel; než on wěrným swým
 pošle utěšitele, dle otcowa
 slibu, Duchu swého, kterýž bydleti
 bude w nich a zákon wíry, účinný
 skrze lásku, w srdci jejich wryje,
 aby cestau prawdy kráčeli; a tak
 ozbrojeni jsauce zbrani duchowní
 Satanášowým se oprau útokům,
 udušice šípy jeho plamenné.
 Nižádných se lidských neustraší muk,
 ani smrti; wnitřní duše potěcha
 jedinau jim bude za protiwenstwi
 náhradau, z níž nabudauce posily,
 často k užasnutí nejukrutnějším
 budau mučitelům swým; neb jeho Duch
 nejprw ucedlníkům jeho štípený,
 kázajícím mezř všemi národy,
 potom všechněm wěřícím, je naplní
 dary diwnými, že všemi jazyky
 budau mluwiti, a diwy činiti,
 jakož jejich Pán je činil před nimi.

Pročež mnoho lidu w každém národě
ziskaji, že poselstwi jich nebeské
prijme s radostí; a posléz, skonawše
službu swau, a stále cestau prawosti
chodiwše, a zůstawiwše po sobě
zpráwu o skutcích i o učení swém,
umrau. Na jich místo, jakž to powědí
sami, wlcí přijdau, neučitelé,
wlcí zutiwi, již wšecka tajemstwi
zvrátí ku posměchu nízkému,
lakomstwi a pýchy swé, a poruší
powěrau a bájkami tu spanilau
prawdu schowáwanau w psaných památkách,
jenom duchem rozumíu budauci.
Tehdy důstojenstwi, jmen a hodností
snažni jsauce, smyslí vládu duchowní,
jednak swětskau uchwtí, a swojíce
sobě ducha Božího, ač každému
wěřicimu rovně dán jak slíben jest,
pod zámyslem duchowního zákona
sáhnau ke swědomí moci tělesnau,
wedlé zákona, jenž ani w písmě psán
nebude ni w srdci wyryt od ducha.
A to proč, než aby ducha milosti
potlačowali, i jeho nezdiloau
družku, swobodu; než aby baurali
žiwé Páně chrámy, pewně stojící
na osobné wíře, neli na cizí?
Nebo kdož, by slowa jeho, jakkoli
wědomí a myslí jiných odporná,
neomylna byla, může na zemi
shledán býti? jednak mnozí přednost tu
sobě osobí; a tudy násilí
trpěť bude prawá w duchu pobožnost,
an se domyslí díl wětší zástupu
dosti Boha utíti řádem toliko

zewnitřním, a obsluhami prázdnyými.
 Ujde prawda zlolejnými ubitá
 šípy; zhasne wíra, řídká bude ctnost.
 Swět, jsa dobrým křiw, a laskaw na zlošné,
 zalká pod břemenem swým, až zaswítá
 den, den dobrým oddechu, a bezbožným
 pomsty; w němž se zpomočník twůj nawrátí,
 símě ženy, tajně prw, a zjewně teď
 tobě slíbené, twůj spasitel a Pán.
 Onť se zjewí na oblacích nebeských
 s Otce sláwau welikau, a zahladí
 Satana, i zhoršený skrz něho swět.
 Tehdy, až se přepálí a přečisti,
 nowá s nowým nebem země powstane,
 wěky wěků založených na práwu,
 pokoji a lásce, daří owoce
 stále radosti a blahoslawenstwá.

Dokonal. I dí mu Adam naposled:
 Ó jaks rychle změřil, blahoslawený
 proroku! ten změnný swět, až tam, kde čas
 ustane w swém běhu. Dále sama jest
 propast; wěčnost, jižto konce nižádné
 nedostihne oko! S welkau odcházím
 naukau, a s welkým myslí pokojem,
 maje tolik známosti, co nádoba
 tato z hlíny mohla koli chápati,
 nad kterauž se pnauti bylo hlupstwí mé!
 To jest tedy w swětě maudrost nejwětší:
 býti Boha poslašnu a s synowskau
 bázní milowati jej, wždy kráčeti
 jako w přítomnosti jeho, šetěti
 božských jeho, čest a na něj samého
 zpoléhati. Milosrdný na všecka
 díla swá, wždy přemáhaje dobrým alé,
 z malých wěcí přeweliké wyvádí:
 wěcmi welmi prostými a slabými

zvrací moc a maudrost swěta celého.
 Tedy, za příčinou prawdy trpěti
 nejwětši jest udatnost a wítězství
 nejwětši, smrt wěrným branau žiwota.
 Takť swým příkladem mne učil spasitel,
 jemuž čest a sláwa budiž na wěky.

Jemu Angel naposledy odpowí:
 Toto wěda, došels wrchu maudrosti;
 nenaděj se wyššího, by wšecky znal
 hwězdy ze jména, i moci nadwětrné,
 wšecká hlubi tajemství a přírody
 božská díla na nebi i na zemi,
 w powětří i w moři; byť i celého
 swěta bohatství a vládu obdržel.
 Pročež skutky hodné připoj k wěděni
 swému; připoj wíru, ctnostné jednaní,
 mírnost, dobromyslnost, a onu wšech
 ctností duši pěknau, lásku k bližnímu;
 nebude ti žel, že ztratils tento ráj,
 maje w sobě sám ráj mnohem šťastnějši!
 Sstupmež ale nyní s hory widění;
 přišlať hodina, kážící odjítí.
 Eihle! tamto postawená odemne
 na pahorku stráž již čeká odchodu.
 W průčelí pak jejích meč se plamenný
 blýská; nelze tedy déle dlítí nám.
 Jdi, zbud' Ewu: wyjewilt jsem též i ji
 dobrau we snách budaucnost, a potěšil
 srdce, tím ji uzpůsobiw náchylnau
 wšecku k poddanosti. Ty ji nicméně,
 co jsi slyšel, wypraw časem příhodným;
 zwlášťe co se týká wíry w spasení
 pokolení lidského skrz semeno
 její, skrze ženy, prawím, semeno.
 Tak wy oba w jednomyslné wěrnosti
 žiti mnohá ještě léta anůžete,

w smutku sice, za příčinou béd a psot,
jednak u větší i mnohem radosti,
kdyžto na blažený konec pomníte.
Dokonal, a oba s hory sstaupili.
K besídce, kde Ewa spěci ležela,
kwapí Adam napřed; ale ona bdíc
těmito jej slowy přijme klidnými:

Wím já, odkud jdeš, a kam se ubíráš;
jest i we šnách Bůh, a dává nauku;
on mi seslal dobrý, utěšený sen,
když jsem smutkem umdlená a úzkostí
byla usnula. I jdi, a poweď mne!
půjdu bez prodlení; s tebau jíti, jest
w ráji ostati, a w ráji trwati
bez tebe, jest jíti z něho bezděky.
Tys mi všecko pod nebem, ty všudy mým
rájem, sám jsa wyhnán z ráje winau mau.
Tať má aspoň, s níž jdu odtud, potěcha,
že, ač skrze mne jest všecko ztraceno,
skrze simě slabé ženy, nehodné,
skrze simě mé se všecko naprawí.

Takto řekla matka naše; slyšel ji
Adam radostně, než neodpowěděl.
Bylť již blízko Archangel, a s druhého
wrchu k stanowišti wykázanému
w šiku jasném Cherubíni sstaupali,
na wzor wětrného úkazu; i šli,
nesauce se swrchem země z powlowna,
jak se vzniklá z potoků mšla večerní
nese po luzích, a plží za patau
tihnaucího domů z pole rolníka.
Zvýší před wojskem se swití wztrásaný
Hospodinůw meč, co strašný kometa;
žlřeť powětří, a míráj prwé kraj
ohniwěti počne wedrem horaucím,
w způsob parna Libyjského. Uchopí

ano prodlévají, naše rodiče
Angel za ruku, a skrze východní
wywed bránu, zůstává je na blízce
dolu rowině, a zmizí w rychlosti.
Ohlédnu se zpět, a widí na východ
ráje, sídla rozkoše, ach! ztracené,
meče plamenného zážeh strašlivý ;
plná zbroje, plná hrozných oděnců
brána. Prolijí tu několik slz,
přirozených člověku, jež utrau však
rychle. Mohliť, an svět celý před nimi,
zwolít sobě místo k odpočinutí ;
řídila je božská prozřetedlnost.
Poslěz, wedauce se rukau za ruku,
teskliwe skrz Eden pustý kráčejí.

